

TamSaha

TFF'nin Aylık Futbol Dergisi

● Eylül 2005 ● Sayı: 11

Serhat Akın:

**Bu yolun
dönüşü
yok!**

Türkiye Futbol
Federasyonu Adına Sahibi:
Levent Bıçakcı
Yayın Yönetmeni:
Zeki Çol
Sorumlu Yazışları Müdürü:
A. Bağış Erten
Yazışları:
İlker Uğur
Hande Vardar
Cem Zamur
Görsel Tasarım:
Hasan Teoman
Baskı:
Elma Basım
Organize Sanayi Bölgesi
Keresteciler Sitesi 13/B Blok
Kat: 4 D: 3
İkitelli / İstanbul
Tel: (212) 670 05 25
Fax: (212) 670 28 58
Yazışma Adresi:
Türkiye Futbol Federasyonu
Medya İletişim Departmanı
Konaklar Mah. İhlamlı Sok.
No:9 34330
4. Levent/İstanbul
Telefon: 0212 282 70 20
Dahili: 157-159
E-mail: tamsaha@tff.org.tr
Web Sitesi:
<http://www.tff.org>
YEREL SÜRELİ YAYIN
Para ile satılmaz!

Bu sayıya fotoğraf
katkısı sağlayan
Vatan ve **Akşam**
gazeteleriyle foto muhabiri
dostlarımız
Haydar Tanışan, Eser
Erenler, Şafak Kayaarlar ve
Şener Türkmenoğlu'na
teşekkür ederiz.

Kader ayı

Sınav arifeleri hep heyecan dolu bekleyişlere gebedir. Biraz tedirginlik... Biraz gerginlik... Biraz telaş o arifelerin olmazsa olmaz duygularıdır. Umutla umutsuzluk arasında gelgitler yaşanır böylesi dönemlerde. Bolca hesap yapılır. Bazen aza konulur almaz... Bazen çoğa konulur dolmaz.

Şimdilerde de bu tür bir duygusal karmaşanın içerisindeyiz. Eylül'ün ilk günlerinde Milli Takım'la "Olmak ya da olmamak" sınavlarına gireceğiz. Önce Sheakespeare'in, bu kritik eşiklerde hep akla gelen tekerlemeyi söylediği Hamlet'in memleketiyle yani Danimarka'yla karşı karşıya geleceğiz. Hemen ardından ise umudu kovalamak için Ukrayna'ya gideceğiz.

Kazanılması şart bu iki kritik oyun, şayet beklediğimiz puanları getirirse, Play-off yolunu aşmak için son düzlükte Arnavutluk maçını bekleyeceğiz. Getirmezse o tatlı Almanya rüyası karabasana dönüşecek, "Vuslat bir başka bahara" diyeceğiz.

İşte böylesine ciddi ve kritik bir dönemdeyiz. Futbolda kader belirleyecek önemdeki bir başka sınava da Avrupa kupalarında yine bu ay gireceğiz. Fenerbahçe, Şampiyonlar Ligi'nde gruptaki rotasını belirleyecek ilk iki maçı oynayacak. Beşiktaş ile Galatasaray UEFA Kupası'nda ilk tur maçlarını yapacak ve gruplara kalmak için kendilerini yoğun bir uğraşın içerisinde bulacaklar.

U-17 Takımımız, Avrupa Şampiyonu ünvanıyla dünyanın öteki ucuna, Peru'ya dünya kürsüsünün basamaklarında yer bulabilmek umuduyla bu ay uçacak.

Gönül, her şeyin gönlümüzce olmasını istiyor. Gücümüz var. İsteğimiz, hırslımız, beklentilerimiz ve daha büyük hedeflerle buluşma arzumuz da var.

Dileyelim, sonbaharın bu ilk kader ayı, bu sezon yaşamayı düşlediğimiz mutlulukların da başlangıç ayı olsun.

Saygı ve dostlukla.

Zeki ÇOL

skiden beri, her zaman Avrupa'da oynamak istedim. Avrupa'nın önde gelen ligleri hep beni çekti. Tam bu aşamada Anderlecht bana çok ciddi bir teklif yaptı. Hem de sezon bitmeden 3 ay evvel! 3 ay sonra aynı teklifle yine geldiler. Hep tutarlı bir çizgileri vardı ve oraya gittim gideli, çizgi hâlâ aynı, hiçbir değişiklik yok. Her türlü konuda bana yardımcı oldular. Bu sayede adapte olmada hiç zorluk çekmedim. Dediğim gibi orada çizgiler birbirinden farklı değil. Yanlış anlaşılmasın, burada verilen sözler tutulmuyor demem asla. Ama orada sistem farklı ve oturmuş durumda. Maddi manevi hiçbir sıkıntım yok. Ve her şey son derece güzel gidiyor.

Bu yolun dönüşü yok!

Anderlecht'te son 10 yılın en büyük transferi olarak gösteriliyor. Attığı, attırdığı goller ve sergilediği performansla kendisinden övgüyle söz ettiriyor. Türkiye'yi her zaman özlediğini söylüyor, "Bir gün döneceğim ama yıllar sonra. Ben oraya başarılı olmak ve daha büyük hedeflere ulaşmak için gittim" diyor.

Serhat Akın

Belçika ligi çok fazla tercih edilmiyor, çok fazla ilgi çekmiyor ama aslında kaliteli bir lig. Oyun kalitesi de son derece yüksek. Yani basit lig zannedenler çok yanılırlar. Maçlar çok sert geçiyor örneğin. Açıkçası ben bu kadar sert olacağını beklemiyordum. Mesela ligin ilk maçını içeride oynadık ve zorlandık. Beni asıl ürküten şey ise sertlik düzeyi oldu. Gerçekten sert geçti. Üstelik kart standartları da bizimki gibi değil. Sertliğe bayağı hoşgörülüler. Bizim burada sarı kart gösterilecek bazı pozisyonlara faul bile verilmiyor.

Orada beni son on yılın en büyük transferi olarak gösteriyorlar. Benden sonra da Belçika Milli Takımı'nın kalecisi gösteriliyor. O da son derece popüler bir isimdi sezon başında. Ama ligin ilk haftalarında bir kez olsun kaleye geçemedi. Çünkü hoca her zaman performansa bakıyor, hazır olduğu zaman oynayacak diyor.

İlker Uğur

▼Almanya'dan geldiğinde 19 yaşında bir gençtin. Uzun bir süre Fenerbahçe'de oynadın ve Fenerbahçe taraftarı için simge isimlerden biri oldun. Sonra köprü'nün altından sular aktı ve yeni bir sefere çıktın. Nasıl buldun Belçika'yı, Belçika liginiz? Türkiye'den iyi mi, kötü mü?

▲Belçika ligi çok fazla tercih edilmiyor, çok fazla ilgi çekmiyor ama aslında kaliteli bir lig. Oradaki oyunculara baktığınız zaman bunu hemen anlayabilirsiniz. Ben de bilmiyordum bunu. Avrupa liglerini takip ederdim ama Belçika'ya çok dikkat etmezdim. Fakat içerisinde olunca gerçeği hemen anlıyorsunuz. İşte Rapaic, Conceicao gibi oyuncular var. Sadece tek tek isimler değil, oyun kalitesi de son derece yüksek. Yani basit lig zannedenler çok yanılırlar. Biliyorum böyle düşünenler var, ama gelip görseler hiç de düşündükleri gibi kolay olmadığını anlarlar. Maçlar çok sert geçiyor örneğin. Açıkçası ben bu kadar sert olacağını beklemiyordum. Mesela ligin ilk maçını içeride oynadık ve zorlandık. Asıl beni ürküten şey ise sertlik düzeyi oldu. Gerçekten sert geçti. Üstelik kart standartları da bizimki gibi değil. Sertliğe bayağı hoşgörülüler. Bizim burada sarı kart gösterilecek bazı pozisyonlara faul bile verilmiyor.

▼Oyunun sert geçmesi iyi bir şey mi, kötü bir şey mi?

▲Hem iyi hem kötü esasında. Kötü yanı sakatlık tehlikesinin olması. Gerçekten çok ciddi darbeler alabiliyorsun. Ve bu darbelerin bedeli ağır olabiliyor.

Ben ilk maçta alt adaleme darbe aldım, üç gün idmana çıkamadım, kanama oldu. Hep böyle olursa işimiz zor yanı. Ama iyi yanı da var. Tamam sakatlanmaktan ürküyor insan ama kendini geliştirme açısından çok da büyük yarar sağlıyor. Zorlukla baş etmeyi öğreniyor. Futbol açısından çok önemli bence bu. Çünkü standardınız yükseliyor.

▼Derler ki Belçika ve Hollanda ligi gibi ligler, ama özellikle de bu ikisi Avrupa'nın en iyi ligleri sayılan İspanya, İngiltere, İtalya ve Almanya ligleri için önemli bir basamaktır. Orada pişersin sonra da şansın varsa bu dört lige transfer olursun. Sence de bu doğru mu? Daha doğrusu sen de orayı bir basamak olarak kullanmayı düşünüyor musun?

▲Belçika liginde futbol oynayanların daha büyük takımlara transferi gerçekten kolay oluyor ve bu durum her sene daha da artarak gerçekleşiyor. Mesela bir Emile M'penza olayı bu olayı tüm açıklığıyla ortaya koyuyor. Schalke 04'teydi biliyorsunuz. Ama bir türlü form tutamamış orada ve yedek kalmış. Sonunda da gönderilmiş. Standart Liege takımına gelmiş. Çok iyi bir sezon geçirmiş ve bir sezonluk bu deneyim sonrasında yeniden Hamburg'a transfer olmuş. Yani sürekli bir gidip gelme, bir sirkülasyon var. Özellikle Premier Lig olsun, Fransa ligi olsun, Belçika'dan bol bol oyuncu alışverişinde bulunuyorlar.

Ben 5 maçta 5 gol attım. Ama birden yedek kaldım. Önce Türkiye'den kalma bir mantaliteyle beni niye oynatmıyorlar diye kendi kendime kurdum ve sorun yaşadım. Burada kendimle ilgili de bir özeleştiri yapmam gerekiyor sanırım. Ama sonra bana hoca bir şeyleri anlatınca ne kadar yersiz bir kuruntu yaptığımı anladım. Sonuçta ilk gittiğimde bir süre otelde kalmıştım, sonra eve taşınmam biraz vakit aldı, yorgunluk vardı, kulübe adapte olmak gibi sıkıntılar vardı. İşte o dönemde hoca beni takip ediyormuş. Antrenmanlardan, kalp atışlarımdan veriler çıkarmış ve yorgun olduğuma karar vermiş. Bir maç oynatmayayım demiş. Yani böyle bir kanaate varmış. Bunu da bana güzelliikle söyleyince çok mantıklı geldi. Ben de kabul ettim. Gerçekten yorgunluğum vardı çünkü. Nitekim hiçbir şey söylemedim, kararına saygı duydum.

Örneğin Anderlecht'te defansta oynayan Kompany henüz 19 yaşında, ama şu anda 20-25 milyon euro civarı bir değer biçiliyor. Önümüzdeki yıllarda bu daha da artacak. Düşünün Chelsea 20-25 milyon euro teklif etti ama daha da değerlenecek diye satmadı kulüp. Nitekim 5 senelik anlaşma yaptılar. Sağ açıkta 10 milyon euro değerinde başka bir oyuncu olan Wilhelmsen İsveç Milli Takımı'nın oyuncusu ama o da gitmiyor bir yere. İşte bu tip oyuncular var bol bol. Türkiye ligine baktığımız zaman 20-25 milyon euro eden kaç futbolcu

sayabilirsiniz? Hatta bir tane bile bulamazsınız belki.

▼Belçika'ya gittin, hemen ilk onbir çıkmaya başladın ve ardından Milli Takım geldi. Daha evvelde Milli Takım'a geliyordun ama bu sefer direkt oynama şansı da buldun. Hiç kafana 'keşke daha önce gitseydim' gibi bir düşünce takıldı mı? Tercihler ne kadar önemliymiş, oynamak her şeyi değiştirmiş dedin mi?

▲Ben zaten oraya oynamak için gittim. Fenerbahçe'de çok fazla forma şansı bulamıyordum ve oynamak istiyordum. Neden oynamadığının nedenlerini bulmak için hiç çabalamadım, hatta bu konuyu hiç kurcalamadım. Hocanın takdiri idi, o beni oynatmadı. Saygı duymak lazım. Şunun altını özellikle çizmek isterim. Ben hiçbir zaman "hoca beni neden oynatmadı", "ben gitmek istiyorum" gibisinden açıklamalarda da bulunmadım. Çünkü bu tür lafları söyleyecek bir kişi değilim. Sonuçta böyle yapmanın kimse yararı yoktu. Fenerbahçe'de nereden baksanız 6 sene top koşturdum, 5 hocayla çalıştım, hiçbirisiyle de sorun yaşamadım. 5 hoca ile çalışmak demek oyuncu için handicap demek. Çünkü her hocanın tarzı farklı olabilir, kendi seçtiği oyuncuları oynatmak isteyebilir. Ama hiçbir sorun çıkmadı bugüne kadar, hep oynadım. Geçen sene performansım iyiydi, gerçi birkaç ufak tefek sakatlıklar yaşamadım değil. Kendimi yapılan idmanlarda hep iyi görüyordum. Hocanın da görüşleri bu yöndeydi. Ama bir türlü istediğim süreleri alamadım. Zaten ben eskiden beri, her zaman Avrupa'da oynamak istedim. Avrupa'nın önde gelen ligleri hep beni çekti. Tam bu aşamada Anderlecht bana çok ciddi bir teklif yaptı. Hem de sezon bitmeden 3 ay evvel! 3 ay

sonra aynı teklifle yine geldiler. Hep tutarlı bir çizgileri vardı ve oraya git-tim gideli, çizgi hâlâ aynı, hiçbir değişiklik yok. Her türlü konuda bana yardımcı oldular. Bu sayede adapte olmada hiç zorluk çekmedim. Dediğim gibi orada çizgiler bir-birinden farklı değil. Yanlış anlaşılmasın. Burada verilen sözler tutulmuyor demem asla. Ama orada sistem farklı ve oturmuş durumda. Maddi manevi hiçbir sıkıntı yok. Ve her şey son derece güzel gidiyor. **▼Ama ilk başlarda biz farklı şeyler okuduk senin hakkında. İşlerin başlangıçta pek yolunda gitmediği söylendi bize. Güya sen ilk maçta oynatmadı diye hocanı eleştirmişsin. Doğru mu bu?**

▲Evet, Türkiye’de öyle birtakım spekülasyonlar çıkmış ama ben öyle bir şeyi kesinlikle söylemedim. Orada beni son on yılın en büyük transferi olarak gösteriyorlar. Benden sonra da Belçika Milli Takımı’nın kalecisi gösteriliyor. O da son derece popüler bir isimdi sezon başında. Ama ligin ilk haftalarında bir kez olsun kaleye geçemedi. Çünkü hoca her zaman performansla bakıyor, hazır olduğu zaman oynayacak diyor. Mesela geçen senenin gol kralı hâlâ 90 dakika forma giyemedi. Ama o bile saygı gösterip, yedek kulübesinde oturmasını biliyor. Benim yapmam gereken de bu. Çünkü Avrupa’ya bakınca Vieri, Zidane’ın bile yedek kaldığı oluyor. Nice milyon dolarlık yıldızlar yedek kulübesinden çıkamıyor. Chelsea’de mesela herkes yedek. Ama hiçbir zaman hoca beni sevmiyor diye yorumlayan yok. Sonuçta teknik adamlar da haklı. 50-60 tane maçım var, hiçbir oyuncu zaten bunun hepsinde oynayamaz. O zaman ben dönüşümlü olarak yararlanayım. Çoğu böyle düşünüyor. Takımın kaptanını bile vurabiliyor bu uygulama. O bile ilk iki maç oynadı ama sonraki hafta kadroya bile giremedi. Hoca çok haklıydı bu kararında. Çünkü 34 yaşındaki bir futbolcudan iyi yararlanmak için bu tür önlemler alması gerekiyordu. Bunu biyolojik olarak da gösteriyorlar size. Saatle çalıştırıyorlar, kondisyona bakıyorlar. Sonuçta verilerle durumunu gösteriyorlar. Ben 5 maçta 5 gol attım. Ama birden yedek kaldım. Önce Türkiye’den kalma bir mantaliteyle ama beni niye oynatmıyorlar diye kendi kendime kurdum ve sorun yaşadım. Burada kendimle ilgili de bir özeleştiri yapmam gerekiyor sanırım. Ama sonra bana hoca bir şeyleri anlatınca ne kadar yersiz bir kuruntu yaptığımı anladım. Sonuçta ilk gittiğimde bir süre otelde kalmıştım, sonra eve taşınmam biraz vakit aldı, yorgunluk vardı, kulübe adapte olmak gibi sıkıntılar vardı. İşte o dönemde hoca beni takip ediyormuş. Antrenmanlardan, kalp atışlarımdan veriler çıkarmış ve yorgun olduğuma karar vermiş. Bir maç oynatmayayım demiş. Yani böyle bir kanaate varmış. Bunu da bana güzellikle söyleyince çok mantıklı geldi. Ben de kabul ettim.

Gerçekten yorgunluğum vardı çünkü. Ama hiçbir şey söylemedim, kararına saygı duydum. Sonra beni oyuna soktu, ben de elimden gelenin en iyisini yapmaya çalıştım. Ondan sonraki maçta da yarım saat oynamadım. Çünkü iki kere idman yapmıştım sadece. Yine hiçbir tepki vermedim ve sakın sakın kabul ettim kararı. Sonra formum yerine geldiğinde oynattı, 2 gol attım, iki de asist yaptım. Bunun üzerine, hoca da “Bak gördün mü, her şeyin zamanı varmış” dedi bana. Haklıydı. Eski bir futbolcu olmanın avantajıyla dilimizden de çok iyi anlıyor. Bu da bizim için çok büyük bir avantaj.

▼Sen bir ara yine Fenerbahçe’den gitmek istemiştin. O da aynı nedenlerden miydi? Avrupa’da oynamak Türk futbolcusunun bir ideali olmalı değil mi?

▲O ilk deneyim çok eski bir konu. Açıkçası bu konu hakkında fazla konuşmak istemiyorum. O zamanlar, belki gençliğin verdiği bir hata da olabilir. Ama herkesin kendine göre doğruları var, belki ondan dolayı da olmuş olabilir. Avrupa’da herkesin oynaması gerekiyor, neden oynamasın? Sonuçta bizim oyuncuların başarısı ortada. Dünya üçüncüsü olmuş bir takımız. Belki üzerinden 3 sene geçti ama Milli Takım hâlâ çok kaliteli oyunculardan oluşuyor. Herkesin Avrupa’da oynayabileceği takımlar var. Avrupa’da da herkesin konuştugu, çekindiği, bahsettiği bir Milli Takım var. Düşünün dışarıda Türkiye forması giyen oyuncuların hepsini biliyorlar neredeyse. Bu demek ki herkesin Avrupa’da oynayabilecek kapasitesi var. Sırf Milli Takım’la da sınırlı değil bu. Türkiye liginde oynayan oyuncuların da Avrupa’da oynama şansı var. Belki orada duygusal davranıyor olabiliriz. Ama ben Avrupa’da doğup büyüdüğüm için fazla zorluk çekmedim bu kararı verirken. Birinin bunu yapması ve başarılı olması gerekiyor. Sonuçta Türk futbolcusunun orada başarılı olması, bütün teknik adamların, hocaların, futbolcuların önünü açabilir. O yüzden oynamak gerekiyor, gitmek gerekiyor. Şu anda Avrupa’da başarılı olan Türk futbolcusu sayısını en kısa sürede çoğaltmamız lazım.

▼Peki sen Milli Takım’ı özlemiş misin?

▲Evet, özlemişim. Son Kazakistan maçında da vardım. Ondan evvel çağırılmadığım zaman sakatlığım vardı. O dönem oynamıyordum. Ama her futbolcu milli takımda oynamayı ister. Hele ki benim gibi önceden milli takım formasını giymiş bir kişinin özlememesi mümkün değil. Çünkü ben ta A Genç’ten A Milli Takım’a kadar bu formayı giydim. A Milli Takımın formasını giymek ulaşılacak en üst nokta. Bir futbolcunun A milli olması hem kendi şahsı açısından hem de hedefleri için çok önemli.

▼Fenerbahçe’yi özlüyor musun? Hep özlediğin söyleniyor...

▲Sonuçta 5 sene Sarı-Lacivertli formayı giydim. Gönülden de bağlı

olduğum bir kulüp Fenerbahçe. Özlüyorum tabii. Ama yeni takımımda da çok huzurlu ve mutlu olduğum için fazla özlemeye de vakit kalmıyor. Açıkçası basına yansıyan şeyler de biraz problem var. Ben Fenerbahçe’yi özlüyorum demedim, Türkiye’yi özlüyorum dedim. Avrupa’ya tatillere geldiğimizde bile Türkiye’ye dönmeyi iple çekiyorduk. Çünkü herkes vatanını özler. Buraya gelince yine bir heyecan yaşadım. Kokusu falan her şeyi çok farklı. Ama bu demek değil ki, ben orada çok mutsuzum. Ama sanki ben mutsuzmuşum da bir an önce dönmek istiyormuşum gibi gösterildi. Bu çok yanlış bir şey. Biz A diyoruz. Onlar B yazıyor. Böyle bir tavır yüzünden söylediklerimiz de hep yanlış anlaşılıyor. Ama mesela Belçika’da hiç böyle bir şey yok. Orada bir röportajda yanlış yazdıklarında ya da ekleme yaptıklarında direkt mahkemeye veriyorsun. Aynı gün yürütmeyi durdurma alıyorsun. Bir hafta içinde de cezalandırma süreci başlıyor. O yüzden orada bu tip yanlış yazma, abartma olayları yok. Zaten kulübe rapor geliyor. O yüzden fazla bir yanlış anlama olmuyor.

Orada bir Türk gazetecisi vardı. Ben ona konuşmak istemediğimi söyledim. Kısa bir soru soracağım dedi, işte bu soruyu sordu ben de Türkiye’yi özledim dedim. Ama internette habere bir baktım ‘Serhat Fenerbahçe’yi özlüyor, geri dönmek istiyor’ diye yazmış. Bunlar ayıp şeyler. Ama ülkemizin bir gerçeği ne yazık ki!

▼Bir gün Türkiye’ye dönmeyi düşünüyor musun?

▲Tabii ki dönmeyi düşünüyorum. Bir taraftar olarak bile olsa, elbette döneceğim bir gün. Ama yıllar sonra. Şu an dönmeyi hiç düşünmüyorum. İlerisi için de düşünmüyorum, çünkü ben oraya uzun süre başarılı olmak ve daha büyük hedeflere ulaşmak için gittim. Bu yolun dönüşü yok! Şu an benim dönmem ne demek? Serhat başarılı olamadı, başaramadı geri döndü demezler mi? Ben bu lafları duymak için oraya gitmedim. Gittiğim gibi geri dönmek için hiç gitmedim. Şunun altını çizmek istiyorum. Ben oraya Fenerbahçe’ye geri dönmek için gitmedim. 2 maç oynadım hemen dönmek istiyor diye haberler çıkıyor. Böyle bir şey yok. Bunlar ayıp şeyler. Ben orada son derece mutluyum ve gelecek için de umutluyum. ■

Artık hasat zamanı

Eylül bu coğrafyanın çoğu insanı için bereket ayıdır. Bağbozumunun yapıldığı, hasatın kaldırıldığı, stokların doldurulduğu, uzun süreli emeklerin mutlulukla sonlandığı ay. Şimdi futbol da bir Eylül bereketiyle buluşmanın arifesinde... Önce Danimarka, ardından da Ukrayna maçları. Almanya'ya giden yolda, play-off durağına varmak için puan stoklarının arttırılma fırsatları. İkisini de kazandık mı, Sonbaharı keyifle karşılayacağız. Sonrasında işimiz daha kolaylaşacak. Kalan engelleri daha güçlü bir moralle aşma fırsatına kavuşacağız.

Daha ilk günden söylemişlerdi, 'Bu grupta her maç zor' diye... Daha ilk günden söylemişlerdi, "Son maçlara kadar hiçbir şey belli olmaz" diye... Daha ilk günden söylemişlerdi "Alınan her puan altın değerinde" diye... Haklılar mıydı? Her maç zorlu geçti, hâlâ hiçbir şey belli değil ve alınan her puan işe yaradı... Yendik, yenildik, bir puana bile sevinдик, bazılarına çok üzüldük, velhasıl yüzdük, yüzdük, yüzdük... Artık yarışın kuyruğundayız. O kuyruk koptu kopacak... Bu iş bitti bilecek... Danimarka maçına çıkıyoruz, aslında bir türlü tam anlamıyla sönmeyen ve yanmayan umutların kaderine yön arıyoruz. Bu arayış uzadıkça sıkıyoruz, zorlanıyoruz, dırdırlanıyoruz, mızımlanıyoruz... Oysa ne demiş büyüğlerimiz: "Lig uzun bir maraton. Puan aslanın ağzında." Onlar desin dursun, biz 100 metre temposu aradık turnuva boyunca. Koşalım hemen bitsin gitsin istedik. En makul olanımız bile biraz soluklanacak zaman aradı durdu bugüne dek. Şöyle 2-3 galibiyet üst üste olsa dedik! Herkesi orada, burada devirmek istedik. Biz gitsek Dünya Kupası'na, sonra diğerleri gelse diye düşledik. Her maçı bir sonraki maç için, zaman ve prestij kazanma fırsatı gibi gördük. Maçtan maça bakmadık, ligin total hesabının ağırlığıyla yol tuttuk. Ağır geldi yorulduk. Mola istedik sürekli. Bir dinlenme molası. Ama maratonda mola olmaz ki! Nefeslenmeye vakit kalmaz ki! Koşarsınız sadece... Koşarsınız! İpi görene dek! Yine de iyi bir noktada sayılırız. Bir kere bazı şeyleri kabullendik artık. Mesela bu grubun lideri olamayacağız. Ukrayna aldı

götürdü, kimseye çaktırmadan biletini getirdi. Bu acı gerçeği grubun diğer favorileri Yunanistan, Danimarka ile birlikte paşa paşa kabullendik. Sonra verdik üç takım kafa kafaya. Dedik ki, bu dehlizden birimiz sağ çıkacak. Var mısın yarışmaya? Artık şans bize gülsün, dedik. Ama şans değil ki bu. Akıl var içinde, güç var, birliktelik var, yetenek var. Şans en sonda geliyor. Yani zor bir sınav karşımızdaki. Çift basamaklı seçme sınavına hazırlanmaya başladık böylece. Önce ikinci olmayı becermeliyiz. Seçmeliyiz kendi kaderimizi. Sonra da Dünya Kupası'na yerleşme sınavına girmeliyiz. Yüz aklıyla çıkmak umuduyla. Çünkü amaç Almanya otobüsüne bir an önce binmek ve ikinci vatanda cümbüş için beklemek. Aslında basit basit gerçekler, birbirini destekler gibi bir durum var. Tüm bunları hepimiz biliyoruz. Kime sorarsanız sorun size Danimarka maçının ne anlama geldiğini anlatır hemen. Çıkış kapısının yeri hepimizin malumu. Ama bilmek, anlamaya yetmiyor işte. Anlamak da algılamaya... Biz sadece bilgiyi tutuyoruz elimizde. Analiz hak getire... Oysa bizi mutluluğa ulaştıracak kapının anahtarı kayıp. Şimdilerde onu arıyoruz. Mutluluk, huzur hedefte tuttuğumuz kelimeler. Biz bu engeli aşacaksa eğer, oradan geçilecekse bir şekilde, acı çekeceğiz, zorlanacağız, yükleneceğiz, yıkacağız. Yoksa bu kapının tatlı dille açılacağı yok. Şurası kesin, bugün bu noktadaysak ve bu durum hiçbirimizin içine tam sinmiyor, kabahatin çoğu, dilimiz varmıyor söylemeye ama, yine bizde. Hepimiz bir tarafını

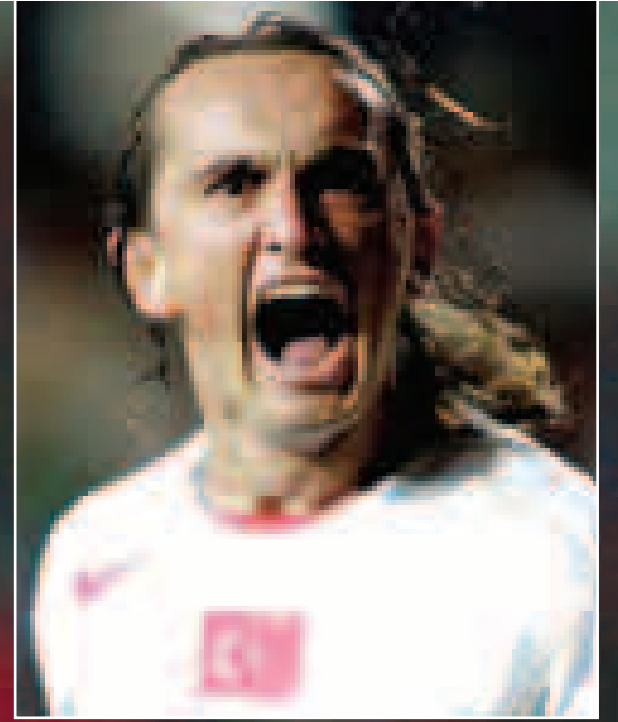

kemirdik Milli Takım'ın. Yıprattıkça battık. Battıkça yıprattık. Sonunda hesabı getirdiler önümüze. Biz de can havliyle yardım çağırdık. Şimdi fatura, dümendeki yeni kaptanın elinde. Sıkıntılı günlerde geçti başa. Daha önce de böyle olmuştu. Aştı sıkıntıyı, ferahlattı yürekleri... Ama bu sefer biraz daha zorlu gibi işler. Lakin şimdi duysa bizi, der ki asıl güzel işler, törpülenmiş sivri dişlerin arasından çıkar... Yani zorluktan doğan keyif hepsine bedeldir. Tıpkı daha önce olduğu gibi... Peki elimizde ne var? Hangi aritmetiğin esiriyiz? Hangi hesabın peşindeyiz? Nasıl olur da olur, 'Açıl susam açıl, bizi Dünya Kupası'na

götür' dileklerimiz tutar?

● En güzel ihtimalden başlayalım. Hazır gem hâlâ bizim elimizdeyken hesabı ödeyelim kalkalım. Yani önümüzdeki bütün takımları birer birer yenelim ve play-off'un tadına varalım. En kestirme yol bu. Biraz engeli, ama kesinlikle çıkışı en iyi bu yol gösteriyor.
● Grupta oynanacak toplam üç 'derbi' kaldı. Derbiden kastımız, Dünya Kupası kapısında

bekleyen yolculararası maçlar. Önce Türkiye-Danimarka, ardından Ukrayna-Türkiye ve nihayet Danimarka-Yunanistan. Bu maçların hepsi berabere bitse ve kalan maçlar kazanılsa puan durumu şöyle olacak:
1- Ukrayna 30
2- Yunanistan 22
3- Türkiye 21
4- Danimarka 20

Yani bu hesap bizim çarşıya pek uymaz gibi duruyor. Bu durumda Türkiye'nin ne yapıp edip bir 'derbi' kazanması gerek. Yani bugüne dek hiç yapamadığını yapması gerek. Bu durumda göze kestirilmesi gereken en müsait rakip Danimarka. Viking'in gemisi batarsa, yolu yarılarız zaten.
- Danimarka'yı yendik. Puanı 19 yaptık. Keşke iş burada bitse. Ama matematik hâlâ peşimizde. Hadi son maçta da Arnautluk'u devirdik. Etti mi 22. Yeter mi? Keşkel! Ama yetmiyor işte. Çünkü Yunanistan üç maçta 9 çekerse olur 24 ve yine Play-off bileti onların olur. Bu durumda Ukrayna'da puan çıkarmak şart. İşin kötüsü bir de yetmez, üç tane. Çünkü beraberlik bizi 23 yapar, Yunanistan 24'ü bulma şansını korudukça, huzursuzluk diz boyu.
● Devam edelim fikir jimnastiğine. Play-off umudu süren tüm takımlar birbirleriyle yapacakları maçta yenişemeseler mesela. Yani Türkiye-Danimarka berabere bitse. Ama Danimarka-Yunanistan da berabere bitse. Kalan maçları da kazansalar hepsi. İşte bize üzerinde bilet bulunan altın bir tepsi. Nihayet çıkardık matematiği düzlüğe. Buyurun sizde bakın:

- 1- Ukrayna 29
- 2- Türkiye 22
- 3- Yunanistan 22
- 4- Danimarka 22

● İkili paketlere geçelim bir de. Türkiye, Danimarka ve Ukrayna tüneline 3+1 puanla çıktı. Bu durumda Danimarka bir ölçüde devre dışı. Ama Yunanistan'ın da durumu pek parlak değil. Şansları yok mu? Var yine de. Ancak deplasmanda Danimarka'yı devirmek durumundalar. Burada da bir fikstür azizliği peşimizde. Çünkü umutsuz Danimarka, hırslı Yunanistan karşısında ne yapar? O şoru işareti yitmez ki bizim kafamızdan?
● Öyle ya da böyle Danimarka'yı yenmek gerekiyor. Çünkü Danimarka'yı yenmek demek yolu yarılamak gerek. Üçte üç kimsenin itirazı olmaz. Üçte iki de o kadar mutsuz yapmaz. Aslında her şeyin anahtarı Danimarka'nın elinde. Çünkü Türkiye-Danimarka berabere biterse son maçta kadar umutlu Vikingler. Bu yüzden yenip kurtulmak lazım bu işten. Sonra da yendiğimizden mücadeleye devam etmesini istemek gerekiyor. İşte kağıt kalemde dökülen manzara. İnce ince hesapların hepsi yeşil sahada biter derler. Bitsin de gerçekten. Yenelim, yenelim, yenelim. Eylül ayının 7'si akşamı bol bol keyiflenelim. "Play-off'ta kim çıkacak" derdine düşmeyi özledik hep birlikte. Kim çıkacak çıksın. Bir oraya çıkalım da. Hem bilen bilir, işler o raddeye vardığında bizde tökezeleme olmaz! ■

İyi başladık kötü bitirdik

Milli Takım II. Fatih Terim dönemindeki ilk maçında Danimarka ve Ukrayna sınavlarının provası niteliğindeki bir maçta Bulgaristan ile deplasmanda karşı karşıya geldi. 1 sene önce aynı dönemde Denizli'de oynanan Belarus maçından bu yana ilk özel maçta Milliler sahadan yine mağlup ayrıldılar. Dünya Kupası Grup Elemeleri'ndeki 3 maçlık periyotta Fatih Terim çok alternatifli bir kadroyla yola çıkacağını vurgulamış ve 29 kişiyi kampa çağırmişti.

Bulgaristan'a hareket öncesi düzenlediği basın toplantısında tecrübeli teknik adam sakatlıkların çokluğundan yakınıyordu ve bu sakatlıkların 3 Eylül'e kadar düzelmesini beklediğini vurguluyordu. Nitekim grup elemelerinin sürekli forma bulan isimlerinden Necati Ateş, Tuncay Şanlı, Yıldırım Baştürk, Alpay Özalan, Nihat Kahveci, Ömer Çatkıç, İbrahim Akın sakatlıkları yüzünden Bulgaristan maçı kadrosuna dahil edilmediler. Bütün bu handikaplara rağmen maç özel de olsa oynanacaktı ve kamp da yeni teknik adamla oyuncularının kaynaşması açısından oldukça önemliydi.

16 Ağustos Salı günü Bulgaristan'a hareket eden Milliler aynı günün akşamı maçın oynanacağı statta bir antrenman yaptılar. Antrenman öncesi yağın yoğun yağmur zemini oldukça bozmasına rağmen milliler 1 saat boyunca taktik çalışma yaptılar.

Maç günü öğlene kadar açık olan hava öğleden sonra bozdu ve inanılmaz bir yağış başladı. Yoğun yağış sonrası maçın oynanacağı National Stadı'nın zemini oldukça ağırlaştı. Nitekim bu durum maç boyunca iki takımın oyununu da oldukça etkiledi.

Saat 20:00'de ilk düdük çalınmadan önce iki milli takımın teknik direktörleri Fatih Terim ve Hristo Stoichkov, Milli Takım Kaptanı Bülent Korkmaz'a son milli maçı olması nedeniyle bir hediye verdiler. Yunan hakem Zografos'un ilk düdüğüyle maç başlarken Kaptan son milli maçında takımıyla birlikte oluyordu.

Milli Takım maça oldukça hızlı başladı. Özellikle orta sahada rakibe basan Milli Takım Emre'nin hırslı oyunuyla hakimiyeti eline geçirdi. Suyla kaplı zemine rağmen ilk 20 dakika iyi top yapan milliler bu bölümde golü de buldu. 20. dakikada Hasan Şaş'ın sol kanattan kullandığı korner atışında topa çok iyi yükselen Fatih Tekke muhteşem bir kafa vuruşuyla Türkiye'yi öne geçirdi. Fakat Milli Takım'ın üstünlüğü sadece 4 dakika sürdü. 24. dakikada sağ kanattan gelişen Bulgaristan akınında Georgiev ortaladı. Defansımız arkada iyi yer tutan Bulgaristan'ın en önemli gol silahı Dimitar Berbatov'u unuttu ve golcü oyuncu bomboş pozisyonda golü yaptı. 1-1.

Bu dakikalarda sakatlanan Emre Belözoğlu yerini Koray Avcı'ya bıraktı. Bu değişiklikte orta sahadaki üstünlüğünü kaybeden Milli Takım kalesinde tehlikeler görmeye başladı. Nitekim 29. dakikada Martin Petrov ceza yayı üzerinde markajcısından kurtuldu ve şık bir şekilde vurdu. 2-1. Bu gol sonrası hareketlenen Milli Takım Fatih Tekke'yle net bir gol fırsatından yararlanamazken, 43. dakikada kalesinde bir gol daha gördü. Bu dakikada sağ kanatta Georgiev içeri kesti. Top Rüştü'den sekti. Berbatov'un önüne düştü ve golcü futbol kendisinin ikinci takımının üçüncü golünü attı.

İlk yarı 3-1 Bulgaristan'ın üstünlüğüyle sona ererken devre arasında Fatih Tekke yerini Hakan Şükür'e bıraktı. İkinci yarıda daha hırslı oynayan Milli Takım Hakan Şükür'le yakaladığı pozisyonları değerlendirememesine rağmen rakibini kendi yarı sahasına hapsedti ve baskılı oynadı. İkinci yarının son bölümlerinde iki takım pek çok oyuncu değişiklikleri yaparken, oyunun temposu da düştü ve maç 3-1 sona erdi.

Maç sonrası Fatih Terim sakat ve henüz fizik olarak hazır olmayan oyuncularının çokluğu nedeniyle sıkıntı çektiklerini vurgularken, Danimarka ve Ukrayna maçlarında daha farklı bir milli takımın sahada olacağını söyledi. Milli Takım kafesi maç sonu özel uçakla yurda döndü ■

Özel maçta Bulgaristan'a 3-1 yenildik

Ümitlerde gol düellosu

Reha Kapsal'ın Ümit Milli Takım Teknik Direktörü olarak çıktığı ilk maçta, Türkiye deplasmanda Bulgaristan Ümit Milli Takımı'yla 3-3 berabere kaldı. Görevdeki ilk maçında Reha Kapsal eski Ümit Milli Takım kadrosunda revizyona gitmiş ve pek çok yeni ismi takıma adapte edilmisti.

Maça iyi başlayan Ümit Milli Takım 26. dakikada Gökhan Kaba'nın golüyle öne geçerken oyundaki üstünlüğünü skora yansıtmıştı. Fakat bu golden sonra oyundan düşen millilerin

özellikle orta sahada ve savunmada yaptığı hatalar sonucu 40. dakikada Bulgaristan beraberliği yakaladı. Stoyanov'un şık golüyle moral bulan Bulgaristan, ikinci yarıya da hızlı başlamasına rağmen golü bulan taraf Türkiye'ydi. Umut Bulut 51. dakikada milli takımı öne geçirdi. 1-2. Türkiye'nin üstünlüğü sadece 11 dakika sürdü ve 61. dakikada Zlatinski skoru eşitledi. 2-2. 77. dakikada Bojkov Bulgaristan'ı 3-2 öne geçirdi. Maçın bu skorla biteceği düşünülürken 90. dakikada Semih Şentürk'ün golü maçın sonucunu belirledi. 3-3. Türkiye Ümit Milli Takımı 2 ve 6 Eylül tarihlerinde Danimarka ve Ukrayna ile karşılaşacak. Grubunda oldukça dezavantajlı bir konumda olan Milli Takım'ın 2006 Avrupa Şampiyonası'na katılması mucizelere bağlı gibi. Ümit Milli Takım'ın grubunda Danimarka 22 puanla lider, Ukrayna ve Yunanistan 16 puanla ikinci ve üçüncü sıradalar, Türkiye'nin puanı ise 14 ve milli takım dördüncü sırada. ■

Güle güle tarih!

Türk futbolunun, kariyerinde en büyük başarıları yaşamış efsanevi kaptanı Milli Takım'a veda etti. Bülent Korkmaz, Ay-yıldızlı formayı son kez Sofya'da giydi.

anlamı yok. O attırmadıkları sayesinde yaptı bu kariyeri. İlle de gole bakan istatistikleri de memnun etmek şartsa eğer, Dünya Kupası'nda gol attı işte. Daha ne olsun!

İlk defa Milli Takım'a çağrıldığında henüz 22 yaşındaydı. İlk defa milli formayı giydiği İr-

landa maçında eli ayağı titremişti mutlaka. İnsan ilkleri heyecanla yaşar.

Ama onun özelliği şu oldu: Her maçta aynı heyecanı taşımayı başardı. İki takımda oynadı sadece. Galatasaray ve Milli Takım. Birinin formasını 500'e yakın, diğerini 100'ü aşkın kez ıslattı. Bu iki aşkıyla tamamladı tüm kariyerini. Eski Türkler gibi, ismini büyüdüktan sonra kendi seçiyor olsa ne seçerdi acaba? Kaptan mı? Cesur mu? Belki de Dirayet olmalıydı! Çünkü o, zor dönem, sakatlık, sıkıntı demedi hep oynadı. Gidecek dediler, kaldı. Zamanı geçti, dediler yenilendi. Teşekkür ettiler, yeniden çağrıldı. O hep arandı, hep arandı. İnanmayan Ali Sami Yen tribünlerine sorsun.

Türkiye Birinci Lig'i kurulduğundan beri Galatasaray'ın kazandığı toplam 15 şampiyonluğun yarısından fazlasında (8) o var. Milli Takım'ın zafer diye kaydettiği neredeyse tüm maçlarda yine o var. İki Avrupa Şampiyonası, bir Dünya Kupası tecrübesiyle ikame edilemez bir tecrübe bu. Son yirmi yılda yaşanan her büyük zaferin bir köşesinde imzası oldu. Futbol da bir devrim yaşandıysa bu dönemde onun emeklerini kimse yadsıyamaz. Kaç kuşak futbolcu onun terazisinden geçti bu dönemde. Evet, ölçerdi o. Çünkü karşılaşılabilecek kadar çok futbolcu gördü ki 19 senede. Prekazi'yle de oynadı, Hagi'yle de, Song'la da. Tanju'yla da oynadı, Hakan'la da, Sabri'yle de. Cüneyt'ten de bir şeyler öğrendi, Stumpf'tan da, Popescu'dan da. Capone'ye de bir şeyler öğretti, Veda'ta da, Tolga'ya da, Toraman'a da... Futbol denen zanaat biraz olsun usta-cırak ilişkisi barındırıyorsa eğer, o bunun hakkını sonuna kadar verdi. Kimlerle karşı karşıya oynadı saymakla bitmez. Bugün star denilen her forvetin argo deyimle 'ifadesini aldı'. Cantona'dan Shevchenko'ya, Hagi'den Ronaldo'ya, Weah'tan Zidane'a, Henry'ye, Stoiçkov'a, Totti'ye, Klinsmann'a, Ronaldinho'ya kadar herkesle, evet herkesle omuz omuza mücadele etmişliği var. Yıkılmışlığı da pek yok üstelik. Forma değişme alışkanlığı varsa eğer, müze kursun da gezelim. Belki daha iyi

anlarınız büyüklüğünü.

Tam 30 kupa kaldırdı kariyeri boyunca. Bunu yapabilen kaç futbolcu vardır? İki kez Avrupa Kupalarında yarı final oynadı. Peki bunu yapan kaç Türk oyuncusu gördünüz? 1989'da Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası yarı finalinde 21 yaşında gencecik bir çocuktuk. 2000'de UEFA Kupası'nı kaldırırken kaptan. Tüm bunları özgeçmişine yazabilen biri var mı Allah aşkına?

Onu anlatan iki görüntü var hiç aklımızdan çıkmayacak: Bir UEFA Kupası maçında çıkık kolla bile mücadele eden Bülent. Bu anı anlatması için yine Yine Tanıl Bora'ya verelim sözü:

"Türkiye'de 'mücahit futbolcu' ikonolojisini, kanlar içinde sarıgılı başıyla 'Mehmetçik' Basri Dirimlili'nin fotoğrafı temsil ederdi, şu binyıl dönümüne kadar. 17 Mayıs 2000'de Kopenhag'da oynanan UEFA Kupası finalinden beri, yeni ikon, sarılı kolu ve yüzündeki derin acıyla, Bülent Korkmaz'ın fotoğrafıdır. Eli belinde durakalması, gevşemesi, hırsını yitirmesi, pes etmesi tasavvur edilmeyecek bir futbolcu, o."

O Bülent'ti. 24 Kasım 1968'de doğdu, sonra da korkmadı hiçbir zaman. Üstelik hiç havaya da girmede. İşini yapmaya adadı kendisini. Ama ne adamak! Hep mücadele etti.

Ama ne mücadele! Hep başardı. Ama ne başarmak!

8 Lig, 6 Türkiye Kupası, 5 Cumhurbaşkanlığı, 2 Başbakanlık, 6 TSYD, 1 UEFA, 1 Süper Kupa ve 1 de Dünya Üçüncülüğü kazandı. Velhasıl o hep kazandı. Biz de kazandık. Çok şey öğrendik ondan. Saha içindeki hırçınlığı bir yana, meslek ahlakını bir ders gibi benimsetti herkese. En zor günlerde bile iş ahlakının önemini anlattı tane tane. Sahada çok konuştu. Dışarıda hiç. Şimdi susması da onandır. O sadece sahada konuşur çünkü.

Artık Bülent yok! Yerine birilerini koyacağız mutlaka. Ama futbolumuzdaki ağırlığını zor tartarız başkasıyla. Kaptan bıraktı. Biz de bir dönem geride bıraktık. Bir dilek tutup bitirelim. İki tane daha böyle adam olsa keşke!

Öyle olsa futbolumuzun önündeki tüm ufuk çizgilerini birer birer aşmaz mıyız? Aşarız. Peki gerçekten böylesini bir kez daha görür müyüz acaba? Emin değiliz... ■

Bülent Korkmaz... Gerçekten de korkmadı bugüne dek hiçbir şeyden. Hep başardı, hep kazandı. Bir tane bile kupa kazanmasaydı dahi saha içindeki azmi, inadı ve futbol aşkıyla yine öne çıkardı. Yenilmeyi hiç hazmedemedi. Hatta yer yer çocuklaşacak, mızıkçılık yapacak kadar... Çünkü onun yazgısına zaferler yazılmıştı hep. Milli Takım'ın neferlerindendi. Aldığı onlarca kupa, 102 milli maç, bir o kadar Avrupa Kupası zaferinden sonra zamanın onun unutturabilmesi için bir milenyum

onun unutturabilmesi için bir milenyum onu: Tanıl Bora 9 Eylül 2003'te, Bülent'in 400. lig maçı vesilesiyle *Radikal Futbol* dergisine yazdığı yazıda ne güzel anlatıyordu onu: "40'larını, 30'larını ve 20'lerini süren Galatasaraylılar için, ancak babalarından dinlemiş olabilecekleri kadar mitolojik bir figür, Bülent Korkmaz. Her şeyden evvel, 12 yaşından beri Galatasaray forması taşıyor. Fatih-Edirnekapı'nın arsalarından gelip, Galatasaray futbol takımlarının her kademesinde oynadı: 21 yaş altı, amatör, 3. Lig... zaman zaman da aynı hafta içinde bunların birkaçında birden. 19 yaşında, Derwall-Denizli döneminde A takımı formasını giydi. 1980'lerden 1990'lara, Galatasaray'ın "Avrupa takımı" olmaya gidişinin bütün duraklarında oradaydı. Sarı-kırmızılı forma artık ikinci derisi sayılır. Sanki münce bir devamlılık, bir adanmışlık."

Son yıllarda bir futbol devrimi yaşıdıysak eğer, bunun her köşesinde Bülent Korkmaz'ın ismi vardı. Hangi kilometre taşı kaldırırsanız altından o çıkıyordu zaten. Türkiye'nin en büyük kulüp başarılarını kaptan olarak yaşadı. Milli Takım'ın tarihi dönüşümüne içeriden tanık oldu. Sanki o hep vardı da, bütün her şey onun üzerine kuruldu...

Kimlerle çalışmadı ki... İlk defa çıktığı İrlanda milli maçından (17 Ekim 1990) son kez sahne aldığı Bulgaristan maçına (17 Ağustos 2005) kadar geçen 5080 günlük bu uzun dönemde onlarca antrenörle çalıştı. 7 kez uluslararası turnuvaya katıldı. 3 gol attı. Aslında attığı goller saymanın

Reha Kapsal

Hırslı, kararlı, iddialı... Bir yandan dünü araştırıyor, diğer yandan yarının planlamasını yapıyor. Reha Kapsal Ümit Milli Takım'ın yol haritasını belirlerken, öncelikli hedeflerinin A Milli Takım'a oyuncu yetiştirmek olduğuna dikkat çekiyor. Ancak zaman içerisinde Avrupa ve dünya ölçeğinde farklılığını hissettirecek bir takım oluşturacaklarını da söylüyor.

Değişeceğiz... Gelişeceğiz... Yarışacağız...

▼Ümit Milli Takım'ını bugüne kadar biz hep iki türlü tanıdık. Bir yanıyla yarışmacı bir kimliği var, diğer yanıyla yetiştirici. Bugün Milli Takım'a baktığımızda neredeyse tamamı defalarca kez ümit milli olmuş. Yani Ümit Milli Takım kritik bir nokta. Aşağı ile yukarı arasında bir geçiş kapısı. Önümüzdeki dönem için sizin hedefleriniz, yapacaklarınız ne yönde olacak? ▲Biz hem yarışmak durumundayız hem de yapılanmamız gerekiyor. Bu seviyede asıl önemli olan bu. Bunları yaparken hem kendimizle hem ülke futbolu hem de ülke kaynakları ile ilgili Avrupa'da ve dünyada bunun nasıl yapıldığı ile ilgili bazı kriterleri ortaya koyacağız. A Takım'a oyuncu yetiştirmekten sorumluyuz. Ulusal seviyedeki en üst takımımıza, yani 72 milyon kişinin odaklandığı bu takıma oyuncu yetiştirirken iki tane kriteri göz önüne almalıyız. Bu iki kriter nedir? Kim kazandı, nasıl yaptılar? İşte bunu çok iyi incelememiz gerekiyor. Ümit milli takım şampiyonaları 1976-78 yılında başladı. Ve en son 2004 yılına kadar 14 tane şampiyonluk elde edilmiş. Bu 14 şampiyonluğun nasıl ve kimler tarafından kazanıldığını inceliyoruz bu aralar. Araştırma yaparken, kazanan takımların analizlerini oluşturmaya çalışıyoruz. Takım profilleri, taktik ve teknik bilgiler, teknik direktör profilleri ve istatistik analizler

Yapılanma demek, alt ve düşük yaş grubunu oynatıp çok farklı mağlubiyetler alıp kötü gitmek değil. Bizim amacımız, yarışırken de yapılanmayı sağlamak. Ben A Milli Takım'a 3-4 tane oyuncu gönderebiliyor muyum, benim için önemli olan bu. Bunu zaman içerisinde yapacağız, herkes de görecek. Amaç, burada kişisel başarı değil. Tabii hepimiz başarı istiyoruz ama esas olan kurum A Milli Takım'dır. İyi oyuncular yetiştirip bunları A milli yapabilmemiz gerek. Yoksa belirli yaş gruplarıyla şampiyon olmak, A Milli Takım'a oyuncu verememek, bunlar benim felsefeme uygun şeyler değil.

Ümit Milli Takım bazında çok ciddi işler başaracağız. 21. yüzyılın futbolu sahada ne istiyor? Fiziksel olarak daha güçlü, kuvvetli, teknik-taktik becerileri olan, birkaç pozisyonda oynayabilecek oyuncularını istiyor. Ayrıca zihinsel performansları üst düzeyde, saha dışında iyi motive olmuş, saha içinde iyi konsantrasyon olmuş ve de her maçı ayrı ayrı yaşayıp hiçbir şekilde zihinsel performansında düşüş yaşamayan oyuncularını kabul ediyor. Onları bulacağız ve hazırlayacağız.

buluyoruz. Önümüzdeki üç maçı son- ra belirli bir süremiz var. Bu süre içinde bunları inceleyip ciddi anlamda Ümit Milli Takım'a oynama şansını sürüyor şu anda. Eğer eski sistem olsaydı bu sene 83 ve 84'lüler için sondu mesela. Yani onların Ümit Milli'de oynama şansı üç maç sonra bitiyordu. Biz şimdi önümüzdeki dönem için bir kaynak daha yakalamış olduk. Artık daha geniş bir portföyde hareket etme şansımız var. Halihazırda 84 doğumlulardan 88 doğumlulara kadar hepsi ile ilgili hem yurt içinde hem yurt dışında ciddi bir araştırma yapılıyor. Bunlara 89'lu ve 90'lıları da dahil edeceğiz. ▼Bunun ürünlerini ne zaman alınız? ▲Milli Takım'da kısa vadeli başarı beklentisi sıkıntı yaratır. Zaten geçmişte de bunun örneğini yaşadık. Burada

utbolda, saha içine girmemiz için önce saha dışını halletmeniz gerek. Saha dışında eğer, doğru işler yaparsak bunun yansımalarının saha içine daha direkt olacağına inanıyorum. Biz plan yaparken bir şeyleri inceleyeceğiz. İncelerken de veriler ortaya çıkacak. Bölgelerden ciddi anlamda kaynak akacak. Bizim amacımız, "Ümit Milli Takım'da belirli bir jenerasyon vardı, o bitti" diyenlere bunun böyle olmadığını göstermek. Fatih Hoca başta olmak üzere bütün arkadaşlarla yeni jenerasyonlar yaratmak, bulmak ve Türk futboluna kazandırmak için buradayız. Bununla ilgili bütün kaynakları kullanacağız.

li oyuncu sayısı çok azaldı. Siz bu görüşlere katılıyor musunuz? ▲Katılıyorum. Ama bunun başka sebepleri de var. Baktığınız zaman, artık iyi oyuncular hiç boşta kalmıyor. Çünkü kulüpler daha oyuncuların mukaveleri bitmeden, hafta bitmesinden birkaç sene önce oyunculara uzun süreli sözleşmeler imzalıyor. Artı, mukaveleli oyuncuların alımı artık eskisi gibi kolay değil. Bunun için güçlü mali yapılar gerekiyor, ki bu da ha deyince oluşmuyor. Çünkü kulüplerimizin mali yapıları çok sıhhatli, çok doğru bir şekilde yapılandırılmıyor henüz. Bunlar da önemli etkenler, unutmamak gerek. ▼Son ümit milli takım oyuncularına baktığımızda, üç büyüklerin ilk onbirinde oynayan oyuncu sayısı çok az. Demek ki daha fazla bir kaynak taraması yapmak gerekiyor.

▲Bununla ilgili Fatih hocanın bazı düşünceleri var. Bölgelerle ciddi anlamda bir toplantı yapıldı. Bölge seçmelerine büyük önem veriliyor artık. Biz de aynı şekilde A'dan Z'ye bölgelerimizle ilgili bir araştırma içerisindeyiz. UEFA'dan gelen yeni sirkülerle, 1984 doğumlu oyuncuların durumu değişti. UEFA yeni bir uygulamaya gidiyor ve artık U-21 Avrupa Şampiyonalarını tek yıllarda oynatıyor. Bu yeni turnuva formatı U-21 turnuvalarının çehresini değiştirecek. Artık tamamen bağımsız bir turnuva olacak. Fikstür çekimi ayrı yapılacak ve daha birçok şey değişecek. 2007 Şampiyonası'nda Ümit Milli Takım ile A Milli Takım tamamen ayrılıyor. Her şey daha farklı olacak yani. Bu yeni sistemde her şey daha cazip hale geliyor, ayrı bir turnuva oluyor ve de tek yıllarda oynanıyor. Böyle olunca 1984'lüler için de bir şans doğdu. 15 oyuncu için Ümit Milli Takım'da oynama şansını sürüyor şu anda. Eğer eski sistem olsaydı bu sene 83 ve 84'lüler için sondu mesela. Yani onların Ümit Milli'de oynama şansı üç maç sonra bitiyordu. Biz şimdi önümüzdeki dönem için bir kaynak daha yakalamış olduk. Artık daha geniş bir portföyde hareket etme şansımız var. Halihazırda 84 doğumlulardan 88 doğumlulara kadar hepsi ile ilgili hem yurt içinde hem yurt dışında ciddi bir araştırma yapılıyor. Bunlara 89'lu ve 90'lıları da dahil edeceğiz. ▼Bunun ürünlerini ne zaman alınız? ▲Milli Takım'da kısa vadeli başarı beklentisi sıkıntı yaratır. Zaten geçmişte de bunun örneğini yaşadık. Burada

ciddiye alınması gereken temel nokta şu: Vizyonu oluştururken beş tane temel unsuru unutmamak lazım. Bu beş temel unsur nedir? İş tarifi, hedefler, planlar, kontrol, değerlendirme... Hedeflerle değerlendirmeler maalesef ülkemizde kısırlaştırılıyor. Mesela U-21 bu gruptan çıkıp play-off oynadı, bir maç yenildi, bir maç galip gelip ülkeye döndü. Bundan bir değerlendirme yapamazsınız. Hedef, play-off'lara çıkmak olduğu zaman sıkıntı oluyor çünkü. Tek değerlendirme ölçütü bu olmamalı. Siz bir maç çıkamadınız mı başanlı ya da başarısız addedilirseniz önünüzü göremezsiniz. Dedğim gibi, hedef ve değerlendirme çok önemli ve bu ufkumuzu geniş tutmamız gerek. Burada planlar çok önemli. Bütün gruplarla ilgili ciddi bir organizasyon içerisinde çalışmak vizyonun baş hedefidir. Ayrıca şunu unutmamak gerek, vizyon işin kendisi değil yapılacak işin ruhudur.

▼Maalesef futbol kağıt üzerinde oynanan bir oyun değil; siz ne kadar iyi planlarsanız planlayın, ne kadar iyi seçimler yaparsanız düşünürseniz düşünün, ne kadar iyi organizasyonlar kurduğunuz düşünürseniz düşünün, sahada gencecik 21 yaşında çocuklar var. Ve bunun mantalitesinin adapte edilmesi hem zaman alıyor, hem de kolay olmuyor. Siz bunun için ne gibi yollar düşünüyorsunuz?

▲Şunu hiç unutmayın; futbolda saha içine girmemiz için önce saha dışını halletmeniz gerek. Eğer saha dışında, doğru işler yaparsak bunun yansımalarının saha içine daha direkt olacağına inanıyorum. Biz plan yaparken bir şeyleri inceleyeceğiz. İncelerken de veriler ortaya çıkacak. Bölgelerden ciddi anlamda kaynak akacak. Bizim amacımız, 'Ümit Milli Takım'da belirli bir jenerasyon vardı, o bitti' diyenlere bunun böyle olmadığını göstermek. Fatih Hoca başta olmak üzere bütün arkadaşlarla yeni jenerasyonlar yaratmak, bulmak ve Türk futboluna kazandırmak için buradayız. Bununla ilgili bütün kaynakları kullanacağız. Size değişik rakamlar vereyim; mesela şu an itibarıyla, 84 ile 88 arası profesyonel oyuncuların listesini çıkardık. Bu listeler transferle yenilenecek gerçi ama şu andaki haliyle bakacak olursak, profesyonel olarak kullanılabileceğimiz elimizde toplam 1387 tane oyuncu var.

Süper Lig'de 209 oyuncu var. 2A'da 159, 2B'de 429, 3. Lig'de 592 oyuncu oynuyor. Bu veriler gerçekten çok önemli. Geri kalmış ülkelere baktığımızda en büyük eksikliği; sosyal, kültürel yapıları, GSMH'si değildir; her koşulda veri eksikliğidir.

▼**Futbol denilen şey başta organizasyonla, planlamayla, vizyon oluşturmaya başlar. Bu sistematigi bir şekilde kurduğunuz zaman her şey yavaş yavaş ilerler. Bu doğru. Peki araştırma modelleri oluşturdunuz mu? Ümit Milli Takım düzeyinde bir sürü ülkeyi inceleyeceğinizi söylediniz. Bu konuda bir bulgu var mı elimizde?**

▲Bildiginiz gibi U-21'de sadece Avrupa şampiyonaları yapıyor. Biz bu turnuvaları inceledik ve yapılan 14 şampiyona da, çok enteresandır, son 7 yılın beşini alan takım İtalya çıktı. Demek ki İtalyan kültürü diye bir şey var. İtalya bir turnuvaya katıldığı zaman yarı final oynayabilir diyorsunuz. Yani İtalya'yı yok sayamıyorsunuz. İspanya da keza öyle. Avrupa şampiyonu, dünya şampiyonu olmak kolay değil.

Oyuncuların performansı, grupların fikstürü çok farklı. Diğer alt gruplara baktığınızda, mesela Hollanda futbolu çok ciddi anlamda öne çıkıyor. Ama U-21'de son on yılın yarı finalistlerine baktığımız zaman Hollanda'yı bir kez yarı finalist olarak görüyoruz. Hollanda takımı on yılda bir defa dört yarı finalisten biri olmuş. Bu 14 şampiyonada final oynamamış. Ben bunun sebeplerini araştırdım. Hollanda takımı yarışma yerine yapılanmayı tercih etmiş. Fatih Hoca'nın da ilk günden beri istediği şey bu. Tabii ki biz bunun yanına yarışmayı da koyacağız. Yapılanma demek, alt ve düşük yaş grubunu oynatıp çok farklı mağlubiyetler alıp kötü gitmek değil. Bizim amacımız, yarışırken de yapılanmayı sağlamak. Ben A Milli Takım'a 3-4 oyuncu gönderemiyor muyum, benim için önemli olan bu. Bunu zaman içerisinde yapacağız, herkes de görecektir. Bununla ilgili Tolunay Kafkas'la birlikte yoğun bir çalışma yürütüyoruz. Amaç, burada kişisel başarı değil. Tabii ki hepimiz başarı istiyoruz, ama esas olan kurum A Milli Takım'dır. İyi oyuncular yetiştirip bunları A milli yapabilmemiz gerek. Yoksa belirli yaş gruplarıyla şampiyon olmak, A Milli Takım'a oyuncu verememek benim felsefeme uygun şeyler değil. Biz 9 maç oynamışız, 37 kişilik bir kadro çağıracağız. Biliyorsunuz bizimle beraber grubumuzda 7 takım var. Biz 21.64 ile en yaşlı takımız. Bunu kimseyi eleştirmek için söylemiyorum. Raşit Hoca buraya yıllarını vermiş, onun nasıl oynatmayı uygun gördüğüne kimse karışamaz. Kendisi yarışmayı ön plana çekmiş. 37 tane oyuncudan 24 tanesi 83'lü, 13 tanesi 84'lü.

Yeni şampiyona da geçer statü değişmeseydi, önümüzdeki 2006-2008 şampiyonasında hiçbir oyuncumuz kullanılmayacaktı. Ukrayna Danimarka'nın arkasından 16 puanla ikinci. Onlar 54 oyuncu çağırılmış. 85 doğumlu 25 oyuncu, 86 doğumlu 8 oyuncu, 87 doğumlu 2 oyuncu var kadrosunda. Yaklaşık 35 oyuncu kullanmışlar. Mesela Yunanistan takımı. Averajla bizim önümüzdekiler. Onlar 13 tane alt kategoriden oyuncu kullanmış; 85 doğumlu 11 oyuncu, 86'lı 1 oyuncu, 87'li 1 oyuncu var. Gürcistan bile 49 oyuncu çağırılmış. Bunun 10'u 85 doğumlu, 8'i 86, 1'i 87'li, 88 doğumlu da iki tane oyuncu var. Kazakistan yaklaşık 49 oyuncunun 23'ünü, Arnavutluk 43 oyuncunun 14'ünü kullanmış. Yaş ortalamasına baktığımızda Danimarka bizden sonra gelen takım. 27 oyuncu çağırılmış. 6'sı 85 doğumlu, 1'i 86 doğumlu. Çok enteresant veriler var. 2004 yılında Danimarka ile bir maç yaptık, o listeleri in-

Gerçekçi ve herkes tarafından bilinen sıralı hedefler doğrultusunda enerjimizi, inancımızı, özgüvenimizi ve idealimizi hem evrensel yönetim prensipleri hem de asla küçümsememesi gereken manevi gerçeklerle buluşturmalıyız. Karşılıklı sinerji üretirsek zaten makul olan Türk futbol ekolüne kolayca ulaşıldığı gibi, bugün için hayal gibi görünen değerlerle şimdiden köprüler kurmaya başlarız. Ümit Milli Takım'ı çağdaş dünya futbolunda layık olduğu yere, yani büyük arenaya taşımak en büyük hedefimiz olacaktır.

celedim. Danimarka çok küçük yaşta ki oyuncularla gelmiş. 2-0 yenmişiz ama onlar başka bir takım getirmişler. Danimarka'nın şimdiki 27 kişilik kadrolarında o maçtan 3 kişi var. Bizim 37 kişilik kadroda ise 18 kişi var. Bu veriler çok önemli. Biz grupta en yaşlı takımız. 20.31 yaş ortalaması ile Ukrayna en genç takım. Ukrayna'nın bir sonraki turnuvaya katılabilecek 4-5 oyuncusu var. Üstelik grupta ikinciler. Biz statü değişmese kadro oluşturmada büyük sıkıntı yaşayacaktık. Ümit Milli Takım'da kısa vadede kazanılmış başarılar çok da iyi değil. Çünkü kısa vadede hedeflere ulaşmanın kalıcılığı olmaz. Uzun vadede olunca, hoca kendi düşüncelerini, kendi felsefesini yansıtabiliyor. Biz bu verileri niye inceliyoruz? Başarılı takımlar ya da başarılı insanlar hayatta ipucu bırakır. O ipuçlarını iyi takip etmeniz gerekiyor.

▼**Fransa 90 ve 94 yıllarında Dünya Kupa-**

si'na gidemedi ve oturdular, biz nerede yanlış yaptık, diye araştırdılar ve bugüne geldiler. Artık herkesin favorisi gösterdiği bir takım Fransa. Bu örneğe baktınız mı?

▲Mutlaka inceleyeceğiz. Hoca ile İtalya örneğine baktık. Danimarka, sonra Ukrayna ile deplasmanda oynayacağız. 10. ayda Arnavutluk maçı var. Dördüncüyüz ama şansımızı sonuna kadar kullanacağız. Saha dışındaki organizasyonları da A'dan Z'ye inceleyeceğiz.

▼**Biraz da teknik-taktik konuşalım. Ümit milli takımlar için söyle bir şey vardır; İspanya'da 17 yaş milli takımı ne oynuyorsa, İspanya milli takımı da üç aşağı beş yukarı o taktikle oynar, o planı uygular. Şimdi bizde öyle bir uygulama yoktu yakın zamana kadar. Siz bu konuda ne düşünüyorsunuz?**

▲A Milli Takım nasıl oynuyorsa biz de ona yakın bir oyun sergilemeliyiz. Biz de dörtlü defans oynayacağız. Yalnız ikinci ve üçüncü bölgelerde değişiklik yapabiliriz ama genel olarak dörtlü defans oynayacağız. 4-2-3-1 olabilir, 4-2-2-2 olabilir, 4-2-4 olur, 4-2-1-2-1 olabilir. Ama birinci bölgede dörtlü defanstan vazgeçmeyeceğiz. Neden? Çünkü bunun sıkıntısını Milli Takım'da yaşıyoruz. Türkiye'de uzun süre üçlü sistemler oynanmış, dörtlü oynayan takım sayısı çok az olmuş. Ve altyapıdaki oyuncuların ciddi anlamdaki teknik-taktik beceri eksikliği üst yapıları baktığımız zaman da belli oluyor. Ama artık ligimizde de bu sistem benimsendi. Biz Ümit Milli Takım olarak çok ciddi işler başaracağız. 21. yüzyılın futbolu sahada ne istiyor? Fiziksel olarak daha güçlü, teknik-taktik becerileri olan, birkaç pozisyonda oynayabilecek oyuncular. Ayrıca zihinsel performansları üst düzeyde, saha dışında iyi motive olmuş, saha içinde iyi konsantre olmuş ve de her maçı ayrı ayrı yaşayıp hiçbir şekilde zihinsel performansında düşüş yaşamayan oyuncular kabul ediyor. Onları bulacağız ve hazırlayacağız. Ama burada kulüplere de ciddi anlamda işler düşüyor. Biz burada işin mutfağındayız. Ümit Milli Takım olarak, teknik yönetim olarak temel çalışma prensiplerimiz, sürekli öğrenme ve sürekli gelişmedir. Mücadelede etkili olan faktörlerden en kontrol edilebileni, kendimizdir. Gerçekçi ve herkes tarafından bilinen sıralı hedefler doğrultusunda enerjimizi, inancımızı, özgüvenimizi ve idealimizi hem evrensel yönetim prensipleri hem de asla küçümsememesi gereken manevi gerçeklerle buluşturmalıyız. Karşılıklı sinerji üretirsek zaten makul olan Türk futbol ekolüne kolayca ulaşıldığı gibi, bugün için hayal gibi görünen değerlerle şimdiden köprüler kurmaya başlarız. Ümit Milli Takım'ı çağdaş dünya futbolunda layık olduğu yere taşımak en büyük hedefimiz olacaktır.

▼**Futbol oynayarak gelişebilen bir oyun. Oynamayan oyuncu hiçbir zaman sizin istediğiniz mücadele düzeyine gelmiyor.**

Ama biz gençleri pek oynatmıyoruz. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

▲Size Bulgaristan maçını örnek vereyim; 30 kişilik liste yaptık. Bu 30 kişilik kadroyu 22 kişiye indirdik. 14 oyuncu liglerde oynuyor şu anda. Bu da %48'e tekabül eder. Hiç oynamayan oyuncu da %50. Yarı yarıya neredeyse oynamayan oyuncu var. Burada önemli olan, kulüp antrenörü. O oyuncuyu oynatma cesaretini gösterecek. Nuri Şahin 17 yaşında, Bundesliga'da banko oynuyor. Bizim oyuncularımızın da bu şans kulüplerinde bulmaları gerekiyor. Oyuncular oynayarak gelişir. Oynamayan oyunculara biz daha iyi motivasyon, saha içinde iyi konsantrasyon, iyi bir zihinsel hazırlık sunabiliriz. Ama fizik yüklemesini 3 günde yapamayız. Şu anda 22 puanla Danimarka lider. Farzedelim ki biz 24 puanla lider olsaydık kesinlikle oynayan oyuncu sayısı artacaktı. Basın, camia, kulüp yöneticileri bunu gündeme getirecekti. Ve böylece ciddi bir kamuoyu oluşacaktı. Oraya geldikten sonra oyuncu da burada kalıcı olmak için uğraşacaktı. Tabii ki oynamayan oyuncu da o performansta olursa sıkıntı olur. Ama ben bir oyuncuya inanıyorsam eğer takımında oynamıyorsa bile onu oynatırım. Benim oyuncu profilime uyuyorsa hiçbir problem yok. Tabii o da bunun bilincin de olmalı. Çünkü diğer yerlere mesajı doğru vermemi. Bu çok önemli.

▼**Ümit Milli Takım'da daha geniş bir oyuncu kitlesi kullanacaksınız galiba...**

▲Kesinlikle doğru. Yaptığımız 30 kişilik listede 83 doğumlu 10 oyuncu, 84 doğumlu 7 oyuncu, 85'li 8, 86'lı 1, 87'li de 4 oyuncu var. Süper Lig'de oynayan 26 oyuncu kadroda; 2A'dan 3 oyuncu, bir de yurtdışından var. Ben bu listeye 88 doğumlu 4-5 tane daha oyuncu ilave etmişim. Abdullah Avcı U-17 ile Dünya Şampiyonasına gideceği için bu oyuncuları çıkarttım, çünkü bir sakatlık falan olursa o

şampiyonada oynayamaz ve bu bizim ülkenin aleyhine olur. Bu kadroyu 30'dan 22'ye indirdik. 88'lileri listeden çıkarmak zorunda kalmayadık, ikisini ilk onbir oynatmayı düşünüyordum. Benim için yaş önemli değil. Yaşlı oyuncu-genç oyuncu yoktur, iyi futbolcu-kötü futbolcu vardır. Biz İleriye dönük çok iyi bir takım yaratacağız ve bu takımla Danimarka, Ukrayna ve Arnavutluk maçlarını oynayacağız. Tabii ki yarışmayı kovalayacağız ama kovalayamasa bile 2006-2007 şampiyonası için ciddi hedefler koyan, ciddi yatırımlar yapan bir Ümit Milli Takım yaratacağız. Başka çaremiz yok. ■

26 Ağustos 1956'da tanıştığımız Avrupa Kupaları'nda, değişik kategorilerde 23 takımımız toplam 673 maça çıktı. 229 kez galibiyet sevinci yaşadık. 134 maçtan beraberlikle ayrıldık. 310 maçı kaybettik. Bir dolu rekorun sahibi Galatasaray'la bir UEFA, bir de Süper Kupa kazandık.

Türk takımlarının Avrupa Kupaları serüveni

26 Ağustos 1956. Yaklaşık 49 yıl önce Galatasaray Bükreş'te Avrupa Şampiyonlar Kupası'nda oynamaya çıkarken, şimdiki nesil oyuncularının tümü, antrenörler ve idarecilerin çoğu henüz doğmamışlardı bile.

49 yıllık süreçte yurdumuzda pek çok hükümet değişiklikleri oldu. Kimbilir kaç cumhurbaşkanı, kaç başbakan değişti? Avrupa'da ise ülkeler birleşti; Doğu ve Batı Almanya gibi... ülkeler bölündü, parçalara ayrıldı; SSCB, Yugoslavya, Çekoslovakya gibi.

Politik değişiklikler futbolu da etkiledi. Bir yıl doğu bloku ülkeleri kupaları boykot etti. Politik nedenlerle bazı maçlara çıkılamadı. Yugoslavya bir süre kupaların dışında bırakıldı.

Avrupa Kupaları'nda da yapısal önemli değişiklikler oldu. Tek kupa olarak başlayan kupalara yenileri eklendi, kupa statüleri değişti, kupalar birleştirildi, klasmanlar, seribaşı atamalar başlatıldı ve her iki konuda da köklü değişikliklerden geçildi. Avrupa Şampiyonlar Kupası'na önce "Fuar Kupası" daha sonra "Avrupa Kupa Galipleri" turnusu eklendi.

1970'de yapılan büyük değişikliklerle Fuar Kupası statü değiştirildi ve "UEFA Kupası" oldu. Ülke klasmanları yapılmaya başlandı. "Süper Kupa" başlatıldı.

Daha sonra büyük kulüpler kuraların torbadan çekilerek yapılmasına karşı çıkmaları üzerine seribaşları saptanarak kura çekimleri yapılmaya başlandı. 90'lı yılların başlarında gene büyük kulüplerin tehditleri üzerine bu defa Şampiyonlar Kupası, Şampiyonlar

ligine dönüştürüldü.

90'lı yılların sonunda adı o zaman UEFA Kupa Galipleri olan ve bizde kısaca Kupa Galipleri olarak bilinen kupa UEFA Kupası ile birleştirildi. Son olarak da, her yıl Spor-Toto gibi kuruluşların Avrupa'daki uluslararası merkezinin düzenlediği yaz aylarında yapılan "İntertoto Kupası" isimli turnuvayı bu kuruluşla ortak düzenlemeye başladı.

Kulüpler düzeyinde de pek çok değişiklikler oldu. Ekonomik nedenlerle bazı kulüpler birleşti, ayrıldı ve kapandı, yenileri kuruldu. Birleşen ya da ayrılan ülkeler nedeni ile kulüpler bir anda başka ülkelerin takımı oldular. Derry City isimli Kuzey İrlanda kulübü ise Avrupa Kupalarında ülkelerinin federasyonları kulüplere yeterince yardım yapmıyor gerekçesi ile ülkesini reddetti ve Serbest İrlanda ligine geçti.

UEFA Şampiyonlar Ligi

1955 yılında ilk olarak "Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası", Avrupa'nın ileri gelen ülkelerinden 16'sından birer kulübe yapılan özel bir davetiye ile başladı. Davet edilen kulüpler ülkelerinin en ünlü kulüpleriydiler ama yarısından çoğu o ülkenin son şampiyonu değildi. İlk 16 arasında düşünülmeyen ülkelerden Türkiye'ye daha sonraki yıl için söz verildi.

Ertesi yıl Türkiye, kupalarda Galatasaray ile ilk kez oynamaya başlarken, kupaya bundan sonra sadece ülkenin şampiyonunun katılması şartı konuyor ve kupanın adı "Avrupa Şampiyonlar Kupası" oluyordu. İlginçtir, biz bu kupayı çoğunlukla "Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası" olarak benimsedik.

56-57 yılı turnusu başladı. Türkiye'de Lig maçları yoktu. Ama, bir önceki yıldan verilmiş bir söz vardı ve Galatasaray kupaya 55-56 yılı İstanbul şampiyonu olarak katıldı. İlk 16'ya girmek için Romanya'nın Dinamo Bükreş takımı ile eşleşti. Turgay Şeren, Saim Tayşengil, Ergun Ercins, Metin Kınay, Ali Beratlıgil, Rober Eryol, İsfendiyar Açıkşöz, Metin Oktay, Suat Mamat, Kadri Aytac, Güngör Okay olarak sahaya çıkan takımımız 3-1 yenildi. İstanbul'daki ikinci ayağı 2-1 kazandı ama toplam skorda 4-3 yenilerek elendi. 57-58 de turnuvaya katılacak Türkiye temsilcisini belirlemek için TFF "Federasyon Kupası" adı ile bir turnuva düzenledi. Üç turu eleme, final turu lig usulü oynanan kupayı Beşiktaş kazandı ve Türkiye'yi temsil etmeye hak kazandı.

Ama o yıl kupaya katılamadılar, çünkü kura çekimleri için TFF, Beşiktaş kulübünün adını zamanında yollamayı unutmuş ve farkına varıldığında kuralar çekilmişti bile. Bu nedenle 57-58 sezonunda Türkiye kupada temsil edilemedi.

58-59 sezonunun temsilcisini belirlemek için bir "Federasyon Kupası" daha düzenlendi. Gene üç turu eleme, final turu lig usulü oynanan bu kupayı da Beşiktaş kazandı. 58-59'da 16 takımın arasına girebilmek için çekilen kurada Yunanistan'ın Olympiakos takımı ile eşleşti. O sıralar ülkeler arasındaki politik gerginlik nedeni ile Olympiakos Türkiye'ye gelmeyi reddetti ve kupalarda ilk tur atlamayı bir hükmen galibiyet ile yaşadık.

16'lar kurasında ise bir önceki turu en ko-

lay geçen Beşiktaş en zoru çekti - son iki kupayı kazanmış ve daha sonra üç yıl daha bu kupayı kazanacak olan Real Madrid'i.

13 Kasım 1958'de Bernabeu Stadyumu'nda oynanan ilk maça Varol Ürkmez, Kamil Üzülmüş, Münir Altay, Gürkan Berk, Özcan Esinduy, Ahmet Berman, Aleko Sofyanidis, Kaya Köstepen, Ahmet Özacar, Faik Solmaz, Coşkun Taş onbiri ile çıkan takımımız ilk devre iyi dayanmasına karşılık ikinci yarıda yediği 2 golle yenik geldi. İkinci ayakta da Di Stefano, Puşkas, Kopa, Gento, Santisteban'lı efsane ekibe kafa tutan takımımız 1-1 berabere kalarak elendi.

Fenerbahçe'nin kupalara ilk katılımı ise hemen ertesi yıl oldu. 1958-59 sezonu ikinci yarısında kurulan Türkiye liglerinin ilk şampiyonu olarak 59-60 yılında ilk maçına çıktı. Bu turda 16'ya girmek için Macaristan'ın Csepel Budapeşte takımı ile eşleşmişlerdi.

Özcan Arkoç, Naci Erdem, Avni Kalkavan, Osman Gökten, Basri Dirimlili, Niya-zı Tamakan, Mustafa Güven, Can Bartu, Yüksel Gündüz, Lefter Küçükandonyadis, Ergün Öztuna onbiri ile ilk maçı İstanbul'da oynayan takımımız ilk dakikada yedikleri golün etkisinden uzun süre kurtulamadı ama 73. dakika da Can Bartu'nun golü ile maçı 1-1 bitirdi. İkinci maçı Macaristan'da 3-2 kazanarak tur atlayan Fenerbahçe, hem maç yaparak kupalarda tur atlayan, hem de kupalarda dış sahada galip gelen ilk takımımız oluyordu.

16'lar kurasında Fransa'nın Nice takımı çıktı. İstanbul'daki maçı 2-1 kazanan FB

ikinci maçta aynı sonuçla 2-1 yeniliyordu. O yıllarda eşitlikler, tarafsız bir sahada yapılacak bir üçüncü maç ile bozuluyordu. Beraberlik maçı İsviçre'nin Cenevre kentinde oynandı ve takımımız 5-1 yenilerek elendi.

Bu kupada oynayan dördüncü takımımız ise Trabzonspor oldu. İlk turda isteseler daha uzakta bir kulüp çekemezlerdi. İzlanda'nın Akranes takımı ile eşleştiler ve ilk maçlarını Reikiavik'te yaptılar. Trabzonspor bu ilk maça şu kadro ile çıkmıştı: Şenol Güneş, Turgay Semercioğlu, Kadri Özcan, Necati Özçağlayan, Cemil Ustaoglu, Ali Yavuz, Bekir Barçın, Engin Cınar, Ali Kemal Denizci, Necmi Perikli, Serdar Bali.

Zayıf rakiplerini her iki maçta da yenerek eleyen Trabzonspor'a 2. turda ise çok kuvvetli bir takım çıkıyordu, o yıl bu kupayı kazanacak olan Liverpool. İlk maçı çok fırsatları harcadıktan sonra Cemil Ustaoglu'nun penaltısı ile kazanan takımımız, ikinci maçı ilk 18 dakikada yediği 3 golle 3-0 kaybederek elendi.

Türkiye, 50 kez oynanan bu kupada 48 kez yer aldı.

88-89 sezonunda yarı finalde Romanya'nın Steaua Bükreş takımına elenen Galatasaray son dörde kalmayı başaran tek takımımız oldu.

Takımlarımız dört kez de son sekize kalma başarısı gösterdiler;

62-63'te İtalya'nın Milan takımına yenilen Galatasaray, 69-70'te Polonya'nın Legia Varşova takımına yenilen Galatasaray, 86-87'de Belçika'nın Anderlecht takımına yenilen Beşiktaş ve 2000-01'de İspanya'nın Real Madrid takımına yenilen Galatasaray.

Kupada şimdiye dek 4 kulübümüz oynadı.

	P	KP	S	O	G	B	M	A	Y	Perf.
Galatasaray	122	124	18	123	46	30	47	172	122	0.496
Fenerbahçe	39	75	16	57	16	7	34	50	106	0.342
Beşiktaş	38	58	14	48	14	10	24	45	77	0.396
Trabzonspor	18	18	7	18	8	2	8	18	23	0.500
Toplam	217	275	55	246	84	49	113	285	328	0.441

Tablo: 1 – Şampiyonlar Liginde Puan ve Kayıp Puanlar (05-06 öncesinde)
(Not: UEFA Ülkeler ve kulüpler klasmanında galibiyete 2 puan verildiği için, burada da aynı puanlama uygulandı.)

UEFA Kupası

Bu kupa da ilk olarak 1955 te uzun adı ile "Uluslararası Endüstri Fuarlarının Şehirlerarası Kupası" kısa adı ile "Fuar Kupası" olarak başladı. Kupa adındaki Uluslararası Fuar tanımlaması nedeni ile bu türde ülkemizde tek fuarı olan kentimiz İzmir'in katılabileceği bir kupa idi. Türkiye bu kupaya ilk olarak 1962-63 yılında Altay ile katıldı. Daha sonra bir süre ya Göztepe ya da Altay kulüplerinin katıldığı bir turnuva oldu. 1970-71 yılında kupadaki uluslararası fuar koşulu, ulusal fuarlarına dönüştürüldü.

1971-72 yılından başlayarak kupa UEFA Kupası adı ile bugünkü kurallara göre oynanmaya başladı. Bu kupaya girecek takım sayılarını belirlemek üzere UEFA ülkeler sıralamaları da bu yıldan başlatıldı.

Türkiye bu kupalarda 42 sezon oynadı. Eğer Altay kulübü 1963-64 yılında iki uluslararası kupada oynamaya hak kazandıklarında Fuar Kupası yerine Balkan Kupasında oynamayı tercih etmese idi sezon sayısı 43 olacaktı.

1999-2000 yılında Galatasaray'ın şampiyon olduğu yıl kupadaki en başarılı yılımızdı.

1968-69 yılında Fuar Kupası statüsünde oynandığı yıllarda Göztepe son dörde, 2002-03 yılında ise Beşiktaş son sekize kalmayı başaran kulüplerimiz oldular. Bu kupada şimdiye dek 18 kulübümüz oynadı.

	P	KP	S	O	G	B	M	A	Y	Perf.
Fenerbahçe	37	55	17	46	15	7	24	81	37	0.402
Trabzonspor	36	36	10	36	14	8	14	57	60	0.500
Beşiktaş	31	37	8	34	11	9	14	45	45	0.456
Galatasaray	30	32	9	31	10	10	11	37	45	0.484
G.Birliği	16	12	3	14	6	4	4	17	11	0.571
G.Antep	14	10	3	12	5	4	3	16	10	0.583
Göztepe	13	27	5	20	6	1	13	22	39	0.325
Denizlispor	8	8	1	8	3	2	3	9	12	0.500
Antalyaspor	6	2	1	4	3	0	1	9	6	0.750
Ankaragücü	6	6	2	6	3	0	3	4	8	0.500
Eskişehirspor	5	15	3	10	2	1	7	9	24	0.250
Altay	3	9	3	6	1	1	4	8	20	0.250
Adanaspor	3	9	3	6	1	1	4	6	20	0.250
İstanbulspor	2	2	1	2	1	0	1	4	4	0.500
Malatyaspor	2	2	1	2	1	0	1	2	3	0.500
Orduspor	2	2	1	2	1	0	1	2	6	0.500
Kocaelispor	1	7	2	4	0	1	3	0	7	0.125
Boluspor	0	4	1	2	0	0	2	0	4	0.000
Toplam	215	275	75	245	83	49	113	328	361	0.439

Tablo: 2 – UEFA Kupası'nda Puan ve Kayıp Puanlar (04-05 öncesinde)

1999-2000 finalinde Arsenal'i penaltılarla yenerek şampiyon olan Galatasaray'ın kadrosu şöyle idi:

Claudio Taffarel, Capone, Gheorghe Popescu, Bülent Korkmaz, Ümit Davala,

Gheorghe Hagi, Suat Kaya (Ahmet Yıldırım 94), Okan Buruk (Hakan Ünsal 84), Hakan Şükür, Arif Erdem (Hasan Şaş 94), Ergün Penbe.

Süper Kupa

Bu kupa ilk oynanmaya başladığı yıllarda Şampiyonlar Kupası ve Kupa Galipleri Kupası şampiyonları arasında oynanıyordu. Daha sonra Kupa Galipleri Kupası ile UEFA Kupası birleştirilince Şampiyonlar Ligi ile UEFA Kupası galeleri arasında oynanmaya başladı.

Kupalarda şimdiye dek tek şampiyonumuz olduğu için de bu kupada yalnızca 1 kez oynayabildik.

25 Ağustos 2000 yılında oynadığımız tek maçta Galatasaray, birleşme sonrasında oynayan ilk UEFA Kupası takımı oldu. Şampiyonlar Ligi şampiyonu Real Madrid'i uzatmada 2-1 yenen Galatasaray 2000 yılının Süper Kupa Şampiyonu oldu.

Şampiyon Galatasaray'ın kadrosu şöyle idi: Claudio Taffarel, Bülent Korkmaz, Gheorghe Popescu, Capone (Fatih Akyel 84), Hakan Ünsal, Emre Belözoğlu, Okan Buruk (Hasan Şaş 81), Suat Kaya, Gheorghe Hagi (Bülent Akın 72), Ümit Davala, Mario Jardel.

	P	KP	S	O	G	B	M	A	Y	Perf.
Galatasaray	2	0	1	1	1	0	0	2	1	1.000

Tablo 3 – Süper Kupa'da Puan ve Kayıp Puanlar (04-05 öncesinde)

İntertoto Kupası

UEFA 90'lı yılların ikinci yarısında bu kupanın organizasyonunu üstlendi.

Turnuva sezon dışında oynanmasına karşılık, UEFA Kupasına üç ek kontenjan sağlaması nedeni ile ilginçti.

1995 turnuvasından bu yana kulüplerimiz bu kupada 7 sezon oynadılar.

1995'te Bursaspor, 1997'de İstanbulspor, 1998'de Samsunspor ve 1999'da Trabzonspor yarı finalde elendiler.

Bu turnuvada şimdiye dek 11 kulübümüz oynadı.

	P	KP	S	O	G	B	M	A	Y	Perf.
Samsunspor	12	8	2	10	6	0	4	15	12	0.600
Bursaspor	10	2	1	6	4	2	0	14	5	0.833
Kocaelispor	9	11	3	10	3	3	4	11	14	0.450
İstanbulspor	9	3	1	6	4	1	1	12	6	0.750
Antalyaspor	7	9	2	8	3	1	4	9	11	0.438
Altay	7	5	1	6	3	1	2	10	9	0.583
Gaziantepspor	4	4	1	4	1	2	1	4	4	0.500
Gençlerbirliği	4	4	1	4	2	0	2	10	7	0.500
Trabzonspor	3	5	1	4	1	1	2	7	8	0.375
Denizlispor	0	4	1	2	0	0	2	3	6	0.000
Rizespor	0	4	1	2	0	0	2	1	4	0.000
Toplam	65	59	15	62	27	11	24	96	86	0.524

Tablo 4 – İntertoto Kupasında Puan ve Kayıp Puanlar (04-05 öncesinde)

Kupa Galipleri Kupası

Pek çok kişi tarafından Kupa 2 olarak adlandırılan bu kupa ilk kez 1960-61 sezonunda oynanmaya başlandığında çoğu Avrupa ülkesinde Kupa usulü ulusal turnuvalar yapılmıyordu. Türkiye de bu kupaya ancak 1963-64 yılında katılabildi. Şampiyonlar Ligi genişletilip Kupa şampiyonları ve finalistlerini almaya başlayınca bu kupa 1998-99 sezonunda son kez oynandıktan sonra UEFA Kupası ile birleştirildi ve kaldırıldı.

Türkiye bu turnuvada 35 yıl oynadı.

Bir diğer sezonda da Trabzonspor'un Avrupa Kupalarından men cezası nedeni ile katılım olmadı.

Kupada takımlarımız 4 kez çeyrek finale çıkma başarısı gösterdiler.

Kupada ilk oynadığımız 1963-64 yılında Fenerbahçe, 1969-70 yılında Göztepe, 1974-75 yılında Bursaspor ve 1991-92 yılında ise Galatasaray çeyrek finale kalarak kupadaki en başarılı sonuçlarımızı aldılar.

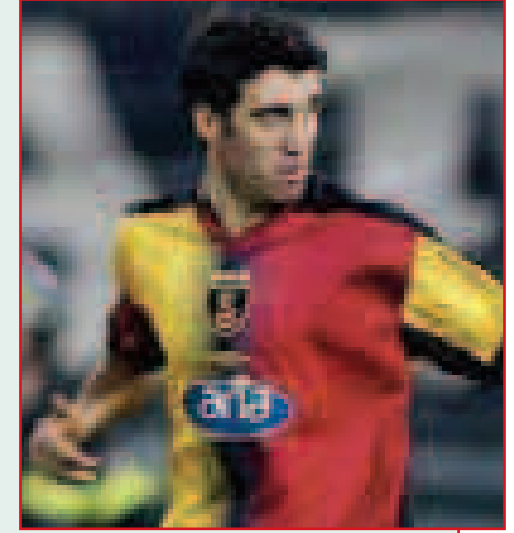
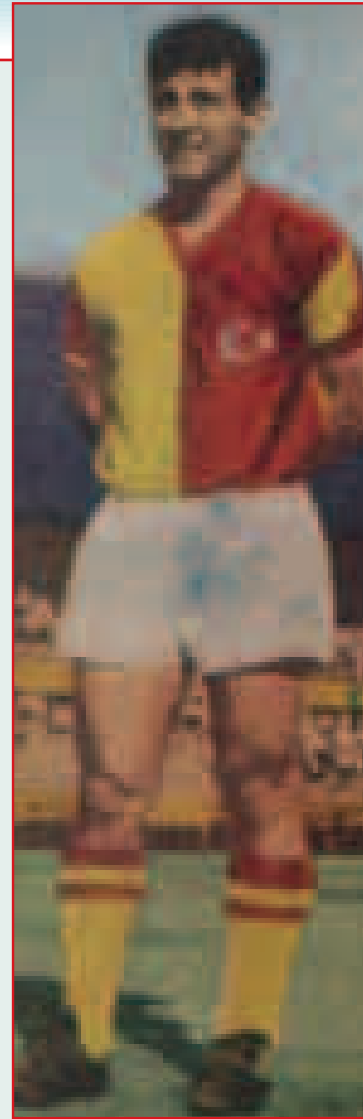
Bu kupada şimdiye dek 13 kulübümüz oynadı.

	P	KP	S	O	G	B	M	A	Y	Perf.
Galatasaray	31	33	8	32	12	7	13	42	55	0.484
Trabzonspor	12	12	3	12	4	4	4	13	18	0.500
Beşiktaş	12	28	7	20	4	4	12	21	38	0.300
Göztepe	9	11	2	10	4	1	5	14	10	0.450
Fenerbahçe	7	11	2	9	3	1	5	11	11	0.389
Bursaspor	6	10	2	8	2	2	4	5	12	0.375
Kocaelispor	5	3	1	4	2	1	1	4	2	0.625
Altay	4	8	3	6	1	2	3	6	12	0.333
Eskişehirspor	3	5	1	4	1	1	2	4	2	0.375
Sakaryaspor	2	6	1	4	1	0	3	3	7	0.250
M İdman Yurdu	1	3	1	2	0	1	1	0	1	0.250
Ankaragücü	1	11	3	6	0	1	5	1	13	0.083
Gençlerbirliği	0	4	1	2	0	0	2	1	4	0.000
Toplam	93	125	35	109	34	25	50	125	185	0.427

Tablo 5 – Kupa Galipleri Kupasında Puan ve Kayıp Puanlar (04-05 öncesi)

	P	KP	S	O	G	B	M	A	Y	Perf.
Galatasaray	185	189	36	187	69	47	71	253	223	0.495
Fenerbahçe	83	141	35	112	34	15	63	142	154	0.371
Beşiktaş	81	123	29	102	29	23	50	111	160	0.397
Trabzonspor	69	71	21	70	27	15	28	95	109	0.493
Göztepe	22	38	7	30	10	2	18	36	49	0.367
Gençlerbirliği	20	20	5	20	8	4	8	28	22	0.500
Gaziantepspor	18	14	4	16	6	6	4	20	14	0.563
Bursaspor	16	12	3	14	6	4	4	19	17	0.571
Kocaelispor	15	21	6	18	5	5	8	15	23	0.417
Altay	14	22	7	18	5	4	9	24	41	0.389
Antalyaspor	13	11	3	12	6	1	5	18	17	0.542
Samsunspor	12	8	2	10	6	0	4	15	12	0.600
İstanbulspor	11	5	2	8	5	1	2	16	10	0.688
Eskişehirspor	8	20	4	14	3	2	9	13	26	0.286
Denizlispor	8	12	2	10	3	2	5	12	18	0.400
Ankaragücü	7	17	5	12	3	1	8	5	21	0.292
Adanaspor	3	9	3	6	1	1	4	6	20	0.250
Sakaryaspor	2	6	1	4	1	0	3	3	7	0.250
Malatyaspor	2	2	1	2	1	0	1	2	3	0.500
Orduspor	2	2	1	2	1	0	1	2	6	0.500
M İdman Yurdu	1	3	1	2	0	1	1	0	1	0.250
Boluspor	0	4	1	2	0	0	2	0	4	0.000
Rizespor	0	4	1	2	0	0	2	1	4	0.000
Toplam	592	754	180	673	229	134	310	836	961	0.440

Tablo 6 – 5 kupa toplamında Puan ve Kayıp Puanlar (04-05 öncesi)

●En çok maç yaptığımız ülke:

İspanya'yla 64, İtalya'yla 61, Almanya ve Fransa'yla 45.

●En çok maç yaptığımız kulüp: Rapid Wien (16), Barcelona (14) ve Sparta Prag(12)

●En çok maç oynanan kentimiz:

İstanbul (192), Trabzon (32), İzmir (25)

●En farklı galibiyetimiz: (5-0).

70-71 Göztepe – Union Luxemburg – Kupa Galipleri (1.Tur)

88-89 Galatasaray – Neuchatel Xamax – Şampiyon Kulüpler (2.Tur)

94-95 Fenerbahçe – Turan Tovuz – UEFA Kupası (Ön Eleme)

00-01 Antalyaspor - Kıpaz Gâncâ – UEFA Kupası (Ön Eleme)

02-03 Sarajevo – Beşiktaş – UEFA Kupası (1.Tur)

●En farklı yenilgimiz 1-10

62-63 Roma – Altay – Fuar Kupası (1.Tur)

●4 ayrı kulüpte Avrupa Kupası maçı oynayan oyuncular:

Mert Korkmaz – Kocaelispor, Gaziantepspor, Galatasaray, Malatyaspor
Sergen Yalçın – Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray, İstanbulspor

●En çok maç yapanlar:

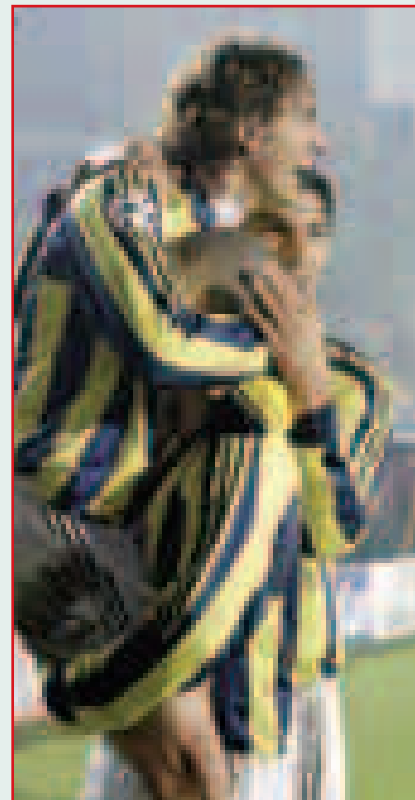
Bülent Korkmaz (100), Arif Erdem (87), Ergün Penbe (75), Hakan Şükür (68), Suat Kaya (65)

●En çok gol atanlar:

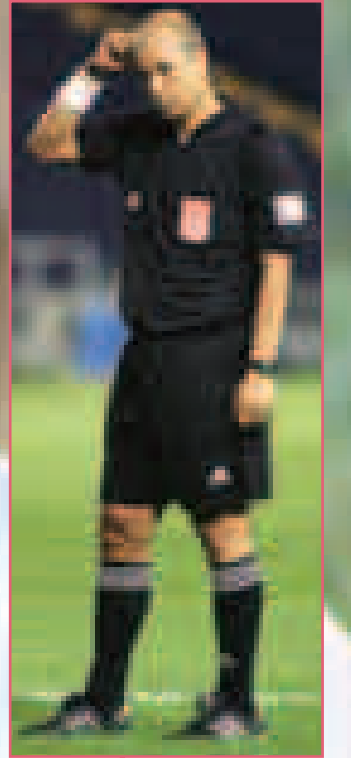
Hakan Şükür (33), Hami Mandıralı (20), Arif Erdem, Oktay Derelioğlu (16'şar gol), Metin Oktay (15)

●Bir maçta en çok gol:

Fethi Heper (4), Metin Oktay, Şenol Birol, Ertan Adatepe, Fethi Heper, Cemil Turan, Tanju Çolak, Hakan Şükür, Adrian Ilie, Tuncay Şanlı (3'er gol)

Serdar Tatlı

Benim kokartımı halk taktı!

Aldatani affetmem!

Layatta en önem verdiğim şey, insana saygıdır. Karşımdaki bütün insanlara, insan olduğu müddetçe saygı duyarım. Hiç kimseye ne tepeden bakarım, ne de aşağıdan. Derler ya, mademki insandır saygımız vardır. Hangi ırktan, hangi renkten olursa olsun, fark etmez benim için. Hiçbir insanı küçük görmem mümkün değil. Benim yanıma herkes yaklaşabilir, sohbet ettiğim oyuncular da vardır zaten. Fakat, suiistimal edildiğimi fark ettiğim an, diyalogu keserim ve noktayı koyarım. Oyun içerisinde hiçbir futbolcuya karşı önyargılı bir tavır içerisinde davranma gibi bir lüksüm olmaz. Lakin oyun içinde tavırlara göre hareket ederim. Eğer oyuncunun tavırı olumluysa ben de olumlu davranırım, olumsuz olduğu zaman da ona göre tavır alırım. Ben durduk yere olumsuz tavır alanı ve aldatmaya çalışanı affetmem.

Ayrı bir duruş, ayrı bir bakış, ayrı bir tarz, ayrı bir hakemlik tiplemesi o. Sert, otoriter, asık suratlı, başöğretmen misali... Sahaya çıktığında bir yandan güven veriyor, diğer yandan hiçbir disiplinsizliğe müsaade etmiyor. Herkese eşit mesafede... Büyük, küçük onun için fark etmiyor. Hak veriyor, hak yedirmiyor. Doğru bildiği yolda, adeta burnunun dikine gidiyor. Zaten onun için ayrı bir yerde tutuluyor ve futbol camiasında çok seviliyor...

Alla'ya şükürler olsun, şu ortamda sağlıklı spor kamuoyu benimle ilgili böyle bir yakıştırma yapıyor. Serdar Tatlı dürüsttür, gördüğünü çalar, etki altında kalmaz, iki takıma da eşit davranır diyorlar. Bunu eğer futbolculara, seyircilere, spor kamuoyuna bu şekilde yansıtabilmişsem bu bana verilmiş en büyük ödüldür. Bir insan için daha güzel ne olabilir? İnsan, dürüst diye bilinmekten başka ne ister ki? Hata yapmıyor muyum? İnanılmaz hatalar yapıyorum. Bazen neticeye tesir eden hatalar yapıyorum. Ama insanlar şuna inanıyorlar; bunu bilerek yapmadı. Öyle gördü, öyle değerlendirdi. Mutlaka yanlışlarım da olacak, doğrularım da. Ama biz insanlara o ciddiyeti, dürüstlüğü, güvenilirliği vermişsek bana en büyük onur odur.

▼Hocam, insan Urfa'da hakemliği nasıl seçer? Orada hakemliğe giden yol nasıldır?
▲Ben 9-10 yaşlarında Urfa'da futbol oynamaya başladım. Urfaspor'un minik, yıldız, genç takımlarında ondan sonra da amatör düzeyde futbol oynadım. 1986 senesine kadar devam etti futbol hayatım.
▼Kaç yaşındaydınız o zaman?
▲20 yaşındaydım. Sonra dizimden ufak bir sakatlık geçirdim ve askere gittim. Askerliğin ardından, 1988 yılında yeniden futbola döndüm. O zaman kurumlar futbola el atmaya başlamışlardı. Köy Hizmetleri, belediye falan futbola yatırım yapıyordu. O zaman Köy Hizmetleri spor beni Urfaspor amatörden transfer etti. Bu arada bana iş de verdiler. Ama dizim istediğim düzeyde randıman vermiyordu. Belli bir dönem sonra, 1986 yaz aylarında bizim sporcu kafilesinin gitmiş olduğu lokalde, değişik kulüpten çocuklarla hep beraber oturuyoruz. Bizim lokali işleten kişi de sporun içinde olan biri. Dedi ki, "Hakem kursu açıldığını duydum." O aralar modaydı hakem kursu, antrenörlük kursu. Deniliyordu ki, amatörde antrenörlük yapabilmek için bunlardan ser-

tifika almak lazım, elinizde bulunsun, ilerde lazım olur. Ben de o düşünceyle gittim. Elimde bulunsun derken, elime yapıştı.
▼İleride lazım olur diye hakemliğe girdiniz yani?
▲Bu işin tabii ki esprili tarafı. Babam Urfa'da hakemlik yapıyordu. Ama amatör düzeyde. Ben de o top oynadığım dönemler içerisinde hep onunla beraber maçlara giderdim. Maçlara giderken de onun yönettiği maçları oturur izlerdim. Demek ki o zaman benliğime, bilinçaltıma işlemiş.
▼O zamanlar gömüştünüz hakem ne-lerle karşılaşır. Buna rağmen nasıl girdiniz?
▲Ben Urfa'lıyım, Urfa'da büyüdüm, hâlâ da Urfa'da yaşıyorum. Urfa'da hakemlik bambaşkaydı o yıllarda ve futbol kuralları çok değişti. Urfa'da hiç klasman hakemi yoktu, futbol oyun kuralları şimdiki gibi Türkiye'nin her yanında bilinmiyordu, hele değişiklikler hiç bilinmiyordu. Eğitim sıfırdı. Urfa'daki hakemlerin elinde çok eskiden bir oyun kitapçığı vardı. Onlara göre yorum yapıyorlar, onlara göre maç yönetiyorlardı. Oradaki futbolcular çok değişik futbolcular. Ayrıca Doğu böl-

gesinde amatör maçlar çok zor maçlar. O kadar ki, 1. 2. lig avarında maçları yönetmek çok zor olurdu. O takımların içerisinde eski deyimle söyleyeyim, çift isimli insanlar vardı. Hem rakip hem de hakemler o futbolculardan korkarlardı. Onlara herhangi bir yaptırım uygulayamazlardı, çok zordu.
▼1988'de başladınız hakemliğe, ne zaman klasmana çıktınız?
▲89'da aday hakemlikten hakemliğe geçtim ve il hakemi oldum. O zamanlar önümde hiç kimse yoktu, bu çok önemli bir şey. Yol gösteren, bildiklerini anlatacak bir Allah'ın kulu yoktu. Çünkü klasman hakemi yoktu. Urfa'nın ilk klasman hakemleri bizdik, benimle bir arkadaş vardı. 90 senesinde GAP turnuvası adı altında federasyon bir turnuva düzenlemişti. Güneydoğu bölgesinde iki takım final oynayacak, şampiyon olan GAP turnuvasının şampiyonu olacak. Yaz aylarına da denk geldiği için kimse çok fazla önem vermiyordu. Bir baktık Talat Tokat gelmiş. Kendisi o zamanlar MHK üyesiydi. Bizi yanına çağırdı ve 'Urfa'da hakem yok, Ankara'ya dönünce klasman sınavlarına buradaki hakemleri

çağıracağım' dedi. Gerçekten de çağırdı. O dönemleri eskiler bilirler, klasman sınavı yapıldı. Daha sonradan da mazeretliler veya giremeyenler için ekstra bir sınav daha olurdu. Bizi o ikinci sınava çağırdılar. 12-13 hakem gittik, iki kişi en son liste açıklandığı anda klasman hakemi oldu. Böylece bize maç vermeye başladılar.

▼İlk maçınız hangisiydi?

▲İlk maçım için Bingöl'e gittim. Bingölspor Mardinspor Türkiye Kupası maçı. Yardımcı hakemdim. Daha sonra Mersin'den hakeme yardımcı olarak gittim. Birkaç sene sonra Urfa'ya bir öğretmen hakem geldi. Sonra başka bir klasman hakemi daha geldi. Sayıyı dörtledik böylece. Dörtleyince de beraber maçlara gitmeye başladık. Ondan sonraki yıllar içerisinde bizim bir çıkışımız başladı.

▼Çıkışınız öyle bir dönemde başladı ki, memleket çok kritik dönemlerden geçiyordu. Bölgede ciddi sorunlar yaşıyordu. Bu karşılıklı içerisinde maçlara gitmek nasıldı, hiç korkmadınız mı?

▲Bugüne kadar hiçbir şeyden korkmadım, beni hiçbir şey korkutmadı, inşallah bundan sonra da hiçbir şey korkutmaz. 91 senesinde Türkiye çok büyük derlerle uğraşı biliyorsun. Terör konusunda çok sıkıntı çek-

rup öyle salıyorlardı araçları. Ama bizim bir Hakkari'den dönüşümü vardı, çok sıkıntı çektiğimiz mesela. Saat ikiden sonra araçların seyahat etmesine izin verilmiyordu. Maç akşam beşteydi. Müsabaka yedide bitti. İki ezeli rakip oynuyor, Hakkari ile Yüksekova. Çok kötü bir müsabakaydı. Bizim açımızdan sorun yoktu gerçi, ama onların her oynadıkları müsabaka olaylı geçiyordu. Müsabakayı kim kazanırsa kazanırsın mutlaka olay çıkardı. Yine olaylar oldu o gün. Hakkari Emniyet Müdürü güvenlik açısından bizim orada kalmamıza izin vermedi, hemen Van'a gitmemiz gerektiğini söyledi. Saat yediden sonra o yollarda Hakkari-Van yolunu geçtik. Yolda bizim araçtan başka araç yoktu.

▼İnsan hakemliğe bu kadar zor şartlar altında başladıysa şimdiki maçlar peynir-ekmek gibi geliyordur. Orası da bir tecrübe oldu mu?

▲Tabii ki. Ben orada çok büyük bir tecrübeden geçtim. Şunu söyleyeyim; ben işime çok önem veren, saygı duyan bir insanım. O zamanlar ben bütün bu zorluklara niye katlandım? Bu işi sevdiğim, işime önem verdiğim için. Ben çok saygı gösterdim, çok emek verdim bu işe ve semeresini şimdi görmeye başladım. Karşılığını nasıl aldım?

dim, bir problem yoktu. 'Allah Allah, bunlar arasında hep bir problem olur' dedi! 'Hiçbir şey olmadı mı, kulüplerden de hiç şikayet yok mu? Nasıl oldu bu iş?' dedi. İşte bundan sonra zor müsabakalar vermeye başladılar ve ben anladım ki iyi yoldayım. Sonra da zor maçlar devam etti.

▼Neler vardı başka?

▲Erzurum çok zor bir deplasmandır. Bir Erzurum-Yozgat maçı vardı. Müsabakada 5-2 Erzurum galip geldi. Ama nasıl? Önce Yozgat 1-0 öne geçti. Arkasından penaltı oldu Yozgat'ın lehine. Kırmızı kart, ihraç. On kişi kaldı mı Erzurum? İlk yarı 2-0 yenikler. İkinci yarı inanılmaz bir Erzurum çıktı. Seyirci desteğiyle, oyuncuların gayretleriyle maçı 5-2 kazandılar. Maçtan birkaç gün sonra, o zamanlar cep telefonu falan da yok, iş yerine bir telefon geldi. Telefonu kaldırdım, bir bayan Yozgat Belediye Başkanı sizinle görüşmek istiyor. Yozgat Kulüp Başkanı aynı zamanda da Belediye Başkanıymış. Ben de başkan beni niye arar, diye düşünüyorum. İşletiyorlar zannettim. 'Hocam' dedi, 'Ben sizi arama ihtiyacı hissettim. Benim futbolcularım, benim takımım o gün o baskıya dayanamadı, ama siz hiçbir etki altında kalmadan aslanlar gibi yönettiniz. Sizin bu cesaretinizden ötürü kutlamak

bir olay yok aslında, benim yanıma herkes yaklaşır. Neticede hepimiz insanız. Bunu önemle vurgulamak istiyorum. Hayatta en önem verdiğim şey, insana saygıdır. Karşımdaki bütün insanlara insan olduğu müddetçe saygı duyarım. Hiç kimseye ne tepeden bakarmı ne de aşağıdan. Derler ya, mademki insandır saygımız vardır. Hangi ırktan, hangi renkten olursa olsun fark etmez benim için. Hiçbir insanı küçük görmem mümkün değil. Benim yanıma herkes yaklaşabilir, sohbet ettiğim oyuncular da vardır zaten. Fakat, suiistimal edildigimi fark ettiğim an, diyalogu keserim ve noktayı koyarım. Oyun içerisinde hiçbir futbolcu ya karşı önyargılı bir tavır içerisinde davranma gibi bir lüksüm olmaz. Lakin oyun içinde tavırlara göre hareket ederim. Eğer oyuncunun tavrı olumluysa ben de olumlu davranırım, olumsuz olduğu zaman da ona göre tavır alırım. Ben olumsuz tavrı, aldatanı affetmem.

▼İyi hakemliğin bir ölçüsü de bu mudur? Herkese eşit mesafede durabilmek...

▲Uç büyükler, Anadolu takımları, diğer takımlar falan... Benim için hiç birinin özel bir yanı yoktur. Yöneteceğim müsabaka ne olursa olsun, A ve B takımı vardır benim için. Başka hiçbir şey etkilemez. Amacım

Ben çok saygı gösterdim, çok emek verdim bu işe ve semeresini şimdi görmeye başladım. Karşılığını nasıl aldım? Süper Lig'e çıkararak aldım. Düşünün Urfa'nın, hatta o bölgenin yerlisi olan bir insan ilk defa Süper Lig'e çıktı. Ben nereden geldiğimi biliyorum. Hangi şartlarda, hangi durumlarda yetiştiğimi biliyorum. O yüzden, o gün işime nasıl önem veriyorsam bugün de hâlâ aynı önemi veriyorum. Ve şunu söylüyorum, ben 1998'te bu işe başladığım zaman bir gün 1. Lig'de maç yöneteceğim, Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş maçlarını yöneteceğim diye hiç düşünmemiştim. Bunların hiçbirini aklımın ucundan dahi geçirmiyordum. Birisi deseydi ki, "Sen yarın gideceksin, Fenerbahçe Stadi'nda maç yöneteceksin veya kendi aralarında oynadıkları müsabakayı yöneteceksin," inanın güler geçerdim, hikâye gibi gelirdi.

ti. Bölge terör mağduru bir yöre oldu. Birçok insan üzüldü, birçok insan yakınlarını kaybetti. O günleri insan anımsamak istemiyor. Ama maalesef bizim hakemliğimiz o döneme denk geldi, çıkışımız da o arada başladı. Ben o yörenin insanıyım, o yörenin hakemiyim, o bölgenin içerisindeki maçlara gidiyorum. Nereye? Bitlis'e mesela, Bingöl'e, Silvan'a, Cizre'ye, Mardin'e, hatta Hakkari'ye gidiyorum. Yani bizim döndüğümüz dolıştığımız bölge bu. Urfa ile Antep arası 140 kilometredir. Antep'in ilçesi Nizip de 3. lig takımıydı o zaman, bize Nizip maçı çıktığı zaman batıya gidiyoruz diye sevinirdik. Orası bizim için Batı sayılırdı. Tabii çok sıkıntılı seyahatlerimiz olurdu. Silvan'a, Bingöl'e, Bitlis'e gittiğimiz zaman bu yolculukların dönüşleri de çok sıkıntılı olurdu. Niye? Çünkü o dönemlerde güvenlik açısından belli saatlerden sonra yolcu otobüslerine hükümet izin vermiyordu. Maç bittikten sonra mecburen gittiğimiz bölgede konaklamamız gerekiyordu. Müsabakalar kötü neticelerle sonuçlandığı zaman neler olduğunu bir de siz düşünün. Çok sıkıntılı dönemler geçirdik.

▼O zamandan kalma bir hikâye var mı? Hiç yolda çevrildiğiniz oldu mu mesela?

▲Seyahatlerimiz genelde konvoy halinde yapılyordu, güvenlik güçleri konvoy oluştu-

Süper Lig'e çıkararak aldım. Düşünün o bölgenin yerlisi olan bir insan ilk defa birinci lige çıktı. Nereden geldiğimi biliyorum. Hangi şartlarda, hangi durumlarda yetiştiğimi biliyorum. O yüzden, o gün işime nasıl önem veriyorsam bugün de hâlâ aynı önemi veriyorum. Ve şunu söylüyorum, ben 1998'te bu işe başladığım zaman bir gün 1. ligde maç yöneteceğim, Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş maçlarını yöneteceğim diye hiç düşünmemiştim. Bunların hiçbirini aklımın ucundan dahi geçirmiyordum. Birisi deseydi ki, "Sen yarın gideceksin, Fenerbahçe Stadi'nda maç yöneteceksin veya kendi aralarında oynadıkları müsabakayı yöneteceksin," inanın güler geçerdim, hikâye gibi gelirdi.

▼Ne zaman inandınız buna?

▲95 senesinde, ikinci Lig'de bana kritik müsabakalar vermeye başladılar. Bir Mersin İdmanyurdu-Tarsus İdmanyurdu maçı vardı mesela. O maçlar çok zor maçlar. O zaman bizim bölge sorumlusu İlyas Ayan. Maç bitti, Mersin 1-0 galip geldi. Olay yok, hadise yok. Ertesi gün gazetelerde de bir şey yok. O zaman Mahmut Çetiner, İlyas Ayan ile birlikte çalışıyor. Bana 'Serdar maç nasıl geçti' diye sordu! İyi geçti de-

istedim" dedi. O an düşündüm, "İyi hakem oluyorum galiba," diye.

▼Urfa'da nasıl karşılanıyordunuz?

▲Ben işime çok ciddiyetle bakan bir insanım. Çoğu kimse der ki işte Serdar Tatlı gülmüyor, etmiyor. Oyle bir intiba var. Ama Urfa'da herkes birbirini tanıyor, diğer takımlarda oynayan arkadaşlarımızı da tanıyoruz. Lokale gidiyoruz beraber. Diyelim ki A takımının futbolcusu, B takımının futbolcusu oturuyoruz, okey oynuyoruz, sohbet ediyoruz. Onların da maçlarını yönetiyorum. Her türlü muhabbeti yapıyoruz, her türlü ilişkimiz var arkadaşlık anlamında, ama sahaya çıktığımız zaman bir Allah'ın kulu yanıma yaklaşamıyordum. Çünkü öyle ciddi olmasam ipin ucu kaçardı.

▼Hocam hâlâ da çok yaklaşıyor değil. Çünkü Serdar Tatlı'ya pek kimse yaklaşmıyor. Herkes sizin ciddiyetinizden etkileniyor. Bunu nasıl başardınız?

▲Benim yanıma kimse yaklaşamaz diye

iki takımın eşit şekilde mücadele edebilmesidir. Kendimi buna konsantre ederim. Kim iyiyse o kazanacak, kim hak ediyorsa o hak ettiğini alacak. Benim felsefemde bu var. Bütün hakem arkadaşlarımızın düşüncesinde bu vardır bence. Etkilenme konusuna gelince, bunu da şöyle değerlendirin. Ben hiç etkilenmedim, etkilenmem. Bunu Allah'ın vermiş olduğu bir lütf, bir yetenek olarak görün. Benim bir özelliğim ben hiçbir şeyden, hiçbir baskıdan, tehditten, kötü sözden etkilenmem. Bu, yaradılıştır. Türkiye'de bütün ses sanatçıları kendi dalında iyidir. 30 yıldır İbrahim Tatlıses'in yerini tutabilen bir sanatçı var mı? Niye? Çünkü Allah ona yetenek vermiş. Ben çok başarılıyım demem. Ama etkilenmem. Bunu rahatlıkla söyleyirim.

▼İbrahim Tatlıses ile akrabalık var mı?

▲Evet akrabayız. Bizim ailemiz Urfa'da geniş bir aile. Bunun içerisinde sanatla uğraşanlar da var, sporla uğraşanlar da. Ben sadece sporla uğraşıyorum, diğer dallara hiç karışmıyorum.

▼Futbolcu da ben şunu görüyorum; hakem Serdar Tatlı ise futbolcu şöyle bakıyor: Bu hakem benim etki altına alabileceğim bir hakem değil. İşini de iyi yapıyor. Ben de işimi iyi yapayım yeter. Bunu hissettiriyorsunuz. Bu nasıl oluyor?

▲Allah'a şükürler olsun, şu ortamda sağduyulu spor kamuoyu benimle ilgili böyle bir yakıştırmayı yapıyor. Serdar Tatlı dürüsttür, gördüğünü çalar, etki altında kalmaz, iki takıma da eşit davranır. Bunu eğer futbolculara, seyircilere, spor kamuoyuna bu şekilde yansıtabilmişsem bu bana verilmiş en büyük ödüdür. Bir insan için daha güzel ne olabilir? İnsan dürüst diye bilinmekten başka ne ister ki? Hata yapmıyor muyum? İnanılmaz hatalar yapıyorum. Bazen neticeye tesir eden hatalar yapıyorum. Ama insanlar şuna inanıyorlar; bunu bile rek yapmadı. Öyle gördü, öyle değerlendirdi. Mutlaka yanlışlarım da olacak doğrularım da. Ama biz insanlara o ciddiyeti, dürüstlüğü, güvenilirliği vermişsek bana en büyük onur odur.

▼Saha içerisinde çok hoş diyaloglar yaşadığınızı biliyorum. Umit Bozkurt ile aranızda bir diyalog var mesela. O hikayeyi anlatır mısınız?

▲Umit, Beşiktaş'ta oynarken bir Trabzonspor maçında bir olay yaşadı. Ben de maçın hakemiyim. Beşiktaş 2-0 önde fakat Trabzonspor'un da baskısı var. O sırada Umit sarkık libero oynuyor. Bir top geldi, Umit müsait durumdayken topu ezdi, panikledi ve baskıyla topu kaybetti. Sonra ce-

törün düşüncesi nedir biliyor musunuz? Maç kazanmak. Eğer netice alırsa takımı kötü de oynasa önemli değil, o takımın başında gidebildiği yere kadar gideceğini düşünür. Futbolcudaki da aynı durumda. Daha sezon başında imza atılan futbolcunun hazırlık kampında sözleşmesinin feshedildiği durumlar var, yeni yaşadık. Ya da devre arasında futbolcunun sözleşmesinin feshedildiği veya başka kulüplere kiralandığını görüyoruz. Demek ki futbolcular da baskı altında. Bu baskılar teknik direktörleri ve futbolcuları birtakım olumsuzluklar altında bırakıyor. Bunlar önemli etkenler. Böyle olunca sahadaki oyun da zorlaşıyor haliyle.

▼Hocam, yetenekleriniz tartışılmaz. Ama bir dil engeli yüzünden FIFA hakemi olmadığınızı söylüyor. Buna hayıflanıyor musunuz? Gerçi Urfa'da Oxford'un olmadığını daha önceden öğrenmiştik..

▲Hakemlikte insanın gelmek istediği noktanın ne olduğu apaçık ortadadır. Özellikle Süper Lig kadrosuna geçtikten sonra insanın hedefi nedir? FIFA'dır. FIFA hakemi olmak, bütün hakemlerin isteğidir. Ben FIFA olamadım. Bunun üzüntüsünü her zaman içimde taşımışımdır. Keşke FIFA hakemi olsaydım, diye hep düşünmüşümdür. Ama

yaşındayım. Süper Lig'deki hakemlik kariyerim 9. senesine girdi. İlk yıl nasıl hazırlanıyorsam şimdi inan daha fazla önem vererek hazırlanıyorum. Her geçen sene işime daha fazla önem veriyorum, daha ciddiyetle bakıyorum. Netice olarak, kamuoyu beni başarılı buluyor, bu da bana en büyük armağan.

▼Geçen sezon ve daha evvelki sezon hakem camiasında hiç istemediğimiz şeyler oldu. Ali Aydın olayı, Cem Papila olayı. Hakemliğin üzerinden gündem belirleniyordu neredeyse. Siz bu sene Ufuk Özerten yönetimiyle bir şeylerin değişeceğine inanıyor musunuz? Yoksa hal böyleyken bu zor mu?

▲En tepe nokta federasyondur. Bizler, kulüpler bu federasyona bağlı birimleriz, bunların alt kademelerini oluşturan taban birlikleriyiz. Bunlara yaptırım uygulayacak olan birim neresi? Federasyon. Yeni federasyon geçen yıldan bu yana birtakım vizyon, misyon ve değerler belirledi. Geçen senenin sonlarında MHK'de de bir değişiklik oldu. Eğer bu düşünceler oturtulursa, zannediyorum ki bundan önceki dönemlerde ha-

hiç kimse bu hakem artıynetlidir gibi laflar üretmesin. Hangi futbolcu boş kaleye gol atamayınca cezaya çarptırılıyor? Hangi futbolcu takımın mağlup olmasına sebebiyet verdikten sonra ceza alıyor? Var mıdır böyle bir uygulama? Kim o futbolcunun ondan sonraki hafta oynamamasını veya birkaç maç dinlenme cezası almasını istiyor? Peki bir hakem bir hata yaptığı zaman neden bu kadar abartılıyor, neden ceza almasını istiyorlar? Böyle bir şey yok. Basın, medya, bütün herkes hakemlere kafasını takmış son birkaç yıldır. Yok hakemler şu kadar koşuyor, yok hakemler şunu yapıyor, yok testler yapılmıyor. Canlı yayında hakemlerin bütün testlerini izlettiriyorlar. Hangi takım antrenmanlarını canlı yayın olarak spor kamuoyuna izlettiriyor? Bunlar yanlış şeyler, bunlardan arınmak lazım. Hakemleri ve hakemlik kurumunun saygınlığını zedelememek lazım. Ben bir saliseyle koşmadım 200 metreyi, koşamamış kabul edildim. Bana bavulumu toplattırdılar semi-

za alanı içerisinde rakibini tuttu, formasından çekti, indirdi, penaltıyı verdim. Tabii Umit yapmış olduğu hatanın etkisinde kalarak döndü, "Hocam ne penaltısı" falan diye feveran etti. Ben de "Umit efendi, topa vursan, pas atsan ya da topu dışarı atsan bunlar başına gelmeyecekti, sen kendi kendine penaltı yarattın. Bana ne kızıyor-sun," dedim. Yaklaşık bir yıl sonra, kendisiyle bir seyahat sırasında karşılaştık. Bana "Hocam o müsabakada siz bana bunu söylediniz ya, çok doğru yaptınız. Ben o diyalogu hiç unutmadım," dedi. Umit tarzında hakemlerle, rakip futbolcularla ilişkileri iyi olan, hakemleri zora sokmayan futbolcular oldukça hepimizin işi kolaylaşıyor. Ama eskisi gibi değil, azalıyor böyle oyuncular.

▼Niye azalıyor? Baskı yüzünden mi?

▲Bana göre, Türkiye'de hep söylenir ya "hakemler baskı altında" diye. Doğru hakemler baskı altında, ama sadece hakemler baskı altında değildir ki. Futbolcular da, teknik direktörlerde büyük baskı altında. Hakemleri herkes tartışıyor zaten. Futbolcu ve teknik direktörlerle ilgili ben de kısa bir saptama yapayım; bana kaç tane takım gösterebilirsiniz ki bir sezonu başladığı teknik direktörle bitirmiş olsun. Hele de Süper ligde! Bu kolay bir baskı mı? Teknik direk-

Türkiye'de bir Serdar Tatlı ismi bütün spor kamuoyunda saygıyla kabul görüyorsa FIFA hakemliği kadar değerlidir bu. Hatta benim FIFA hakemliğim budur. Benim kokartımı zaten halk takmıştır.

▼Peki çabaladınız mı? Çünkü dilden başka görünen bir engel yok.

▲Kurslara gittim, kurslarda İngilizce öğrenmeye çalıştım. Hiç İngilizce bilmiyorum diye bir durum da yok ayrıca. Herkesin bildiği kadar ben de biliyorum. Anadilim gibi iyi konuşamıyorum ama idare edecek kadar bildiğimi düşünüyorum.

▼Niye olmadı peki?

▲Onu ben bilemem.

▼Bundan sonra FIFA hakemi olmak zor diyor musunuz, yoksa hâlâ var mı umudunuz?

▲FIFA hakemi olmam, olamamam konusu kaç yıldır gündemde? Peki bu dönemde Serdar Tatlı'nın performansında değişen bir şey oldu mu? Niye performansında bir değişiklik olsun ki? Ben işimi yapmaya çıkıyorum. Ben FIFA olamadım diye işime küsecek veya müsabakaları değişik tarzda yönetecek bir adam değilim ki. O, ayrı bir olay. Tabii her hakemin gelmek istediği en üst düzey nokta odur. Bir hakemin hedefleri arasında FIFA hakemi olmak yoksa o zaman hakemliği bırakın yapmayın. Ben 39

kemlere uygulanan baskılar ortadan kalkar. Ben yeni federasyon yönetimi ve başkanının MHK'ye ve dolayısıyla hakemlere çok büyük bir desteği olduğunu düşünüyorum. Şimdiki MHK başkanı Ufuk Özerten, yıllarca kulüp yöneticiliği yapmış, liderlik yapmış, saygın bir kişi. Hakemlik yapmamış ama kulüplerde çalışmış, spor camiasına yıllarca hizmet etmiş biri. Yani bu kurumu çok iyi bilen bir insan. Görev aldığı, paylaştığı arkadaşları hakemlik camiasını içerisinde uzun yıllar çalışmış arkadaşlar. Tabii ki bunların katkısıyla, MHK başkanının tavrı, kişiliği ve tarz anlamında göstereceği tutarlılıkla hakemlerin üzerindeki baskıların ortadan kalkacağını düşünüyorum.

▼Bunun için diğerleri ne yapmalı?

▲Bir defa futbolcu, takım, medya hakemlerle ilgilenmeyi bir kenara bırakacak. Hakemlerin her şeyi açık ve ortada. Çok anlamsız bulduğum şeylerden bir tanesi şu: Bir hakem hata yaptığı zaman hemen asılıyor, kesiliyor! Hatta hakemliği bıraksın, ceza alsın deniyor. Hakemin alacağı ceza kim yarıyor ben anlamıyorum. Tespit ettikleri, ortaya koydukları deliller neticesinde güvenilirliğini yitirmiş hakemler için konuşmuyorum. Böyle hakemler varsa bunları ortaya çıkarınlar, onların da bu camiayla ilişkileri kesilsin. Ama öyle bir durum yokken

nerden geri göndertiler. Hangi futbolcu antrenmanda diyelim ki rahatsızlığından dolayı koşamadığı zaman topla da git denildi? Bunları düzeltmek lazım.

▼Futbol kalitesi hakemin performansını etkiliyor mu?

▲Mutlaka etkiler. Son yıllarda futbol çok hızlı oynanmaya başladı. O yüzden bu futbola ayak uydurmak lazım. Hareketli giden bir müsabakada hakeminde fiziki olarak iyi olması lazım. Zaten birinci ligdeki hakemlerin hemen hemen hepsi bu işin bilincinde. Bilincinde olduğu için fiziki olarak durumlarını her zaman üst düzeyde tutmaya çalışıyorlar. Mesela ben maçtan dönüyorum, diyelim ki müsabaka cumartesiydi, pazar günü ancak Urfa'ya ulaşıyorum. Geliyorum o günü sauna, masajla geçiriyorum. Pazartesi idmana başlıyorum. Salı, çarşamba, perşembe hiç durmadan idman yapıyorum. Eğer maçım varsa Cuma günü idman yapıyorum. Maç Pazar sa, Cumartesi yola çıkıyorum ve maça geliyorum. Maçım yoksa pazar günü dinleniyorum. Pazartesi yeniden idmanlara başlıyorum. Yani profesyonelce düşünüyorum. Çünkü böyle düşünmek zorundasın. Zaten sorumluluğunu bilen insanlar bu şekilde hareket eder. Bu şekilde hareket etmeyen insan da başarılı olamaz. ■

Dünya bir yana... O bir yana!

Bağış Erten

Futbola İngiliz oyunu derler. Doğru olabilir. Ama artık tabiyet değiştirmiş. Çinliler bulmuş, İngilizler pişirmiş, ama asıl olarak bu işin hakkını Brezilyalılar vermiştir. 1980'lerde tartışılır gibi görünen bu gerçek, Brezilya futbolunun 1990'lardaki yeniden doğuşuyla bir kez daha tescil edilmiş, Sezar'ın hakkı Sezar'a en kısa yoldan teslim edilmiştir. Oyle ki artık kimse 'dünyanın en büyük futbol ülkesi neresidir' sorusunun cevabını tartışmıyor. Onlar Brezilyalılar, onlar futbolu doğuştan öğreniyor ve en güzel şekilde oynuyor.

İlginçtir 'futbol' diyorlar futbola. Doğru da yapıyorlar. Çünkü bizim oynadığımız oyun futbolsa onların ki başka bir şey olmalı. Futbol topu ayaklarına yakışıyor, futbol zekası her hareketten fıskırıyor ve binlerce Brezilyalı dünya futbolunun beşiği sayılan Avrupa'yı neredeyse istila ediyor. Kimse onlara yüz çeviremiyor artık. Brezilyalı futbolcu oynatmayan büyük takım neredeyse yok. Birkaç tane milli takım çıkaracak kadar yetenek koleksiyonları var. Futbolu severek, eğlenerek oynuyorlar. Gol danslarındaki neşe ve şehvet boşa değil. Bu oyunun tadına en çok varıyorlar.

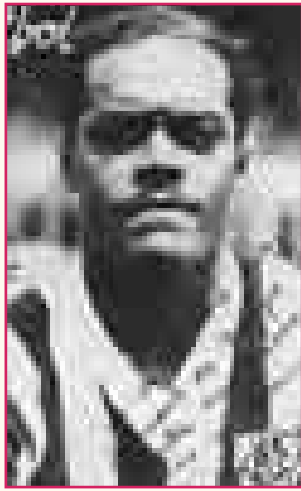
Abhazy'a'dan Ermenistan'a, Bahreyn'den Burkino Faso'ya, Kamboçya'dan Cibuti'ye, Doğu Timor'dan Gine'ye, Haiti'den Libya'ya, Umman'dan Kuzey Kıbrıs'a, Ruanda'dan Suriye'ye, Uganda'dan Yemen'e kadar her yerderler! Onlarsız lig kurmak adeta yaşak gibi. Herkese Ronaldinho düşmüyor belki, ama kimse de Brezilyalıysız kalmıyor. Sadece Yunanistan'da 30'u aşkın, Rusya'da 21, Kore'de 33, Finlandiya'da ise 10 tane Brezilyalı futbolcu var. Sırf bu sayılar bile bir istilanın ispatı değil mi? Oysa hiç de öyle başlamıyor Brezilya'da futbolun hikâyesi. 1950'lere dek, öğrenme sürecindeler. Fakat sonra bir öğreniyorlar, pir öğreniyorlar. Brezilya'da futbolun tarihi deyince karşımıza ilk olarak Charles Miller isimli bir genç çıkıyor. Brezilya'da yaşayan bir İngiliz göçmen ailesinin çocuğu Charles. Okuması için İngiltere'ye gidiyor ve dönüşte bir de bakıyor ki, koskoca bir ülke, belki de dünya yüzeyinde yapabileceği en güzel şeyi, yani futbolu bilmiyor bile. Hem de beş çayı, kriket gibi diğer İngiliz geleneklerini gayet iyi biliyorken... Hemen futbol oynamaya ve öğretmeye başlıyor Charles Miller. İyi de gencecik bir çocuğun arkadaşlarıyla oynadığı kim kaale alır ki? Alıyor, hem de yüzbinlerce kişi... Çünkü o dönemde Brezilya'daki İngiliz kolonisinin ateşi cürmünden çok daha fazla yer yakıyor. Onlar ne yapsa tüm ülkede bir rol modeli haline geliyorlar ve herkes onların yaptıklarını taklit ediyor. Ama konu futbol olduğunda görüşü ki Brezilyalılar, ortada bir taklit yok. Şu akımı yolunu bulmuş gibi bir durum var. Boynuz öyle hızla büyüyor ki ondan sonra ne İngiliz kulafı dayanabiliyor, ne de dünyanın diğer önde gelen futbol ulusları. Kısa sürede bir büyük futbol ulusı doğuyor. Hem de ne büyük bir aşkla...

Tüm Dünya Kupalarına katılan tek ülke Brezilya. Çünkü bir kere aşık olduktan sonra, başarıyı umursamadan bağlanıyor futbol dünyasına. 1930 ve 1934 Dünya Kupalarında esameleri bile okunmuyor gerçi, nitekim ilk turda eleniyorlar. 1938'de bu sefer elleri boş dönmemeye kararlılar. Çünkü dünya piyasasına ilk yıldızlarını hazırlamışlar çoktan. Leonidas çıkıyor sahneye ve Brezilya'ya ilk Dünya Kupası derecesini kazandırıyor. Yarı finalde, daha sonra kupayı kaldırarak olan İtalya'ya 2-1 yeniliyorlar ve üçüncü oluyorlar. Pek tatmin oldukları söylenemez. Ama dünya futbol kamuyununun aklına ilk şerhlerini düşüklerinin de farkındalar.

Futbol denince aklı ilk Brezilya gelir. Çünkü orada futbol bir başka icra edilir. Yaratıcılığın estetik, zarafet ve kaliteyle buluşup her daim doruklarda dolaştığı bir yerdir Brezilya. Onun için her zaman en fazla ilgiyi o görür, en çok keyfi o verir, en büyük yıldızlar o coğrafyada yetişir. Brezilya ayrı bir dünyadır. Ayrı bir ekol ve ayrı bir lezzet...

Leonidas

Brezilya'da inci de, çoktur siyah oyuncu da... Ama siyah elmas diye bilinen sadece bir kişi vardır. Brezilya futbolu. Brezilya futbolu olmazdan önce parlamıştır yıldızı. En büyük şansızlığı da budur. Ama oynadığı öncü rolü kimse inkar edemez. O Brezilya liginin ilk siyahlarından olmakla kalmaz, bu sporun geniş halk kesimleri tarafından sevilmesini sağlayan ilk isim de olmuştur. 1913'te Rio sahillerinde doğdu Leonidas. Belli ki futbol daha o yıllarda kaderine yazıldı. 1930'da 17 yaşında üst düzey futbol hayatı başladı Siyah Elmas'ın. Söylenene göre bir sineğin cüssesine ve hızına sahipti. İki sene sonra da milli oldu zaten.

Ama futbol bile amatördü o yıllarda. O ise bu güzel oyunun ilk büyük yıldızlarından biri olarak çıktı sahaya. Lakabı 'hırsız' dı. Çünkü yakalanmadan, müthiş bir elastikiyet ve kıvraklıkla topu taşır, kimselere vermezdi. Röveşatayı bulan değilse de dünyaya tanıtan isimdi. Attığı birçok golden sonra golü yiyen kaleci bile tebrik ederdi onu. 1938 Dünya Kupası Brezilya'nın dünya futbol sahnesinde ilk defa dış gösterdiği kupayken, Leonidas oyunlarının yıldızı, 8 golle turnuvanın da gol kralıydı. Fransız *Match* dergisi onun altı ayağı olduğunu iddia etti. Polonya'yı 5-4 yendikleri maçta tam dört gol atmış. Brezilya kupayı alamamış, ama o her maç damgasını vurmuş. Dönüşte tam bir halk kahramanı gibi karşılanmış. Adına ticari ürünler çıkarılan ilk futbolcu olmuş. Flamengo takımının biricik oyuncusuymuş. Zaten Flamengo'nun işçi sınıfı kimliği de ilk kez onun sayesinde öne çıkmış. Çünkü bir siyah olarak takımda oynayan ilk oyuncuymuş Leonidas. Ama her şey yolunda gitmemiş hayatında. Hapislere düşmüş bir ara. Ama futbola doymamış. 1940'ta Sao Paolo'ya geçmiş ve orada beş şampiyonluk yaşamış. 1951'de futbolu bırakmış. 1974'te yakalandığı Alzheimer hastalığına 2004'te yenik düşmüş. Leonidas Da Silva... Brezilya futbol tarihinin mihenk taşlarından biri. Tek şanssızlığı erken doğmak. Ama bu bile siyah inciler diyarında adının elmas harflerle yazılmasına engel değil...■

Ve gelip çatıyor 1950 Dünya Kupası. Hevesli Rio De Janerio sokakları, sahilleri. O hırsla turnuvaya muhteşem bir giriş yapıyor Brezilya. En çok golü onlar atıyor, en güzel futbolu onlar oynuyor. O Dünya Kupası'nı ortalama 61 bin kişi izliyor. Uzun süre kırılmayacak bir rekor bu. Ve geliyor son maç. 16 Temmuz 1950 yılı, bugün Brezilya futbol tarihinin en büyük dönüm noktalarından biridir hâlâ. Bir futbol ülkesinin yaşadığı en acı gün olarak kayıtlara geçer. Rio de Janerio'dayız. Stad: Maracana Stadı. Yani yeryüzünün en büyük futbol mabedi. Tribünlerde 174 bin kişinin olduğu söyleniyor resmi kayıtlara göre. Oysa herkes biliyor, o gün orada 200 binden fazla kişi var. Çünkü büyük aşklarının ödülünü almak istiyor Brezilyalılar. Rakip

Zinho

Brezilya tarihinde bir tek maç vardır ki hiçbir zaman unutulmaz. Alınan onlarca kupa, yüzlerce başarı bir yana konur, o maç diğer yana. 1950 Dünya Kupası finalinde Brezilya'nın Uruguay'a finalde yenildiği maçtan bahsediyoruz. Bugün bir Brezilya gerçeği varsa biraz da o gün sayesinde. O maçın sabıkasıyla dolaşan oyunculardan yıldız çıkmaz derler. Bir tek istisnası vardır belki de: Zinho. Çünkü o takım şampiyon olsaydı, herkes Zinho'nun takımı şampiyon oldu diyecekti. İşte bu yüzden cezası tecil edildi belki de. Asıl ismi Thomas Soarez da Silva olan 1921 doğumlu bu futbol ilahını en çok Pele'den dinledik aslında. Meğer Pele'nin idolüymüş. Zinho yıllarca Flamengo takımının formasını giydi. Çünkü o forma ona 1939 yılında yerine oynaya girdiği bir başka ef-saneden yadigar kalmıştı. Evet Leonidas çıkmış, Zinho girmiş, futbol yeni bir yetenekle ilk defa o gün gerçek anlamıyla tanışmıştı. Zinho hemen başarılarla dolu bir karne hazırladı kendisine. 3 sene arka arkaya Flamengo'yla Rio şampiyonu oldular. Ligin en iyi oyuncusuyla Zinho o yıllarda. Ama uluslararası maçları bekliliyordu heyecanla. İkinci Dünya Savaşı nedeniyle Bir türlü yapılmayan Dünya Kupası'nda boy göstermek istiyordu. 1950'de kendi evinde hevesle başladı turnuvaya. Bir keresinde aynı golü iki kez atmak zorunda kaldı. Serbest vuruş. Rakip Yugoslavya. Zinho atıyor golü. Hakem iptal ediyor. Yeniden dikeyiyor yerine. Yeniden atıyor. Görenler on kez tekrarlasa on kez atardı diyor o golü. Öyle muhteşemdi. Sonuna kadar da götürdü takımını. La Gazetta Della Sport onu Leonardo Da Vinci'ye benzetiyordu. Turnuvanın en iyi oyuncusu seçilmişti. Ama son mutsuz sondu. Flamengo'dan ayrıldı o hüüzünle. 1954 aday kadrosunda vardı ama yerine 17 yaşındaki genç Pele alındı. 1957'de, 36 yaşında Sao Paolo'ya transfer oldu... Takımını şampiyon yapacak kadar gücü vardı ama. 1962'de Şili'de oynarken bıraktı futbolu. 2002'de öldüğünde 1950 faciasından sağ ve prestijli kurtulan tek oyuncu olarak anıldı.■

kadaşları artık sadece gün sayıyor...İşte böyle bir ortamda geliyor 1958 Dünya Kupası. İsveç'te Dünya Kupaları tarihinin en muhteşem takımlarından biri var teknik direktör Feola'nın elinde. Ama dümendeki asıl isim Didi. Zaten takımın teknik direktöre isyan edip istenilen oyuncuların 11'e alınmasında da başı o çekiyor. O Feola ki kimi zaman saha kenarında uyukluyor, kimi zamanda Nilton Santos'un muhteşem golünü engellemek için saha kenarından 'geri gel' diye bağıyor. İşte buna rağmen oynuyor Brezilya. Saha içinde takımını muhteşem yönetiyor Didi ve seyre değer Brezilya şovu başlıyor. Kimler yok ki o kadroda. Nilton Santos, Vava, Zagalo, genç Pele ve tabii ki Garrincha. Herkesi eziyor Brezilyalılar, herkesi. Gol yemeden yarı finallere geliyorlar. Yarı finalde genç Pele önce bir hatrick yapıyor. Hem de Dünya Kupaları tarihinin en çok golle gol kralı olmasa Fontaine'in takımı Fransa'ya karşı. Yetmiyor ardından finalde de iki gol buluyor. Yarı final ve final sonuçları Brezilya futbol devriminin işaretleri sayılmalı. Her ikisi de 5-2 bitiyor çünkü. İngiliz gazeteler gösterilen performans için "Bunun bu dünyada gerçekleşğine inanmak için gözleri ovuşturmak gerek" diyor. Sadece bu da değil üstelik. İlk kez bir takım başka bir kıtada yapılan kupayı alıyor ve bunu 2002 yılında bir kez daha tekrarlıyor Brezilya.

Uruguay. İlk dünya şampiyonu. Aslında Brezilya için kim olsa fark etmiyor. Kaderlerini ortaya koymuşlar bir kere, rakibe bakmıyorlar. O kadar emindir ki, maçtan bir gün önce futbolculara arkasında 'Dünya şampiyonlarına' yazan saatler hediye ediliyor. Gazetelerin ilk sayfaları çoktan hazır. 500 bin şampiyonluk tişörtü ortalıkta kol geziyor. Konvoylar kondağı çevirmiş, maçın sonucunu bekliyor. Bir beraberlik bile yetecek üstelik. Ama tarihinde bir kez olsun beraberliğe oynamamış ki Brezilya! Zinho'yla Aldemir'le saldırdıkça saldııyorlar. Friaca'yla golü de buluyorlar üstelik. Her yer düşün bayram. Ama hikâye mutlu sonla bitmeyecek ki! Uruguay ikinci yarıda turnuvanın yıldızı Schiaffino'nun ayağından beraberliği yakalıyor. Olsun bu da yeter. Yetmiyor. Bitime 11 dakika kala Ghigga'nın çapraz şutu turnuvanın en iyi kalecisi seçilen Barbosa'yı kötü avlıyor. Futbol tarihinin en uzun süren suskunluğu böyle başlıyor. Oracıkta ölenler bile oluyor. Hemen yas ilan ediliyor. Yıkılıyorlar çünkü.

İşte bu yıkıntı başlatıyor dünya tarihinin en büyük futbol ulusunun yükselişini. Çünkü acılara gömülüp kalmak onlara göre değil. Oyun hâlâ güzel ve hâlâ bu oyunun en güzeli Rio sahillerinde oynanıyor. Bu gerçeğe sarılıp toparlamaya başlıyorlar. 1954 Dünya Kupası'nda uğursuz addettikleri beyaz formayı çıkarıp takımın simgesi olan Kanarya rengine donuyorlar. Efsanevi Macar takımına elemeleri (ki onlar bunun İngiliz hakem yüzünden olduğunu düşünüyorlardı ve bu yüzden adını Bern Meydan Muharebesi koydular) morallerini bozmuyor. Artık yeniden bir çıkış yakalayacaklarına inançları tam. Didi ve ar-

kaldırdı. 1970'de Peru'yu Dünya Kupası'na taşıırken bu sefer teknik adamdı. Yüzyılın en iyi yüz oyuncusundan biri olarak kutsandı... Brezilya'yı Brezilya yapan dönemin efsane oyuncularındandı. Futbol zekasıyla öne çıktı hep. "Koşan ben değilim, toptur" sözünü ilk o kullandı. Şu sözleri unutulmazdı: "Topa hep sevecen davrandım. O da bana hep itaat etti. Karıma nasıl sevecensem ona da öyle oldum. Aksi takdirde beni sakatlaması işten bile değildi."■

Didi

Valder Pereira ya da bilinen ismiyle Didi. Biz onu antrenör diye tanıdık, meğer Brezilya'nın efsane 1958 kadrosunun maestrosuymuş. O kadar ki, uyuklayan hoca diye bilinen Feola'nın elinden almış çubuğu geçmiş orkestrasının başına ve hem hünerlerini göstermiş, hem de diğerlerini oynatmış. Yanlış tanıdık sayılmaz aslında... O bir futbol dehasıydı, oynarken de, yönetirken de. 8 Ekim 1921 doğumlu Didi. O da bir Rio'lu. Bu yüzden o yeteneğiyle futbolcu olmaktan başka çaresi yoktu belki. 'Yaprak dökümü' lakaplı frikikleriyle ününü duyurdu. Oynadığı her takımın belkemiği idi.

Ünlü edebiyatçı Galeano'nun tanımıyla "ince bedeni, uzun boynu ve heykel gibi duruşuyla sahanın ortasına dikilmiş Afrika heykeli" gibiydi. Oyunu geriden kurmanın piriydi. Ama şutları da ölümcüldü. 1952'den 1962'ye kadar Milli Takım'ın vazgeçilmeziydi. 85 kez milli oldu, 31 gol attı. Üç kez Dünya Kupası

aldırdı. 1970'de Peru'yu Dünya Kupası'na taşıırken bu sefer teknik adamdı. Yüzyılın en iyi yüz oyuncusundan biri olarak kutsandı... Brezilya'yı Brezilya yapan dönemin efsane oyuncularındandı. Futbol zekasıyla öne çıktı hep. "Koşan ben değilim, toptur" sözünü ilk o kullandı. Şu sözleri unutulmazdı: "Topa hep sevecen davrandım. O da bana hep itaat etti. Karıma nasıl sevecensem ona da öyle oldum. Aksi takdirde beni sakatlaması işten bile değildi."■

En çok milli olan Brezilyalı futbolcular

	İlk / Son	M	Gol
1 Marcos Evangelista de Moraes "CAFU"	1990-2003	133	5
2 ROBERTO CARLOS da Silva	1992-2003	115	10
3 Cláudio André Mergen TAFFAREL	1987-1998	101	0
4 DJALMA dos SANTOS	1952-1968	98	3
5 "GILMAR" Gylmar dos Santos Neves	1953-1969	94	0
6 Edson Arantes do Nascimento "PELÉ"	1957-1971	92	77
7 Roberto RIVELINO	1965-1978	92	26
8 Carlos Caetano Bledorn Verri "DUNGA"	1982-1998	91	6
9 RONALDO Luís Nazário de Lima	1994-2005	87	56
10 ALDAIR Nascimento dos Santos	1989-2000	81	3

Futbolcu fabrikası

Doğrudur, Brezilya demek Dünya Kupası demek, dünyalara bedel kupalar demek. Ama sadece Dünya Kupası performansından ibaret değil ki Brezilya futbolu! Olması da düşünülmez zaten. O muhteşem, o efsane kuşakların beslendiği bir iç kaynak, bir artezyen kuyusu elbette var Brezilya'nın. Fiziki, sosyal zorluklarına

inat, kimyayla düzeltiyorlar her şeyi ve bir fabrika gibi sürekli futbolcu üretiyorlar. Bugün dünyada 10 binin üzerinde Brezilyalı profesyonel futbolcu olduğu söyleniyor ve bunların önemli bir kısmı Avrupa'da top koşturuyor. Ve tüm bunlar Brezilya'yı bir futbol ülkesi haline getiriyor.

Oysa kolay değil Brezilya'da futbolcu olmak. Onbinlerce kişi hayal ediyor, ama çok azı başarıyor. Ciddi dezavantajları var Brezilya liginin. Fiziksel büyüklük ve maddi imkânsızlık uzun süre ülke çapında bir ligin oluşmasını imkânsız kılıyor. Eyaletler içindeki liglerde kalıyor rekabet. Ama orada da futbolun odağı olan şehirlerde kuran kırana mücadeleler sürüyor. Temel olarak kulipler şu bölgelere dağılmış durumda Brezilya'da:

Bahia kulipleri: Bahai ve Vitoria

Minas Gerias kulipleri: America Mineiro, Atletico Mineiro, Cruzeiro

Parana kulipleri: Atletico Paranaense, Parana, Coritiba

Pernambuco kulipleri: Nautico, Sport Recife

Rio de Janerio kulipleri: Botafogo, Flamengo, Fluminense, Vasco de Gama

Rio Grande do Sul kulipleri: Gremio, Internacional, Juventude

Sao Paulo kulipleri: Corinthians, Palmeiras, Portuguesa, Portuguesa Santista, Santos, Sao Caetano, Sao Paulo

Diğer kulipler: ABC de Natal, Ceara, Figueirense, Goias.

İlk yıllarda tabii ki her bölgesel lig aynı ölçüde kaliteli olamıyor. Ama bazı ligler var ki hiçbir zaman formdan düşmüyor. Özellikle Sao Paulo ligi ve Rio de Janerio ligi Brezilya futbolunun temel nüvesini oluşturuyor. Brezilya futbol tarihine damga vuran oyuncuların neredeyse tamamı bu iki bölgeden çıkıyor. Zamanla, ulaşım zorlukları yavaş yavaş aşıldıkça bölgesel ligler de ortak turnuvalar düzenlemeye başlar. Mesela uzun yıllar Brezilya futbolunun motoru Rio-Sao Paulo turnuvalarıdır. Bir süre iki temel ligde toplanır ekipler. Ama bu da yetmez ve ulusal bir lig ihtiyacı doğar. Ve böylece Brezilya ligi kurulur. Ama bölgesel futbol geleneği hiçbir zaman bitmez Brezilya'da. Bugün ulusal büyük bir lig devam ederken bile yerel turnuvalar düzenlenmektedir. Özellikle ligin olmadığı zamanlarda bu turnuvalar Brezilya futbol gündemine oturmayı hâlâ başarabilmektedir. 1985'te kurulan iki büyük yerel lig olan Paulista, Carioca ligleri bugün Brezilya futbolunun ağırlığını taşıyan liglerdir.

Brezilya ulusal ligi 1971 yılında kurulduğundan beri farklı şampiyonlar çıkarmayı başarmış dünyadaki ender liglerden biridir. Bugüne dek, yani 34 yılda 16 farklı takım şampiyonluk tatmıştı ve bunlar arasında Flamengo 5 şampiyonlukla öndedir. Ayrıca aynı şehrin iki takımı arasındaki rekabet konusunda da Brezilya'da köklü rekabetler bulmak mümkündür. Flamengo-Fluminense bunlar arasında en köklü ve en ezeli olandır. Yine Santos-Sao Paulo, Atletico Mineiro-Cruzeiro eşleşmeleri de her zaman ilgiyle izlenir.■

Garrincha

Hangi gezegenden geliyor?" Onu gören herkes bu soruyu soruyordu. Çok çocuklu ailenin son çocuğuydu. Çirkin ve işe yaramaz bir kuştan almıştı adını. Bacakları çarpık, hatta iddiaya göre biri diğerinden kısaydı. Futbola başladığında herkesi güldürdü. Bu kadar cılız bir genç, hem de çocuk felci geçirmiş olmasına rağmen, üstelik küçük bir çocuk zekâsına sahipken nasıl futbol oynardı ki? Omurgası S şeklinde, bacakları da çarpıktı üstelik. Kim bilir belki de bu yüzden bu kadar inanılmazdı. Yürümesi bile zor görünürken o herkesi ipe dizerti. Onu seyretmek, futbolun güzelliklerini hissetmek gibi bir şeydi...

Hayatta kaybettiği ne kadar şey varsa hepsini sahada geri aldı Garrincha. Çirkindi, ama onbinlerce kişi tarafından alkışlandı; salak diyorlardı, en zekiler tarafından kutsandı; ayakları çarpıktı ama her koşusu heyecan yarattı... Dünyada futbol tarihine az biraz meraklı olan herkes şu iki konuda

hemfikiridir: Onun gibi bir sağaçık bir daha dünyaya gelmedi, gelmesi de zor gibi. Ama asıl önemli bu oyun bir eğlence ise en güzelini o gösterdi. Futbola hayat vermişti, bütün hayatını oyunda buldu. 1962 Dünya Kupası en başarılı sahne performansıydı. Pele'siz Brezilya'ya Dünya Kupası hediye etti. Ama kupa kimsenin umurunda değildi. O yıl Dünya Kupası'nı izleyen herkes en çok onu sevdi. Onun ve Pele'nin bir arada oynadığı maçlarda Brezilya hiç kaybetmedi. Pele kadar olmasa da çok kupa kazandı, çok gol attı. Ama en az onun kadar sevildi. Söylentilere bakılırsa daha bile çok...

Asıl adı Manuel Francisco dos Santos olan bu futbol sihirbazı 28 Ekim 1933 doğumluydu. 50 milli maçta 12 gol attı. Brezilya liglerinde de 200'ün üzerinde golü vardı. Futbolun en büyük yıldızıydı belki, ama hayatı yaşamayı pek iyi beceremedi. Ölümlü dünya ona çabuk vurdu. Rio'nun yoksulluk merkezi Pau Grande'de başlayan hayatı vergi, evlilik ve alkol problemleri içinde 49 yaşında son buldu. Bu 49 senede bir tek şeyi çok iyi becerdi: Futbol.■

Ama dünya Pele'ye doya-mamıştı ki! Meksika'daki Dünya Kupası dünyanın dört bir yanına naklen yayınlanan ilk kupaydı. Karar doğ-ruydu. Çünkü dünya bu futbol mucizesinden daha fazla mahrum bırakılmamalıydı. Bırakılmadı da. Siyah İnci diyorlardı ona, ama aslında pırlantaydı. 1970 Dünya Kupası'nda öyle bir parladı ki, herkesin ağzı açık kaldı. İddiaya göre bazılarının hâlâ kapanmamış durumda. İşte bu ahval ve şerait içinde başladı 1970 Dünya Kupası. Herkesin gözü onlardaydı, onlar da bu gözlerle ziyafet çekiyordu. İkiden daha az gol attıkları sadece tek maç vardı. Jairzinho her maçta gol attı. Pele de nadi-de eserleri müzesine yadigar bırakacağı hareketler ve gollerle tarih yazdı. Brezilya bu turnuvanın silindirdiydi. Berabere bile kalmadı. Finali 4-1'le geçti ve Jules Rimet Kupası'nı sonsuza dek müzesine götürdü.

Artık bilinen bir gerçek vardı. Brezilya tüm Dünya Kupalarının 'kadrolu' favorisiydi. Finalde bile kaybetmeler sürprizdi. Ve asıl önemli bunu en güzel şekilde yapmayı bir borç biliyorlardı. Asla defans yapmıyorlar, futbolun gizli-saklı, açık-vurgulu, kıyıda- köşede kalmış bütün güzelliklerini en güzel ambalajlarla futbolseverlere sunuyorlardı. İşte bu yüzden dünyanın neresine giderlerse gitsinler, sevgi selleriyle karşılanıyorlardı.

Jairzinho

Jair Ventura Filho... 25 Aralık 1944 doğumlu. Yetenek açısından Tanrı'nın imtiyazlı kullarından. Ama zamanlaması yanlış. İnsan Garrincha, Pele'yle aynı kuşakta doğmamalı. Yine de kimse es geçmedi adını. Geçemezdi zaten. 1970 Dünya Kupası'nda her maçta gol attı. Evet, her maçta. Bunu Dünya Kupalarında başaran tek oyuncu zaten. Ama gol kralı olamadı o kupada. Çünkü

Brezilya'da goller hep paylaşıldı... Henüz 15 yaşındayken Botafogo'da kanat oyuncusu olarak parladı. Zaten hayalinde Garrincha olmak vardı. İlginçtir onun yedeği olarak başladı futbola. Ustası Garrincha olanın yeteneği tartışılmazdı. 19 yaşında milli oldu. 1970'e kadar sırasını bekledi. Garrincha'nın futbolu bırakmasıyla o muhteşem 1970 Brezilya'sında onbire yerleşti. Yıldızı öyle bir ışıldadı ki, Marsilya istedi onu. Ama birçok Brezilyalı arkadaş gibi tutunamadı Avrupa'da, döndü futbolun ve kendisinin anavatanına. 1982'ye kadar milli formayı çıkarmadı üzerinden. 82 maçta 34 gol attı. Futbolun en güzel kanatlarından biri olarak bıraktı futbolu. Sonra da gidip Ronaldo'yu keşfetti 14'ünde ve bir kez daha tarihe geçti.■

1974 Dünya Kupası aslında Brezilya'nın yine dışını gösterdiği bir turnuvaydı. Ama el insaf diyordu futbol kamuoyu. "Biraz da başkaları kazansın." Dünya tarihinin iki büyük efsanesiyle başa çıkmakta zorlandılar zaten. Cruyff'un Hollanda'sı ve Beckenbauer'in F. Almanya'sı varken geri planda durmak düştü kaderlerine. Zaten o muhteşem jenerasyon futbolu bıraktıktan sonra bir toparlanma süresine ihtiyacı vardı Seleçao'nun.

Rivelino

Roberto Rivelino. 1 Ocak 1946 Sao Paulo doğumlu. Ailesi onun bir yıldıza hediye olduğunu biliyor muydu o anda meçhul. Ama çok geçmeden tüm Brezilya onun Tanrı'nın bir lütfu olduğunu anlıyacaktı. Futbolseverler sol ayağından çıkan füzeleri hâlâ unutmaz. Şimdilerde hepimizin Ronaldinho'ya özgü sandığımız bir özellik aslında ilk Rivelino'da göze çarpar. Bir futsal yıldızıdır o. Önce salonun piri olmuş, oradan gerçek sahalara transfer edilmiştir. Corinthians'ta başlar futbol hayatı. Ama takımın en kötü günlerine denk gelir. 1974'te Palmeiras'a kaybettikleri eyalet finalinden sonra Rivelino, 165 gol attığı Corinthians'tan ayrılma zamanı geldiğini görmüş ve Fluminense yolunu tutmuştur. Nitekim doğru tercih yaptığını ispatlar hemen. İki sene arka arkaya şampiyon yapar yeni takımını ve bu sayede Milli Takım'ın da gözdesi olur. Tam 100 kez milli formayı giyer. 1970'in o inanılmaz takımında da vardır, 1978'te şaibeli maç sonrası elelen kadroda da. Futbolu keyifle oynar. Bu yüzden 1981'de bıraktıktan sonra kopamaz ve yorumsuz, teknik adam olarak futbolun içinde kalır. Yine de herkes onu 1970 Dünya Kupası'nda Çekoslovakya attığı golle hatırlar.■

Pele

Pele hakkında yazılan tüm yazılarda hep aynı psikoloji hakimdir. Kimi kime anlatıyorum? Gerçekten de öyledir. Onu herkes bilir, herkes tanır. Dünyanın gelmiş geçmiş en ünlü isimlerindendir. En büyük futbolcu olduğunu ise çok az kişi tartışır. Onun yeteneğini önemsemeyenler futbol tanrıları çarpar. Kalitesini görmek istemeyenlerin gözü kör olur. O Pele'dir. Aslında söylenecek başka bir söz de yoktur. Edson Arantes do Nascimento ya da kısa adıyla Pele'nin bütün futbol dönemeçlerini bilir her futbolsever. 1958'deki 17 yaşındaki çıkışını, 1970'deki resitalini unutmak mümkün değildir. O kadar büyüktür ki, onu anlatan en güzel resim atamadığı bir goldür. Hani o, 1970 Dünya Kupası'nda üzerine çıkan kaleciyi peşinden koşturup, topa dokunmadan geçtiği ama kaleyi bulamadığı pozisyon. Bir de, o dakikalarca havada kaldığı kafa golünü anmak şarttır. 23 Ekim 1940 doğumludur Pele. Bauru sokaklarının o yoksul çocuğu, daha ilk profesyonel maçında 4 gol atınca geleceği de anlaşılmıştır. Futbolu 37 yaşında bırakana dek 1000'in üzerinde gol bulmuştur. Kendisi de bir futbolcu olan babası Dondinho, onu elinden tutup Atletico Bauru takımına emanet ettiği gün dünya futboluna bir titreme gelmiş olsa gerektir. Santos'ta başlar profesyonel hayatı, aynı takımda son bulur. Şova dönük Cosmos macerasını saymazsak başka hiçbir takımda oynamamıştır. Futbol tarihinde milli servet olarak damgalanan tek oyuncudur. Yurtdışına transfer olması kıymetli eser kaçaklığına girecek kadar büyük bir hazinedir o Brezilya için. 1992'de Birleşmiş Milletler İyiniyet elçisi olsa da, 1995'te Spor Bakanlığı görevine atansa da, o hâlâ eski Pele olarak sevilmektedir. 1363 maçta 1281 gol atmak her babayığının harcı olmasa gerektir. 92 milli maça 77 gol sığdırmıştır. Brezilya'da ona en yaklaşan isimlerin daha 60'ı bulmadığını hatırlatmak gerekir. Aslında onu yeteneğini en güzel anlatan hikaye şudur: 1970'de Nijerya'daki içsavaş, Pele'yi seyretmek için 48 saat ara verilmiştir! 1970'de onun yakasına yapışmaya çalışan ama bu uğurda telef olan demir defans Tarcisio Burg-nich ise onun için en doğru tanımı yapmıştır: "Maçtan önce kendimi o da etten, kemikten bir insan diye teselli ediyordum. Ama yanılmışım!"■

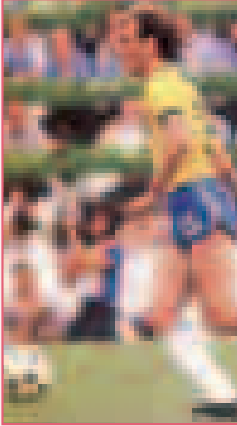
1962 yılına geldiğimizde herkes bir gerçeğe yüzleştiğinin farkındaydı. Artık "dünya futbolu" diye başlayan cümleler bir şekilde Brezilya'yı da anmak zorundaydı. Bu ifadenin en önemli sebeplerinden biriydi 1962 Dünya Kupası. Aslında bir öncekinin neredeyse aynısıydı sahadaki kadro. Ama oyun kalitesi bir basamak daha yükselmişti. Üstelik daha ikinci maçta Pele sakatlanmış ve turnuvaya en büyük yıldızından yoksun devam etmek zorunda kalmıştı Brezilya. Ama Seleçao'da, yani Brezilya Milli Takımı'nda hiçbir zaman yıldız sıkıntısı yaşanmadı ki! Bu sefer devreye Garrincha girdi. Ama ne girmek! Futbol oynaması sakıncalı görülen bu genç, dünya futbolunu birbirine kattı ve muhteşem oyunuyla Brezilya'yı kupaya taşıdı. Gruptan çıkıktan sonra hiçbir maçı tek farklı kazanmadı Brezilya. İngiltere'yi, Şili'yi ve Çekoslovakya'yı ezdi geçti. Ve kupaya bir kez daha sahip çıktı. Bunu iki sene arka arkaya başaran tek ülke olarak... Futbolun en güzel oynandığı ülke olma onurunu tescil ettirerek hem de... Ve bunu Pele'siz başardı! İki sene üst üste kupayı kaldırmış olan takımda biraz kibir, biraz yalınlık, biraz da yorgunluk birikmişti. Bu fırsattan İngiltere yararlandı ve 1966 hüsrarla bitti Brezilya için.

1978 Dünya Kupası yeni sihirli çocukların ilk nüvelerini verdi aslında. Arjantin'de General Videla'nın şık çalımlıyla elendiler gruptan. Arjantin Peru'ya bir araba tartışmalı gol attı ve eledi Brezilya'yı. Kahretti Brezilyalıları. Ama yeni takımlarını sevmişlerdi. Dünya üçüncülüğü tabii ki onları tatmin etmedi. Ama kısa süre içinde yeniden dünya futboluna damga vuracaklarını biliyorlardı. Oturup güzel günlere dua ettiler. Dua etmeyi her zaman çok sevdiler.

Falcão

Paulo Roberto Falcao, 16 Ekim 1953 yılında neredeyse tüm Brezilyalı efsaneler gibi fakir bir ailenin çocuğu olarak dünyaya geldi. Nitekim bu beyaz Brezilyalı için tek çıkış yolu vardı hayatta: futbol. 1982 Dünya Kupası'nda İtalya'ya attığı gol sonrası sevinci, tarihin en güzel futbol görüntüleri arşivine girdiyse eğer futbolu inanılmaz bir tutkuy- la sevdiğindendir. Çünkü o bir futbol tutkudur. Porto Alegre'de Internacional kulübünde başlar futbola. Eyaletin o sıradan takımına bir anda sınıf atlatır. Tam yedi sene oynadığı takımını üç kez eyalet şampiyonluğuna taşır. Artık ismi Brezilya'ya sığmamaktadır ve Avrupa'ya düşer yolu. İşte Falcao'yu farklı kılan şeylerden biri bu olur. O Avrupa futboluna adapte olan, hatta ona yön veren ilk Brezilyalı'lardandır. Roma'da tam beş sene forma giyer. Bu dönemde takımını şampiyonluğa taşır bir kez, bir kez de Şampiyon Kulüpler Kupası finali oynar.

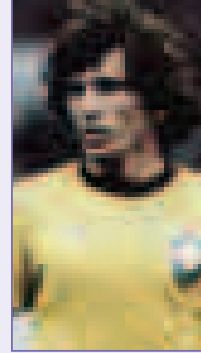
Tek bir şanssızlığı vardır Falcão'nun. Hiçbir Dünya Kupası'nda final göremez. Oysa herkesin kabul ettiği bir gerçek vardır. Dünyanın en güzel takımlarından biridir 1982 Brezilya'sı. Ama olmaz işte. O güzel golleri ve sevinçleri kalır sadece akılda. Bir de müthiş top tekniği...■

1982 Dünya Kupası'nın bir numaralı favorisidir Brezilya. Oyle bir kadroyla gelirler ki, birçoklarına göre dünya tarihinin en güzel futbolunu oynayan ekibidir bu. Tek tek isimleri saymak lazım, çünkü kupa kazanmasalar da onları tarihe kayıt düşmekte gösterilecek bir anlık tereddüt bile ofsayda düşürür insanı. Valdir Peres; Leandro, Oscar, Luizinho, Júnior; Falcão, Sócrates, Zico; Cerezo, Serginho, Eder. Sadece 3-2 kaybettikleri İtalya maçı bile bu gerçeğin somut kanıtıdır. Ne demişti Falcão o maçtan sonra sorulan "Beraberlik yetiyordu, neden üzerine yatmadınız?" sorusuna. "Biz hiç beraberlik için oynamadık ki hayatımızda. Biz sadece kazanmak için oynarız." Bu futbol zıyafetini yaşadık diye az süktremedik biz futbol dilencileri. Zaten o yüzden krizin ilk emarelerini hiçbirimiz göremedik. Sürpriz dedik, kaza dedik, top yuvarlaklır dedik. Meğer futbolda çağ dönümü başlıyormuş, bilemedik. Hadi biz bilemedik. Ama koca Brezilya'nın tufaya gelmesini hiç beklemedik.

Zico

Arthur Antunes Coimbra, 3 Mart 1953 doğumlu. Pele'den sonra gelen ikinci Pele olarak bilinir. Ya da bilinen ismiyle Beyaz Pele. Birçok futbol otoritesine göre Pele ve Garrincha'dan sonra dünyanın en iyi üçüncü Brezilyalıdır. Milyonlarca insanın idolüdür o. Sadece Brezilya için de değil üstelik. Japonya ve İtalya'da onun büyüğünden etkilenenler arasındadır. Hatta söylenene göre kişiliği ve karizmasıyla Japon futbolunun kurucularından olmuştur. Ama asıl yaratıcılığını yeşil sahada göstermiştir. Gollü hep koklayan yapısı, müthiş top tekniği, spektaküler hareketleri ve golleriyle seyrine doyum olmazdı. Ama şu gerçeği de kimse değiştiremez. O dünya futbol tarihinin Dünya Kupası kazanamayan en büyük yıldızıdır. Rio de Janeiro'nun varoşlarında orta sınıf bir ailenin çocuğu olarak doğar Zico. Tabii ki işi gücü futbol oynamaktır. Sokaklarda, plajlarda, evde okulda... Bir gün futbol spikeri Celso Garcia'nın dikatini çeker. Garcia'nın elinden tuttuğu bu gencin yolu Flamengo'ya düşer. Bilmezler o gün bir yazgının yazıldığını. Orada futboluna meftun eder herkesi Zico. Gerçi ilk başlarda zayıf fiziği nedeniyle bazı sorunlar yaşar ama herkese örnek olacak disiplini ile bu sorunu da aşar. Çünkü o futbolu dünyada hakkıyla ve meslek ahlakıyla yaşayan örnek futbolculardan biridir. Ama şu gerçek hiçbir zaman silinmeyecektir sabıkasından. Evet o bir Pele'dir, ama hem kupasız hem de beyaz bir Pele...■

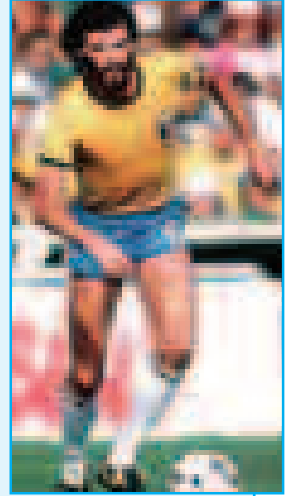

1986 Dünya Kupası, açık konuşmak gerekirse neredeyse Medeniyetler Savaşı gibiydi. Futbol tarihinin en güzel üç takımı sahnede: Maradona'nın Arjantin'i, Platini'nin Fransa'sı ve Sócrates'in Brezilya'sı. Gönüller üçe bölünmüştü, ama Maradona herkes- ten daha esitti. Brezilya gücünü göstermek için bahane aramıyordu zaten. Müthiş maçlar çıkar- dılar grupta. Ama gitti- ler Platini'nin Fransa'sı- na tosladılar. Penaltılar- la, hem de Zico'nun maç içinde kaçırdığı penaltı- la elendiler. Şansızlık dediler. Bu sefer de ol- madı dediler. Ama kafa- larda şüphe belirmişti bir kere. Hep hücum oynayarak kazanmak olmuyor muydu ne? Yok canım olur mu öyle şey dediler. Biz yene- riz, asla yenilme- yiz. Sadece şansız- lık yaşarsınız, ondan eleniriz. İşte bu ka- dar emindiler ken- dilerinden. Haksız da değillerdi hani. Oynadıkları futbol herkesi büyüleyen, onlar sahadayken eleştirilerin dili tu- tuluyordu. Ama sağsalim düşünen herkes bas bas ba- gırıyordu: Artık fut- bol böyle oynanmı- yor!

Socrates

Sócrates Brasileiro Sampaio de Souza Vieira de Oliveira, 19 Şubat 1954 doğumlu. Kısaca Socrates derler ona. Sanki bir futbol filozofu olacağını bilmişler gibi. Sahada filozof gibidir Socrates. Uzun ve yapılı fiziğini, üstün top tekniği ve müthiş oyun görüşüyle bezeyen bu sakallı adam her haliyle bir vakur bir eda taşır sahaya. Karizmasından etkilenen sadece futbolsever hemcinsleri de değildi üstelik. Çünkü o aynı zamanda bir tıp doktorudur. Futbolun anatomisini çıkarır, rakip defansın röntgenini çeker Socrates. Futbola Botafogo'da başlar doktor. 1978'de Corinthians'a transfer olur. Brezilya formasını tam 62 kez geçirir sırtına. 22 de gol atar. Ama asıl devrimi futbol sahasında değil kulüp yapısında gerçekleştirir. 'Democracia' adlı hareketle futbolculara söz hakkı veren bir takım sistemini savunur ve hayata geçirir. Yine de bir futbolcudur o. 1982 Dünya Kupası'nda Brezilya kaptanı olarak çıkar sahaya. Yani gelmiş geçmiş en iyi iki Brezilya'dan birinin dümenindeki isimdir. Kazanamazlar kupayı ama kazandıkları kalplerle avunurlar. Ama tarih onları hiçbir kupanın altına yazmaz. O lanetli kuşağın biricik doktoru da olsa Socrates de değiştiremez bu kaderi.■

En çok gol atan Brezilyalı futbolcular

	ilk / Son	Gol
1 Edson Arantes do Nascimento "PELÉ"	1957-1971	77
2 RONALDO Luís Nazário de Lima	1994-2005	56
3 ROMÁRIO de Souza Faria	1987-2001	55
4 Arthur Antunes Coimbra "ZICO"	1971-1989	52
5 José Roberto Gama de Oliveira "BEBETO"	1985-1998	39
6 RIVALDO Vito Borba Ferreira	1993-2003	34
7 Jair Ventura Filho "JAIRZINHO"	1963-1982	33
8 ADEMİR Marques de Menezes	1945-1953	32
9 Eduardo Gonçalves de Andrade "TOSTÃO"	1966-1972	31
10 Thomaz Soares da Silva "ZIZINHO"	1942-1957	30

1990'da gerçekte acı bir şekilde yüzleştiler zaten. Gelirken havaları yine tımdı, yine yenilmez görüyorlardı kendilerini, yine güzel oynuyorlardı. Ama 1990 Dünya Kupası futbolda bir felsefe dönümü niteliği taşıyordu. Artık sağlam defans olmadan futbolda sonuç alınmıyordu. Müller'ler, Careca'lar iyiydi, hoştu. Ama asıl olan gerideki dörtlünün direnç birimiydi. Grupta 2-1 yendikleri İsveç maçında bu gerçeği pek sezinlemediler. Ama Kosta Rika ve İskoçya maçları da sadece 1-0 bitince biraz afalladılar haliyle. Bu sersemliği değerlendiren ise Arjantin oldu. İkinci turda ezeli rakipleri karşısında aslında müthiş oynadı Brezilya. Top sevmiyordu onları. Direkler kaleciye dönmüştü. Ama bir futbol büyücüsünün asası onları gafil avlamayı bildi. Maradona verdi, Canigga attı ve futbol dünyasında Brezilya iktidarı zangır zangır sallandı. Artık başka bir şey yapmak zorundaydılar. Orta sahanın gerisindeki o kullanmaktan imtina ettikleri, zul duydukları alanı kullanmalıydılar. 1994 Dünya Kupası öncesi yine favoriydiler, evet. Ama kural gereği.

Yoksa herkes alacaklarından emin değildi kupayı. Fakat ilk maçta bu sefer şaşırın seyirciler oldu. ABD'den Brezilya'nın sesi hoş değil bambaşka geliyordu. Tam altı defansif oyuncuyla sahadaydılar. Dunga'lar, Branco'lar, Cafu'lar yeni bir zihniyetin açılışını yapıyordu Brezilya'da. Artık Brezilya, Brezilya değildi. Başka türlü bir futbol takımıydı karşımızdaki. Futbolun gereklerini yerine getiren ama bunun için kendi özelliklerinden ödün veren bir takım... Tabii ki yetenek üretim fabrikası çalışıyordu bu turnuvada da. Romario'lar Bebeto'ları kim azımsayabilir ki? Hele de Romario'nun o nokta atışlarını. Ama devir değişiyordu ve bizim o turnuvadan aklımızda kalan temel şey buydu.

Romario

Romário de Souza Faria. 29 Ocak 1966'da Rio'da dünyaya gelir. Ailesi henüz nasıl bir yeteneğe sahip olduğunun farkında değildir o zamanlar. Bu yüzden onu hep haytallıkla suçlarlar. Milli forma altında 50 golü geçen o küçük grubun müstesna üyelerinden biri olacağını nereden bilebilirler ki... Vasco da Gama başlar futbola. Şehrin ismini aldığı kaşif kadar keşfetmeyi seven bir yapısı vardır. Dezavantajlı fiziğine rağmen bu kadar kolay ve çeşitli gol atması da bundandır. Dört sene oynar Vasco'da, iki de şampiyonluk yüzüğü takar. Onun oynadığı yıllarda eskisi gibi öcü değildir Avrupa.

Hatta futbolu anlamlı bir kazanç kapısı yapmak için tek yoldur. O da bu yeteneğinin farkına varır varmaz dike gözünü Avrupa transfer piyasasına. Çok geçmeden teklifler gelmeye başlar. Hollanda'yı seçer ve PSV'ye gider. Orada inanılmaz bir performans gösterir, üç şampiyonluk yaşar ve tüm Avrupa'yı potansiyeliyle büyüler. Barcelona çalar kapısını. İki senelik Barça macerasında kupalar ve goller, goller, goller vardır. Flamengo'ya döner sonra. Arada Valencia'yı dener. Ama en güzel gollerini hep ülkesine saklamıştır. 1988 Seul Olimpiyatları'nda gümüş madalya ile açılır kupa serüveni. 1994'te Dünya Kupası yüzüğünü takar. Aynı yıl dünyada yılın futbolcusu seçilir. 70 kez milli olup 55 gol atar. Bu Brezilya Milli Takımı tarihinde Pele'den sonraki en yüksek gol oranıdır. Kariyeri boyunca 1000'e yakın gol atar.

Futbolu o kadar sever ki bir türlü bırakamaz. Geçen sezon sonuna dek aktif futbol hayatını sürdürür. Belli ki hâlâ da sürdüresi vardır. "Dünyada en iyi yapabildiğim iş" der gol atmak için. Öyledir gerçekten. 28 Nisan 2005'teki Brezilya forması giydiği jübilesinde bile gol atar. ■

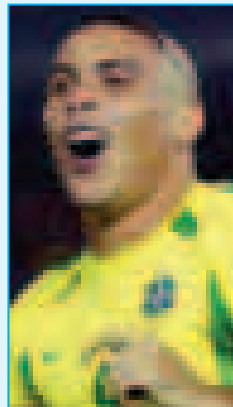
1998 Dünya Kupası geçiş döneminin o boğucu futbolunun bittiğinin göstergesiydi. Tamam defans yine önemliydi. Brezilya için dahi öyleydi. Ama oyun ritim ve hız kazanmış, yeni bir tat yakalamıştı. Nitekim güçlü bir ekiple geldi Brezilya. Harika çocuk Ronaldo'ya Rivaldo da eşlik ediyor ve Brezilya iyi oynuyordu. Ama bazı Brezilya prensiplerini ayaklar altına almaya başlamışlardı. Oyunu 1-0'a ya da 1-1'e bağlamaya çalıştıkları Norveç maçında çok taraftar kaybettiler mesela. Ama yine de Ronaldo'nun cazibesinden kimse kurtulamıyordu. Finale kadar çıktılar. Ama o gün Fransa'nın günüydü ve Fransız milli marşı Marseillaise'te yazıldığı gibi dirençler, barikatlar o gün Fransızlardan yanaydı. Bir de Ronaldo'nun müphem hastalığı eklenince Brezilya'nın gardı iyice düştü. O gün üzüldüler çok, ama biliyorlardı ki iyi yoldaydılar. Artık yeniden Brezilya gerçeğini cümle aleme anlatmanın zamanı gelmişti.

Brezilya tarihinin en iyi onbiri

Ronaldo

Ronaldo Luíz Nazário de Lima. 22 Eylül 1976 doğumlu. Adını dünya bilir. Başarılarını dünya izler. Futbol onun adıyla anılır. O bir geleneğin son temsilcisidir. O dünyanın yetenek merkezinin seri üretimindeki nadide parçalardan biridir. O Ronaldo'dur. Sadece gol atmaz, hava da atar. Pele'den sonraki en iyi golcü diye anılır. Lakabı 'O Fenômeno' yani 'Fenomen'dir. 14 yaşında yetenekleri keşfedilmiştir, hem de Jairzinho tarafından. Daha bıyıkları terlemeyen Cruzeiro ile sözleşme imzalar. 1994 Dünya Kupası kadrosuna dahil edildiğinde 18'indedir. Hiç forma giymediği bu turnuvayı apoletlerine takmaz Ronaldo. Romario'ya benzer bir yoldan gider futbol hayatı. Önce PSV, sonra Barcelona. Barça'da ilk sezonunda neredeyse inanılmazı başarır. La Liga'da oynadığı 37 maçta 34 gol atar. Ama sonra yanlış tahtaya basar ve Inter'e geçer. Tercih hatalıdır, çünkü onun gibi kıvrak bir forvet için gidilecek son yerdir İtalya. Nitekim çok ağır sakatlıklar geçirir. Tam düzeldim derken yine düşer. 1998 Dünya Kupası finalinde maç öncesi hastalığı nedeniyle kötü oynar ve Brezilya kupadan olur. Rövanşı 2002'de alır ve kupayı müzesine götürür. Dünya Kupalarında 12 gol atmıştır, bu Pele'nin rekorunu egele ettiği anlamına gelir. Üç kez dünyada Yılın Futbolcusu ödülüne layık görülür. Brezilya formasını 74 kez giyer ve 50 gol bulur. Bu rakam daha da yükselecektir. Şimdilerde Real Madrid'de oynuyor. Hâlâ sükseli, hâlâ şık. Onu izlemek futbol zevkinizde rötüş yapmak gibi... 2006'da son kez çıkacak dünya sahnesine. Kıramadığı rekorları da kırmak için. ■

2002 Dünya Kupası'ndaki şampiyonluk onları en büyük kılmanın dışında başka bir anlama daha geliyordu. Artık yeni futbolun en güzeli de Rio sahillerine yerleşmişti. Sistem şöyle işliyordu: Hasat zamanı yetenekleri sahillerden derliyorlar, onları okullarda disipline ediyorlar, sonra takımlarda tecrübelendiriyorlar ve nihayet binlercesini Avrupa'da pişirip dünya futbol sofrasına sunuyorlardı. Bunun sonucunda sağlam, sert ama bir o kadar da teknik adamlar çıkmaya başladı. Hatta öyle bir hale geldiler ki birkaç Brezilya takımının finallerde aday olabileceği bir dönem geldi. Bu rahatlıkla elemelerde bazı maçlarda Avrupalı yıldızlarını çağırıyorlardı bile. Bu şaşalı duruşla geldiler Uzakdoğu'ya. Kolay maç kazanmadılar asla. Ama buna alışmışlardı artık. İyi oynuyorlar, az gol buluyorlar, ama hep istediklerini alıyorlardı.

Artık son safhasındayız Brezilya futbolunun. Gözümüzü korkutacak kadar iyiler. Stratejik önemde görülen Cafu, Roberto Carlos futbolu bırakma yaşına gelirken kriz beklentisi vardı. Bu sorunu da rahatlıkla aştıklarını son Konfederasyon Kupası'nda gösterdiler. Omuz omuzada yıkılmayan, tek pasta baş döndürücü, vuruşlarda bitirici, oyun akışında şimşek gibi hızlılar. Kaka, Robinho, Ronaldo, Adriano, Ronaldinho... Onları izlerken başka bir dünyadan geldiklerine inanıyoruz yeniden. Futbolu seviyoruz, onlar yüzünden.

Şu gerçeği de mih gibi aklıda tutuyoruz. Dünyada hiçbir ulus onlar kadar sevilmedi, dünyada hiçbir forma onların kadar giyilmedi, dünyada hiçbir futbolcu onların futbolcuları kadar sevilmedi. Futbol değil ki oynadıkları! Futbol. Yani bu dünyanın oyunu değil. Başka bir yere ait olmalı. ■

Deneyim ve hoşgörü

Ligin ilk haftalarında hakemlerin müsabakaları stressiz yönettiklerine tanık oluruz. Yıllardır bu gerçek hiç değişmemiştir.

Futbol kamuoyunu oluşturan etkin kurumlar ne zaman ki baskılarını artırır- lar, işte o dönemlerde hakemlerin hata yüzdeleri artış gösterir. Bilinen bu ger- çek hiç sorgulanmamıştır. Nedenise, sorgulanması da pek istenmez. Türkcell Süper Ligi hakem kadrosunun yaş ortalaması 35.2'dir ve Avrupa ha- kemliği ile hemen hemen aynı düzeydedir. Bu kadro, kuşku- suz öncelikle hakemlik perfor- manslarıyla, daha sonra eği- tim düzeyleri, yabancı dil, fi- ziki yapı, liderlik, yöneticilik, davranış ve temsil gibi nitelik- ler değerlendirilerek oluşturu- lur. On bin hakem içinden otuz hakemi bu kadroya seçip alırken elbette çağın gerektir- diği objektif kriterlerinin olmalıdır.

Hakemlerimize yıllardır, Avru- pa düzeyinde ve çoğu batılı ülke hakemlerinden daha da ötede eğitim programları ve periyodik atletik testler uygu- lanır. Bugün hiç kimse hakem- lerin yeterli eğitimi alamadığı- nı iddia edemez. Bilmekteyiz ki, Futbol Federasyonu bu yönde yıllardır her türlü ola- nağı sağlamaktadır. Daha da ötesi, hangi batılı ülkede fut- bol federasyonu bütçesinin yüzde ikisi hakem eğitimi için ayrılmış ve üstelik parlamento- unda bunu yasa ile düzenle- miştir. Bu boyutta donatılmış bir kadronun başarısının önündeki görünür engelin, de- neyim ve biraz huzur ile hoş- görü olduğunun aksini iddia etmek mümkün müdür? Ha- keme deneyim kazandırmak Merkez Hakem Kurulları'nın işidir. Ama hakemleri strese ve hata yapmaya adeta zor- layan faktörlerin giderilmesi de futbol kamuoyunun, onu oluşturan kurumların işi olmalıdır. Bu ikinci faktör sorgulanmadıkça her se- zon "hakemlerimiz lige iyi başladı," ile "bu lig bu hakemlerle bitmez," tekerle- mesinden kurtulabiliyor muyuz? Kuşku- suz, hayır.. Gençlerimizden hoşgörü- yü esirgemediğimiz ve baskı unsurların- dan arındırdığımız gün, ligin her peri- yodunda çok daha farklı yönetimlerle karşılaşacağımız ve futbolumuzun keyif düzeyinin yükseliş grafiği sergileyeceği gerçeğini hepimiz biliyoruz ve her ne-

dense uygulamaktan da kaçınıyoruz. Karşı soru şudur : O zaman bu oluşumu köstekleyenler ne ile beslenecekler ?

Hakemlerin skoru etkileyecek düzeyde- ki hatalarının sadece ülkemizde değil dünyanın her köşesinde başta kulüpler olmak üzere, futbolcuları ve hatta ya- yıncı kuruluşları doğrudan etkilediği yadsınamaz. O halde, doğrudan etki- lenenlerin her şeyden önce kendi çı- karları için bırakınız ortağı olmayı,

nu deneyim, süper lig olgusunu taşıya- bilecek akademik deneyimdir. Böylesi bir deneyimin ilk koşulu da süper ligde sürekli görev yapmaktır. Aynı kategori- deki ligde, benzer sayıda takımı bulu- nan Avrupa ülkelerinde hakem kadro- ları 24'ü zor aşar, bir çok ülkede de 30'u bulmaz. Hesap gayet basittir. Sü- per ligimizde bir sezon oynanan 306 müsabakayı 30 hakeme böldüğümüzde hakem başına 10 müsabaka düşer. Hadi diyelim Türkiye Kupası ile bu or-

atışından da bu gol gelmeyecekti!" dü- zeyine indirilmiş eleştirilerle manşete çıkarılan hakemi, Merkez Hakem Ku- rulları yıpratmamak adına askıya mı almalıdır yoksa etkin eleştirilenlere ye- ni malzeme mi yaratmalıdır? Yukarıda belirtilen nitelikleriyle potansiyel olarak bu ligi yıllarca taşıyabilecek düzeydeki hakeme, bu ortamda akademik dene- yim kazandırılma şansı var mıdır? Bu noktada futbolu oluşturan unsurların,

olumsuz ortamın yaratılmaması adına en önde görev üstlenmelerinden doğal ne olabilir ?

Konunun deneyim boyutunu irdeleye- lim. Süper lig kadrosundaki hakemler için sözü edilen deneyim "hakemlik tekniği " olarak algılanmamalıdır. Bu kadrodakiler belirli kademelerden geç- memiş ve kategorileri içinde hakemlik performanslarıyla öne çıkmamış olsar- lar, otuz kişilik kadroya yaklaşmaları dahi mümkün olamazdı ki.. Bahse ko-

talama 12 ya da 13'e çıksın. Sizce, de- neyim bunun neresindedir? Avrupalı hakemlerin sezonluk maç ortalamaları 20'nin altına düşmez. Kastedilenin, 10'u süper lig, 10'u da 2A müsabaka- sı olmadığını hemen belirtelim. 20 ma- çın tamamına yakını üst ligdir. Nedeni bizi aynı sonuca taşır, kadro sayısı az tutulmakta, hakemlere sürekli üst ligde görev verilmektedir. Her müsabakasından sonra "faulü bu tarafa verseydi, taç olmayacaktı, taç

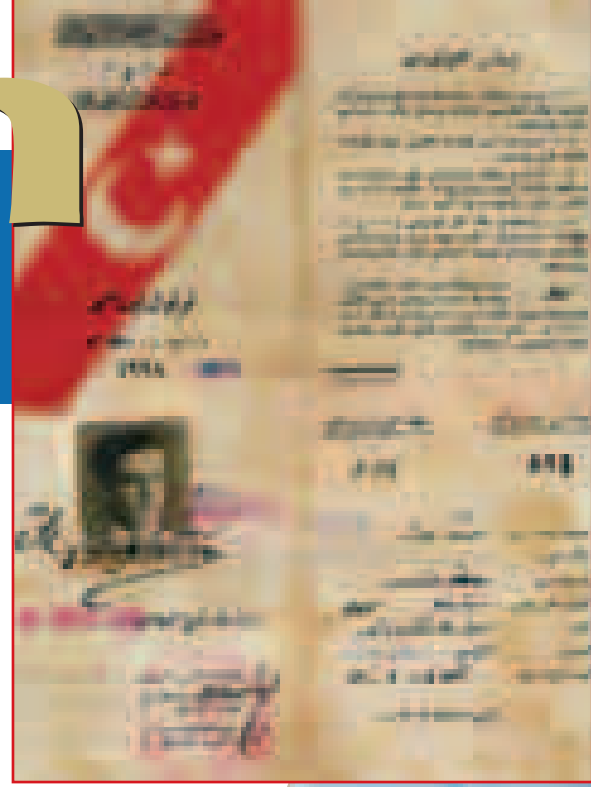
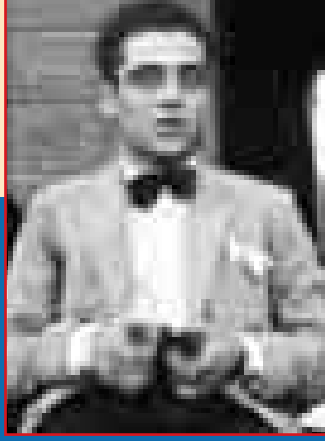
hakemlik kurumunun gelişimi ile bağ- lantılı olarak futbolun keyif düzeyinin yükselişi adına sorumluluklarının bilin- cinde davranmaları gerektiğini seslen- dirmek yanlış mıdır?

Hakem kurumu, artık bir sezonluk hoşgörüden de vazgeçmiş, bir devreye dahi razıdır. Bu kadarını olsun hak etmiyorlar mı?

Eğer hak ettiklerine inanıyorsak devre- yi de LÜTFEN, 45 dakika değil Aralık sonu olarak algılayalım !.. ■

Yaşayan tarih

Neşet Güriş

Türkiye'nin hayatta olan en eski futbolcusu o. Bugün bile özenle sakladığı lisansının üzerindeki tarih 1926. Eyüp'te futbola başlamış, 1936'ya dek hep Eyüp'te futbol oynamış. Fenerbahçe çok istemiş, gitmemiş. Dönemin iyi golcülerindenmiş. O günün koşullarını, futbol anlayışını, şimdilerde çoktan tükenen amatör heyecanı 96 yaşında bir İstanbul beyefendisi anlatıyor. Tarihini tanıdığı olarak ilgiyle okuyacağınızı sandığımız tarih sayfalarını sizler için aralıyoruz.

Cem Zamur

▼İlk önce yaşınızı öğrenelim, kaç yaşındasınız?

▲Ben kayda göre 1911 doğumluyum, ama aslen 1909 doğumluyum. Eski Türkçe nüfus kağıtları değiştirildiğinde, benim yaşımda yanlışlıkla iki yaş ufaltılıyor. O itibarla yani kayıttaki ile hakikisi arasında iki yaş fark var. Şu vaziyette eski tarihe göre 1325 doğumluyum.

▼Futbola nasıl tanıştınız?

▲Doğma büyüme Eyüplüyüm, o zaman Eyüp'te bir tane ilkokul vardı, daha doğrusu altı sınıflı Numune Mektebi vardı. Oradan çıktık, 1916-17'lerde Eyüp Reşadiye Mektebi takımı olarak Kağıthane'deki Darüleytam'a -o zaman şark'tan gelen yetim çocukların barındırıldığı yer- gidip

futbol maçları yapardık 1917-18-19'larda. Müdürümüz spora çok meraklıydı. Ama benim esas olarak top oynamaya başladığım tarih 1915'tir. 1936'da bırakıncaya kadar futbol oynamaya devam ettim.

▼Peki futbola ilk teşrik-i mesaisiniz nasıl oldu?

▲Valla ben kendimi ilkokul takımında sol haf oynarken buldum. Mektebimizin müdürü Mekki Bey namında Galatasaraylı bir zattı, çok hürmet ederdik. O bizi futbol oynamaya teşvik ederdi. Sol ayağıyla vurmaya kızardı, o kadar ilgili ve o minvalde bir insandı. Yavaş yavaş delikanlı olmaya başlayınca, mahallemizde bir takım kurma hevesi benimsedik. Bunu meydana getirir-

ken, kimimiz okula devam ettik, kimimiz işe devam ettik. 18-20 yaşına geldiğimizde, ortaya çıkmış bir kulüp vardı. Ve ismi de vardı: Eyüp İdman Yuvası. Ama biz o kulübe daha intisap etmeden evvel, bizim ileri içtihat Kulübü vardı. Yaşlarımız 16-17, beşer kuruş, onar kuruş toplayıp da top alıp oynadığımız yer orasıydı ve bu kulüp de Eyüp'teydi. Fakat sonra tabii bu çoluk çocuk takımı olduğu için, Eyüp'te daha önce kurulmuş olan Eyüp İdman Yuvası'na biz otomatikman intisap ettik. Daha doğrusu kendimizi oraya devrettik. Yaşlarımız 18 gibi ve oranın idarecileri federasyona girmemize çalışıyorlar, biz de saha buldukça oynuyoruz. Mezarlık arasında yer bulup oralarda oynuyoruz. Velhasıl ne himaye var, ne para var, ne de başka bir şey var. Zaten İstiklal Harbi'nin de en kızgın, en zor dönemleri. Kimisinin babası orada, kimisinin dayısı orada yani tam bir fakirlik ve sefalet içe-

atırlamak çok iyi bir şey, mesela beni eski bir arkadaşım telefonla arasa ben o günü sevinç içerisinde geçiririm. Hatırlanmanın iyi bir şey olduğunu biliyorum fakat beni niye hatırlamıyorsun diye kimseye de sitem edecek halim yok. Hatırlamak isteyen, lütfeden hatırlar. Hatırımı sorar, ben de onun hatırını sorarım. Velhasıl kimseye gerçek anlamda kırgın değilim. Herkes benim dostum, ben de herkesin dostuyum. Şu yüz senelik hayatın içerisine sığdırabildiğim iyilikler var, sığdırabildiğim sportif hayatım var, sosyal hayat var. Onlarla övünüyorum, onlarla yaşıyorum. Herkese selam ediyorum, herkese hürmetler ediyorum...

risinde yeşermeye çalışıyorduk.

▼Sizce bütün bu oluşumların, elbette Asya kıtasında da bir takım kıpırtılar olmasına rağmen, tarihi yarımada içerisinde kurulmasının temel sebepleri neler olabilir? Daha eski bir yerleşim merkezi olmasından mı, yoksa eski İstanbullu ailelerin burada oturmaya veya yaşamaya devam etmesinden mi, sizce sebebi neydi?

▲Süleymaniye, Vefa, Kumkapı ve de Haliç İdman Yurdu onların hepsinin dostluklarıyla ve çabalarıyla haşır neşir olduk. Ama yaşımız ve o günkü şartlar müsait değildi, daha ilerilere gidemedik. Mesela Süleymaniye kendiliğinden infisah etti. Mesela Kumkapı vardı, Vefa bozacısı İsmail Hakkı Bey himaye ederdi. Bu kulübün hem hamisiydi, hem güreş kulübünün reisiydi hem de futbol kulübünün. Topkapı keza, çok kuvvetli takımı vardı. Ve o dönemde münasebetlerde en kuvvetli rakiplerimiz Kasımpaşa ve Anadolu'ydü. Ama o dönemdeki en büyük gücümüzü federe olmak için harcıyorduk. Federe olacaktık da resmî müsabakalar yapacaktık. Yaptığımız şeyler maalesef ilk anlarda pek revaç görmedi. O dönemde federasyon heyetinin

Yaşlarımızda güle oynaya hiçbir aksaklığa meydan vermeden, hiçbir kastedi faul yapmadan efendice bir oyun oynardık. Ya kazanırdık ya da mağlup olurduk ve evimize dönerdik. Müfit Bey isminde o zamanki Deniz Ticaret Müdürü Eyüplüydü, bize motor tahsis ederdi. Biz Eyüp Bostan İskeleyi'nden binerdik, kaç kişiye, Kadıköy iskelesine yanaşırdık. Oradan da talika arabalarına binip, stada ulaşıyorduk. Kulübü kendi topladığımız paralarla idame ettiriyorduk. Bazı esnafa giderdik, lig maçları başlamaya yakın 25'er kuruş gibi bir parayı makbuz mukabilinde toplardık. Onlar da, gönüllü gani insanlardı bize "Kaç para lazım Neşet Bey?" diye açık sualler sorarlardı. Biz de yanıtlardık "Yerli top olursa 7,5 Avrupa olursa 9" diye. Böyle insanlar da vardı.

meşhur insanlarından, saygın insanlarından bir zat demiş ki "Mahalle takımlarını aramıza alıp da kaliteyi düşürmeyelim, onlar kendi aralarında haşır neşir olsunlar." Fakat netice itibarıyla bir süre sonra bizi federasyona almaya mecbur oldular ve biz federe olduk. 1926-27 senelerinde resmen federasyona, Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı'na dahil olduk. Bizi ikinci kümeye aldılar. Fikstürler dağıldı, çok büyük bir tesadüf eseri olarak bizi refüze eden Nişantaşı kulübüyle Kadıköy İttihat Spor sahasında ilk maçımızı oynadık. Sahaya çıktık, tabii bizi biraz küçük gördüler. Daha önce resmî sahaya çıkmamış insanlardık ve onlar yaşça bizden büyüklere. Dedik ki bunlar bizi parçalayacak galiba. Bunlar büyük kulüp, zengin

kulüp ne yapacağız. Federasyonda bile meşhur bir hamileri var, biz top oynayacağız diye çıktık ve 12 tane gol attık. Fakat o sene şampiyon olamadık. Birinci olanlar terfi müsabakası yapıyorlardı. Birinci olduk lakin terfi maçımızı kazanamadık. Bu bir süre böyle devam etti, terfi müsabakalarından çıkamamak gibi bir talihsizlik yaşadık. Nihayetinde birinci kümeye resmen geçtik. 1936'ya kadar top oynadım ve umumi kaptanlık yaptım.

▼Bilfiil aynı takımda mıydınız?

▲Bilfiil Eyüp'teydim, başka hiçbir yere ayrılmadım. Çok teklif geldi ama hiçbir yere gitmek istemedim. Bilhassa Zeki Rıza beni çok istemişti Fenerbahçe'ye, ama gitmedim.

▼Futbola sol haf başladığınızı söylediniz, hep orada mı oynadınız yoksa başka bölgelerde de görev yaptınız mı?

▲Hayır, ben doğrudan doğruya 8 numaranın şimdiki yeri olan sağ iç mevkinde, yani forvet olarak oynadım. Şimdiki sistemler çok farklı tabii ki. Bizim zamanımızda 5-3-2-1 oynuyorduk. Ve

du, kimisi tenekeci oldu, kimisi şu bu oldu.

▼Dönemin detaylarını verdiniz. Elbette o koşullarda futboldan ekonomik bir kazanç beklemek gibi bir düşünceniz yoktu ve olamazdı da. Bu konuda ne dersiniz, nasıl geçiniyordunuz ve hayat şartları o amatör ruhla nasıl bağdaşıyordu?

▲Hiçbir kazancım olmadı, bilakis biz cebimizden harcardık. Bizim eski ve köklü bir İstanbul ailesi olarak evimiz vardı, ailem sağdı. Velhasıl çok bir varlığımız olmamasına rağmen yuvarlanıp gidiyorduk. Ama aksilikler de olmadı değil. Bütün bu şartlar içindeyken 1915'teki Cıbalı yangınında mallarımızın bir kısmı kül oldu ve Eyüp'e yerleştik. O yangında evimizin yüzde doksanını bıraktık, yatağımız, yorganımız dahil. O yangın telaşında düşünün, büyükbabamın bastonunu kurtarmışız, gülmüş takımları bırakmışız. Benim kazanmadığım gibi benimle oynamış arkadaşlarım da bir kurus kazanmamışlardır. Biz maçlara giderken yol parasını

Türkiye'nin ilk milli hakemlerinden biri olmuştur zamanla. Bu insanlar bahsettiğim gibi zaruretten sporu bıraktılar ve o yolun kazançlı tarafına döndüler. Benim öyle bir isteğim olmadı, fakat olsaymış sanki biraz daha avantajım varmış gibi görülüyor. Dil biliyorum, beşeri ilişkilerim geniş, o güne göre ben ileri seviyelerde bir spor adamı olabilirdim. Bugünkü spor adamlarını görüyorum, haşa onları karalamak istemem, ama dil biliyordum ve enternasyonal olarak bir takım faydalarım dokunabilirdi.

▼O günlerde binbir zorlukla maçlar oynuyorsunuz, maçlarda neler yaşırdınız, ne gibi zorluklarla ya da güzelliklerle karşılaşırdınız?

▲Biz Birinci kümede ya üç ya da dört sene kadar oynadık, sonra tabii zayıflaya zayıflaya bugünlere kadar geldik. Biz lig fikstürleri dağıldığı vakit hepimiz ne olup olmadığımızı biliyorduk. Mesele üçüncü hafta Fenerbahçe'yle maçımız var, zerre kadar korku heyecan ve yahut başka bir şey duymuyorduk. Nasıl olsa Fenerbahçe ile oynayacağız ye-

7,5 Avrupa olursa 9," diye. Böyle insanlar da vardı. Biz üç sene kadar birinci kümede muvaffak olduk. Fakat zamanla insanlar yaşlandı, durumlar değişti ve maalesef kümelerden düşmeye başlandı. Beni ve birkaç arkadaşımı büyük kulüpler istediler. Biz eğer o takımlara gitseydik, biliniz ki haftasına Milli Takıma girerdik. Misal daha sonra B. Fikret ve Niyazi gibi insanlar çıktı ki, onlar üçüncü takımda iken biz birinci takımda oynuyorduk. Allah rahmet eylesin Zeki Rıza, bir zat vardı Eyüplü Sadettin Heper isminde ona çok baskı yaptı: 'Neşet'i ikna et, Fenerbahçeli yapalım o çocuğu yükseltelim, o çocuğu yetiştirelim,' diye. Fakat ben bu şeyleri düşünmedim. Dedim ki topsa top, muhitse muhit –ki beni pekiştiren muhitti– çünkü öyle bir takımdık ki, babamız da birbirinin ahabası, annemiz de birbirinin ahabası. Ben zaten çıkıp nasıl diyebilirdim ki, Fenerbahçe'ye gidiyorum orada maç yapacağım diye. Bana "A evladım burada saha yok mu?" diyeceklerdi.

▼Bir anlamda büyük takıma gitmeme-

Beni ve birkaç arkadaşımı büyük kulüpler istediler. Biz eğer o takımlara gitseydik, biliniz ki haftasına Milli Takım'a girerdik. Misal daha sonra B. Fikret ve Niyazi gibi insanlar çıktı ki, onlar üçüncü takımda iken biz birinci takımda oynuyorduk. Allah rahmet eylesin Zeki Rıza, bir zat vardı Eyüplü Sadettin Heper isminde, ona çok baskı yaptı: 'Neşet'i ikna et, Fenerbahçeli yapalım, o çocuğu yükseltelim, o çocuğu yetiştirelim,' diye. Fakat ben bu şeyleri düşünmedim. Dedim ki topsa top, muhitse muhit –ki beni pekiştiren muhitti– çünkü öyle bir takımdık ki, babamız da birbirinin ahabası, annemiz de birbirinin ahabası. Ben zaten çıkıp nasıl diyebilirdim ki Fenerbahçe'ye gidiyorum orada maç yapacağım diye. Bana "A evladım burada saha yok mu?" diyeceklerdi.

Adnan'la beraber takımın golcüsüydim. İkimizin maçlarda muhakkak birer golü olurdu. Penaltıları arkadaşlarıma attırırdım. Oynadığım müddetçe takımın kaptanı oldum. Futbolu bırakana kadar bu böyle devam etti.

▼Peki futbolu bıraktıktan sonra hiç teknik adamlığı düşündünüz mü, yaptınız mı?

▲Hayır, hiçbir şey yapmadım.

▼Eyüp'ten sizi arayıp soruyorlar mı? Sonuçta şu anki Eyüp kulübünün temeli sizlersiniz aslında...

▲Hayır sormuyorlar. Muhakkak adımlar duyulmuş olabilir, lakin kimse sormadı beni. Biz sekiz-on kişi, çok büyük hizmet etmiş kişileriz. Bir kısmımız o dönem devam etti bir kısmımız edemedi. Dediğim gibi yokluk içindeydik, babalarımız, dedelerimiz, amcalarımız, dayılarımız harpteydi. Biz annelerimizle oturuyorduk evlerimizde. Çok maharetli, futbola çok yeteneği olan insanlar vardı, ama bir kısmı o koşullarda devam edemedi. Zaruret dolayısıyla çoğu bırakmak zorunda kaldı, kimisi işçi ol-

kendimiz verirdik, topumuzu kendimiz alırdık, pabuçlarımızı kendimiz alırdık. Hatta ilginç bir ayrıntı vereyim size, benim Güriş soyadım bana spordan hediye. Şöyle ki: Biz aramızda beşer kurus toplayalım da bir top alalım dedim gün ben kurus diyememişim, 'Küriş' demişim, ondan sonra Soyadı Kanunu çıktı, ben gittim tescil ettirdim. Ve benim soyadım biraz da evrilerek Güriş oldu. O sıralar ben Saint Benoît Fransız Lisesi'ne devam ediyordum, şartlar da çok ağırdı. Fes giyemezdik, o günkü şartlar altında Yüksekaldırım'dan çıkamazdık, hakaret görürdük, hayatın bir de bu yönü vardı. Spor hayatına devam eden insanların bir kısmı, ki isim de verebilirim, Şazi Tezcan mesela Eyüplüdür. Sonradan Beykoz'a geçti oradan da hakemliğe. Ailevi nedenlerden hakemliğe geçti, hani iki düdük çalarım da bir şey olurum diyerek. Feridun Kılıç hakeza, Allah rahmet eylesin hepsine. İmkânsızlıklardan gittiler hepsi hakemliğe, Ruhi Bozkurt vardı, o da öyle. Feridun, misal benim eski takım arkadaşım, nileceğiz veya yeneceğiz. Maçlarımızda güle oynaya hiçbir aksaklığa meydan vermeden, hiçbir kasdı faul yapmadan efendice bir oyun oynardık. Ya kazanırdık ya da mağlup olurduk ve evimize dönerdik. Müfit Bey isminde o zamanki Deniz Ticaret müdürü Eyüplüydü bize motor tahsis ederdi. Biz Eyüp Bostan İskelesinden binerdik, kaç kişiye, Kadıköy iskelesine yanaşırdık. Oradan da talika arabalarına binip, stada ulaşıyorduk. Yani o müdürün sayesinde böyle bir rahatlığımız oluyordu. Biz Galatasaray, Fenerbahçe ve Beşiktaş'ın dışında herkesle başabaş mücadele verdik. Hiçbir zaman bir aşağılık duygusu duymadık. Semtimiz fakirdi, biz de fakirdik. Kulübümüzü demin arz ettiğim gibi, kendi topladığımız paralarla idame ettiriyorduk. Bazı esnafa giderdik, lig maçları başlamaya yakın 25'er kurus gibi bir parayı makbuz mukabilinde toplardık. Onlarda, gönü gani insanlardı bize "Kaç para lazım, Neşet Bey?" diye açık sualler sorarlardı. Bizde yanıtlardık "Yerli top olursa

niz Milli Takıma seçilmemenize neden olmuş, doğru mu?

▲Evet. Fakat şöyle de bir husus vardı, Milli Takıma egzersiz yaptırmak gerektiğinde karşısına bizi çıkarırlardı. Çünkü bir Milli Takım vardı bir de aynı kümede yer alan diğer oyuncular. Ve geri kalan oyunculardan yapılan bir muhtelit, Milli Takıma en dişli rakip olurdu her zaman. Ben belki yirmi defa Cihat'la ve Hakkı'yla karşı karşıya oynadım. Zeki Rıza ile belki elli defa oynadım lig maçı olarak, idman maçı olarak. Bir de Eyüp takımı olarak biz çok değişikti. İçimizde kimse cigara içmezdi, otuz gün bütün ramazan orucumuzu tutardık. O dönem adetlerden biriydi halftaym arasında limon tutarlardı veya gazoz ikram ederlerdi, "Teşekkür ederiz efendim oruçluyuz," deyince şaşırırlardı. Gece maçı, duşlar, sıcak sular, doktoru, masördü, yoktu böyle şeyler. İspirto ve kafirun alıp birbirimizin bacıklarına kendimiz sürerdik. Velhasıl yokluktan yukarılara doğru çıkmış bir insanız. Ve zat-ı alinizin dediği gibi fut-

bolun bugünkü vardığı mertebede, temel taşları olmuş insanlarız. Benim yaşımda ve seviyemde bir kişi daha varsa ne mutlu, ama zannetmiyorum.

▼Siz o dönemde oynarken, karşı karşıya veyahut yan yana oynadığınız hatta bugün olsa tozu dumana katar dediğiniz yetenekler var mıydı?

▲Bizim beraber oynadığımız beş altı arkadaşımız müstesna kabiliyette insanlardı. Size vereceğim ilk örnek takım arkadaşım Küçük Neşet'tir. Bunun gibi kendimi övmekten anlatmam gerekirse, ben kendi kulaklarımla duydum "Ya bu çocukta öyle bir şut var ki müthiş!" Yine

nerbahçe'yle hazırlık maçı yapardık, bize kendi formamızı giydirir onlar beyaz formayla sahaya çıkarlardı. Ki kadroları Alaaddin, Bedri, Zeki, Beleş Ömer inanılmaz bir kadroydu, ama bize de her daim saygıları vardı. Çünkü renklerimiz çok yakındı, bizimki Eflatun-Sarı iken onlar Sarı- Lacivert. Yani saha içinde karışabilirdi bu iki forma fakat onlar kendi haklarından feragat ederek beyaz formayı tercih ediyorlardı. Yetenek denilince takımdaki forvet arkadaşım Adnan Ünsal soy, hiç gerilmeden 40 metrelik şutlar atardı. Birde unutamam Beykozlu Sekiz Mehmet diye

gildi bizim cephemiz hep hasım kalesine bakardı, aldığımız anda şut atmaya veya pas vermeye hazır olurduk. Şimdilerde bizim dönemimize ait o enerjik hamleleri müdahaleleri göremiyorum, ayağına girse itiyor, gelmezse çabalamıyor.

▼Eskiden insanlar lakaplarıyla da anılmış, var mıydı sizin böyle bir lakabınız?

▲Bana Büyük Neşet derlerdi, hem iki Neşet olduğundan dolayı hem de Kaptanları ve en istikrarlı oyuncularından biri olduğumdan dolayı. Ama sanırım bu lakap olarak anılmaz. O zaman şöyle düzeltiyim taraftarlar beni Küriş diye çağırırken arkadaşlarım genelde Büyük Neşet derlerdi.

▼Peki, demin bir topluluk Eyüplü olmasına rağmen sizi desteklemeye geliyordu dediniz, neydi bunu sağlayan. Saha içinde sunduğunuz görsel şölen mi, kibarlığınız mı?

▲Bunlardan zaten birinden biri eksik olsa ya da aleyhte puan olsa, o kadar sevgi toplayamazdık. Dediğim gibi, biz bilerek değil, yaradılış itibarıyla vurucu, kırıcı değildik. Kavgacı değildik, bize tekme atana biz 'eyvallah' derdik. Bu sevgi ondan ileri gelir. Dediğiniz gibi

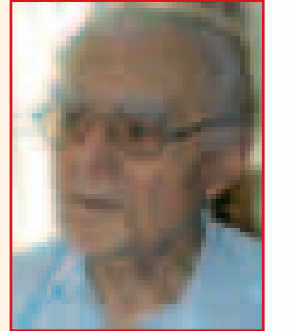
kimseyi de kırmadan dökmeden bugünlere gelebildik.

▼Peki sizin gönlünüzde Eyüp'ün dışında sempatiniz olan başka bir takım var mıydı, büyük olarak adlandırılan takımlardan?

▲Hem kendi hesabıma, hem arkadaşlarım hesabına hem de semt hesabına göre konuşmam gerekirse Fenerbahçe'ye karşı bir sempatimiz vardı. Semtçe bir sempatimiz vardı. Çünkü orada oynayan şahısları daha çelebi görürdük. Yine aynı şahısları meslek itibarıyla daha olgun, daha sosyal görürdük. Mesela sol açıkları dışıydı, Bedri Bey. Bedri Bey dedim ama o zamanki spor mecmualarında isimlerimiz beylerle konuşulurdu. Ekseri sorarlar bana neden Eflatun-Sarı formayı aldınız diye, acaba bu Fenerbahçe'ye olan muhabbetin bir eseri miydi diye. Katıyetle alakası yok, biz o renkleri kendimiz uydurduk. Hatta o dönemde Eflatun bizden başka hiçbir takımda yoktu, başkası da seçebilirdi ama biz seçtik. Ve bize şöyle bir soru hiçbir zaman gelmedi "Efendim niye Fener'i seviyorsunuz da, Galatasaray'ı sevmiyorsunuz?" Çünkü biz Galatasaray'ı da, Beşiktaş'ı da, Vefa'yı da seviyorduk. Vefa'da da arkadaşlarımız var-

ece maçı, duşlar, sıcak sular, doktordu, masördü, yoktu böyle şeyler. İspirto ve kafırın alıp birbirimizin bacaklarına kendimiz sürerdik. Velhasıl yokluktan yukarılara doğru çıkmış bir insanız. Ve zat-ı alınızın dediği gibi futbolun bugünkü vardığı mertebede, temel taşları olmuş insanlarız. Benim yaşımda ve seviyemde bir kişi daha varsa ne mutlu, ama zannetmiyorum.

ben iyi oynayabilirim arkadaşlar da iyi oynayabilir. Fakat, misal küfürbaz olursak, o sevgiyi yarı yarıya götürür. Bize olan muhabbeti, ilgiyi yok eder. Onun için ben diyorum ki bu ilgi ve sevginin sebebi bizim çekmecemizde olan her şeydi: Hem iyi oynardık, hem itibarlı insanlardık, birbirimize hürmetimiz vardı, büyüklerimize saygımız vardı.

▼Sizi iyi oynatan etkenlerden en önemlisi yeteneğiniz miydi yoksa başka sebepler var mıydı?

▲Sadece yetenek değil, bünyenin, ciğerin, göğüsün, atletik yapının hepsinin birleşimiydik biz. Bunların hepsine muktedirdik. Barfiks yapıyorduk, bütün arkadaşlarımız paralel yapıyordu. Hepsi lobut çalışıyordu. Kondisyon çalışıyorduk, lig maçları başladığı zaman kahveye dahi çıkmıyorduk. Ve Eyüp'le Silahtar arasında koşuyorduk. Yani gidiş geliş 8 km.'yi bulan bir parkurda koşuyorduk. Karanlıkta soyunuyorduk, Silahtar köprüsüne kadar gidip geri geliyorduk. Yazın topraklara kadar toz, kışın bele kadar çamur. Etraftaki çoban köpekleri de cabası. Çünkü etraftaki bütün yerler tuğla harmanıydı. O şartlar altında yetiştik ve büyük bir amatörlikle büyük bir zevkle oynuyorduk. Ve elhamdülillah kırılmadan dökülmeden,

dı, mesela bir Haşmet vardı, bir Kavi vardı. Kasımpaşa'nın -Bugün kimse hatırlayamaz tabii- Çenesiz Kerim'i vardı mesela, küçücük boyu vardı her maç kafa golü atardı.

▼Dönemin havasını çok güzel yansıttınız ve konuşurken bugün bile takımınız adına konuşuyorsunuz. Bu kadar mı beraber hareket ederdiniz, bu takım olmanın dışında bir şey sanki?

▲Evet aynen belirttiğiniz gibi belki de semt oluşumunun dışında, futbolun dışında başka etkenler de bizi birbirimize bağlıyordu. Mesela Eyüp İdman Yuvası'nın bir özelliği daha vardı. Kuruluşu 1916, yani o yılların ilk kurulan kulüplerinden. 1918'de savaş patlayınca, işgalden dolayı kulüplerin çoğunluğu kapatılıyor. 1919'da Sultan Vahdettin'in, nizamnamesiyle tekrar açılıyor. O dönemde zaten tek bir isim görebilirsiniz, Cemal Kılıç ve tüm belgelerde hep böyle geçer Cemal Kılıç ve arkadaşları diye. Ama 1919'dan sonraki ikinci bölümünde bir diğer kolu ortaya çıkıyor. Milli Mücadeleden dolayı Mekki Bey ismi öne çıkar. Milli Mücadele'nin önemli aktif insanlarıydı onlar. Ve bu vesileyle de Eyüp Kulübünün Milli Mücadelede de katkıları büyük olmuştur. Reşadiye

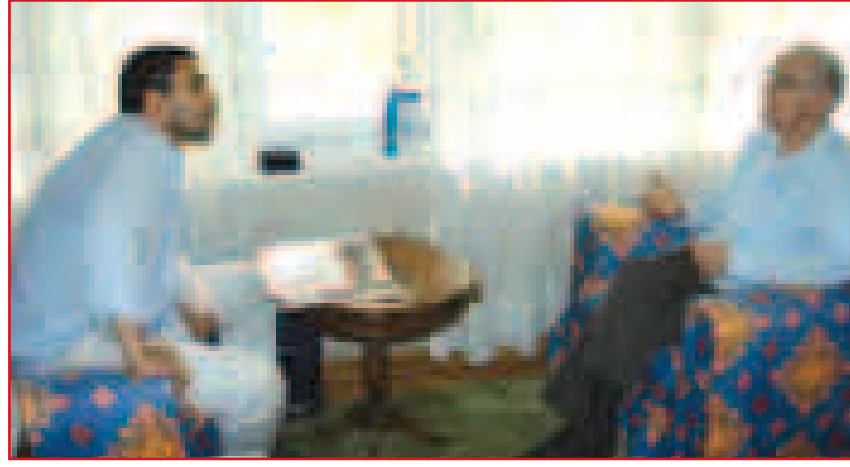
haftalar sonra duydum "Ya bu çocukta öyle bir istop var ki minareyi aşağıya indiriyor!" Üstelik bunu o zeminde yapıyorduk. Muhterem, vurduğunuz top beş metre gitmezdi. Sonra bir hususiyetimiz daha vardı, arkadaşlarım için söylüyorum, hepsine Allah rahmet eylesin. Bizim için beş defa düdük çalınmamıştır. Sahada bizim aleyhimize beş defa faul düdüğü çalınmamıştır, tekme düdüğü çalınmamıştır. Bir tesadüf eseri olarak arada ayağını fazla kaldıracabılıyorsun, ama kasti olarak bir tekme atmışlığımız yoktu. En kibar, en nazik ve centilmen takım olarak top koşturduk. Bizim maçlarımıza Eyüplü olmayan ama bizi destekleyen de bir zümre gelirdi. Ve bize öyle bir itimat vardı ki Fe-

bir futbolcu vardı, Darüleytam talebelerinden müthiş bir futbolcuydu o. O dönemki kurallardan da biraz bahsedeyim. Bir kere sahaların bozukluğunu tarif edemem. Sahada çizgi namına bir şey yok, olsa bile biri başka öbürü başka yerde. Kale direkleri yer yer var. Olanda aşağıya eğimli, olmayanda zaten yok. File yok. Hakemleri kulüp mümessilleri seçerdi. Yan hakem diye bir şey yok seyircilerden biri ceketini çıkarır yan hakem olur. Üç korner arka arkaya yapan penaltı kazanırdı. Onun için çok dikkat ederdik. Bütün bu dediklerim Birinci Kümede oluyordu. Şimdi görüyorum da bütün oyuncuların pas alırken sırtları hasım kalesine dönük, topu alacak dönecek de vuracak. Bizde öyle de-

Numune Mektebi bugünlerde Kumbarahane denilen Topçu kışlasının karşısındaydı. Topçu kışlası da İngilizlerin işgali altındaydı. O zaman kamalarını, cep hanelerini ve silahlarını saklamak isteyen teşkilatlar, Reşadiye Mektebi'nin bodrumunu kullanırlardı. Daha sonra onları münasip bir vasıta ile Anadolu'nun çeşitli yerlerine tanzim ederlerdi. Hem de Haliç üzerinde üç-dört noktada kontrol olmasına rağmen. Mesela Ayvansaray açıklarında bir duba vardı ve üzerinde İngiliz denizcileri vardı. Hepsini önemli insanlardı, hepsi değerli insanlardı; sadece spor değil vatanın kurtuluşu için de kendilerini adanmış çok değerli insanlardı onlar. Sancak merasiminin bile bahçede yapılması yasaklanmıştı, ama biz okulun koridorlarında bağıra bağıra merasimimizi yapardık. Bazı özel günlerde saraydan bize 1'er kuruş cülus bahşişi gelirdi, Reşadiye Mektebi'nde dağıtırlardı. Ayrıca belirtmemde fayda var Eyüp'te bir tek futbol yoktu. O imkansızlıklara rağmen boks, atletizm, güreş, voleybol, yüzme gibi dallarda faaliyetliydi..

▼O dönemin futbolu ile bugünün futbolu arasındaki en önemli fark nedir sizce?

▲Bugün bütün sporcular bir sosyal gü-

miyetinden ben şüphe ederim. Demek ki cebine para konmasa sen bu işi yapmazsın. Hani Bektaş'ın dediği gibi "Cennet vaat edilmezse kimse camiye gitmez." Ben bugün kabiliyetli oyuncuyu her yönüyle, profesyonel, kadere sadık, içten, samimi bir sporcu olarak tanımlarım. Ve maalesef böyle birilerini göremediğim için de sualinize bir yanıt bulamıyorum.

▼Uzun ve sağlıklı bir ömür dileyerek şunu sormak istiyorum, şu an biliyoruz ki yaşayan en eski futbolcu lisansına sahip kişisiniz. Peki sizi kimsenin ara-

rede oynuyordunuz çoğunlukla?

▲Sahalardan bir tanesi Kadıköy İttihat Spor sahasıydı, Beykoz sahası vardı ama orada resmî maç yapılmazdı. Birde Taksim Kışlası vardı. Son zamanlarda da Şeref Stadi. Biz umumiyetle İttihat Spor sahasında oynardık.

▼Demin bahsettiğimiz konuya geri dönersek, hiç sitemle baktığınız oluyor mu? Federasyon aramadı, Eyüp aramadı diye bir kırgınlık yaşıyor musunuz?

▲Bir kere lüzum görmediler ki veya o seviyeye ulaşamadılar ki beni aramadılar dedim. Beni aramak için bir şeyler

ce, bütün gayretleriyle oraya yöneliyorlar. Yalnız kendileri değil anneleri, babaları da çocukları o tarafa sevk ediyor. Eğer çocuk herhangi bir hevesi varsa doktor olmak, mühendis olmak veya kimyager olmayı tasarlıyorsa bile ana baba vazgeçiriyor futbola yönelendiriyor onları. Demin söyledim diş doktoru sol açık, Zeki Rıza Veteriner, Sabih Bey bir şirketin yöneticisi, Kadri bir büyük şirketin sahibi. Ve bu fötr şapkalı insanlar tribünlerde gizlice soyunurlardı, bir adam bırakırdık saatimizi, cüzdanımızı emanet ederdik, maçımızı oynardık.

▼Siz bunca yokluktan bugünlere gelmiş, kendinizi yetiştirmiş bir insansınız, genç nesillere ne salık verirsiniz? Sadece futbol için değil, hayatla da ilgili olarak soruyorum bu soruyu?

▲Spor yapan gençlerin bir defa kesin olarak fanatik spor yapmamaları lazım. Sporlu spor olarak yapmak gerek. Yenilen karşısındakinin elini sıkmalı, yenen onu kucaklamalı. Öyle ayrılmalı. Bunun dışındaki her şey kıskırtma sayılır, sansasyon sayılır. Zaten adı üstünde 'delikanlı', hepsi fevran etmeye, ateşlemeye amade. Bunları başka yollardan tahrik edip birbirleriyle karşı karşıya getirmemeye gayret etmek lazımdır. Herkes

Sadece yetenek değil, bünyenin, ciğerin, göğüsün, atletik yapının hepsinin birleşimiydik biz. Bunların hepsine muktedirdik. Barfiks yapıyorduk, bütün arkadaşlarımız paralel yapıyordu. Hepsi lobut çalışıyordu. Kondisyon çalışıyorduk, lig maçları başladığı zaman kahveye dahi çıkmıyorduk. Ve Eyüp'le Silahtar arasında koşuyorduk. Yani gidiş geliş 8 km.'yi bulan bir parkurda koşuyorduk. Karanlıkta soyunuyorduk, Silahtar Köprüsü'ne kadar gidip geri geliyorduk. Yazın topuklara kadar toz, kışın bele kadar çamur. Etraftaki çoban köpekleri de cabası. Çünkü etraftaki bütün yerler tuğla harmanıydı. O şartlar altında yetiştik ve büyük bir amatörlikle büyük bir zevkle oynuyorduk. Ve, elhamdülillah, kırılmadan dökülmeden, kimseyi de kırmadan dökmeden bugünlere gelebildik.

lazım, ya sporcu olacaklar ya diğerkâm olacaklar. İkincisi istenmediğim yere ben niye gideyim dedim, beni bilen biliyor, kendimi de ben biliyorum.

Binanaleyh 'gün ola, harman ola' bunun bir dönüşü olacak dedim. Belki de kendilerine bir rakip sayacaklar diye, bu adam kulübün kuruluşunda faal rol oynamış diye düşünceklemler anlamında kendimi biraz geri çekmiş olabilirim. Senelerce kulüpten bahsettirdik, ama çıkip da biz şuyuz demedik. Bir tek kulübün bir temel atma merasimine çağırıldım. Ama ben 1939 senesinde Eyüp'ten ayrılmama rağmen her gün Eyüp'teydim. Akranım orada, eskiliğim orada, mazım orada. Ben hiç kopmadım Eyüp'ten.

▼Eğitiminizden dem vurdunuz, İstanbul çocuğu olduğunuzu söylediniz. Şimdilerde durum biraz farklı değil mi? Futbol, sanki varoşlardaki imkansızlıklarla savaş sporu, hayat kurtarma galesi oldu galiba, ne dersiniz?

▲Yokluk deyince akla ilk gelen varoşlar tabii. Ve çocuklar oralarından yetişenlerin ne kadar zengin olduklarını görün-

sporcu olsun, herkes terbiyeli olsun. Yenilmenin de yenmenin de spor olduğunu kabul etsin. Emin olun hiçbir anlaşmazlık çıkmaz.

▼Son olarak bizlere ne söylemek istersiniz?

▲Hatırlanmamam konusunu bahsettiniz demin, kırgınlıktan bir gömlek yukarı bir duygu bu.

Hatırlanmak çok iyi bir şey, mesela beni eski bir arkadaşım telefonla arasa ben o günü sevinç içerisinde geçiririm. Hatırlanmanın iyi bir şey olduğunu biliyorum, fakat beni niye hatırlamıyorsun diye kimseye de sitem edecek halim yok. Hatırlamak isteyen, lütfeden hatırlar. Hatırımı sorar, bende onun hatırını sorarım. Velhasıl kimseye gerçek anlamda kırgın değilim. Herkes benim dostum, bende herkesin dostuyum. Şu yüz senelik hayatın içerisinde sığdıra bildiğim iyilikler var, sığdıra bildiğim sportif hayatım var, sosyal hayat var. Onlarla övünüyorum, onlarla yaşıyorum. Herkese selam ediyorum, herkese hürmetler ediyorum. ■

vence altında. Hepsini aldıkları transfer ücretleri karşılığında rahat bir hayat sürebiliyor. Kadıköy sahasında maçımızı yaptığımız dönemde el yüz yıkayacak bir çeşme bile yoktu. Derme çatma bir kuyu vardı, kuyunun da üzerinde dibi delik bir kova vardı. O kovayla biz su çekerdik, birbirimizin üzerine dökerdik. O ıslak halimizle iskeleye kadar gider, Eyüp'e vapurla dönerdik. Bugün hepsinin altında arabaları var, bankada paraları var, hepsinin sosyal güvenceleri var.

▼Günümüzde futbol maçlarını seyrettiğinizde kimi yetenekli buluyorsunuz, kimi beğeniyorsunuz?

▲Samimi olarak kendini futbola harcamış bir adam hiçbir zaman kendini takibe mahal bırakmaz. Sporcularımızın çoğu maalesef kontrol altında. Yani kendilerini tutamıyorlarmış, barlara ve yahuat çoğunlukla gece gezmelerine gidiyorlarmış. Böyle bir sporunun sami-

mamasını neye bağlıyorsunuz, o dönemde yeteri kadar spor vakanüvisinin olmaması mı etken, başka sebepler mi?

▲Her şey olabilir, kulüplerimizin sevk ve idaresi de pek öyle modern değildi. Gelişigüzel, babadan kalma usullerle idare edilirdi. Ben umumi kaptanken bile, bir hafta önce verdiğim listeyi ertesi hafta bulamıyordum. Arşivleşmiş, kayda geçecek bir organizasyonumuz da yoktu. İptidailik içerisindeydik. Vakanüvislik yapacak meraklı insanlar çıkacak, yoktu öyle şeyler. Fotoğraf bile yoktu doğru dürüst. Birkaç meraklı fotoğrafçının münferit çabasıdır, bugüne ulaşan fotoğraflar da.

Ben lisansımı bile günün birinde ben bu vesikayla sporculuğumu tasdik ettirebilirim diye aldım. Umumi kaptanken açtım çekmeceyi yarın öbür gün bunlar atılır diyerek, kendim muhafaza etmek üzere.

▼O dönemde saha sayısı da kısıtlı, ne-

Başarıyı karakter getirir!

Futbolda önemli olan her zaman tutarlı bir performans göstermek, her şeyden önce zihinsel olarak o seviyeyi, o gücü tutturmaktır. Konsantrasyonunuz yeterince güçlü ya da yerinde olmalı ki formunuz hep üst düzeyde kalsın. İnsanın karakterinin de güçlü olması lazım. Başarıyı karakter getirir çünkü. Karakter size sorumluluk alma zamanlarında yardımcı olur. Tüm bunlar birleşirse formda kalırsınız. Ama her zaman her şey toz pembe olmaz. Bazen defansla aranızda sorun olur, bazen kişisel sıkıntılar yaşarsınız. Tüm bunlar formunuzu bire bir etkiler.

Faryd Aly Mondragon

İnsan her zaman kendini aşmaya çalışır. Ben burada bulunduğum dört yıl boyunca hem tutarlı hem de devamlı yükselen bir performans gösterdim. Burada tabii önemli etkenleri de saymak lazım. Bir yandan gerek hocaların, gerek takım arkadaşlarımdan, gerek yöneticilerin, gerekse taraftarların bana karşı duydukları güven çok önemliydi. Diğer taraftan gerçekten çok önemli iki kaleci antrenörü ile çalışmış olmam da bana avantaj sağladı: biri Eser Hoca, diğeri Nezih Hoca. Benim bu düzeyi tutturmamda büyük katkı verdiler, beni sürekli formda tuttular.

▼Kolombiya'dan başlayalım. Kolombiya futbolunun yükseliş dönemi bitti, şimdilerde de bir iniş dönemi yaşanıyor. Milli bir futbolcu olarak Kolombiya futbolunu nasıl görüyorsunuz?

▲1990-1998 yılları arasındaki uluslararası şampiyonalarda gerçekten güçlü bir takımdı Kolombiya. Herkesin gözünü korkutacak kadar iyiydi. Ama her takım gibi o takım da bir süre sonra misyonunu doldurdu ve gençlere bıraktı yarı. Ve o nesilden

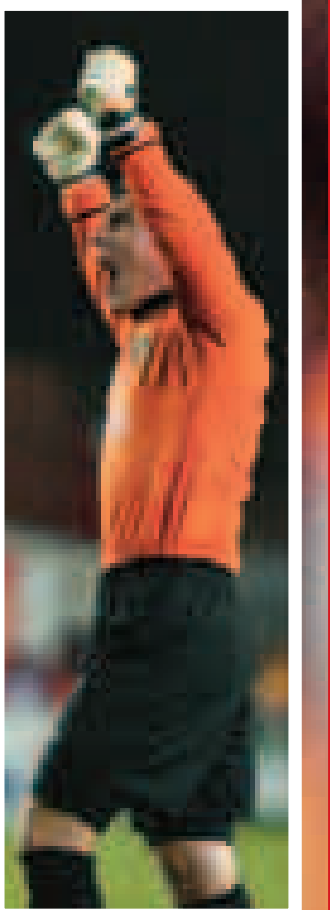
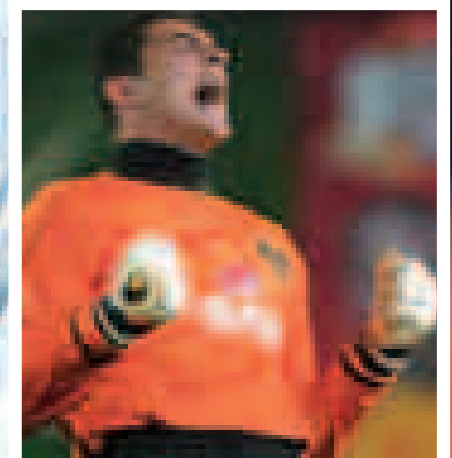
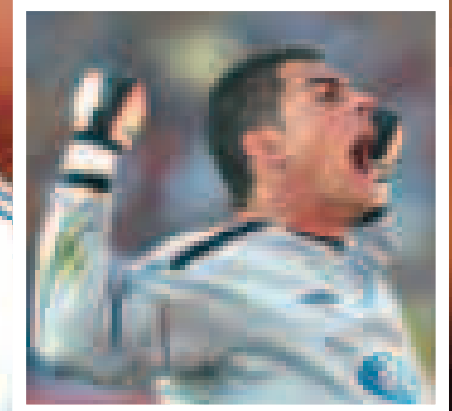
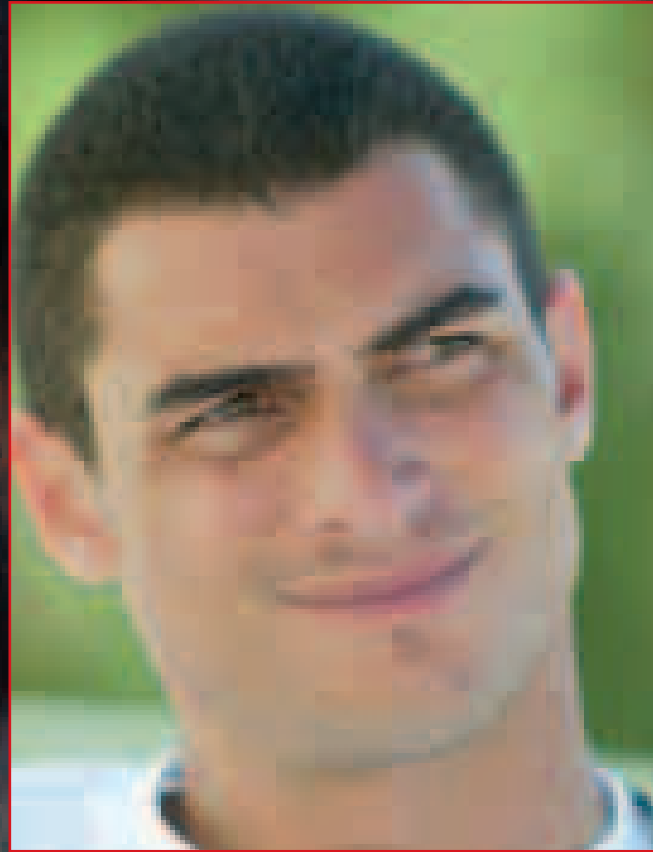
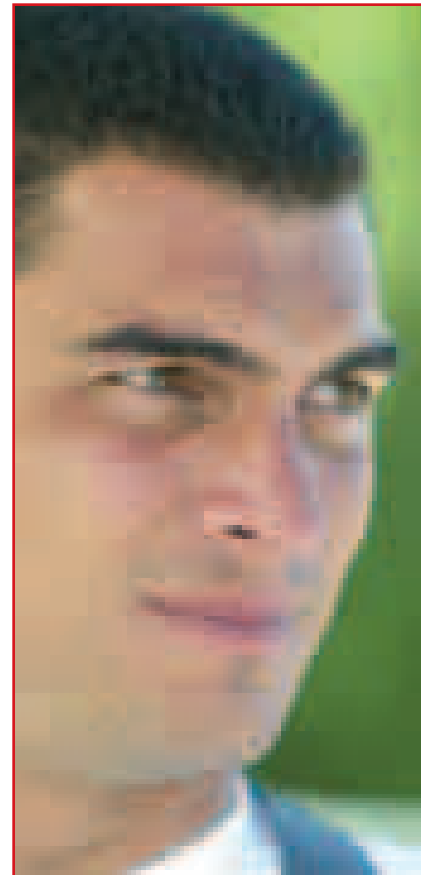
bizim nesle geçerken, doğrudur, bir düşüş oldu. Ama bu, oyuncuların niteliksiz ya da kötü olmaları ile açıklanamaz. Bu daha çok niceliksel bir sorun. Kolombiya futbolu yeni yetenek yaratmakta zorlanıyor. Bu da yeni çıkan oyuncu sayısıyla alakalı olsa gerek. Şimdi şimdi yeni bir oluşum yaratıldı ve şu anda bence milli takım yeni bir hava, yeni bir çıkış yakaladı. Bir grup genç oyuncu var, onlar daha tecrübelilerle iyi bir kimya tutturursa başarı gelecek. Bence

bu olacak ve çok yakın bir zamanda Kolombiya futbolu yeniden yükselişe geçecek.

▼Aslında karşılaştırmaya imkân bulabilir miyiz diye soruldu ilk soru. Çünkü biz de Türkiye olarak 2002 Dünya Kupası'nda üçüncü olduktan sonra bir iniş sürecine girdik. Bir sonraki turnuvaya kahlamadık. Dünya Kupası hakkını kazanmak için çok çabalamamız gerek. Son dönemde Türkiye'deki en temel tartışma, bu iniş nasıl durdurulur yönünde! Kolombiya'da da benzer bir gündem var mı?

▲Bence iki ülkenin sorunları birbirlerine hiç benzemiyor. Bence Türkiye, Avrupa'da en çok

Türkiye, Avrupa'da çok sayıda yeni ve nitelikli oyuncuları çıkarabilen birkaç ülkeden biri. Sizin yetenek sıkıntınız olduğuna hiç inanmıyorum. Evet uluslararası düzeyde kimi kötü sonuçlar alındı ve şu aralar pek başarılı değil Türk takımları. Fakat bugünlerde yeniden önemli bir hamle yaptı Milli Takım. Ve önümüzdeki dönem yine önemli zaferler alınacaktır ve değişim tamamlanacaktır. Evet, Dünya Kupası yolu zorlu, hatta gidebilmeniz için bir mucize gerek. Fakat, Federasyon 'mucizeyi' gerçekleştirecek belki de tek insan olarak görülen Fatih Terim'i başa getirdi. Bence doğru da yaptı. Artık yeniden bir çıkış yapma zamanı. Bu yüzden kriz değil çıkış beklemek gerek Türkiye'den.

sayıda yeni ve nitelikli oyuncuların çıkarabilen birkaç ülkeden biri. Sizin yetenek sıkıntınız olduğuna hiç inanmıyorum. Ama bizim böyle bir sorunumuz var. O yüzden, sorun aynı sorun değil. Bu daha çok, arka arkaya alınan birkaç olumsuz sonucun verdiği karamsar bir havadan kaynaklanıyor. Evet uluslararası düzeyde kimi kötü sonuçlar alındı ve şu aralar pek başarılı değil Türk takımları. Fakat bugünlerde yeniden önemli bir hamle yaptı Milli Takım. Ve önümüzdeki dönem yine önemli zaferler alınacaktır ve değişim tamamlanacaktır. Evet, Dünya Kupası yolu zorlu, hatta gidebilmeniz için bir mucize gerek. Fakat Federasyon 'mucizeyi' gerçekleştirecek belki de tek insan olarak görülen Fatih Terim'i başa getirdi. Bence doğru da yaptı. Artık yeniden bir çıkış yapma zamanı. Bu yüzden kriz değil çıkış beklemek gerek Türkiye'den.

▼Türkiye'ye gelirken de bu bilgilere sahip miydin? Türkiye'nin bu potansiyeli hakkında önceden bilgin var mıydı yani? Yoksa oynadıkça, gördükçe mi öğrendin?

▲Aslında gelmeden önce bir şeyler biliyordum. 1996 ve 2000 Avrupa Kupaları'ndaki başarıları izlemiştim. Sonra Galatasaray'ın UEFA'yı kazanması dünyanın her yerinde biliniyordu. Ve bu olası kuşku-ları da ortadan kaldırıyor aslında. Bence o devirden itibaren Türk futbolunda yeni bir sayfa açıldı. ▼Bu umutla Galatasaray'a geldin ve Galatasaray, geldiğin dönemden sonra eski günlerini arayan bir takım haline geldi. Bu süreci yaşamak senin için nasıl bir tecrübe oldu?

▲O zaman gerçekten birçok farklı etken bir araya gelmişti. En başta, gerçekten çok önemli çok değerli bir teknik direktör vardı ve oyuncuların yerlisi de yabancıları da birbirine çok iyi kaynaşan, birlikte çok iyi çalışan, çok uyumlu bir ekip yaratmışlardı. Ama ben geldiğimde de çok şanslı olduğumu hissettim. Çünkü ben de çok iyi hocalarla çalıştım. Lucescu'dan Terim'e Hagi'den Gerets'e kadar hepsi çok önemli hocalardı. Bunun önemli bir deneyim olduğuna inandım hep. Hâlâ da inanıyorum. Ancak Galatasaray'ın tarihinin, geçmişinin büyüklüğü kadar onun devamlılığı-nı da göz önünde bulundurma-

Türkiye'de gerçekten çok büyük bir potansiyel var. Genç kaleci kardeşlerimizin yapması gereken, her şeyden önce yaptıkları işe inanmalarıdır. Ve küçük takımlarda ya da yerel liglerde ya da 2. veya 3. liglerde oynuyorum diye kafaya takmak yerine işlerine bakmalarıdır. O düzeyde de olsa oynamak önemlidir. Ve gittikçe daha fazla zaman aldıklarını gördüklerinde kendilerine olan güvenleri artacaktır. Takımın oyununa daha fazla katkı verdiğine onlar da yükselecektir. Bu yüzden her şeyin başı inanmak. Önce inanmak gerekiyor, ondan sonra başarı geliyor zaten.

mız lazım. Benim geldiğim seneden itibaren dahi bir sürü başarı yakalandı. Şampiyon olduk, Avrupa'da başarılı sonuçlar aldık, kupayı aldık. Yani sizin dediğiniz gibi olmadı. Ben beklediğim gibi buldum Galatasaray'ı. Avrupa kupalarında gerçekten önemli yollar kat etti bu takım. Değerlendirme yapılırken lütfen bunları da hesaba katın. Sonuçta Galatasaray, Avrupa'nın en büyük takımlarından biri olduğunu her yıl gösterdiği başarılarla zaten ortaya koyuyor. Bu da benim tercihimin ne kadar doğru olduğunu gösteriyor.

▼Gelelim performans tablosuna. Kalecilik performansında düşüşler inişler neden olur?

▲Farklı etkenler vardır. Kalecinin yerlisi de yabancıları da birbirine çok iyi kaynaşan, birlikte çok iyi çalışan, çok uyumlu bir ekip yaratmışlardı. Ama ben geldiğimde de çok şanslı olduğumu hissettim. Çünkü ben de çok iyi hocalarla çalıştım. Lucescu'dan Terim'e Hagi'den Gerets'e kadar hepsi çok önemli hocalardı. Bunun önemli bir deneyim olduğuna inandım hep. Hâlâ da inanıyorum. Ancak Galatasaray'ın tarihinin, geçmişinin büyüklüğü kadar onun devamlılığı-nı da göz önünde bulundurma-

▼Kendi kişisel performansının zirvesine hangi dönemde çıktın?

▲İnsan her zaman kendini aşmaya çalışır. Ben çok şükür, burada bulunduğum dört yıl boyunca hem tutarlı hem de devamlı yükselen bir performans gösterdim. Burada tabii önemli etkenleri de saymak lazım. Bir yandan gerek hocaların, gerek takım arkadaşlarımın, gerek yöneticilerin, gerekse taraftarların bana karşı duydukları güven çok önemliydi. Diğer taraftan gerçekten çok önemli iki kaleci antrenörü ile çalışmış olmam bana avantaj sağladı: biri Eser hoca, diğeri Nezir hoca. Benim bu düzeyi tutturmada büyük katkı verdiler, beni sürekli formda tuttular.

▼Galatasaray'da ve diğer büyük takımlarda potansiyeli son derece yüksek olan genç kaleciler var. Bu genç kalecilerin iyi kaleci olabilmeleri için neler yapması gerektiğini düşünüyorsun?

▲Türkiye'de gerçekten çok büyük bir potansiyel var. Genç kaleci kardeşlerimizin yapması gereken, her şeyden önce yaptıkları işe inanmalarıdır. Ve küçük takımlar-

da ya da yerel liglerde ya da 2. veya 3. liglerde oynuyorum diye kafaya takmak yerine işlerine bakmalarıdır. O düzeyde de olsa oynamak önemlidir. Ve gittikçe daha fazla zaman aldıklarını gördüklerinde kendilerine olan güvenleri artacaktır. Takımın oyununa daha fazla katkı verdikçe onlar da yükselecektir. Bu yüzden her şeyin başı inanmak. Önce inanmak gerekiyor, ondan sonra başarı geliyor zaten.

▼Bizim bitmeyen bir tartışma konumuz var. Bu kadar yabancı kaleci varken, yarışmacı takımlarda iyi yerli kaleci nasıl yetişir? Bunun cevabını tam bulamadık. Bugünlerde Galatasaraylı Aykut, Beşiktaşlı Volkan Ünlü, Fenerbahçeli Volkan Çetin hep yetenekli bulunan ama bir türlü yeterli süre bulamayan oyuncular. Oysa bu isimler Türk futbolunun geleceği olarak görülüyor. Bu gençlerin önü nasıl açılacak? Bu çocuklar oynayarak mı tecrübelenecekler yoksa senin, Rüştü'nün ve Córdoba'nın aktardığı tecrübelerle mi? Oynayarak öğrenmeleri gerekmiyor mu?

▲Aslında Türkiye'de nahoş bir rastlantı oldu. Bu bahsettiğiniz üç kaleci de 22-23 yaşlarında bir anda öne çıktılar. Ama hepsi profesyonel futbolculuk kariyerlerine 2-3 sene evvel başlamış oyuncular. Hatta bazıları belki de 2 senedir üst düzey liglerde kalecilik yapıyor. Ama işin şu kısmı da var: Bu çocuklara gelinceye kadar onlar gibi yetenekli bir ara kuşak yok. Rüştüler falan onlardan belki 8-10 yaş bü-

yük. İşte o aranın dolmaması sıkıntı yaratıyor Türk futbolunda. Arada gerçekten çok büyük bir uçurum var. Bu yüzden herkes bu gençlerin bir an önce oynamasını istiyor. Fakat işin doğrusu kalecilerin ve kamuoyunun bazı gerçekleri kabullenmesidir. O gerçek de şudur ki kalecilerin bu evreleri geçirmesi aslında zorunludur. Kaleci edindiği tecrübeyi gerek saha içerisinde gerekse saha dışında kazanır. Her zaman bu adımları atarak amacına ulaşır. Bu yüzden sabır önemlidir. Gerçi benim büyük bir şansım olmuştu, 22 yaşındayken Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş gibi bir takımın kalesine geçebilme şansı yakalamıştım. Fakat bu, bir istisna olarak adlandırılabilir. Bilinmesi gerek ki, gerçekten bu evre geçirilmeden o büyük kaleciler sınıfına atlamak mümkün değildir. Ama bu sadece Türkiye'de olan bir şey değil. Dünyanın büyük takımlarına ba-

Aslında Türkiye'de nahoş bir rastlantı oldu. Aykut, Volkan Ünlü, Volkan Çetin 22-23 yaşlarında bir anda öne çıktılar. Ama hepsi profesyonel futbolculuk kariyerlerine 2-3 sene evvel başlamış oyuncular. Hatta bazıları belki de 2 senedir üst düzey liglerde kalecilik yapıyor. Ama işin şu kısmı da var: Bu çocuklara gelinceye kadar onlar gibi yetenekli bir ara kuşak yok. Rüştü onlardan belki 8-10 yaş büyük. İşte o aranın dolmaması sıkıntı yaratıyor Türk futbolunda. Arada gerçekten çok büyük bir uçurum var. Bu yüzden herkes bu gençlerin bir an önce oynamasını istiyor. Fakat işin doğrusu kalecilerin ve kamuoyunun bazı gerçekleri kabullenmesidir. O gerçek de şudur ki, kalecilerin bu evreleri geçirmesi aslında zorunludur. Kaleci edindiği tecrübeyi gerek saha içerisinde gerekse saha dışında kazanır. Her zaman bu adımları atarak amacına ulaşır. Bu yüzden sabır önemlidir.

kin; bir Barcelona, bir Real Madrid istisnalarının dışında Avrupa'nın isim yapmış bütün büyük kulüplerinin yabancı birer kalecisi var. Hepsisi de tecrübeli isimler. Onların yok mu yetenekli gençleri? Var tabii ki. Ama sıralarını bekliyorlar. Heresin bunu kabullenmesi gerekir. Kalecilik biraz böyle bir meslektir.

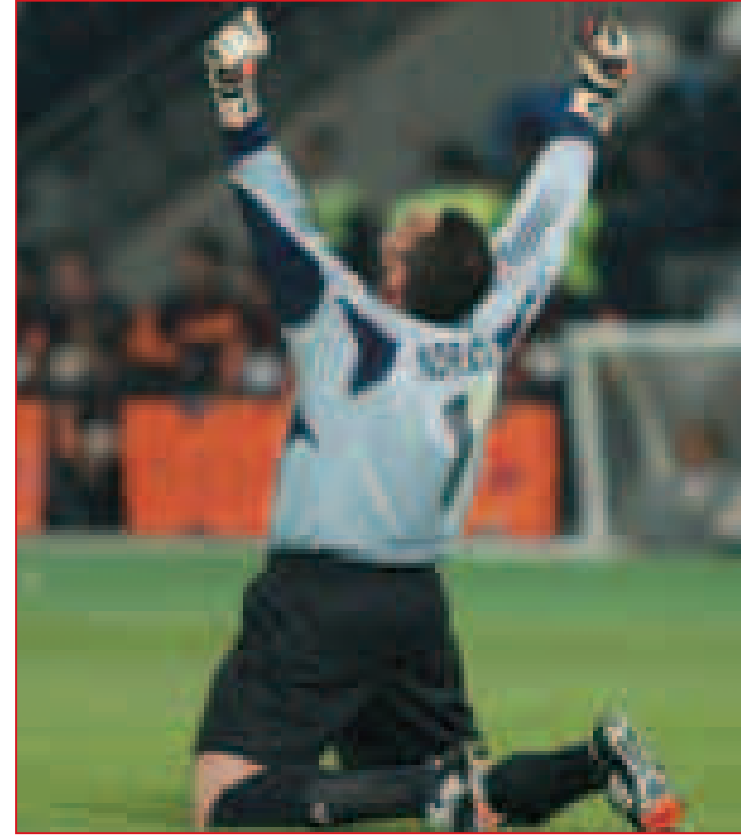
▼Kalecilikte bu tecrübe aktarımı denen şeyin çok önemli olduğunu söyleyebilir miyiz?

▲Bu, olmazsa olmaz şartlardan biri. İnsan arkasında o kadar güçlü, o kadar iyi, o kadar yetenekli kaleciler olduğu zaman hemen kendi gençliğini düşünüyor. En azından benim için bu böyle. Bu yüzden ben bilgilerimin hepsini onlarla paylaşıyorum. Paylaşıyorum ki bizim çektiğimiz kimi sıkıntıları onlar çekmesin. Kaldı ki, benim için bu tecrübeyi aktarmak bir zorunluluk. Bu bir usta-çırak ilişkisi gibi aslında. Ustaysanız, elinize aldığınız işi en iyi şekilde yapıp, tamamlayıp teslim etmeniz gerekir. Çıraksanız, bu işin nasıl yapıldığını en ince ayrıntısına kadar izlemek düşer size. Bu işin böyle yapılması, böyle öğrenilmesi gerekir. Bu bir meziyettir, hatta zorunluluktur. Ben bir yandan ismi en iyi şekilde yapmaya çalışıyorum. Bir yandan da beni takip edecekleri bildiklerimi ve tecrübelerimi en iyi şekilde aktarmaya çalışıyorum. Onların yetişmesine katkı veririm se ne ala.

▼Lübnanlı bir annenin çocuğusun ve son verdiğin röpor-

tajda okudum, bu sebepten dolayı yemeklere aşinalığın ziyadesiyle var. Nasıl bir şey dünyanın diğer ucunda benzer damak tadına sahip birini bulmak?

▲Ben de hep bunu söylüyorum ve şükrediyorum. Açıkçası kız arkadaşım ve ben burada gerçekten çok iyi yaşıyoruz. Çok iyi karşılanıp, çok rahat ettirildiğimizi düşünüyorum. Bunlar yetmiyormuş gibi yemekler ve hatta bazı alışkanlıklar da çok benziyor. Yani yaşam şekli bize çok yabancı değil. Kolombiya'da çok büyük bir Lübnanlı kolonisi ve çok büyük bir Türk kolonisi var. Bu yüzden birçok yemeği buraya gelmeden de biliyorum ben. Burayı evimizden ayıran iki şey var. Biri dil, diğeri din. Benim farklı bir dine inanıyor olmam dışında çok büyük kültürel farklar yok. Din konusu da tartışılacak bir şey değil, herkesin dinine saygı gösterilmesi

ve farklı dinlerden olup birlikte yaşamayı, o saygıyı göstermeyi öğrenebilmesi gerekir. İnsanların yaşama şekillerine ya da alışkanlıklarına baktığınız zaman bu bizim gayet alışık olduğumuz bir şey. Ve hiçbir şikayetimiz yok bu hayattan.

▼Seni çok fazla bağış, yardım kampanyalarında görüyoruz. Bunun özel bir sebebi var mı, aileden gelen bir gelenek mi?

▲Doğrudur, bu bir aile geleneğidir ve ailemizin alışkanlıkları, aile kültürü buna çok önem verir. Ben şöyle düşünüyorum; bir insanın Tanrı'ya şükretmesinin en kolay yöntemlerinden biri, olmayanlara ya da ihtiyacı olanlara yardım etmesidir. Ben sadece bunu yerine getiriyorum. Çünkü adaletsizlik beni çok üzüyor.

▼Diğer futbolcu arkadaşlarını bu konuda teşvik ediyor musun?

▲Ben her zaman arkadaşlarımdan bu konuda olumlu yanıt aldım. Sadece benim organize ettiğim yardım faaliyetlerinde değil, onların da zaman zaman kendi aralarında ihtiyacı olan insanlar için düzenledikleri yardım organizasyonlarının da gerçekten çok olumlu, çok hoş olduğunu gördüm.

▼Geçen seneki Galatasaray ile bu senekini karşılaştırabilir misin?

▲Bu yıl tabii ki en azından geçen sene kazandığımız başarıları egale etmeye çalışacağız. Ve tabii ki amacımız, geçen seneki seviyeyi önce yakalamak, sonra da geçmek.

▼Bu sene ümitisin yani...

▲Galatasaray taraftarı her zaman ümitlidir. Biz de yola inançlı çıkmamız ne demek olduğunu biliyoruz. Bence potansiyelimiz de var. Neden olmasın? ■

Futbolcularda kilo fazlalığı ve çözüm önerileri

Kas kitlesi fazla olan bir sporcu, tartı ağırlığı fazla olsa bile her zaman kilolu olarak değerlendirilmemektedir. Bir futbolcunun kilo fazlalığının olup olmadığının tespiti, vücut ağırlığı ile birlikte vücut yağının da ölçülmesi ve birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir.

Futbol ve sağlık

Günümüzün en büyük sağlık problemlerinden biri olarak kabul edilen kilo fazlalığı, futbolcular için de zaman zaman problemler oluşturabilmekte ve sporcunun performansını olumsuz etkileyebilmektedir. Genel olarak kilo fazlalığı veya şişmanlık, sadece tartıdaki ağırlığın fazla olması değil, vücuttaki yağ miktarının da önerilen düzeylerinin üzerinde olması olarak tanımlanmaktadır. Yiyeceklerle günlük alınan enerjinin uzun süre, harcanan enerjinin üzerinde olması durumunda, fazla enerji vücutta yağ olarak birikmekte ve ağırlık artışına (yağ artışı) neden olmaktadır. Önerilen vücut ağırlığı ve yağının üzerinde olan futbolcuların da,

hareket yeteneği, çevikliği ve dayanıklılığı azalmakta, performansları düşmektedir. Kas kitlesi fazla olan bir sporcu, tartı ağırlığı fazla olsa bile her zaman kilolu olarak değerlendirilmemektedir. Bir futbolcunun kilo fazlalığının olup olmadığının tespitinde, vücut ağırlığı ile birlikte vücut yağının da ölçülmesi ve birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Vücut yağı; TANİTA veya BIA gibi aletlerle, vücuttan küçük bir elektrik akımı geçirilerek yağ, kemik ve kas dokularındaki elektrik geçirgenliğinin farkından hesaplanabileceği gibi, kaliper denilen bir aletle, vücutun farklı bölgelerinden alınan deri kıvrım kalınlıklarının futbolcular için önerilen formüllerle hesaplanması ile de bulunabilmektedir. Özellikle

fans veya orta saha oyuncusunun vücut yağının daha düşük olması istenmektedir. Profesyonel takımlarda, tüm sporcuların her ay, kilo verme programında olan sporcuların ise daha sık vücut ağırlıklarının ve yağlarının ölçülmesi önerilmektedir. Bu sayede kilo alan veya veren sporcuların erken tespiti sağlanarak, kilo kontrolleri daha kolay olmaktadır.

Kilo problemlerinin, sezon bitiminde ve hazırlık döneminde çözülmesi çok daha uygun olmakta, bu sayede sezon sırasında sporcunun performansı daha az etkilenmektedir. Sporcularda, sezon dışı dönemde haftada 1 kg, sezon sırasında ise 0.5 kg ağırlık kaybı uygundur. Futbolcuların sezon arası dinlenme dönemlerinde, 1-2 kg kadar ağırlık artışı normal olarak kabul edilmektedir ve ağırlık fazlalığı antrenmanlara başladıktan 2-3 hafta içinde verilebilmektedir.

Kilo fazlalığı olan sporcular için, gerçekçi ve uygun vücut ağırlığı hedefleri konulmalı ve uygun süre belirlenmelidir. Örneğin; 3 kg. yağ fazlalığı tespit edilen bir sporcunun, bu yağ fazlalığını kaybetmesi için sezon dışında 3 hafta, sezon sırasında da yaklaşık 1.5 ay kadar bir zamana ihtiyacı bulunmaktadır. Unutulmaması gereken nokta, sporcular için sağlıklı kilo, sürdürülebilir kilo olmalıdır. Başka bir deyişle, sporcunun uygun vücut ağırlığını sezon boyunca koruması, hem sağlığı hem de performansı açısından önemlidir. Sporcular için öngörülen ağırlık, performansı olumsuz etkilememeli, yaralanma ve kronik hastalık riski de oluşturmamalıdır. Bazı sporcular gereğinden fazla kilo vermeye çalışmakta ancak bir süre sonra halsizlik, güçsüzlük, sık hastalanma, moral bozukluğu ve dayanıklılığın azalması gibi birçok problem-

le karşılaşabilmektedir. Bu nedenle, sporcunun ne kadar sürede kaç kilo vermesi gerektiği beslenme uzmanı ve takım doktoru ile birlikte hesaplanmalı ve bu sürecin sezon sırası ve arası olmasına göre ayarlanması gerekmektedir.

Kilo vermeyi sağlayacak bir beslenme programının hazırlanmasında, futbolcunun beslenme alışkanlıklarının da göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu değerlendirme yapılmadığında, sporcunun diyeti uygulaması zorlaşmaktadır.

Sporcuların kilo vermesinde davranış değişikliği son yıllarda en fazla önerilen metod olarak karşımıza çıkmaktadır. Davranış değişikliği kısaca, sporcunun kilo almasında etkili olan etmenlerin belirlenerek, bu davranışların sıra ile değiştirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Örneğin bir futbolcunun kilo almasında etkili olan etmenler; dışarda fast food ürünlerini çok tüketmek, yemekleri hızlı yemek ve meşrubat türü içecekleri çok fazla tüketmek olarak belirlenmiş olduğunda, bu yanlış alışkanlıklar beslenme uzmanı ile birlikte önem sırasına göre sıralanır ve en önemli bulunan öncelikli olarak değiştirilmeye çalışılır. Hatalı bir beslenme alışkanlığının değiştirilmesi yaklaşık 1 ay sürmektedir ve bu alışkanlığın değiştirilmesi için uygun ortamın ve uyarıcıların sağlanması gerekmektedir. Mesela su içme alışkanlığı kazandırılmak istenen bir sporcunun, odasına veya mutfağına su içmesini hatırlatacak bazı notların yazılması, su şişesini yanında taşıması veya her tualete gittikten sonra su içme kuralı gibi uygun ortam ve uyarıcıların bulunması, bu alışkanlığın geliştirilmesinde yardımcı olmaktadır. Davranış değişikliği sayesinde sporcunun kilo vermesi ile birlikte, yanlış beslenme alışkanlıkları-

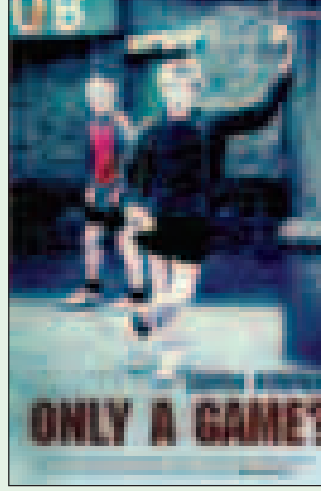
Kilo vermek isteyen futbolcular için öneriler

- Kısa süreli diyetler yerine uzun süre uygulanabilecek, sağlıklı beslenme ilkelerini içeren beslenme programı uygulayın. Kısa süredeki ağırlık kayıplarının, hızlı bir sürede geri alındığı unutulmamalıdır.
- Genel olarak kilo vermek için, yiyeceklerle alınan enerjinizin harcanandan düşük olması gerekmektedir. Bunun için porsiyonlarınızı küçültün ve günlük enerji alımınızı % 10-20 arasında azaltın,
- Kilo kontrolünde yapılan en büyük yanlış tek besine dayalı bir beslenmedir. Bu nedenle besin çeşidinizi artırın ve her besin grubundan tüketmeye çalışın. Her öğününüzde 4 besin grubundan (süt-yoğurt, et-yumurta-kurubaklagiller, ekmek-pilav-makarna gibi tahıl ürünleri, sebze - meyve) belli miktarda tüketmeye çalışın,
- Karbonhidratlı yiyecekleri fazla tüketin. Unutmayın, kilo verme döneminde bile, performansınızda artış sağlayan karbonhidratlı yiyecekleri (pilav, makarna, ekmek, kurubaklagiller, sebze, meyve, vb.) fazla tüketmelisiniz,
- Yağ alımınızı azaltın. Kızartmalar, mayonez, krema, cips gibi yağlı yiyeceklerden uzak durun, düşük yağlı süt ve süt ürünleri, yağsız et, balık ve tavuğu tercih edin,
- Yiyeceklerin hazırlanmasında katı yağlar yerine sıvı yağları tercih edin,
- Fast food tüketiminizi azaltın. Fast food yiyecekler yerine, dışarıda yemek yeme zorunda kaldığınızda, çorba, salata, ızgara et, pilav-makarna, yoğurt içeren sağlıklı ve dengeli bir öğün tüketin,
- Öğün atlamayın ve uzun süre aç kalmayın,
- Günlük 3 ana, 3 ara öğün tüketin ve ana - ara öğünler arasını 2-3 saat olarak ayarlayın,
- Kepekli ekmek, kurubaklagiller (nohut, mercimek, kurufasulye vb.), sebze ve meyve tüketiminizi artırın. Bu sayede kabızlık problemi yaşamadan kilo vermeniz daha kolay olacaktır,
- Günde 5 veya daha fazla porsiyon sebze ve meyve tüketin. Bu sayede hem posa hem de bazı vitamin ve mineralleri yeterli miktarda alabilirsiniz,
- Günlük sıvı tüketiminizi artırın, vücudunuzun susuz kalmamasına dikkat edin. Vücudunuzdaki su miktarının yeterli olup olmadığını anlamanız için idrar renginizi kontrol edebilirsiniz. İdrar renginiz koyu ise veya normalden daha az tuvalete gidiyorsanız, vücudunuzdaki sıvı miktarı yetersizdir.
- Tatlı ve basit şeker (çay şekeri, gazozlu içecekler, hazır meyve suları) tüketiminizi azaltın. Bu tip içecekler yerine taze meyve suları, süt ve ayran tüketiminizi artırın. Tatlı yemek istediğinizde ise enerjisi daha düşük olan sütlü tatlıları tercih edebilirsiniz,
- Yemeklerinizi yavaş yiyin ve iyi çiğneyin.

nında düzeltilmesi sağlanmakta, bu şekilde sporcunun bir daha kilo alması engellenebilmektedir. Futbolcu için uygun vücut ağırlığı belirlendikten sonra, sporcuların bir beslenme uzmanı denetiminde uygun kiloya inmesi sağlanmalıdır. Spor diyetisyenleri/beslenme uzmanları, dünyada bir çok profesyonel takımda ve ülkemizde de son yıllarda bazı takımların sağlık kadrosu içinde yer almaya başlamıştır. Spor diyetisyenleri; sporcuların vücut ağırlığı ve yağının ölçümü ve değerlendirilmesi, bireysel beslenme programlarının hazırlanması, bazı hastalıklarda beslenme, antrenman ve maç menülerinin planlanması, uygun ergo-

jenik desteklerin seçimi ve sporculara beslenme eğitiminin verilmesi gibi bir çok konuda takım doktorları ile birlikte çalışarak, sporcunun performansının artmasına yardımcı olmaktadır. Spor diyetisyenleri, kilo verme- si gereken sporculara uygun diyeti belirledikten sonra her hafta kontrollerini yaparak, sporcunun uygulamada zorlandığı kısımları belirlemekte ve diyeti yeniden düzenleyerek sporcunun uygulamasını kolaylaştırmaktadır. Unutulmaması gereken nokta, kilo verme programı uzman kişiler kontrolünde yapıldığında, sporcunun performansı ile birlikte sağlığını da koruyabilmektedir.■

Kitap Dünyası

Only A Game

Eamonn Dunphy/Penguin Books

Futbol üzerine çok kitap yazılmıştır. Ama en çok da futbolcu biyografileri yer alır raflarda. Ama anılarla doludur çoğu. Tekrarlar hep aynı şeyi. Bir tanesi hariç. İrlandalı futbolcu Eamonn Dunphy, gerçek profesyonellere ithaf ettiği kitabında Millwall'da geçirdiği yarım sezonun portresini çıkarırken, maç maç takım içindeki tüm gelişmeleri bir günlük şeklinde okurlara aktarıyor. Peter Ball editörlüğünde çıkan kitapta Dunphy okurlara bir futbol takımının ve bir futbolcunun gerçekte neler yaşadığını, maç sonundaki tekdüze açıklamalar dışında bir maçın nasıl geçtiğini, mağlubiyet ve galibiyet sonrası nasıl hissedildiğini, takımın önemli bir parçasıyken yedek kalmanın neler hissettirdiğini ve bir transferin gerçek hikâyesini aktarmaya çalışmış. İlk baskısı 1980'li

yılların ortasında yapılan kitap fanatik taraftarlar için olmasa da futbolseverler için mükemmel bir başucu kitabı. 1970'li yılların ortasında geçse de bir maç sırasında yaşanan her türlü olayın bir benzerini Dunphy'nin kitabında bulabiliyorsunuz. Millwall ve İrlanda Milli Takımı oyuncusu Dunphy'nin güzel oyunun diğer yüzlerini yansıttığı kitabı henüz Türkçe bulunamasa da her futbolseverin başucu kitaplarından birisi olmaya aday. ■

Aman Babam Görmesin

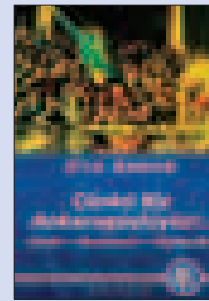
Hacı Hasdemir/ Zaman Kitap

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın futbola olan ilgisini bilmeyen yok. Boş zamanlarında futbol oynayan, Fenerbahçe taraftarı ve hemen hemen tüm milli maçlara giden Erdoğan'ın futbolculuk dönemini anlatan kitapta yazar Hacı Hasdemir titiz bir çalışma sonucu oldukça ilginç bir esere imza atmış. İETT formasıyla yıldızı parlayan genç Recep Tayyip Erdoğan'ın Fenerbahçe'den aldığı transfer teklifi ve siyaseti spora tercih etmesi kitapta geniş yer buluyor. Erdoğan'ı o günlerde izleyen gazetecilerin görüşlerine de yer verilen kitap Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı'nın futbolculuk yönüyle ilgilenenler için ilginç bir eser olarak göze çarpıyor. Türkiye'nin en büyük iki gündem maddesi, futbol ve siyasetin iç içe geçtiği kitapta futbolcu Erdoğan'ı okumak ilginç gelecektir. ■

Çünkü Biz Ankaragüçlüyüz

Ziya Adnan/ İletişim Yayınları

"...kimileri vardır, stada fazla uzak olmayan bir erketede toplanırlar maç günleri, zaferleri ve hüznüleri tribünlerde hep beraber paylaşırlar...

Tribün çocuklarıdır onlar ve bu kitap onlar için yazılmıştır. Kendi şehirlerinin değerlerine sahip çıkanlar için yazılmıştır, hiç bitmeyen umutların sahipleri için yazılmıştır...

Ve geçmişe özlem duyanlar için yazılmıştır..." Arka kapağında bu sözlerle açılıyor 'Çünkü Biz Ankaragüçlüyüz' kitabı. Nostaljik yanını vurgu-

larcasına... Türkiye futbolunun en eski kulüplerinden biri olan Ankaragücü'nün güzel zamanlarını hatıralarda sabitlemeye dönük bir çalışma bu: 70'lerin "Bastırır Ankaragücü"sü de var, 1981 Bolu finali de... Aynı zamanda, Ankara futboluna sevdıyla yazılmış bir kitap. Ziya Adnan, kendi deyimiyle "İstanbul haramiler" karşısında "kendi şehrine sahip çıkma" duygusunu arıyor. Buluyor da... Denemeler ve anılardan oluşuyor kitap. Ankaragücü, Ankara ve futbol sevdası üzerine, futbol ortamı üzerine... Taraftar anılarından bir demet ve yazarın İngiltere futboluna dair anıları-izlenimleri de ilâvesi! Ve söyleşiler: Efsanevi amigo Sefa'yla, Ankaragüçlü gol kralları Ertan Adatepe ve Ali Osman Renklibay'la, kaptan kaleci Adil Erinc'le, "Bonhof" Nazmi'yle, unutulmaz başkan Sabri Mermutlu'yla, kaptan Hakan Kutlu'yla, gazeteci Güray Soysal'la... Futbol kültürümüzün nedense boş bıraktığı bir alanda, harika bir çalışma Ziya Adnan'ınki. Herkese hitap ediyor, herkesin gönlünü fethedebiliyor. ■

Ali Güneş

Her futbolcunun hedefinin Milli Takım'da oynamak olduğunu söylüyor. Çok iyi oynadığı dönemlerde beklediği sıklıkta Milli Takım'a çağrılmadığını belirtiyor. "Öncelikli hedefim Beşiktaş'ta oynamak. İyi oynadığım sürece Milli Takım'ın kapısı da açılır. Zaten bir gün çağrılacağımı düşünüyorum" diyor.

Sıramı bekliyorum

Uttul yaşantısı, İstanbul'un büyüleyici güzelliği, Türkiye liginin kalitesi, sahaya çıktığınız zaman taraftarın coşkusunu düşünürseniz, neden zeukli olmasın ki? Türkiye'de futbol oynamak gerçekten ayrıcalık. Tabii ki arada kötü şeyler de olmuyor değil. Ama bunları genele mâl etmemek gerek. Kendini bilmez üç-beş kişi yüzünden Türk futbolunun imajı sarsılmaz bence. Bu üzücü olaylar bitse, küfürü tribünden kaldırsak her şey daha da güzel olur. Ama bunun dışında futbol ortamı gerçekten büyüleyici.

▼Aslında enteresan bir futbol geçmişi var değil mi? Fenerbahçe'ye geldin ama orada sanki altyapıdan gelmiş futbolcu gibi kabul edildin. Serhat ile birlikte ilk yıllarda büyük ilgi gördünüz. Sonra yine bir başka büyük camia olan Beşiktaş'a geçtin ve orada da kendini kabul ettirdin. Nasıl oluyor da bunu beceriyorsun? Sen hep sadece futbolunu oynuyorsun. Neden bu mu?

▲Evet Türkiye'deki futbol kariyerim Fenerbahçe'de başladı. Zaten Serhat'la ben çok küçük yaşta takıma girdik. Ben 19 yaşındaydım, Serhat ise 17. O dönemde Fenerbahçe'de çok fazla genç futbolcu yoktu. O yüzden taraftarlar bize çok farklı yaklaştılar. İnsanların tepkisi hep çok olumluydu. Hemen sahip çıkıyorlardı bize. "Sen ve Serhat bizim geleceğimize" diyorlardı. Oyle bir sevgi gösteriyorlardı ki, büyülenmemek el de değildi. İki genç futbolcu olarak bizi hep el üstünde tutuyorlardı. İlk başta kendimizi kabul ettirmek bizim için zor oldu. Ama sonuçta her takımda olduğu gibi oynadıkça kendini kabul ettiriyorsun. Aynı şey Beşiktaş'ta da oldu. Buraya geldiğimde de çok güzel bir ortamla karşılaştım. Huzurluyum her şeyden önce. Burada da kendimi kabul ettirmem gerekiyordu. Zamanla bunu da başardığıma inanıyorum. Her şey çok güzel başladı, çok güzel de devam ediyor.

▼19 yaşında Almanya'dan İstanbul'a geldin. Burası anavatanın olsa da bir zorluk yaşamışsındır. Sonuçta burada da 'Almanca' olarak algılanıyorsun. Ama senin Türkçen çok iyi. Bu adaptasyon sürecini nasıl geçirdin?

Uttulcu hiçbir zaman ileriye dönük plan yapamıyor, her şey kendiliğinden geliyor. Benim yurtdışı gibi bir hedefim yok. Milan'da oynayayım, Juventus'ta oynayayım gibi hayallerim yok. Her zaman istediğim şey, huzurlu olmak. Orada üç-beş kuruş daha fazla kazanacağım diye buradaki huzurumu bozamam. Sevdiğim bir ortamda kalmayı tercih ediyorum, o yüzden kendimi Beşiktaş'ta çok rahat hissediyorum. Kalabildiğim sürece de burada kalmak istiyorum.

Dürüst konuşacağım; futbolcu oynamadığı zaman mutsuzdur, takım şampiyon olsa bile. Takımın şampiyon oldu diye seviniyorsun bu doğal. Ama sen oynamıyorsan hep içinde bir burukluk kalır. Çünkü oynamadığın zaman kendini dışlanmış hissedersin. Bu da gayet normaldir, kimse ben oynamayayım ama takım şampiyon olsun demez. Futbolcu oynadığı zaman mutlu olur, para kazanır. Ben her zaman söylüyorum, ben oynamak, oynayıp da şampiyon olmak istiyorum. Oynamadığım zaman tabii ki takımın şampiyon olması beni mutlu edecektir. Ama sevincim eksik kalacaktır. Benim oynamam çok ayrı bir duygudur.

▲Benim Almanya'da da fazla Alman arkadaşım yoktu. Sürekli Türklerle takıldım. Evde de Türkçe konuştuğum için şivemde hiçbir problem olmadı. İlk başlarda tabii ki belli oluyordu ama şimdi hiçbir problem yok. Buraya alışmak çok zamanımı aldı. Hazırlıklıydım, biliyordum neyle karşılaşacağımı. Nitekim çok da sorun çıkmadı.

▼Sen öyle diyorsun ama Türkiye benim vatanım, orada her şey daha rahat olacak' diye gelen nice insanlar burada ya başarısız oldular ya da bir sürü zorluk yaşadılar. Sen nasıl başardın?

▲Maalesef futbolda hiçbir şeyi önceden planlayamıyorsun. O yüzden de her şeyi olurla bırakmak gerekiyor. Hem bol bol çalışmak hem de olurla bırakmak; zor bir formül ama başka çare de yok. Benim hedefim Türkiye'de kalıcı olmaktır. Çünkü Türkiye'yi, Türk insanlarını çok seviyorum. Yabancı bir yerde yaşadığınız zaman Türkiye'nin nasıl farklı yer olduğunu hemen anlıyorsunuz. Yani Türkiye'yi sevmek istiyorsan önce Türkiye'nin dışına çıkman lazım. Türk insanının ancak bu şekilde Türkiye'de çok iyi tanıyor. Ben şunu rahatlıkla söylerim: Türkiye'de futbolla gösterilen sevgiyi, dünyanın başka hiçbir yerinde göremezsiniz.

▼İlk geldiğin zamanlarda orta sahanın sağı veya ortasında oynuyordun. Sonra defansın sağı, defansın solu gibi yerlerde de oynamaya başladın. Beşiktaş'a geldiğinde yine defansın sağında, orta sahanın sağında göre yaptın. Bu futbolda yeni bir formül mü; her yerde oynayabilen oyuncu her takımda tutunur mu?

▲Ben altyapı eğitimini Almanya'da aldım. Orada hiçbir zaman bir mevkide sabit kalmazsınız. Takımda nerede boşluk varsa, nereye ihtiyaç varsa sizi oraya koyarlar. Ben orada forvet olarak başladım, ondan sonra eksik olan her yerde denendim. Bu Almanya'daki bütün genç takımlar için geçerlidir. Takımda sıkıntı neredeyse seni orada oynatıyorlardı. Benim libero oynadığım dönemler de oldu ama profesyonel olduktan sonra ilk başta orta sahanın göbeğinde oynamaya başladım. Fenerbahçe'de Mustafa hoca beni sağa çekti, sağ bekte oynadım. Lorant döneminde zaman zaman sol tarafa geçtim. Oğuz Hoca döneminde olsun veya başka dönemlerde hep göbekte oynadım. A2 milli takımında orta sahanın göbeğinde ileriye dönük görev aldım. Benim için çok büyük bir problem değil farklı mevkilerde görev almak. Nerede faydalı olacaksam orada oynamayı isterim. Altyapı eğitimimi de ona göre aldığımdan farklı yerlerde oynamak benim için hiçbir zaman sorun olmadı.

▼Ama insanın gönlünde bir yerler vardır. Her yerde oynarsın ama bir yerde oynama

mak en idealidir. Yok mu senin de kendini en rahat hissettiğin bir yer?

▲Türk futbolcusu genelde televizyonlardan bir forvet oyuncusunu örnek alıyor. Bu yüzden herkes forvet olmak istiyor. Öyle bir seçeneğim olsa, takım 3-0 öndeyken ben de kendimi forvet oynatırım. Ama olmuyor işte. Aslında futbolcu oynamak ister. Nerede oynadığı pek de önemli değildir. Ben de oynadığım sürece kendimi çok huzurlu hissediyorum. Bir de şu vardır; takım iyi olduğu zaman mevkiler çok önemli olmaz. Çünkü takım futbolu oynadığınızda, iyi bir birliktelik yakaladığınızda, orta sahanın göbeğin, sağında, solunda veya ilerisinde de oynasınız hiçbir şey fark etmez. Böyle takımlarda her yerde zevk almaya başlarsınız. Zaten asıl olan da budur. Zevk aldığınızda futbol güzelleşir.

▼Futboldan zevk almak önemli diyorsun. Peki Türkiye'de futboldan zevk alınıyor mu? Mücadele düzeyi ve futbol kalitesinden memnun musun?

▲Ben memnunum açıkçası. Futbol yaşamı, İstanbul'un büyüleyici güzelliği, Türkiye liginin kalitesi, sahaya çıktığınız zaman taraftarın coşkusunu düşünürseniz neden zevkli olmasın ki? Bence Türkiye'de futbol oynamak gerçekten ayrıcalık. Tabii ki arada kötü şeyler de olmuyor değil. Ama bunları genele mâl etmemek gerek. Kendini bilmez üç beş kişi yüzünden Türk futbolunun imajı sarsılmaz bence. Bu üzücü olaylar bitse, küfürü tribünden kaldırsak her şey daha da güzel olur. Ama bunun dışında futbol ortamı gerçekten büyüleyici. Ben ilk İstanbul'a geldiğimde Beşiktaş'ın maçını seyretmeye gitmişim, Beşiktaş-Yimpaş Yozgatspor maçıydı. Büyülenmişim. O zamanlar insanların kafasında acaba Beşiktaşlı mı diye soru işaretleri oluştu. Ondan sonra yanlış anlaşılır diye maça gitmedim. Ama seyretmenin de çok zevkli olduğunu söylemeliyim. Yani hem taraftar hem de futbolcu olarak Türkiye'de futbol oynamak çok değişik ve güzel bir şey, bu kesin.

▼Büyük takımlar arasında transfer yapan oyuncular tepki görür. Ama sen Fenerbahçe'den Beşiktaş'a geldin ama hiç tepki görmedin. Bunu nasıl başardın?

▲Ben Türk insanının bazı şeyleri aşştığını düşünüyorum. Eskiden yok işte Galatasaray'dan Fener'e gidilmez, Fener'den Galatasaray'a gidilmez gibi saçma kuralları vardı. Bence bunlar artık kalmadı. İnsanlar da, yani futbolseverler de kendini geliştirdiği için futbolcuları profesyonel olarak görmeye başladılar. Bana da çevremden her zaman 'sen profesyonel futbolcusun, kendini düşünmek zorundasın' yolunda telkinler geldi. Kimse tepki göstermedi. Zaten benim Fenerbahçe taraftarı ile hiçbir problemim yoktu. Hâlâ da olmaz. Her

zaman söylediğim bir şey var; Fenerbahçe'de oynadığım için çok gurur duydum. Keza Beşiktaş'ta oynadığım için de öyle. Çünkü Türkiye'nin en büyük takımlarında oynuyorsunuz. O yüzden hiçbir sorunun olmadı. Ben Fenerbahçe'den sorunsuz ayrılmayı başardım. Sessiz geldim, sessiz gittim açıkçası. Benim Fenerbahçe'ye gelişim de çok şaşalı değildi. Beşiktaş'a gelişim de... Abartı durumlar olmayınca tepki de az alıyor sanırım.

▼Ama bu sessiz adımlar seni çıkarttırdan Milli Takım'a kadar götürdü. Şimdilerde uzaksın o formadan ama en yakın zamanda tekrar Milli Takım'a çıkmak istiyorsundur, değil mi?

▲Her futbolcunun en büyük hedefi kendi Milli Takım'ında oynamaktır. Çok iyi oynadığım dönemlerde çağrılmayı beklediğim oldu, ama bir türlü beklemediğim sıklıkta gerçekleşmedi. Kim bilir, belki sistem gereği bu iş olmadı. Oturmuş futbolcular var. Onları çıkarmak zordu. Bu yüzden benim gibi yeni isimleri tercih etmediler. Bu durumda benim yapabileceğim tek şey, sıramı beklemek. Benim için şu anda bir numaralı öncelik Beşiktaş'ta oynamaktır. Beşiktaş'ta oynadığım sürece Milli Takım'ın kapısı da açılır. İyi oynadığımda zaten elbet bir gün çağrılacağımı düşünüyorum.

▼Takım çok iyiyken oynamamak insanı üzer mi? Mesela şampiyonluğa gidiyorsunuz ama sen yoksun. Ya da kötü bir sezon geçiriyorsunuz ama sen sürekli oynuyorsun. Hangisini tercih edersin?

▲Dürüst konuşacağım; futbolcu oynamadığı her zaman mutsuzdur, takım şampiyon olsa bile. Takımın şampiyon oldu diye seviniyorsun bu doğal. Ama sen oynamıyorsan hep içinde bir burukluk kalır. Çün-

kü oynamadığın zaman kendini dışlanmış hissedersin. Bu da gayet normaldir, kimse ben oynamayayım ama takım şampiyon olsun demez. Futbolcu oynadığı zaman mutlu olur, para kazanır. Ben her zaman söylüyorum, ben oynamak, oynayıp da şampiyon olmak istiyorum. Oynamadığım zaman da tabii ki takımın şampiyon olması beni mutlu edecektir. Ama sevincim eksik kalacaktır. Benim oynamam çok ayrı bir duygudur.

▼Türkiye ile Almanya'yı bir de lig açısından karşılaştıralım. Mesela Almanya ligi bu sene müthiş başladı. Statlar dolu, bol gol oluyor. Maçları bizimkine göre daha çekışmeli. Sen Almanya ile Türkiye'yi karşılaştırdığında neyi görüyorsun?

▲Lig iyi olabilir ama Alman futbolu büyük bir krizde bence. Almanya'da yabancı kontenjanı sınırsız, istediğin kadar yabancı oynatabiliyorsunuz. Bu ligi güzelleştiriyor ama Alman futbolunu zor duruma sokuyor. Türkiye bu açıdan daha avantajlı. Lig kalitesine gelince, Türkiye'de şöyle bir problem var. Güç farkı fazla olduğundan zayıf takımlar ya da ikinci Lig'den yeni çıkanlar genelde büyük takımlara karşı defans yapıyorlar, açık futbolu tercih etmiyorlar. O yüzden gol sıkıntısı yaşıyor, oyun kilitleniyor. Oysa Almanya'da herkes herkesi yenebilir, herkes neredeyse eşit güçte. Bu da oyunu güzelleştiren bir şey.

▼Almanya'nın Milli Takımı neden krizde diyorsun. Dünya Kupası finali oynadılar ve yine favoriler arasında sayılıyorlar...

▲Ne olursa olsun eski Almanya gibi değiller. Milli Takım'a yeni oyuncu bulmakta gerçekten zorlanıyorlar. Mesela geçenlerde gazetede okudum. Schalke son maçları

birinde bir tane bile Alman oyuncu oynamamış. Yine başka bir maçta da tek Alman oyuncusu siyahî oyuncu Asamoah'tı! Bu çok ciddi bir sorun. Almanların artık tek amacı, kendi takımımız iyi olsun. Bu yüzden Milli Takımı pek umursamıyorlar. O yüzden de kriz yaşıyorlar. Türkiye bu açıdan daha avantajlı.

▼İşte bu yüzden Türk oyuncularına yönelik yeni bir operasyona başlatıldılar. Yıldırım'ın bizde oynamasından çok mutsuzlar. Ve artık Türk Milli Takımı'nda oynayan Türkleri yabancı oyuncu konumuna düşürecek bir düzenleme yapıyorlar. Sence bu işin sonu nereye gidecek?

▲Eskiden Türk oyuncuların statüsü başkaydı. Eğer Almanya'da futbola başladyısan o zaman zaten Alman statüsünde oynuyordun. Mesela ben Almanya'da futbol oynasam yerli oyuncu sayılırdım. Türk Milli Takımı'nda oynayabilmem de mümkündü. Ama artık bunun değişmesini istiyorlar. Asıl hedefleri Almanya'da doğup büyüyen çocuklar. Bu çocukları kendi takımlarına kazandırmaya çalışıyorlar. Bu da bir problem tabii. Ama herkes kararını kendi verir. Hangi Milli Takım'da oynayacağına oyuncu seçer.

▼Sence önümüzdeki dönemde ne olacak? Mesela hepimiz Nuri'nin vereceği kararı bekliyoruz. Şu anda Türk Milli Takımı'nı seçeceğini söylüyor. Başka bir sürü oyuncu Alman Milli Takımı'nı seçebilir mi? Yoksa oradaki Türklerin genelde Türk Milli Takımı'nı seçme eğilimleri mi var?

▲Almanya'da oynayan Türk futbolcular, orada yaşayan Türk insanları gibi genelde milliyetçilerdir. Türk insanlarını çok sever-

li krizde sonuçta. Bayern Münih dışında ve belki diğer birkaç takımın dışında çok da rahat değil Alman kulüpleri. O yüzden çok büyük paralar ödeyemiyorlar. Oysa Türkiye'de iyi paraya anlaşıyorsun. Belki biraz geç alıyorsun, ama sonuçta alıyorsun. Tabii ufak tefek bazı sorunlar yaşayabilirsin. Nuri şu an 17 yaşında. Parayı çok düşündüğünü zannetmiyorum. O yüzden onun ilk tercihi bence Türk Milli Takımı olacaktır. Türk bayrağı altında forma giymek çok ayrı bir duygu sonuçta. Bana aynı teklifi yapsalar ve deseler ki, Almanya takımında ilk 11'de oynayacaksın ya da Türk Milli Takımı'nda yedek kalacaksın; ben Türk Milli Takımı'nı seçerim. Çünkü kendimi Türk Milli Takımı'na yakın hissediyorum. Türkiye için oynamak daha güzel benim için.

▼Sen uzaktan şut atmayı çok seviyorsun. Bunun için özel bir çalışma yapıyor musun?

▲İdmanlarda çok gol atıyorum ama maçlarda biraz zorlanıyorum. Benim mevkim pozisyonlara uzak olduğu için oraya gidece kadar yoruluyorsun, yorulduğunuz zaman insanın konsantrasyonu da eksiliyor.

Ama her sene ortalama 4-5 gol atıyorum. Benim hedefim, or-

bu takım bütünlüğünü sağlayamamamızdı. İlk başlarda çok puan kaybettik. Siste bir türlü ayak uyduramadık. Fenerbahçe ve Galatasaray o ara puan farkını çok açtı. Türkiye liginde de fazla rekabet olmadığında bu kadar puan kaybını toparlamak mümkün olmuyor. Şampiyon olan takım en fazla 3-4 kere yeniliyor. Oysa biz başta çok puan kaybettik. Ondan dolayı geçen sene başarısız olduk.

▼Rekabet düzeyinin düşük olması Türkiye'de futbolun en büyük problemi deniyor. Katılır mısın?

▲Tabii ki. Bu, küçük takım-büyük takım ayrımı dediğimiz şey işte. Bunun en alta indirilmesi şart. Bu seneki ligin kalitesini ben daha iyi buluyorum. Baktığımız zaman bence bütün takımlar çok iyi transferler yaptılar. Erciyes, Diyarbakır veya Konya bile gayet dişli. Bu daha rekabeti artır-

futbolcusuna ihtiyacı bitmez. Sonuçta Milli Takım her şeyden önemliyse onu düşünmek zorundayız. Bu yüzden sınırlanabilir bence.

▼Fenerbahçe'nin bir önceki sezon şampiyonluğu kazandığı dönemde senin ilginç bir dirayet hikayen vardı. O dönemde uzun süre yedek kaldın. Ama sabırla bekle din, oynamaya başladın ve çok başarılı oldun. Bir oyuncu bu kadar uzun süre yedek kalıp kendini nasıl hazırlar?

▲Beni insanlar sürekli Fenerbahçe'de yedek olarak gördü ama ben Fenerbahçe'de olduğum dört seneye baktığım zaman ortalama en az 27-28 maç oynamışım. Bir tek o sezon çok fazla oynamadım. Çünkü Daum geldikten sonra ilk tercihi Fatih'ten yana kullandı. Biz de mecburen bunu kabul ettik. Ligin başında bir sakatlık geçirdim, 4-5 hafta oynamadım. On-

dan sonra Daum beni 5-6 hafta oynatmadı. Toplam 11-12 hafta geçti. Kendimi sürekli hazır tutmak zorundaydım. Takımdan ayrı salonda çalıştım, psikolojik olarak zaten en önemli şey bu, moralimi yüksek tuttum. Hep takıma girecekmiş gibi çalıştım. Bu aşamada arkadaş ve aile çok önemli. Çünkü eğer arkadaşınızı

yanlış tercih ederseniz kendinizi bırakabilirsiniz. İnsanlar gelip sen burada oynamıyorsun gel buraya gidelim, yok bunu yapalım der. Benim arkadaşlarım, ailem bana o dönemde destek çıktılar. Kendimi her zaman hazır hissettim. Önemli olan o şans buldun mu iyi değerlendirmek. Ben de ligin ilk yarısının son 4-5 haftasında şans yakaladım. Kendimi çok iyi hazırlamıştım. Çok da iyi oynadım. Çok iyi bir grafik, çok iyi bir çıkış yakaladım. Sonra da Beşiktaş'a transfer oldum.

▼Beşiktaş'ta senin oynadığın yerde gene bir sürü adam var. Bu mantaliteyi Beşiktaş'ta da sürdüreceksin mi?

▲Tabii ki ben her zaman oynamak istiyorum. Ben kendimi her zaman o şekilde hazırlıyorum. Sonuçta ben profesyonel bir futbolcuyum, kendimi her zaman hazır tutuyorum. Dediğim gibi, benim hedefim sürekli oynayıp takımımı şampiyon yapmak.

▼Başka kişisel hedeflerin var mı? Futbol da daha büyük düşünüyor musun?

▲Röportajın başında da dediğim gibi futbolcu hiçbir zaman ileriye dönük plan yapmıyor, her şey kendiliğinden gelişiyor. Benim yurtdışı gibi bir hedefim yok. Milan'da oynayayım, Juventus'ta oynayayım gibi hayallerim yok. Her zaman istediğim şey, huzurlu olmak. Orada üç beş kuruş daha fazla kazanacağım diye buradaki huzurumu bozamam. Sevdiğim bir ortamda kalmayı tercih ediyorum, o yüzden kendimi Beşiktaş'ta çok rahat hissediyorum. Kalabildiğim sürece de burada oynamak istiyorum.

▼Milli Takım?

▲O her zaman hedef. Ama biraz da kismet meselesi. Hocanın tercihidir, çağırır çağırılmaz. Ama benim hedefim oraya çıkmak olacak her zaman. ■

caktır. ▼Türkiye liginde sence beşinci bir takım çıkıp şampiyon olabilir mi? Ya da

bunun gerçekleşmesi ne kadar zaman alır?

▲Şu anda bu dört büyükler diğer takımlara nazaran çok büyük avantajlara sahip. İyi yabancıları var. Diğerlerinde de iyi iyi yabancılar var ama dört büyüklerde oynayanlar kendilerini uluslararası dü-

zeyde kanıtlamış başarılı yabancılar. Yabancı oyuncu faktörü çok önemli burada. Onların kalitesi, büyük takımların ne kadar büyük olduğunu ortaya çıkarıyor. Bu yüzden bu bütçesel farklar olduğu sürece beşinci veya altıncı takımın şampiyon olması şu anda zor gibi gözüküyor. Ama baktığınız zaman Rizespor olsun, Gençlerbirliği olsun, Gaziantepspor olsun üst sıraları zorlayabilecek takımlar.

▼Sence yabancı sınırlaması olmalı mı?

▲Şu anda 6 yabancı oynuyor. Milli Takım'ı düşünürsek tabii ki bu sınırlamanın olması lazım. Almanya'nın durumuna düşmemek için bu şart. Milli Takım'ın Türk

ler. Bu yüzden Türk Milli Takımı'nı seçmeye devam edeceklerdir. Nuri de bence Türk Milli Takımı'nı seçecek.

▼Ama bütün hayatını oraya göre kurmuşsun ve bir anda yabancı oyuncu sayılabilirsin. Sonra Türkiye'de Almanya'daki gibi sistematik bir futbol düzeni yok. Oranın düzenli futbol hayatı insanı çekmez mi? Bazıları orayı tercih etme durumunda kalmaz mı?

▲Türk oyuncular buradaki parayı da Almanya'daki hiçbir takımda kazanamazlar. Almanya'da Borussia Dortmund'un durumunu görüyorsunuz. Hiç de o kadar sistemli değil her şey. Koca Dortmund ma-

ta yapıp gol atırmak. Gol atmak Türk insanı için çok önemli ama benim için çok da önemli değil. Benim için oynamak çok daha önemli.

▼Beşiktaş'ta bu sene müthiş bir rekabet ve geniş bir kadro var. Ama geçen sene de durum farklı değildi. Geçen sene pek de iyi olmayan bir sezon geçirdiniz. Bu sene işler iyi başladı. Ne diyorsun bu sefer tutacak mı aşı?

▲Genel olarak baktığınızda geçen sene de iyi bir kadromuz vardı, bu sene de var. Ama futbolda önemli olan iyi futbolculardan oluşmak değil, iyi takım olmaktır. Geçen sene bizim en büyük sorunumuz

1942 Fenerbahçe Galatasaray bayramı

**F.B.-G.S.
Bayramı
17 Mayıs'ta Fener
stadında yapılıyor**

ler, bu maçın akabinde saat 14:00 ile 14:30 arasında geçit resmi ve çelenk törenleri yapılacaktır. Bu tören esnasında iki kulüp adına birkaç da kelimeler edilecektir. Saat 3'te sırk atlama ve 800 metre yarışları, 15:00'de cirit atma ve 110 metre engelli koşusu, 15:30'da iki kulübün B futbol takımları karşılaşacaktır.

Daha sonra

16:00'da 400 metre, 16:10'da 1500 metre, 16:15'de yüksek atlama, 16:30'da 200 metre, 16:40'da Zeki ve Nihat takımları arasında tekaütler futbol maçı, 16:55'te 3000 metre, 17:25'te 100, 200, 300, 400 metre bayrak yarışları yapılacaktır. 17:30'da ise sıra asıl beklenen maç Fenerbahçe-Galatasaray A takımları maçına gelecektir. Bu maçın devre arasında ise mükafat töreni gerçekleştirilecektir. Meraklı izleyiciler Fenerbahçe-Galatasaray Bayramı'nın biletlerini farklı yerlerden temin edebileceklerdir. Organizasyonun biletleri İpek Sineması'nda, Galatasaray Kulübü'nde, Kadıköy Altiyol ağzındaki eczanede, Fenerbahçe kulübünde sahiplerini beklemişlerdir. Biletlerle ilişkin, zamanın en önemli spor dergisi olan "Kırmızı-Beyaz" bayramdan önceki dört gün boyunca 14:00-17:00 arasında meraklılara bilet bulundurma sözü vermişti.

Gençler Karşı Karşıya
Bu bayramın programına şöyle bir göz gezdirildiğinde spor organizasyonlarının çoğunda ortak olan öğelerle karşılaşmaktayız. Bu tür kutlama ve özel günlerde yaşlılar, gençler ve diğer branşlardan sporcular hünelerlerini erken saatlerde sergilerler, daha sonra gün asıl çocuklar olan, A futbol takımları

Tarihten bir yaprak

Bu sayfalarda birçok kez lig ve kupa maçlarının dışında düzenlenen sayısız organizasyona değinme fırsatımız oldu. Türk futbol tarihi boyunca kulüp takımları çok farklı vesilelerle karşı karşıya geldiler. Oyle ki, bu farklı organizasyonların ve maçların bir listesini hazırlamak bile büyük bir uğraş gerektirir. Çok çeşitli vesilelerle karşı karşıya gelen bu kulüpler kendi aralarında da farklı organizasyonlar düzenlemekten geri kalmıyorlardı. Kulüpler arasında günler veya aylar süren kupalar, maçlar ihdas ediliyor, kulüpler kuruluşlarını bir surette kutluyor ya da değişik zamanlarda spor bayramları yapıyorlardı. Bu sayede sadece futbolcular veya değişik branş sporcuları bir araya gelmiyor, toplumun farklı kesimleri ve meslek grupları da spor sayfalarında boy gösterebiliyorlardı. Özellikle kadınların ve farklı meslek erbabının spor sayfalarına çıkarak kamuoyunun gündemine gelmesine çeşitli vesilelerle eğilmeye devam edeceğiz. Ancak daha önceleri de vurgulama fırsatı bulduğumuz gibi Fener-

bahçe-Galatasaray maçlarının tarihi futbol camiası için bir başkaydı. Bilmem kaç kere karşı karşıya gelen bu iki güzide kulüp, 1942 senesinin baharında ortak bir spor bayramı düzenleme kararı almışlar ve futbol aleminde yaşanan tatsızlıkların yanına bir güzellik eklemişlerdi. İki ezeli rakibin düzenlemiş olduğu bu dostluk şöleni tarihin tozlu sayfalarından gün ışığına çıkarılmayı fazlasıyla hak ediyor. Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren coşkuyla ve özenle kutlanan 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı o zamanlarda da Türkiye'nin sembolik öneme haiz günlerinin başında gelmekteydi. Resmi kutlamaların yanında spor kulüpleri de bu günün önemine uygun aktiviteler düzenlerlerdi. 1942 senesi içinde yaklaşık iki ay öncesinde iki kulüp arasında bu amaçla görüşmeler başlanmış ve 17 Mayıs 1942 günü Fenerbahçe Stadı'nda yapılmak üzere bir spor bayramı düzenlemesine karar verilmişti.

Hazırlıklar

Senenin en muazzam spor hadisesini yapmayı önlerine koyan iki kulüp idare heyeti müşterek bir şekilde bayramın programını oluşturmaya başlamışlardı. Seyircilere bir de sürpriz müjdelenmişti. Her iki kulüp de birinci takımlarına yeni aldıkları oyuncuları takımlarına katarak en kuvvetli halleriyle sahaya çıkacaklardı. Ayrıca eski zaman efsaneleri, emektar futbolcular yani tekaütler de mazinin iddialı maçlarına bir yenisi ekleme fırsatını da bulacaklardı. Her ne kadar merkezinde futbol da olsa diğer branşlar da bu dostluk organizasyonunda ihmal edilmemişti. Çok arzu edilmesine rağmen dört senedir karşı karşıya gelemeyen Galatasaray ve Fenerbahçe atletizm ekiplerine yarışma fırsatı da bahsedilecekti. Bir hafta önceden basına verilen ayrıntılı program şöyleydi: İki kulübün genç oyuncuları saat 13:00'de karşı karşıya gelecek-

ların maçları ile sonra erer. Fenerbahçe-Galatasaray Bayramı da bu anlamda bir istisna olmamıştı. Daha önce ilan edildiği gibi bayramın ilk etkinliği olarak sahaya genç takımlar şu kadrolarla çıkmışlardı: Galatasaray: Erdoğan, Haluk, Ömer, Süleyman, Rıdvan, Özcan, Mehmet, Reha, Muzaffer (Faruk), Adnan, Recep. Fenerbahçe: Celadet, Salih (Muvaffak), Kemal, Kemal, Zihni, Fikret, Erol (Bülent), Hilmi (Erol), Dursun (Hilmi), Konuralp, Faruk. Görüldüğü üzere, Fenerbahçe'nin daha fazla oyuncu denediği bu maçın ilk yarısı golsüz beraberlik ile sonuçlanmıştı. İkinci yarıda birer gol bulan takımlar sahadan dostluk bayramına yaraşır bir şekilde berabere ayrılmışlardı.

İhtiyar Delikanlılar Sahada

Gençler ve B takımların maçlarından sonra çok neşeli geçen ve ilgiyle izlenen Tekautler maçına sıra gelmişti. Bir zamanların milli takımını oluşturan ihtiyar delikanlıların maçı çok eğlenceli geçmişti. Galatasaray'ın ihtiyarları Avni, Lütfi, Burhan, Hayri, Nihat, Fazıl, Arif, Salahattin, L. Mehmet, Muslih, Haldun olarak dizilmişlerdi. Fenerbahçe'nin tekaütleri ise Nedim, Kadri, Yaşar, Şekip, Ragıp, Reşat, Fazıl, Alaaddin, Sabih, Sedat, Bedri'di. Sarı-lacivertliler ilk yarıda Bedri'nin, ikinci devrede ise Alaattin'in ayağından buldukları gollerle sahadan galip ayrılmışlardı.

Beklenen Maç

Günün diğer aktivitesi olan atletizm yarışmaları basına göre sönük geçmişti. Kayda değer ve bir muvaffakiyet olarak anılan dereceler Muzafferin 200 metrede 22.8'lik, Rıza Maksud'un 800 metrede 2.0.22'lik ve Eşref'in 3000 metrede yapmış olduğu 9.02.6'lık derecelerdirdi. Bun-

lar günün iyi dereceleri olarak ilgi odağı olurken diğer alanlardaki dereceler hayal kırıklığı yaratmıştı.

Bayramın asıl oyunu ise sporseverlerce merakla beklenen A futbol takımları maçı bu müsabakalardan sonra oynanmıştı. 5000 kişinin izlediği maçın hakemliğini Sami Açıköney yapmıştı. Galatasaray Osman, Faruk, Salim, Mustafa, Enver, Eşfak, Hikmet, Arif, Cemil, Gündüz ve Gazanfer onbiriyle sahaya çıkmıştı. Fenerbahçe ise şu oyuncuları sahaya sürmüştü: Nuri, Muammer, Murat, Ömer, Ali Rıza, Aydın, K. Fikret, Naci, Melih, Esat, Halit. Başlama düdüğü ile birlikte taraflar birbirlerini yoklamaya

başlanmış ve peş peşe iki gol pozisyonu yaratmıştı. Maçın henüz ikinci dakikasında Melih'ten aldığı güzel bir ara pasını Naci Galatasaray kalesine sıkı bir şut ile yollamış, ancak Osman çok sık bir kurtarışla muhakkak bir golü engellemişti. Bu atağın hemen akabinde Galatasaray, Fener kalesine çok seri bir şekilde inmiş, bu sefer de Cemil'in sert bir şutunu Nuri göz doluran bir kurtarışla çelmişti. Galatasaray bu dakikadan sonra oyuna biraz daha ağırlığını koymuş ve 7. dakikada yine Cemil, Fener kalesine tehlikeli bir şekilde yaklaşırken Murat tarafından cansiperane bir şekilde önlenmişti. Ancak Cimbom'un bu akınları sonuç getirmekte gecikmemiş ve maçın 10. dakikasında Gazanfer topu solda indirmiş ve Nuri'nin bu sefer hatalı bir şekilde terk ettiği kaleye Cemil ve ona arkadan yetişmeye çalışan Murat ortak bir vuruşla topu kaleye sokmuşlardı.

Bu golden sonra Sarı-kanyalar biraz kendilerine gelmişlerse de 12. ve 17. dakikalardaki iki akınlarında birincisi avutla ikincisi ise korner ile neticelenerek sonuçsuz kalmıştı. Bu akınlar Galatasaray'ın baskısını kesmeye yetmemişti. Gündüz'ün güzel pasıyla yine Cemil topla buluşmuş, ancak bu sefer Murat tam zamanında yetişmeyi başarmış ve tehlikenin büyümesini engellemişti. Bu akından sonra Küçük Fikret, Galatasaray kalesi önünde çok müsait bir pozisyonu harcamış, 33. dakikada ise Enver'in ıskaladığı bir topu boş Galatasaray kalesine Melih atamamış ve böylece Fenerbahçe beraberlik şansını elinin tersiyle itmişti. İlk devrenin geri kalan kısmı da Galatasaray hakimiyetinde geçince ilk yarı 1-0 Cimbom'un galibiyetiyle sona ermişti.

Sarı-lacivertliler sahaya iki tadilatla çıkmışlardı. Hatalı bir gol yiyen Nuri'nin yerine kaleye Sabri geçmiş, forvette de müsait bir pozisyonu harcıyan Melih'in yerine İbrahim girmişti. Ancak bu değişiklikler pek bir işe yaramamış olacak ki Galatasaray'ın baskısı ikinci yarının başlama-

sıyla artarak sürmüştü. Bu baskı da semeresini vermekte gecikmemiş, Galatasaray ikinci golünü bulmuştu. Gol ilk yarıda olduğu gibi yine bir kaleci hatası neticesinde yenmişti. Kaleye yeni geçen Sabri, Arif'in sert bir şutunu kurtarmış, daha sonra topu oyuna sokmak istemişti. Bu sırada topu oyuna sokarken acemice bir hareket yapmış ve Cemil ayağını araya sokmayı başarmıştı. Cemil'in ayağına çarpan degajman neticesinde top Gazanfer'in önüne düşmüş, o da topu boş kaleye bırakmakta zorlanmamıştı. Yani uzun lafın kısası gelen gideni aratmıştı Fener cephesinde.

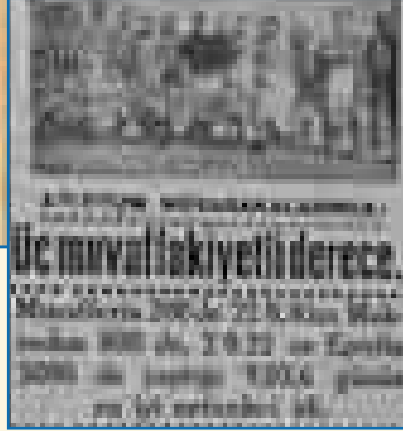
Gelen Gideni Aratır

Bu bariz hatadan sonra Sabri'nin acemilikleri bitmek bilmemişti. İkinci yarının 9. dakikasında Cemil sert bir şut çekmiş, bu şutu bloke etmekte zorlanan Sabri'ye şarj yaparak topu tekrar almış ancak attığı falsollu şut avuta çıkmıştı. Bu sefer Cimbomluların cömert pozisyon harcamalarını fırsat bile Fenerliler bir frikik kazanmışlar, ancak K. Fikret'in ayağından bu pozisyonlardan yararlanamamışlardı. Bu pozisyon sonrası Cimbom'un çalışkan futbolcusu Cemil santradan aldığı topla Fener kalesine kadar inmiş, ancak çektiği sert şut kale direğini yalayarak dışarıya gitmişti. Tam bu sırada oyunu belki döndürecek nitelikte bir şut K. Fikret tarafından çekilmiş, fakat kaleci Osman olağanüstü bir kurtarışla bu tehlikeyi de bertaraf etmişti. Ancak daha Osman kendine gelemeden Naci güzel hareketlerle kaleye tekrar yaklaşmış ve Faruk'u "kıvırdıktan" sonra "sağ ve hava köşeyi bulan" vole bir şutla topu Galatasaray ağları ile buluşturarak takımının şeref sayısını kaydetmişti.

Ama bu gol Fener'i diriltmeye yetmemiş, Galatasaray akınları daha da artarak sarı kanaryalıların kalesini zorlamaya başlamıştı. Gündüz ve Hikmet'in ard arda bulduğu pozisyonlar az farklarla dışarı gitmişti. Ancak Fener'in bu şansı fazla uzun sürmemiş ve ikinci yarının 38. dakikasında Gündüz Fener kalesine doğru yaklaşırken kaleci Sabri'yi üzerine çekmiş ve aşırma bir plaseyle Cemil'i kale çizgisinde topla buluşturmuştu. Cemil'e sadece topu kaleye sert bir şekilde sokmak kalmıştı. Bu golden sonra çok enerji harcayan sporcular biraz yorulmuş ve maç soğumuştur. Netice itibarıyla Galatasaray, Fener Stadi'nden 3-1 galip ayrılmıştı.

Sonuç

Maçın en beğenilen isimleri Osman, Gündüz ve Salim olmuştu. Cemil ise her zaman ki gibi pozisyonları bol bol harcamasında ve artistik denilebilecek hareketlerinden dolayı eleştirilmişti. Fenerin vasat oynayan oyuncularları arasında göze batan isim ise Murat olmuştu. Ancak elbette ki maçın kaderini çizen Fenerin iki kalecisi Nuri ve Sabri'di. Yedikleri üç hatalı gol ile takımları sahadan mağlup ayrılmıştı. Organizasyon geneli itibarıyla beğenilmemişti. Hem ortaya çıkan aksaklıklar, merasimin düzensiz yapılması eleştiri konusu olmuştu. Ancak bu eleştirileri yapanların aslında unuttukları bir kaç şey vardı. Daha önceki tarihlerde çok sayıda yabancı kulüp davet edilirdi ve daha ihtişamlı kutlamalar yapılırdı. Ancak İkinci Dünya Savaşı birçok olumsuzluğu da beraberinde getirmiş ve bu eleştirilerin çıktığı basını bile örneğin kaliteli kâğıttan mahrum bırakmıştı. Bundan dolayı bu şartlarda güzel bir dostluk organizasyonu, ezeli rekabetin dostluk bayramına dönüştüğü bir vesile yaratılmıştı. ■

Hep kazanmak isterim

Alman ekolünde yetişti, Türkiye'ye gelince pişti. Hırslı ve mücadeleci. İdeal bir görev adamı.

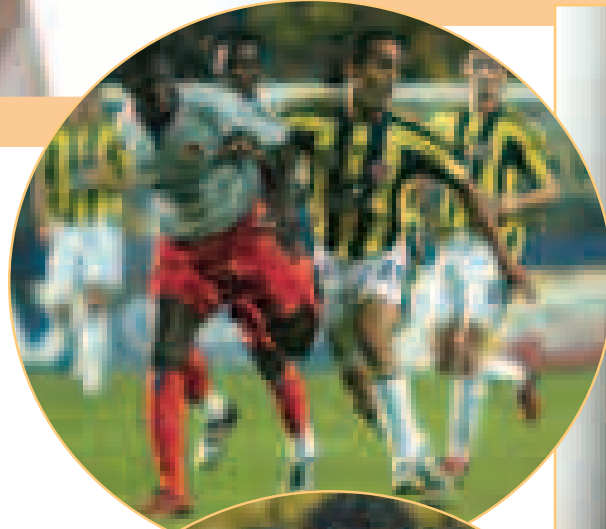
Hani, "Ne iş verilirse yaparım" diyenler vardır ya...

Futbola yaklaşımı, işte onlar gibi. "Nerede görev verilirse oynarım" diyor ve devam ediyor; "Yeter ki oynayayım, yeter ki hep sahada olayım."

Deniz Barış

Baskıya alışmak zorundasınız. Her alanda kazanmaya oynayan bir takımda bu yolda baskı da olacaktır doğal olarak. Ben Fenerbahçe'yi Bayern Münih, Real Madrid gibi takımlarla aynı yere koymak gerektiğine inanıyorum. Çünkü bizde de onlarınkine benzer beklentiler var. Türkiye şampiyonluğu olsun, Türkiye Kupası olsun, Avrupa Kupaları'nda büyük başarılar olsun, hepsini kazanmayı isteyen bir kulüp artık Fenerbahçe. Durum böyle olunca haliyle baskı da oluyor. Sürekli başarı istenen bir yerde stres mutlaka olacaktır. Son iki sene çok iyi geçti bu konuda. Devamı da bu şekilde olacak, biz buna inanıyoruz. Her zaman başarılı olacağız.

Her futbolcunun bir hedefi vardır derler ya. Doğrudur, vardır ama ben hedeflerimi hep küçük tutardım. Asıl hedefim çalışmaktı benim. Çalışmayı ön planda tutarsanız gerisi gelir diye düşünürdüm. Hiç büyük hayallerim olmadı. Basamak basamak ilerlemenin en doğrusu olduğunu düşünmüşümdür hep. Sonucun ne olacağı hiçbir zaman belli olmaz. Basamakları sağlam çıkmalısın. İdmanlarda her gün düzenli olarak çalışıp kendini geliştirdiğin zaman zaten insan bir şeylerin olabileceğini, bir yerlere varacağını anlıyor. Ben de bu amaçla bütün idmanları böyle gördüm. İşimi her zaman iyi yapmaya çalıştım. Ondan sonra da buraya kadar geldim. Geldiğim yer de fena gözüküyor şimdi.

▼Türkiye'ye geldikten sonra basamakları çok hızlı tırmanan oyunculardan birisin. Önce Gençlerbirliği'nde çok iyi sezonlar geçirdin, ardından da Fenerbahçe'ye geldin. Nasıl oldu bu süreç? Bu kadar hızlı olmasını bekliyor muydun? Sonuçta St. Pauli'den Fenerbahçe'ye giden yol daha uzun gibi görünüyor dışarıdan...

▲Türkiye'de benim için hiçbir şey sürpriz olmadı aslında. Bir kere hiç yabancılık çekmedim, hemen uyum sağladım. Bu yüzden farklı gelmedi hiçbir şey. Artık Almanya ile Türkiye arasında büyük farklar yok. Orada nasıl bir futbol ortamı varsa burada da aynısı var. Nitekim buraya geldiğimde hemen takımda yer bulmaya başladım. Gençlerbirliği'nde hemen takımın önemli oyuncusu oldum. Sonra Fenerbahçe dönemi başladı. Burada da kısa sürede forma buldum. Yani her şey benim için biraz hızlı gitti. Bunda en büyük sebep yabancılık çekmemem. Ben bulunduğum ortama çabuk uyum sağlıyorum.

▼St. Pauli'nin çok farklı bir takım olduğunu biliyoruz. Sen o ortamda yetiştikten sonra Gençlerbirliği'ne, ardından Fenerbahçe'ye geldin. Gençlerbirliği'nin aksine, Fenerbahçe taraftarıyla, camiasıyla son derece hareketli bir yapı. Tıpkı St. Pauli gibi. Nasıl karşılaştırırsın iki takımı?

▲Aslında çok farklı yanları da var, benzer yanları da. Farkların başında maddi durum geliyor. Parasal anlamda bakacak olursak, St. Pauli zorlukla ayakta duran bir kulüp. Fenerbahçe ise Türkiye'nin en zengin kulübü. Başarılarına bakarsak, St. Pauli bu sene üçüncü lige kadar düştü. Gerçi ikinci lige çıkma şansları var bu sene. Ama hepsi bu kadar. Fenerbahçe ise son iki yılın şampiyonu. Bu açıdan bakıldığında pek bir benzerlik yok. Ama taraftar açısından bakacak olursak, her ne kadar St. Pauli 3. lige düşmüş olsa da stadı her zaman doludur, taraftarları hiçbir maçı kaçırmaz. Bu açıdan birbirine benzerler yani. Öte yandan Almanya'da taraftarlar genel olarak futbolu şov olarak görürler. Başarılı olmak tabii ki isterler ama yenince alkışladıkları kadar yenildiklerinde de alkışlarlar. St. Pauli semt olarak özel bir yer olduğu için insanlar maçtan sonra restoranlara, kafelere, barlara gider. Oradaki insanlar eğlenmeyi severler. Fenerbahçelilerde eğlenmeye bayılıyor ve her hafta Kadıköy'de çılgınlar gibi bağırıyorlar. Fenerbahçe'nin 30 milyonun üzerinde taraftarı var. Hepsi son derece takımlarına bağlı. Bunlar önemli şeyler.

▼Böyle tutkulu bir taraftar önünde oynamak pek kolay olmasa gerek. Sonuçta onların yarattığı güzel atmosfer kadar baskı da öne çıkıyor. Senin üzerinde taraftarın böyle bir etkisi var mı? Senin için bir baskı oluyor mu?

▲Baskıya alışmak zorundasınız. Her alanda kazanmaya oynayan bir takımda bu yolda baskı da olacaktır doğal olarak. Ben Fenerbahçe'yi Bayern Münih, Real Madrid gibi takımlarla aynı yere koymak gerektiğine inanıyorum. Çünkü bizde de onlarınkine benzer beklentiler var. Türkiye Şampiyonluğu olsun, Türkiye Kupası olsun, Avrupa kupalarında büyük başarılar olsun, hepsini kazanmayı isteyen bir kulüp artık Fenerbahçe. Durum böyle olunca haliyle baskı da oluyor. Sürekli başarı istenen bir yerde stres mutlaka olacaktır. Son iki sene çok iyi geçti bu konuda. Devamı da bu şekilde olacak, biz buna inanıyoruz. Her zaman başarılı olacağız.

▼Gençlerbirliği'ne ilk geldiğinde her şeyin bu kadar çabuk gerçekleşeceğini, mesela Milli Takım'a bu kadar hızlı yükseleceğini tahmin etmiş miydin? Önce bir tutunayım mı dedin, yoksa hedefleri daha en baştan büyük mü tuttun?

▲Her futbolcunun bir hedefi vardır derler ya. Doğrudur, vardır ama ben hedeflerimi hep küçük tutardım. Asıl hedefim çalışmaktı benim. Çalışmayı önplanda tutarsanız gerisi gelir diye düşünürdüm. Hiç büyük hayallerim olmadı. Basamak basamak ilerlemenin en doğrusu olduğunu düşünmüştümdür hep. Sonucun ne olacağı hiçbir zaman belli olmaz. Basamakları sağlam çıkmalısın. İdmanlarda her gün düzenli olarak çalışıp kendini geliştirdiğin zaman zaten insan bir

şeylerin olabileceğini, bir yerlere varacağını anlıyor. Ben de bu amaçla bütün idmanları böyle gördüm. İşimi hep iyi yapmaya çalıştım. Ondan sonra da buraya kadar geldim. Geldiğim yer de fena gözüküyor şimdilik.

▼ Milli Takım'a geldiğinde kendini çok önemli bir mücadelenin içinde buldun. Dünya Kupası'na gitmeyi ne olursa olsun çok isteyen bir takım vardı karşında ve zorlu maçlar oldu. Ve şu anda üç maç kala kritik bir durum var. Milli Takım'ın şansını nasıl değerlendiriyorsun ve nasıl katkı sağlayacağını düşünüyorsun?

▲Şimdi biz önemli bir değişim yaşadık. Yeni bir hocayla yola devam ediyoruz. Bakalım nasıl bir katkısı olacak bu değişikliğin? Tabii ilk iş olarak Fatih Hoca kendi takımını kuracak, Danimarka maçına kadar futbolcuların performanslarını izleyecek, kendi kulüplerinde ne kadar yer bulabiliyorlar bunun notlarını çıkaracak ve en iyisi hangisiyse onu oluşturacak. Şunu kimsenin unutmaması gerek. Sadece biz futbolcular için değil bütün Türkiye için çok önemli bir olay Dünya Kupası'na gitmek. Herkes bunu çok istiyor. Özellikle Almanya'da yaşayan Türkler sabırsızlıkla bekliyorlar. Eğer gidilemezse çok büyük bir hayal kırıklığı yaşayabilirler. Sadece onlar değil hepimiz çok üzüleceğiz. Bu yüzden ne yapıp edip gitmeliyiz. Bu hayal kırıklığını yaşatmamak için elimizden geleni yapmalıyız. Almanya'da doğup büyüdüğüm için oradakilerin neler hissettiğini aşağı yukarı biliyorum. Ve bunu düşündükçe daha şimdiden heyecanlanıyorum. Eğer gidersek inanın çok güzel olacak ve inanılmaz şeyler yaşayacağız.

▼ Neler hayal ediyorsun o ortamda? Mesela şunu söyleyebilir misin? Tribünler olduğu gibi kırmızı-beyaz olacak! Nasıl bir ilgi olur? Sokaklar falan panayır alanına döner değil mi?

▲Dünya Kupası olunca zaten böyle olur. Ama biz olursak bambaşka olacak, bu kesin. Dünya Kupası çok büyük bir organizasyon sonuçta. Sadece statlardaki seyirciden oluşmayacak bizim arkamızdaki destek. Biliyorsunuz meydanlara dev ekranlar kurulur böyle büyük turnuvalarda. Oralarda da mahşeri bir kalabalık bizi destekleyecek. İnsanlar bizim başarımızın için kenetlenecekler. Stada gelmeyenleri de arkamızda hissedeceğiz. O derece büyük bir destek olacak. İşte bu nedenle mutlaka gitmemiz gerekiyor Dünya Kupası'na. Çünkü gidersek oranın en güzel rengi biz olacağız.

▼ Biraz da performansı konuşalım. Bu destek, bu seyirci avantajı Türkiye'yi başarıya taşıyor mu? Gidersek eğer, çok büyük başarılar alınız der misin?

▲Kesinlikle alınız. Bakın bizim çok iyi bir takımımız var. Sadece seyirci desteğiyle şampiyon olunmaz. Takımınız da iyi olacak. Bizim takımı da kimse küçümsemez. Çünkü çok süper bir takımımız var. Futbolcularımızın hepsi dünya yıldızı kalitesinde. Daha da önemlisi uyumluyuz. O bakımdan çok başarılı olacağımıza inanıyorum. Umarım bir önceki Dünya Kupası'ndaki başarıyı geçeriz.

▼ Sen hem defansif orta saha, yani çapa olarak, hem de kanatlarda bek olarak oynayabiliyorsun. Üstelik her iki kanadı da kullanabiliyorsun. Görev verildiğinde defansın göbeğinde de son derece başarılı bir performans çizebiliyorsun. Peki senin gerçek yerin neresi? Sen nerede oynadığında kendini en rahat hissediyorsun?

▲Çok zor bir soru. Açıkçası ben hiçbir zaman mevki seçmek gibi bir lüksüm olduğuna inanmıyorum. Öyle şurada oynayayım, yok burada oynamayayım gibi bir kapisim olmaz. Hangi bölgede görev verilirse oynarım. Yeter ki oynayayım, yeter ki sahaya çıkayım. Sonuçta sizin nerede oynayacağınızın takdiri hocanın elindedir. O size nerede oynamanızı söylerse orada oynamak durumundasınız. Ben de nerede olursam olayım elimden gelenin en iyisini yapmaya çalışırım. Geçen sezon da böyle oldu, bu sezon da böyle olacak. Gerçi geçtiğimiz dönemlerde çok sakatlık yaşadım. Cezalı durum da olduğum dönemler de oldu. Ama ligin sonunda form tuttum yeniden. Ve hoca nerede yer veriyse orada oynadım. Bunu da başarıyla yaptığımı düşünüyorum. Sonuçta birçok pozisyonda oynadım ve oynamaya devam ettim.

▼ Ama yine de senin kendini daha güçlü hissettiğin bir yer vardır mutlaka. Sonuçta insan bazı yerlerde daha rahat oynuyordur öyle değil mi?

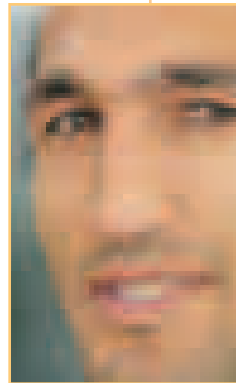
▲Aslında garip bir durum var. Sol bek olarak Milli Takım'a kadar yükseldim. Demek ki o bölgede iyi oynamışım. Ama asıl yerim orası diyemem asla. Mesela defansif olarak iyi olsam da sol ayakla iyi ortalar yapamıyorum. Bir Ümit Özat gibi ya da o bölgenin sol ayaklı oyuncuları gibi değilim. Açıkçası, ben kendimi ya defansif orta saha olarak ya da defans dördlüsünün göbeğinde kendimi daha iyi hissediyorum. Oralarda daha verimliyim diye düşünüyorum.

▼ Futbolcu alışkanlıklarını Almanya'da edindin. Oranın altyapısında büyüdü ve futbolu orada öğrendin. Sonra Türkiye'ye geldin. Türkiye ile Almanya'yı karşılaştığında ne gibi farklar gördün? Her şey farklı mı? Yoksa benzerlikler var mı?

▲Aslında ben Türkiye'de çok da farklı bir ortam bulmadım. Gerçi hocadan hocaya değişiyor, ama şöyle düşünün, ben zaten 1,5 seneden beri Daum ile çalışıyorum. Yani zaten bir Alman hocayla beraberim. O yüzden büyük bir fark hissetmiyorum. Gerçi şunu da kabul etmek lazım; yabancı hocalar bambaşka antrenman yaptırıyorlar. Almanya ile Türkiye'de o kadar farklı çalışma sistemleri yok artık. Sonuçta bütün antrenmanlar birbirine benziyor aşağı yukarı. Altyapıları karşılaştırmak gerekirse, şöyle bir sorun var. Ben Türkiye'nin altyapısını o kadar da bilemiyorum. Ama üst düzey futbolda büyük fark yok.

▼ Hayatında çok önemli bir maçı diye anlattığın, hiç unutmadığın bir karşılaşma var mı?

▲Her maç. Her maç benim için çok önemlidir. Her maçı dönüm maçı gibi görürüm. Hep kazanmak isterim. Kazanamadığımız her maç beni kahreder. ■

Açıkçası ben hiçbir zaman mevki seçmek gibi bir lüksüm olduğuna inanmıyorum. Öyle şurada oynayayım, yok burada oynamayayım gibi bir kapisim olmaz. Hangi bölgede görev verilirse oynarım. Yeter ki oynayayım, yeter ki sahaya çıkayım. Sol bek olarak Milli Takım'a kadar yükseldim. Demek ki o bölgede iyi oynamışım. Ama asıl yerim orası diyemem asla. Mesela defansif olarak iyi olsam da sol ayakla iyi ortalar yapamıyorum. Bir Ümit Özat gibi, ya da o bölgenin sol ayaklı oyuncuları gibi değilim. Açıkçası, ben kendimi ya defansif orta saha olarak ya da defans dördlüsünün göbeğinde daha iyi hissediyorum. Oralarda daha verimliyim diye düşünüyorum.

Türkiye'de çok da farklı bir ortam bulmadım. Gerçi hocadan hocaya değişiyor, ama şöyle düşünün, ben zaten 1,5 seneden beri Daum ile çalışıyorum. Yani zaten bir Alman hocayla beraberim. O yüzden büyük bir fark hissetmiyorum. Gerçi şunu da kabul etmek lazım; yabancı hocalar bambaşka antrenman yaptırıyorlar. Almanya ile Türkiye'de o kadar farklı çalışma sistemleri yok artık. Sonuçta bütün antrenmanlar birbirine benziyor aşağı yukarı. Altyapıları karşılaştırmak gerekirse, şöyle bir sorun var. Ben Türkiye'nin altyapısını o kadar da bilemiyorum. Ama üst düzey futbolda büyük fark yok.

Şarabının adı

Bağış Erten

PORTO

Yavaş başlayan, mutedil giden, ama son yıllarda yer yer kasırgaya dönen bir tarih. Efsane futbolcularıyla bir kültür, bir odak... En başarısız zamanlarında bile efsanelerle dolu kadrosuyla bir abide... Cubillas, Pinga, Pedroto, Futre, Oliveira, Joao Pinto, Jardel, Zahovic, Conceicao... Portoludur hepsi, gururla da söylerler hâlâ. Tıpkı şimdilerde Deco, Maniche, Derlei ve Carvalho gibi isimlerin ısrarla altını çizdiği gibi. 2004'te Estadio das Antas'tan, Estadio do Dragao'ya taşındıklarından beri ejderlerin ruhu hiç sönmeden ateş almaktadır. Onlar ejderhaldır ve öfkelerinden korkulur...

İLK YILLAR

Oysa tarih hiç de böyle başlamadı Porto için. Eski-ydi kulüp eski ol-masına da, eski-nin kötü anlam-larını da barındı-ıyordu bünye-sinde. Daha ilk yıllarından işlerin pek de yolunda gitmeyeceği gö-rülmüştü. António Nicolau d'Almeida 1893 yılında çatısını çatığı kulübün bu kadar kısa ömürlü olacağını tahmin etmemiştı muhte-melen. Gerçekten de kurulduğu zaman kimse tarafından ciddiye alınan bir takım değildi Porto. Renkleri mavi-be-yazdan, logosu ise bir futbol topu ve kulübün baş harfle-ri olan FCP'den oluşan kulüp, kurulur kurulmaz zor gün-lerle uğraşmaya başlar. Kulübün kurucusu d'Almeida bir şarap ihracatçısı ve saygıdeğer bir işadamdır, ama kur-maktan başka yapabileceği pek bir şey yoktur kulüp için. Nitekim birkaç maç oynadıktan sonra, Porto yok olmaya terk edilir. Ta ki 1906 yılına kadar. O zamana kadar kulübün ne adı duyulur ne de sanı. Hatta kapısına kilit vurulur. 1906 yılında ikinci kez doğar Porto. Monterio da Costa adlı biri kulübü devralır ve şehrin takımı yap-mak için çalışmalarına hız verir. İşte asıl kuruluş dönemi de o zaman başlar Porto'nun. Zaten tüm kurumsallaşma hamleleri de bundan sonra yapılır. Porto günümüzde kullandığı logosuna bu dönemde kavuşmuştur mesela. il-kindeki gibi yine FCP harfleri yer alır fakat bu kez şehirle bütünleşmek adına Porto şehrinin simgesi de yeni logo-nun bir parçası olmuştur. Renkler hiç değişmez ama. 1893'te ne ise bugün de odur. Çünkü 'mavi ve beyaz' saflığın, sükunetin, sürekliliğin simgesidir onlar için. Kal-di ki erken dönem Portekiz bayrağını da simgeler bu

futbolunun tadı var!

renkler. Artık demir almak günü gelmiştir. Portekiz futbolu önemli ekollerinden birini yaratmıştır. Lakin başlangıç yılları, ki neredeyse hiç bitmeyecek kadar uzun sürmüştür, sıra-dan bir takım görüntüsünden öteye geçe-mez. Orta halli Portekiz takımlarından bi-ri kimliğiyle kendi yağında kavrulur Porto on yıllar boyunca. Arada alınan yükte hafif ama mana da büyük galibiyetlerle avunulur bol bol. Şampiyon da olmuşlar-dır gerçi. 1939, 1940, 1956, 1959 yıllarında olmak üzere numunelik tadında tam dört kez... Evet, kötü duruma düşmüşlerdir hiç. Ama Sporting'in, Benfica'nın epeyce gerisinde kalmışlardır. O yüzden de pek esameleri okunmamıştır yıllarca. 1948 yılında dönemin efsane takımların-dan Arsenal karşısında alınan 3-2'lik ga-libiyet, 'ara gazi' tadında takım ruhunu ayakta tutar. Lakin şu gerçek pek deyiş-ecek gibi değildir. Onlar Portekiz'in olsa olsa üçüncü büyüğü olabilirler. Nitekim 1960'larda tam silkinmiş yükseleceken, iflasın eşiğine gelirler ve bütün değerli oyuncularını Benfica'ya satarlar. Kolay değildir büyük takım olmak, çabalyorlar-dır, ama engeller aşmakla bitmez o yıllar-da. Ama top yuvarlaktır, hızlı döner ve her zaman yön değiştirir. Tarihini falsolu süzülüşü bir şekilde özlem içinde bekleyen Portoluların önüne güzel bir pas elbette bırakacaktır. Ama şampiyonluklar, zafer-ler Portoluların takıntısı değildir. Onlar se-verler sevabına, şampiyonluk bu sevginin olsa olsa ödülü olur. Ki insan ödül almak için sevmek ki!

PORTO DEVRİMİ BAŞLIYOR

Öyle ya da böyle, döner saatli maarif takviminin yapıları. Ve 1970'lerin so-nuna gelinir. Pinto da Costa futbol şube sorumlusu, Josa Maria Pedroto da teknik adamdır. Ama asıl olarak takım da bir garip hava vardır. Bu iki Porto sevdalısı adam ahdetmişlerdir. 19 senedir beklenen şampiyonluk gelmelidir. Tamam gerekirse

haybeye de severler takımlarını. Ama bir ödüle de susamışlardır. Nitekim iki akıl bir olunca Porto da muradına erer, şam-piyon olur. Hem de iki sene üst üste. Artık Porto gerçeği Portekiz futbol zabıtlarına geçmeye başlamıştır. Tarihte yeni bir say-fa, o sayfaya da yeni bir başlık atmanın zamanıdır. Porto Devrimi'nin sesi duyulmaktadır. 1982 yılında bu devrimi kıvılcımlandıran isimlerden Pinto da Costa, kazandırdığı başarılarla 'terfilenir' ve Porto başkanı olur. Teknik direktör olarak ilk aklına gelen ismi tahmin edersiniz sanırım. Evet Porto'yu yıllar sonra zafere taşıyan isimler 'ekibi toplamış' yeniden sefere çıkmıştır. Ama ne sefer! 1984 yılında Porto Avrupa kupalarındaki ilk finalini oynar ve Avrupa Kupa Galipleri Kupası'nı İtalyan oyununa kaybeder. Gerçi rakip koskoca Juven-tus'tur, ama Portekiz basınına göre kara gömlekli birinden yardım almayı da ihmal etmemiştir İtalyanlar. 2-1'lik skorla kaybe-dilen bu kupanın üzüntüsü gelen acı ha-berle katmerlenir. Porto'yu şahlandıran teknik adam Pedroto'ya kanser teşhisi konmuştur ve göreve devam edemez efsa-ne antrenör. İşin kötüsü sadece göreve değil, hayata da devam edemez Pedroto,

bir sene içinde hayata gözlerini yumar. Artık komuta kademesinde Artur Jorge vardır. Ama isimler değişse de felsefe be-lirlenmiştir artık. Porto tarihinin dönüm noktasını belirleyen başkan Pinto da Cos-ta, yol planını herkese gayet net bir şekil-de anlatmıştır. Porto büyük takım olacak-tır. İşte bu yüzden 1985 ve 1986 yılında alınan şampiyonluklar tatmin etmez onu. Eğer Portekiz'in ve dünyanın en büyükle-rinden biri olacaklarsa, kendilerini Avru-pa'da da ispat etmelidirler. Bu hevesle öy-le bir kadro kurar ki, seyrine doyum ol-maz. Madjer'li, Futre'li, Pinto'lu, Pache-co'lu, Mlynarczyk'li kadroyla öyle bir tempo yakalarlar ki yakalayana aşk ol-sun. Bütün konsantrasyonlarını Avrupa'ya döndürdükleri yıl 1987'dir. O sene engel-leri teker teker aşar Porto. Dinamo Kiev'i eledikleri ve finale çıktıkları gün anlamış-lardır, hedef çok yakındır. Ama rakip Matthäus'lu, Brehme'li Bayern Münih'tir. Yine de mucizenin çıkacağı tutmasın bir kez, kimlere krampon yedirmiştir, bunu en iyi futbol tarihi bilir. Madjer'in topu-ğuyla attığı o gol aslında Bay Portekiz'i takdimimizdir: Porto artık Avrupa Şam-piyon Kulüpler şampiyonudur, yani en bü-yüktür. Artur Jorge ile başkan da Costa, işbirliği ödülleri en büyüğünü almıştır. Artık Pedroto rahat uyuyabilir yatağında. Sonrası bir Porto hikyesidir. Sürekli şam-piyon olurlar ligde. 1994-1999 arası tu-lum çıkarırlar. Bu dönemde Bobby Rob-son ile başlayan şampiyonluk zinciri, An-tonio Oliveira ile devam eder ve Fernan-do Santos kulübün üst üste beşinci şam-piyonluğuna imzasını koyan son isim olur. Bu Portekiz tarihinde bir ilktir. Santos sonrası kısa süre Octavio Machado dö-nemi yaşanır. Machado görevten ayrıl-dıktan sonra da Jose Mourinho Por-to'nun başına geçer. Sıradan bir teknik adamdır o zaman. Leiria gibi bir takımın başında yeniden kariyer planları yap-maktadır. Ama Porto'da başkan hâlâ da Costa'dır ve kime güveneceğini iyi bil-mektedir. Bir kez daha haklı çıkmıştır da Costa. Mourinho 2002-2004 arasındaki dö-nemde önce Celtic'i 3-2 devirerek UEFA

Kupası'nı, daha sonra ise Monaco'yu 3-0 yenerek Şampiyonlar Ligi'ni kazandırır Porto'ya. Bu zaferlerin artık bir tek anlamı vardır. Portekiz futbolunun en büyüğü ar-tık Porto'dur ve bu kadarla kalmamış, dünya futbolunun da önder kulüplerinden biri olmuşlardır. İşte böyle yazılır Porto tarihi. Yavaş başla-yan, mutedil giden, ama son yıllarda yer yer kasırgaya dönen bir tarih. Efsane fut-bolcularıyla bir kültür, bir odak... En ba-sarısız zamanlarında bile efsanelerle dolu kadrosuyla bir abide... Cubillas, Pinga, Pedroto, Futre, Oliveira, Joao Pinto, Jar-del, Zahovic, Conceicao... Portoludur hepsi, gururla da söylerler hâlâ. Tıpkı şimdilerde Deco, Maniche, Derlei ve Car-valho gibi isimlerin ısrarla altını çizdiği gi-bi. 2004'te Estadio das Antas'tan, Estadio do Dragao'ya taşındıklarından beri ejder-lerin ruhu hiç sönmeden ateş almaktadır. Onlar ejderhaldır ve öfkelerinden korkulur.■

Şeref Kürsüsü

- Avrupa Süper Kupası: 1 (1987)
- Kıtalararası Kupa: 2 (1987, 2004)
- Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası/Şampiyonlar Ligi: 2 (1987, 2004)
- UEFA Kupası: 1 (2003)
- Portekiz Lig Şampiyonluğu: 19
- Portekiz Kupası: 12
- Portekiz Süper Kupası: 14

Devlerin Hikâyeleri

A klımda hep o görüntü var. Yıl 1987. Viyana'dayız, Prater Sta-dı'nda. Şampiyon Kulüpler Kupası finali. Adı sanı yeni yeni kulaklara ça-lınmış bir Portekiz takımı Bayern Münih karşısında final mücadelesi veriyor. Üç sene önce Juventus'a karşı Kupa Gali-pleri Kupası finalinden sonra yeniden fi-nale çıkmışlar. Hem de bir zamanların mekanik takımı Dinamo Kiev'i (hem de Beşiktaş'ı o sene çeyrek finalde ezip geçen Dinamo Kiev'i) eleyip gelmişler oraya. Tabii ki bu finalde Bayern Münih kazanacak ama kim bu mavi çizgili formalı adamlar? Beklenen golü atıyor hemen Bayern. Ama merakımız bitmi-yor. Rakip direndikçe oyuncuların tadı-na varıyoruz. İyi de kim bu adamlar? Futre'yi, Souza'yi, Andre'yi az çok ta-nıyoruz, 1986 Dünya Kupası'nda İngil-tere'yi deviren kadrodan. Üstelik zayıf taraf olduklarından bol bol sempati de duyuyoruz. Golü yedikten sonraki mü-cadeleleri ise tam alkışlık. Güzel de kim bu adamlar? Sonra goller geliyor arka arkaya. Önce penaltı, sonra Cezayirli Madjer'in inanılmaz topuk golü ve bu kupa yitip gidiyor Bayern'in elinden ve o mavili çizgili formalılara hediye edili-yor. Anladık, iyi, güzel de kim bu adamlar? İşte o gün öğrendi dünya kamuoyu Por-to'nun ismini. Bir daha da unutmadı haliyle. Çünkü adını bir kez o tepeye yazdırdıktan sonra yitip gitmediler fut-bol gündeminden. Tam tersine istikrarlı bir şekilde hep var oldular zirvede. Şampiyonlar Ligi'nin müdaviyidiler, uluslararası futbolun hep müstesna konuklarından oldular ve tüm bunları başarılarla

süslediler... Dünya futbol tarihi için belki küçük, ama kendi futbol ge-lenekleri ve Portekiz futbolu için büyük adımlar attılar. Sporting Lizbon ve Benfica'dan sonra futbol tarihinin üçüncü imtiyazlı Portekizlisi oldular ve bu bayrağı hâlâ bırakmıyorlar.

Altan Aksoy

Hayatım futbol!

İnsanların şanslarını kendilerinin yarattığına inanıyorum. İnsan çalıştığı ve işine saygı duyduğu sürece beklediği şansı her zaman yakalayabilir. Ben mesela, büyük bir takımda oynamayı çok istiyordum. Bunu 29 yaşında başardım. Ama sürekli inat ettim. Tabii bunun sebebi de futbolu çok seviyor olmamdı. O sevgi olmasaydı, bu kadar dayanamazdım herhalde.

▼Sen İzmirli değil mi?
▲Futbola İzmir'de başladım ama aslen Karadenizliyim, Rizeliyim.
▼Futbola başlangıç öykün nasıl?
▲Ortaokulda okurken, okul takımının seçmelerine gittim. Daha sonra bir okul maçımızı izleyen Göztepe'nin altyapı hocaları rahmetli Erdal Çubukçuoğlu beni beğenmiş. Yanına çağırıp "Göztepe'de oynamak ister misin?" diye sordu. Anneme babama hep "Beni bir altyapıya verin" derdim; onlar da geçirirlerdi. Böyle bir teklif gelince "Seve seve oynarım" dedim. Ailem de kabul edince 1990'da Göztepe altyapısında futbola başlamış oldum.
▼Ortaokulda okuyorsun. Göztepe de çok köklü, geçmişte büyük başarılar imza almış bir kulüp. "Ben futbolcu olacağım" diye kafana koymuş muydun o zamanlar, yoksa şans mı oldu?
▲Topu ilk elimde aldığımdan itibaren içimde futbolcu olma hevesi hep vardı. Ama çevremdekiler sorduklarında yalandan "Subay olacağım" veya "Doktor olacağım" derdim. Fakat dediğim gibi içimde hep futbolcu olmak vardı. Göztepe altyapısına başladığımda çok zayıf bir çocuktum, cılızdım yaşlarıma göre. Takımdaki diğer çocukların hepsi benden iri çocuklardı. Bu yüzden

Futbolu çok seviyorum. Evlenmeden önceki dönemlerde, özellikle de Adana'da, maçtan çıkıp, halı sahada top oynamışlığım vardır. Aslında sakıncalı ama futbol oynama isteği o kadar fazlaydı ki, maçtan iki-üç gün önce evden aşağı iner, gider sitenin çocuklarıyla oynardım. Benim ayakta durabilmemin en büyük nedeni bu futbol sevgisidir. Futbol benim için yaşamak gibi bir şey.

Türkiye'de futbolcuların futboldan çok daha fazla düşünceleri gereken durumlar var. Birçok sosyal problemle uğraşıyorsunuz. Aslında gerek antrenman yönünden, gerek maç temposu açısından, ki son yıllarda futbolun temposu da çok arttı, futbolculuk çok ağır bir meslek. Artık inanılmaz bir fizik gücüne dayalı futbol oynanıyor. Tüm bunlarla baş edebilmek için maddi ve manevi anlamda ortamın iyi olması lazım. Futbolcunun futboldan başka bir şey düşünmemesi gerekiyor. Türkiye'de bunun sağlamadığını düşünüyorum. Bunu sağladığımız takdirde bence Türk futbolu ve Türk futbolcusu çok daha üst seviyelere gelecek.

en Romario hastasıyım. Onun o topu alıp dönüşünü, verişini, bitiriciliğini, sürekli kaleyi düşündüğünü, çok beğeniyordum. Türkiye'den de Rıdvan Dilmen'i. O dönemde çocuktuk. Oğuz Çetin'i de çok seviyordum. Yine bir Maradona tartışılmaz. "Futbol bu şekilde oynanır, hücumu böyle gelir, bunlar bunlar yapılır"ı göstermesi için Allah tarafından gönderilmiş! Büyük bir örnekti o. Çok zekiymiş. Zaten bende futbolda zekâyı inanırım. Futbolu zekâyyla, düşünerek oynamak gerektiğini düşünen bir insanım.

sakatlanıyordum diye ilk bir sene rahmetli hocam oynamadı beni. Tabii bir de sonuçta onlar kadar güçlü değildim. İlk sene öyle gitim geldim. Baktım hiç resmi maç oynamıyorum küstüm bıraktım. Babam balıkçılık yapıyordu, onunla denize çıkmaya başladım. Bir zaman sonra hocam aradı, "Sen neredesin, niye gelmiyorsun?" dedi. Bahane uydurmuş olmak için "Malzemem yok" dedim. O da "Gel, ben sana malzeme veririm" deyince, tekrar altyapıya döndüm. O dönem Göztepe A Genç takımı oluşturmaya başlamıştı. Beni de aldılar. Bir sene orada oynadıktan sonra da A takıma yükseldim.

▼"Bu iş olacak" duygusu ne zaman uyandı?

▲A Genç'te iyi bir sezon geçir-

miştim. O zaman hissetmişim, "Evet oluyor" diye düşündüm. Ondan sonra "Artık" dedim, "futbolcu olacağım herhalde".

▼Bir parantez açalım mı: Resmî maç oynama heyecanı vardır ya, o heyecan ne zaman bittiyor? Ne zaman, "bu artık bizim işimiz" duygusuyla heyecan azalmaya başlıyor, yoksa hiç bitmiyor mu?

▲Heyecan bittiğinde zaten futbolu bırakmanız gerekiyor. O heyecan olmadı mı yaptığınız antrenmanlar da, kamplar, yolculuklar da çok ağır gelmeye başlar. Birçok ağabeyimiz şöyle derlerdi: "Özellikle sezon başı kamplarının bezginliği başladığı zaman, içindeki futbol profesyonel anlamda tükenmiştir. Ama tabii futbol sevgisi hiçbir zaman bitmiyor". Ben de öyle düşünüyorum; o heyecan bittiğinde futbol büyük ihtimalle biter. Ben şu an hâlâ aynı heyecanla maçlara çıkıyorum. Yoksa heyecan olmadan bu iş yapılmaz.

▼Göztepe'den sonra...

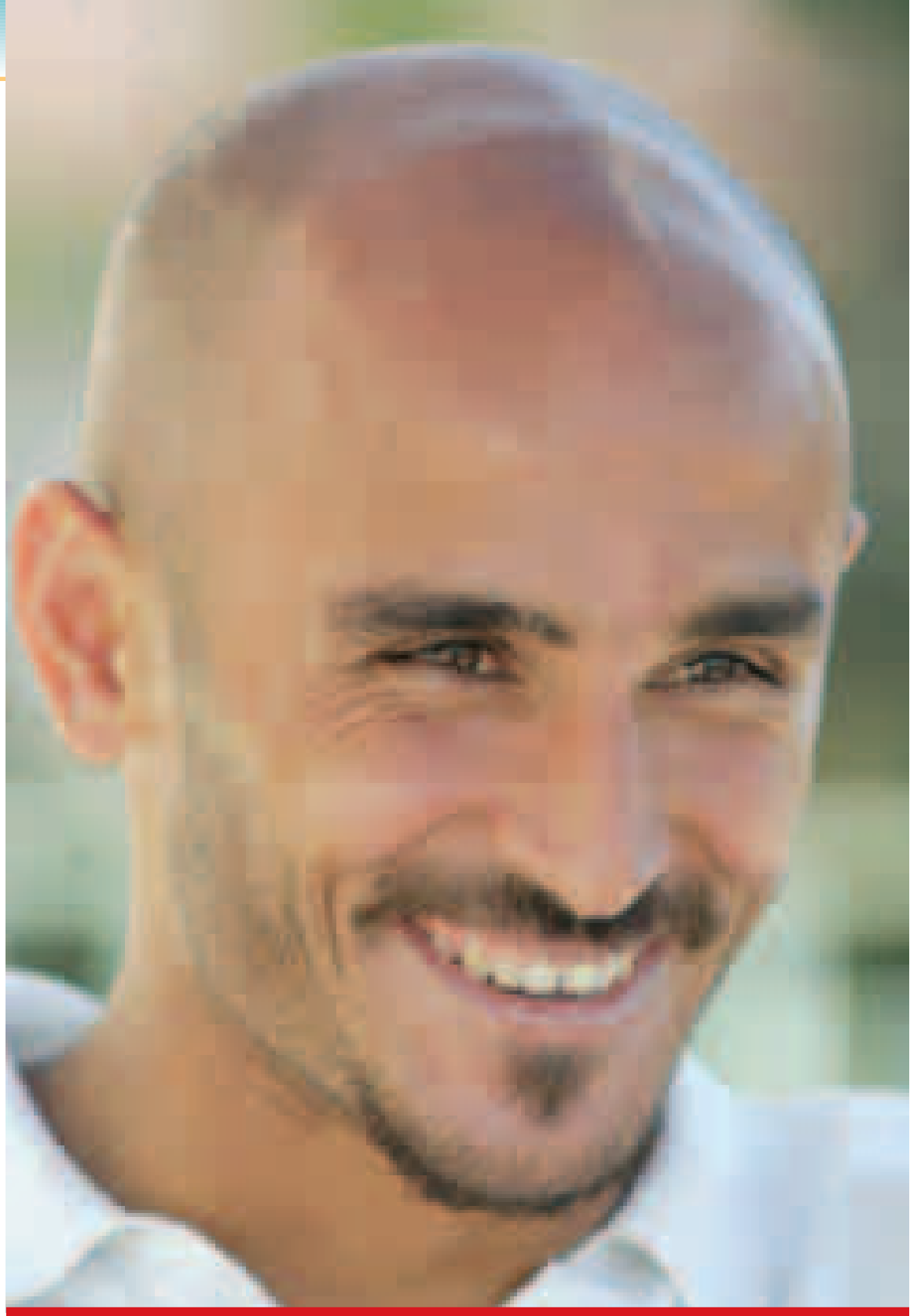
▲İstanbulspor'a transfer oldum. 17-18 yaşındayken büyük takımlara gitme şansım vardı aslında, beni istiyorlardı. Fakat o dönem Göztepe'de klasmandan play-off'a çıkamadı. Beni de ara transferde bir şekilde İstanbulspor'a transfer ettirdiler. Benim amacım o zaman da sadece futbol oynamak olduğundan, aldırmadım. Çocukluk işte, bazı şeyleri çok iyi düşünmüyordum.

▼Hata olduğunu mu düşünüyor musun?

▲Hata değil, yaşanması gerektiğine inanıyorum. Hayatımda yapmış olduğum hataların da, yaşanmışlıkların da yaşanması gerektiğine inanıyorum ben. Doğruları bu şekilde öğreneceğime inanmışımdır hep. İstanbulspor'a gitmeseydim, örneğin sezon sonuna kadar bekleseydim ve büyük takımlara gideceğim diye direnseseydim belki daha farklı boyutta olabilirdi her şey. Belki bu konumda olmazdım da daha kötü bir konumda olabilirdim. Sonuçta o 7.5 seneden iyi dersler çıkarttım.

▼Transferde genç oyuncuların bazen göz göre göre yanlış yaptığını görüyoruz. Örneğin Fenerbahçe'de milli takım düzeyinde 4 tane kaleci var. Tam bir sıkışıklık var yani. Bunları neden yapıyor gençler? Burada çekici olan ne, marka mı?

▲Büyük takıma gitme arzusu en büyük etken. "Bir şans yakalarsam kefeni yırtarım" mantığı var diyebiliriz sanırım. Çünkü büyük takımlarda 2-3 maç iyi oynadığınızda

kendinize güveniniz geliyor. Camia da size güvendiği zaman belli şeyleri alıp götürüyorsunuz zaten. Kapılar her şekilde açılıyor. Belki bu yüzden şanslarını denemek istiyorlar. "Belki" diyorlar, "büyük bir takımın kadrosunda olma şansı bir daha gelmez", bu yüzden şans geldiği anda kaçırmamak için büyük ihtimalle yapıyorlar.

▼Menajerlik sistemi daha gelişmiş olsa bunlar engellenebilir mi?

▲İyi yönlendirmelerle olabilir tabii ki. Aslında ben insanların şanslarını kendilerinin yarattığına inanıyorum. İnsan çalıştığı ve işine saygı duyduğu sürece beklediği şansı her zaman yakalayabilir. Ben mesela, büyük bir takımda çok istiyordum. Bunu 29 yaşında başardım. Ama sürekli inat ettim. Tabii bunun sebebi de futbolla çok seviyor olmamdı. O sevgi olmasaydı, bu kadar dayanamazdım herhalde. O sevgi hep

ağır bastı.

▼Konyaspor'da müthiş bir dönem yakaladın. Gerçekten harika futbol oynuyordunuz, oyundan zevk aldığınızı çok belli eden bir futboldu. O dönemi nasıl değerlendiriyorsun?

▲Konya'da oynadığım dönem, ilk gittiğimiz sene Oğün ağabey, Cenk, Zafer Biryol'un iyi bir çıkışı, Sedat vardı genç bir oyuncu, Zafer Demir... Hepimiz gerçekten çok iyi bir ekip olduk. Tabii bir de oldukça tecrübeli bir takımdık. O tecrübenin vermiş olduğu rahatlık, güven de vardı. Kısaca Konyaspor dönemi oldukça zevk aldığım bir dönemdi, zaten dediğiniz gibi zevk alarak oynuyorduk.

▼Nihayet Galatasaray'a geldin. Fakat sonuçta büyük bir takımdan söz ediyoruz ve özellikle yerli bir oyuncunun 11'de başlaması kolay olamayabilir. Ama iyi bir başlangıç yaptığını söyleyebiliriz? Ne düşünüyorsun?

▲Klasiktir ya, "ben buraya oynamak için geldim". Tabii ki ben de Galatasaray'a oynamak için geldim. Şartlar, koşullar bunu gerektirdi, hocam sol tarafta görev veriyor bana. Aslında ben daha çok serbest oynayan bir futbolcuyum. Çizgiden ziyade gezerek oynuyordum. Ama bana sol tarafta görev verildi ve bu şansı değerlendirmeye çalışıyorum. Elimden geldiği kadar takıma faydalı olmaya çalışıyorum takıma.

▼Ne görüyorsun Galatasaray'da? Şu anda ne iyi? Kulüp olarak bazı sıkıntılar var ama takım daha huzurlu gibi.

▲Ortam iyi, arkadaşlık iyi, her şey yolunda. Çok değil sadece 2-3 yeni oyuncu geldi. Takımda geçmişteki arkadaşlıktan kaynaklanan bir sıcaklık durumu var. Bizim de o ortama iyi uyduğumuza inanıyorum.

▼Bir futbolcu ne zaman "Biz çok iyiyiz, çok iyi gidiyoruz" duygusuyla doluyor?

▲Biz bu sezon şampiyonluğa ada-

yız, bunu başarabileceğimize de inanıyoruz. Ben kendi adıma, Galatasaray'da şampiyonluk yaşamaya, başarılar kazanmaya geldim. Burada daha önceki yıllardan beri oynayan arkadaşlar o başarıyı yakalamışlar, dolayısıyla o başarıya nasıl gidileceğini de biliyorlar. İyi bir oyunla, şampiyonluğun en büyük adaylarından biri biziz.

▼Türkiye'de eskiye göre neyin daha iyi, neyin daha kötü olduğunu düşünüyorsunuz?

▲Türkiye'de futbolcuların futboldan çok daha fazla düşünmeleri gereken durumlar var. Yaşadığınız çevredeki ilişkiler, futbolcuya toplumun bakış açısı... Türkiye'de bazı oyuncular maddi anlamda daha iyi ortamlar yakalayabiliyor. Ama birçok arkadaşımız yakalayamıyor; futbolunu mu oynasın, parasını mı düşünsün, çocuğunun durumunu mu düşünsün? Birçok sosyal problemle uğraşıyorsunuz. Aslında gerek antrenman yönünden, gerek maç temposu açısından, ki son yıllarda futbolun temposu da çok arttı, futbolculuk çok ağır bir meslek. Artık inanılmaz bir fizik gücüne dayalı futbol oynanıyor. Tüm bunlarla baş edebilmek için maddi ve manevi anlamda ortamın iyi olması lazım; futbolcunun futboldan başka bir şey düşünmemesi gerekiyor. Türkiye'de bunun sağlanmadığını düşünüyorum. Bunu sağladığımız takdirde bence Türk futbolu

ve Türk futbolcusu çok daha üst seviyelere gelecek, ki Türk futbolcusu çok yetenekli, çok iyi oyuncularımız var. Özellikle yeni gelen gençler, Galatasaray PAF takımında gördüklerim olsun, Konyaspor'dan bildiğim genç oyuncular olsun gerçekten çok yetenekliler.

▼Dünyada ve Türkiye'de kimi beğeniyorsun? "Bu adam gibi olmak lazım" dediğin biri var mı?

▲Ben Romario hastasıyım, onu çok beğeniyorum. Onun, o topu alıp dönüşünü, verişini, bitiriciliğini, sürekli kaleyi düşündüğünü, çok beğeniyordum. Türkiye'den de Rıdvan Dilmen. O dönemde çocuktuk. Oğuz Çetin'i de çok seviyordum.

▼Futbol zekâsını seviyorsun galiba?

▲Evet. Mesela Maradona tartışılmaz. "Futbol bu şekilde oynanır, hücumla böyle gelir, bunlar bunlar yapılır" ı göstermesi için Allah tarafından gönderilmiş! Büyük bir örnektir o. Çok zekiymiş o. Zaten bende futbolda zekâyı inanırım. Futbolu zekâyıyla düşünerek oynamak gerektiğini düşünen bir insanım.

▼Sen öyle takımlarda oynadın ki, İstanbul haricinde hepsinde çok sağlam bir rekabet var. Adanaspor-Adana Demirspor rekabeti, Göztepe-Karşıyaka rekabeti gibi. Bu rekabeti nasıl buluyorsun?

▲Böylesi bir rekabet şehre ayrı bir renk katıyor. Ama tabii bazı kötü yansımaları da oluyor. Birbirini çok yaralayıcı tavırlara giriliyor. Hatta bazen fiziksel boyutta şiddete dönüşüyor. O şekilde olması kötü ama dediğim gibi şehre renk katması açısından da güzel.

▼Hangisini daha güzel buluyorsun?

▲Burada daha tam yaşayamadım. Adana'da ve Göztepe'de iyiydi. Göztepe-Karşıyaka arasındaki rekabet her zaman iyidir. Adana'da da

Adanaspor-Demirspor arasındaki rekabet iyi bir rekabet. Son 6-7 yıldır aynı ligde olmadıkları için o rekabet ortamı düştü, soğudu gibi. Adanaspor, özellikle son dönemlerde geldiği konum açısından da zaten zor durumda.

▼Bu iki rekabetin şöyle bir özelliği var, 4 takım da birinci ligde değil! Rekabet olumsuz etkilemiş olabilir mi?

▲O şehirlerdeki futbola ekonomik desteğin azalmasıyla alakalı rekabetin düşüşü. O hep içten içe olacak, varlığını koruyacak. Ne zamanki o kulüplere parası olan veya iyi bir yönetimle kulüpleri canlandırabilecek kişiler gelirse, o zaman o rekabet yine alevlenir. Ama şu anda ekonomi ile alakalı.

▼Dünyada hangi futbol ekolünü beğeniyorsun?

▲Brezilya tartışılmaz. Son dönemlerde defansif anlamda da futbola kendilerine yerleştirdiler. O yüzden şu anda en üst düzeyde olan onlar.

Ama tabii Alman ekolünün disiplini tartışılmaz. O disiplinle finaller oynamışlardır, şampiyonluklar görmüşlerdir.

▼Dünya Kupaları'nda kimleri tutarsın?

▲Çocukluğumdan beri Brezilya'yı tutarım. Ama turnuvalara renk veren takımları izlemeyi severim. Bilirsiniz, her turnuvada 1-2 takım çıkar, renk katar ortama. Kimsenin hiç beklemediği takımlardır bunlar. Bir dönem Kamerun olmuştu, Nijerya olmuştu, sonra 2002'de Türkiye oldu. Ben de böyle takımları seviyorum, destekliyorum. Mesela 1994 Dünya Kupası'nda Bulgaristan'ı tutmuştum, İsveç ile beraber.

▼Futbolcunun sosyal sorumlulukları çok ağır. Böyle yitip giden çok yetenek oluyor mu?

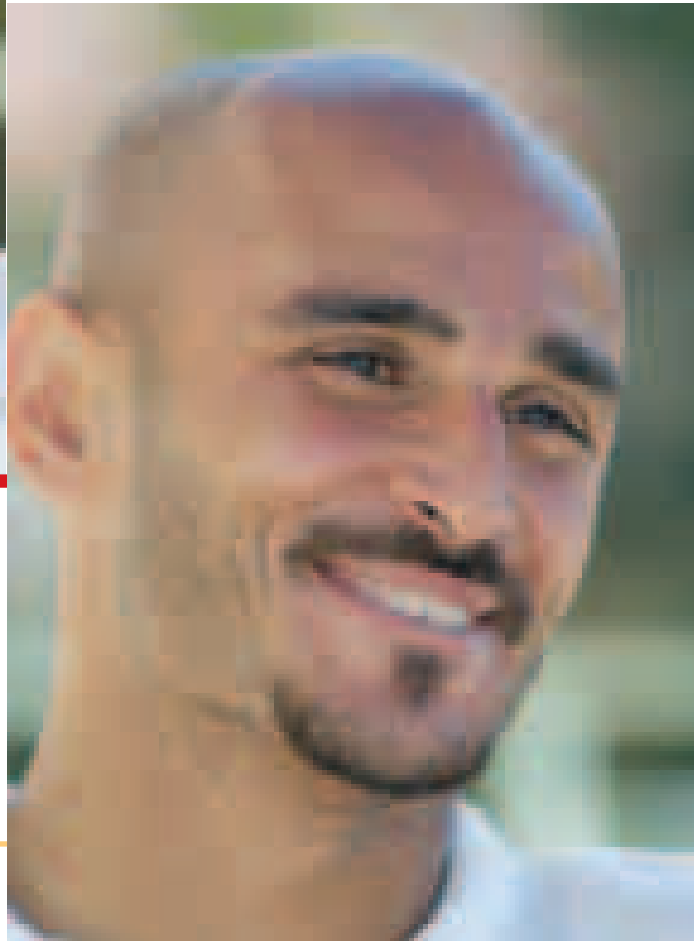
▲Öyle çok arkadaşlarımız var tabii. Belli yerlere gelip bir anda kaybolmuş veya hiç gelememiş olan oyuncular var. Futbolcunun yakın çevresi, sosyal çevresindeki insanlar büyük beklenti içerisinde. Herkes bir şeyler bekliyor. Biz genelde gelir seviyeleri düşük ailelerin çocuklarıyız. Daha sonra para gelmeye başladığında, kontrolü olmuyor. Yaşam tarzınızda değişiklikler oluyor. İnsanların beklentisine cevap vermek için onlara bir şeyler yapmaya çalışıyorsunuz. Ve kapınızda hem aile çevresinden, hem yakın çevreden hep birilerinin problemleri oluyor. Hep bir şeyler var.

▼Peki ne olunca ayakta duruluyor? "Bunu yaptım bu sayede oldu bu iş" dediğin şey nedir?

▲Biraz önce söylediğim gibi, ben futbolu çok fazla seviyorum. Evlenmeden önceki dönemlerde, özellikle de Adana'da, maçtan çıkıp halı sahada top oynamışlığım vardır. Aslında sakıncalı ama iki-üç gün önce evden aşağı iner, gider sitenin çocuklarıyla oynardım. Benim ayakta durabilmemin en büyük nedeni buydu, futbol sevgisi. Futbol benim için yaşamak gibi bir şey.■

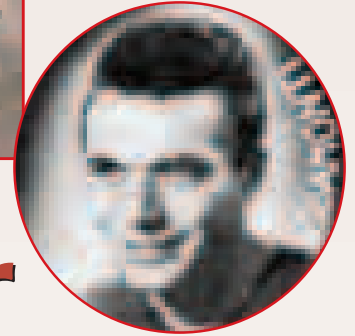
Bu sezon şampiyonluğa adayız, bunu başarabileceğimize de inanıyoruz. Ben kendi adıma, Galatasaray'da şampiyonluk yaşamaya, başarılar kazanmaya geldim. Burada daha önceki yıllardan beri oynayan arkadaşlar o başarıyı yakalamışlar, dolayısıyla o başarıya nasıl gidileceğini de biliyorlar. İyi bir oyunla, şampiyonluğun en büyük adaylarından biri biziz.

Torino

Bir zamanlar maziye bak!

Batık Gemiler

Juventus'tan kopan bir grup, 3 Aralık 1906'da temelini atmıştı kulübün. Yıllar süren varoluş mücadelesi 1945-46 sezonunda Il Grande Torino'yu (Muhteşem Torino) tarih sahnesine çıkardı. 3 Mayıs 1949'da yaşanan uçak kazasından geriye sadece o seyahate gitmeyen 3 oyuncusu kaldı. Ardından yaşanan kriz dönemi 10 yıllık bir duraklamayla atlatıldı. Sonrasında hem İtalya ligi, hem de Avrupa kupalarında önemli başarılar kazanıldı. 1995-96 sezonunda Serie B'ye düştü. Ekonomik kriz yüzünden bir türlü geçmişteki performansıya buluşamadı ve Il Grande Torino İtalya futbolunun asansör takımları arasında anılmaya başlandı.

Kıvanç Koçak

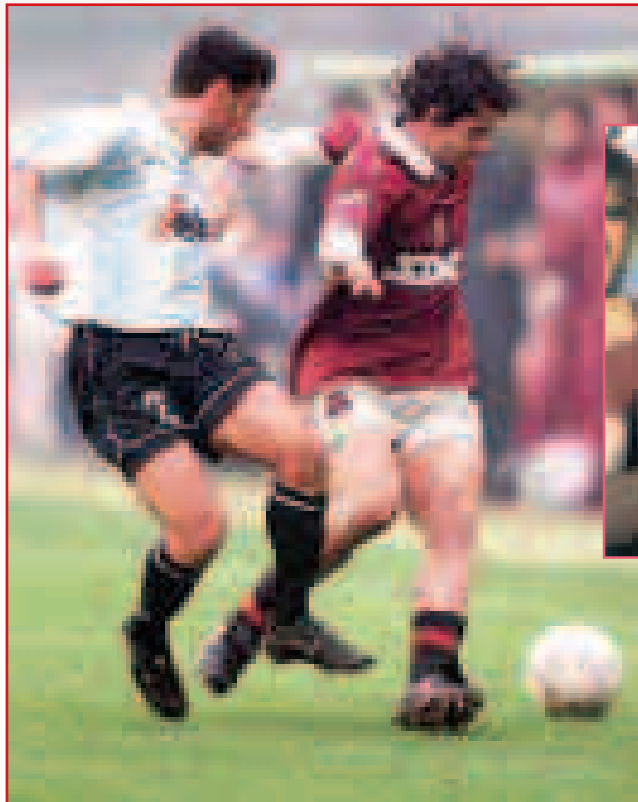
Fabbrica Italiana Automobili Torino", yani FIAT, 1899'da Kuzey İtalya'nın orta boy bir kentini kendine üs olarak seçmesini şöyle açıklıyor: "Torino, tamamen yeniliklerle dolu endüstri şehri olarak, Fiat gibi bir sanayi birliğin büyümesi ve gelişmesi için uygun şartlara sahipti". FIAT, hem yavaş yavaş gelişmekte olan bu işçi şehrindeki potansiyeli hem de kendileri Torino'ya gelmeden iki sene

önce şehirde kurulan futbol takımı, Juventus'taki potansiyeli fark etmişti. Ne var ki Juventus'un bağrından çıkan bir takım, özellikle 1940'lı yıllarda dünyaya kendini "muhteşem" olarak kabul ettirdi; şehrin kendi adıyla anılan bordo-beyazlı bir takım: Torino.

JUVENTUS'TAN KOPANLARIN TAKIMI 1906 yılının 3 Aralık günü, Torino'da bir birahane de toplanan Juventuslu bir grup arkadaş, takım içinde yaşadıkları anlaşmazlığı çözmek için kulüpten ayrılmaktan başka yol kalmadığına karar verir. Daha önce de birçok takımın birleşmesine, ayrılmasına tanık olmuş Torino futbolundaki durum pek de yeni bir şey değildir. İsviçreli Alfredo Dick, FC Torino'nun ilk başkanı olur. Yeni kurulan takım

geri dönüklerinde I. Dünya Savaşı patlamıştır. Savaş futbolu durdurur, ötesinde Torino'yu belki de ilk şampiyonluğundan eder: 1914-15 sezonunda takım Genoa'nın sadece 2 puan ardındadır. Ancak İtalya da savaşa girince, Futbol Federasyonu ligi tatil eder ve Genoa'yı şampiyon ilan eder. Savaş sonrası liglerin yeniden başlamasıyla, başarıya ulaşmak için gayet azimli bir takım havasındaki Torino, ligin önde gelen takımlarından birisi olur. Bachmann, Martin, Mosso, Debernardi gibi oyuncular "Boğalar"ı sürüklemeye başlar.

1924'de, Torino'ya "altın çağlarını" yaşatacak olan kont Marone Cinzano başkanlığa seçilir. Cinzano'nun yönetime gelmesiyle bordo-beyazlılar, özellikle transfer piyasasında çok daha etkin bir rol alırlar: Libonatti, Baloncieri ve Rossetti, "mucizeler üçlüsü" olarak anılmaya başlanır. Aynı dönemde, 1926'da takım için "Filadelfia Stadi" yapılır. Bu tutku, istek ve azim Boğalar'a aradıkları şampiyonluğa 1926-27 sezonunda nihayet getirir. Ne var ki, Federasyon o sezon ligi tescil etmez ve Torino'nun şampiyonluğu resmi bir nitelik kazanmaz. Fakat pes etmezler. 1927-28 yılında bu sefer resmen şampiyon olurlar. Dönemin tek kötü haberi Başkan Cinzano'nun kişisel sebeplerle

yavaş yavaş adını duyurmaya başlar. 1914'de yeni başkan Vittorio Sink İtalyan takımları için ilk olacak bir organizasyona imza atar ve takımı Arjantin'e "turneye" çıkarır. Ancak

Boğalar'a aradıkları şampiyonluğa 1926-27 sezonunda nihayet getirir. Ne var ki, Federasyon o sezon ligi tescil etmez ve Torino'nun şampiyonluğu resmi bir nitelik kazanmaz. Fakat pes etmezler. 1927-28 yılında bu sefer resmen şampiyon olurlar. Dönemin tek kötü haberi Başkan Cinzano'nun kişisel sebeplerle

görevi bırakmasıdır.

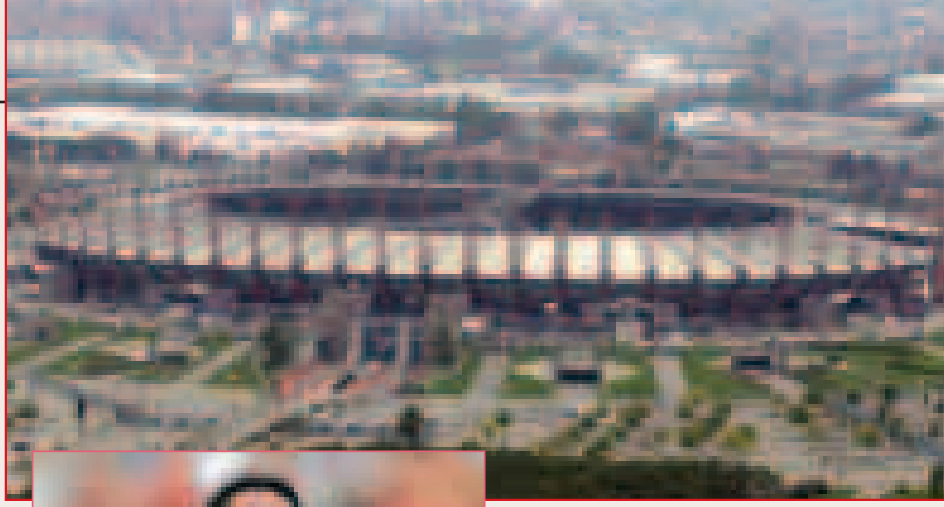
Cinzano'nun ardından 1930'larla birlikte yaşları epeyce ilerleyen oyuncular da jübilelerini yapıp, takımı bırakırlar. Yeni kurulan ve genç isimlere dayanan kadro, rakipleri için zorlu bir takım olsa da orta sıralarda gezinmekten kurtulamaz. 1934'de düşme hattına kadar gerileyen takım ligi 14. sırada bitirir. Sonraki sene ise "Boğa" efsanesi geri dönüşünün ilk işaretlerini vermeye başlar. 1935-36 sezonunu 3. sırada tamamlayan takım İtalya Kupası'nı da finalde Alessandria'yı 5-1 yenerek ilk kez müzesine götürür. Aynı sezon yine ilk kez yaşanan Avrupa Kupaları macerası ise (Orta Avrupa Kupası) 2. turda sona erer. 1936-37 sezonunda takımın isminin başındaki FC (Football Club) ifadesi, AC'ye (Associazione Calcio) çevrilir. Sebep, "Duçe"dir: Mussolini, yabancı tüm kelimelerin kullanılmasını yasaklamıştır. Bordo-beyazlılar yeni isimleriyle ligi 3. bitirirler. İtalya Kupası finalde kaybedilir. 1939'da şampiyonluğa çok yaklaşan takım 4 puan farkla, "scudetto"yu Bologna'ya kaptırır. 30'lu yıllar biterken kadro bir kez daha gençleştirilir; "Muhteşem Torino"nun temelleri atılmaktadır.

IL GRANDE TORINO

40'lı yıllar, sadece İtalya'da değil, dünyada da Torino'nun devri olur. Bu döneme yeni bir başkan Ferruccio Novo ve Inter, Fiorentina, Juventus gibi takımlardan iyi transferle başlayan Boğalar; 1940'da 5., 1941'de 7., 1942'de 2. olurlar. 1942-43 sezonunda teknik direktör Antonio Janni ile 15 sene sonra bir kez daha şampiyonluk yaşanır. Fakat bu seferki şampiyonluk "uzun" sürecektir! Aynı sezon İtalya Kupası da bir kez daha kazanılır. Savaş, futbolun önünü bir daha keser; 1944'de Serie A adı altında resmî lig oynanmaz. Ancak futbol sevgisi çeşitli bölgesel ligler düzenlenmesini sağlar. Torino, ülkenin kuzeyinde düzenlenen ve en güçlü takımların yer aldığı Campionato Alta Italia'da ligi 2. sırada bitirir.

1945-46 sezonu "Il Grande Torino"nun (Muhteşem Torino), o futbol tarihine geçen takımın doğuşu olur: Bacigalupo, Ballarin, Maroso, Rigamonti, Grezar, Loik, Castigliano, Mazzola, Ossola, Gabetto ve Ferraris'den oluşan ve adeta bir makine düzeniyle oynayan Torino'nun karşısında artık hiçbir takım duramamaktadır. 1946-47 sezonunda da 20 takımlı ligin şampiyonu, Juventus'un 10 puan önünde 104 gol atıp, sadece 35 tane yiyen Torino'dur. Torino'nun diğer takımlarla arasındaki kalite farkı o kadar açıktır ki, bu durum milli takıma da yansır: 1947'de Macaristan'la yapılan bir milli maçta sadece kaleci Torino'dan değildir! Torino milli takımı(!) maçı 3-2 kazanır.

1947-48 sezonunda üstüste 3. şampiyonluk gelir. Juventus'un yeni patronu Gianni Agnelli'nin hamleleri bile, bordo-beyazlıların bu sefer 16 puan farkla, ligin bitimine 5 hafta kala şampiyon olmasını engelleyememiştir. 1948'de, Macaristan'ın başına gelen İngiltere'nin de başına gelir; "Torino milli takımı", rakibini 4-0 yenmeyi başarır. 1947-48 takımı, bugün de birçok Torino

tarafatı tarafından gelmiş geçmiş en iyi takım olarak gösteriliyor: 27 golle Boniperti'nin gol kralı olduğu takımda, Mazzola 25, Gabetto ise 23 gole imza attı; Alessandria karşısında alınan 10-0'lık galibiyet en farklı skor oldu; 21 maç üstüste kaybedilmedi; atılan 125

gole karşılık sadece 33 gol yenildi...

SUPERAGA FACIASI: MUHTEŞEM TORINO'NUN SONU...

1948-49 sezonuna da fırtına gibi başlarlar. Ligin bitimine dört hafta kala, Benfica'nın efsanevi kaptanlarından Jose Francisco Ferrera, arkadaşı Torino kaptanı Mazzola'yı arayarak, jübile maçını Torino'ya karşı yapmak istediğini söyler. Mazzola'nun teklifi ilettiği ve takım için uluslararası ilişkilerin çok önemli olduğuna inanan başkan Novo, olur verince takımın 3 Mayıs 1949'da Lizbon'da Benfica'yla bir özel maç için Portekiz'e gitmesine karar verilir. Oldukça güzel geçen ve 4-3 Torino'nun galibiyetiyle sona eren jübile maçından sonra, katile 4 Mayıs'ta İtalya'ya dönmek üzere havalanır. Hava oldukça soğuk, bulutlu ve yağmurludur. Saat 17.00 sularında uçağın Torino havaalanıyla telsiz bağlantısı kesilir ve bir daha haber alınamaz. Ancak hep söylendiği gibi kara haberin gelmesi çok sürmez: Torino'nun uçağı, şehrin yakınındaki Superaga Dağı'nda bulunan eski bir kilise civarında yere çakılmıştır! İl Grande Torino'nun kadrosundan kurtulan olmamış, teknik ekip, gazeteciler ve mürettebattan oluşan 31 kişi, bu feci kazada hayatlarını kaybetmiştir. Torino şehri, efsane takıma yarım milyondan fazla insanın katıldığı büyük bir cenaze töreni düzenler, acısını Superaga'ya diktiği bir anıtla yaşatır. Ancak kazayla birlikte Boğalar için altın çağ da neredeyse bir daha geri gelmemek üzere kapanmıştır.

Ote yandan lig de henüz bitmiş değildir. O muhteşem kadrodan sadece Portekiz'e gitmeyen üç isim Giuliano, Gandolfi ve sakatlığı nedeniyle doktorun izin vermediği ünlü oyuncu Toma kurtulmuştur. Efsaneyi yaratan isim başkan Novo da geçirdiği rahatsızlık nedeniyle Torino'da kalmıştır. Takım ligden çekilmeyi istemez, geride kalan üç ismi genç oyuncularla takviye ederek, 1948-49 sezonunu da şampiyon tamamlamayı başarırlar.

Kazadan sonra her ne kadar başkan Novo, takımı eski günlerine döndürmek için çabalasa da başarılı olamaz. 1949-50 sezonunu 6. sırada bitiren takım, 1957'ye kadar 9.'luktan ötesine geçemez. Özellikle 1953'de Novo'nun görevi bırakmasından sonra ciddi yönetim krizleri yaşanır, kulüp başkan bulamaz. 1958-59 sezonunda, kazadan 10 sene sonra ise gerileme doruk noktasına çıkar ve takım Serie B'ye düşer. Ancak eski günlerin hâlâ hatırı vardır; beklemeden ertesi yıl geri dönerler Serie A'ya.

'70'LER: EFSANE DÖNÜYOR MU?

60'lı yıllar Torino'nun ligde değil ama kupada kendini gösterdiği yıllar olur. Ligde orta sıralara oynayan takım, 1963 ve 1964'de kupa finaline kadar yükselir. Avrupa Kupaları'nda da yarı finaller görülür. Nihayet 1967-68 sezonunda ve 1971-72 sezonunda iki defa daha İtalya Kupası kazanılır. 1970'lere böyle iyi girilmesi taraftarı umutlandırır, efsanenin geri geleceğine yönelik bir coş-

ku yaşanır. Yukarıları usul usul zorlayan takım, ne de olsa bir gelenek takımıdır ve 1975-76 sezonunda 27 yıl aradan sonra 7. ve son şampiyonluğunu, özellikle Torino'nun geçirdiği kazadan sonra "alıp başını gitmiş" olan ezeli rakibi Juventus'un önünde kazanır. "Gol ikizleri" olarak anılan Pulici ve Graziani, takımı sırtlarlar. Ancak bu şampiyonluk öncelikler gibi kalıcı değildir. Boğalar, 90'lara kadar orta sıralarda biraz da amaçsızca dolanıp duracaklardır. Hatta 1989'da bir kez daha 2. lige gidilip dönülür.

DİRİLME ÇABALARI

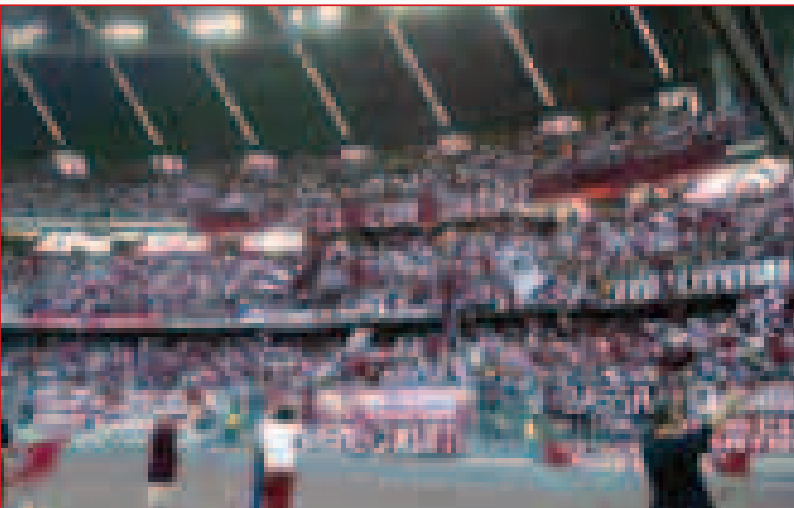
Terfiyle yakalanan havadan yararlanıp, eski günlere dönüş hevesindeki yönetim, altyapıdan yetişen genç yıldız Gianluigi Lentini'nin etrafındaki Martin Vasquez'li, Dino Baggio'lu kadrodan umutludur. Takım 1991-92'de ligi 5. sırada bitirirken Mitropa Kupası'nı kazanır. Sonraki sezon ise kadrolarına Belçikalı Schiffo'yu da katarak ligde 3.'lük, UEFA Kupası'nda ise finalist olmayı başarırlar. Ne var ki 0-0'lık maçın ardından Torino'daki ikinci maç 2-2 bitince, Torino turnu-

va boyunca yenilgi yüzü görmeden kupayı Ajax'a bırakır. Bu başarıdan sonra Lentini, bugün hâlâ "büyük transferler" deyince konuşulacak bir transfer yaparak zamanın parasıyla 13 milyon dolara Milan'a transfer olur. Belli bir hız yakalayan Torino, 1992-93 sezonunda İtalya Kupası'nı ilk maçta 5-2 yenildiği Roma'yı 3-0 yenerek alır. Takımın bugüne kadar görüp göreceği son başarı da bu olur.

1995-96 sezonunda bir kez daha Serie B'ye düşen takım (ki bu sezon bir ara Hakan Şükür de, kendisinin ilk Avrupa macerası hasebiyle kadroda yer almıştır) 1999'a kadar orada kalır. Ancak Serie A'da tutunamayıp, ertesi sezon düşerler.

2000-01 sezonu dönüş yılı olsa da sadece bir sezon sürer; 2002-03'de yine ikinci ligdedirler. 2004-05 sezonunda yine Torino'ya has bir enteresanlık yaşanır: Ligi 3. sırada bitirip, Serie A'ya dönüş hakkı kazanan Torino'nun tüm sevinci, İtalya Futbol Federasyonu'nun takımın Serie A'da oynamasına izin vermeyeceğini ve tekrar Serie B'ye düşürdüğünü açıklamasıyla kursaklarda kalır. Sebep, kulübün mali yapısındaki sorunlardır.

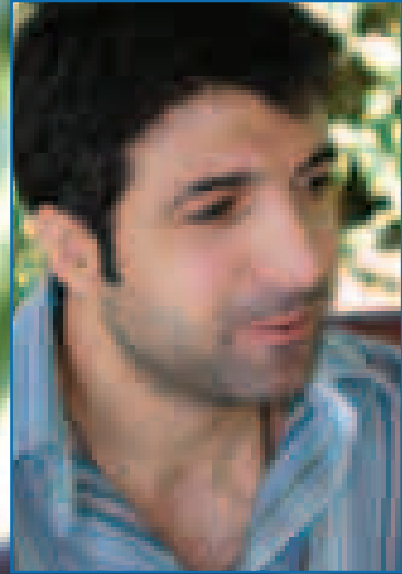
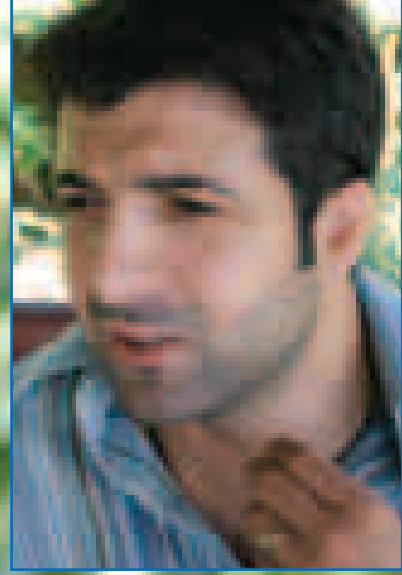
Sözün özü Torinolar'ın hâlâ Superaga Dağı'nın tepesine çakılan takımın yeniden dirileceği günü beklemediklerini söylemek yanlış olmasa gerek. 1940-1950 arasında yaşadıkları o 10 yıllık dönem bir masal olmadığının teyit ettirmeye o kadar ihtiyaçları var ki. Zira "şehrin takımı" unvanı Juventus'a geçmiş durumda, kendi takımları ise artık bir tür asansör takım olmanın ötesine geçemiyor. Ve ne yazık ki görünen o ki, "Il Grande Torino"nun geri dönmesi epey vakit alacak gibi... ■

Çok hata yaptım!

Oktay Derelioğlu

16'sında Trabzonspor, 17'sinde Beşiktaş, 19'unda A Milli Takım formalarını giydi. Vuruş tekniği, fırsatçılığı ve gol atmaktaki hüneri ile daha ilk günden farklı bir bakışla değerlendirildi. Genç yaşta zirveyi yaşadı. Sonra eteklere indi. Ama iyi günde de kötü günde de bir şeyi hep iyi yaptı, gol keyfini yaşamayı ve yaşatmayı hiç ihmâl etmedi.

B en çok takım seçimlerinde hata yaptım. Fenerbahçe'den Samsun'a gitmek hataydı. Bir dostumun hatırı için gittim oraya. Sonrasında da bu hatalar seri bir şekilde devam etti. Mesela Beşiktaş'tan ayrıldım, bu da bir hataydı. Kendi isteğimle ayrıldım üstelik. Beşiktaş kulübü hiçbir zaman beni kapı dışarı etmedi. Hayat çok zor, yaşamak zor, nefes almak zor. Böyle bakarsanız hiçbir şey yapamazsınız. Her şey sorumluluktur. Evlenmek, çocuk sahibi olmak, bir iş yapmak, hatta yemek yemek... Bu yüzden hatalar da olacaktır, doğrular da. Hayata daha değişik bir gözle bakmak lazım. Cahillik ettim. Birkaç tane çatlak sese kulak astım, yapmamam gereken işler yaptım. Sonuçta da ayrıldım. Koskoca bir camiyı üzdüm.

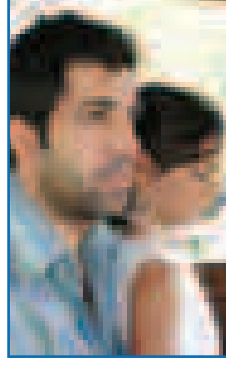
▼Oktay Derelioğlu deyince insanın gözü önüne inanılması zor bir yaşam öyküsü geliyor. Bu kadar yoğun bir geçmişe rağmen hâlâ yoluna devam ediyorsun. Bu zorlu hikaye nasıl devam ediyor? ▲Ben her zaman sade ve normal bir yaşamı tercih eden bir insanım aslında. Ama yaptığımız iş ve kendi kişisel öyküm nedeniyle insanların ister istemez dikkatini çeken bir portre çizdik. Oysa benim başıma gelenler herkesin başına gelebilecek cinsten şeyler ve geliyor da. Bunun için kendimi hiçbir zaman kötü hissetmedim. Çünkü in-

sanın kendisiyle baş başa kaldığı, kendisini sorguladığı zaman eğer vicdanen rahatsızsa geri önemli değil bence. Yapmış olduğunuz bir hata varsa ve yanınızdaki insanlara, çevrenize zararınız oluyorsa o zaman kötü. Benim başıma gelen şeylerden bir tek ben zarar görüyordum. Ama hep şunu söyledim kendime, tüm bunlar herkesin başına gelebilir. Önemli olan, bu zor durumdan çıkabilmek. Çünkü hayatta iyi ve kötü eşit yürüyor. Ne kadar kötülük varsa o kadar da iyilik var. Ve hepimizin pamuk ipliğine bağlı bir hayatı var. Yani

bugün varız ama yarın yok olabiliriz. Onun için de her şeyi anlık ve çıkarsız yaşamaya çalışıyorum. ▼Hikayeni tersten okuyalım. Şu anda kaç yaşındasın? Daha da önemlisi daha ne kadar futbol oynamayı düşünüyorsun? ▲Aralık sonunda 30 olacağım. Aslında en iyi dönemlerime girdiğimi düşünüyorum ve daha uzun yıllar futbol oynamak niyetindeyim. ▼Sen 30 yaşındasın ama bizim bildiğimiz Oktay Derelioğlu sanki on yıllardır futbol oynuyor gibi. Neden böyle bir imajın

var? ▲Çok erken yaşta futbola başlamış olmanın getirdiği bir şey bu. Ben ilk defa 14-15 yaşında Genç Milli Takım'da duydum ismini. 17 yaşında da Beşiktaş'ta on bir çıkmaya başladım. Birinci ligde ilk kez forma giyişim ise 16 yaşında Trabzonspor'dayken oldu. Yani çok uzun zamandır bu piyasadayım. Onun için insanlar beni 35-36 zannetiyor. Sonuçta futbol çok zor bir meslek ve uzun yıllar sürdürebilmek hiç de kolay değil. Bunu hakkıyla başaran ağabeylerimiz

Aurupa'da tek kriter var: Performans. Sahada ve takımda katkın ne, ne veriyorsun, insanlar buna bakıyor. Çünkü sürpriz ata oynamak istemiyorlar. Sürpriz ata oynayan kaç tane insan vardır hayatta? Bizde ise tam tersi. Aman birileri çıksın da eskilerin pabucu dama atılsın. Tamam yeni birileri çıksın. Ama bu olurken birilerini bitirmek gerekmiyor ki! Mesela bana göre Bülent Ağabey hâlâ oynar. Yaptığı işe ve profesyonelliğine saygı duymamız gerekiyor. Ama bizde bıraktırıyolar. Niye böyle bir isme futbolu bıraktırıyorsunuz ki?

Eçen sezon 24 maçta toplam 21 gol attım. Açıkçası ben Azerbaycan'a para için gittim, işin doğrusu bu. İyi bir teklif sunuldu. Paranın yanında gerçekten iyi insanlar da vardı, çalışma ortamı da iyiydi. Belki çok bilinmeyen bir yer Azerbaycan ligi. Ama her şey tıkır tıkır işliyordu. Paramızı ve her şeyimizi zamanında alıyorduk. Ama futbolun merkezine uzaktık ve ses getiremedik. Benim tek kaygım buydu. Orada ne oynarsan oyna duyulmuyor. Oysa ben yeniden Milli Takım'a dönmek istiyorum. Çok iyi, çok formda olduğum bir dönemdeyim ve bu performansımı göstermeliyim. Bu yüzden bıraktım oraları.

var. Mesela bir Hakan Şükür, bir Bülent Korkmaz hepimiz için sembol isimler. Çünkü çok iyi profesyoneller. Oysa bizde çok yanlış bir algı var. Başarılı ve işini uzun süre yapan kişiyi hemen yıpratıp, değiştirilmesini istiyoruz. Oysa Avrupa'da tam tersi bir yaklaşım var. Bakın oradaki büyük takımlara, hep tecrübeli isimlere yer veriyorlar. Kimse, isme ya da yaşa bakmıyor. Tek kriter var performans. Sahada ve takımda katkın ne, ne veriyorsun, insanlar buna bakıyor. Çünkü sürpriz ata oynamak istemiyorlar. Sürpriz ata oynayan kaç insan vardır hayatta? Bizde ise tam tersi. Aman birileri çıksın da eskilerin pabucu dama atılsın. Tamam yeni birileri çıksın. Ama bu olurken birilerini bitirmek gerekmiyor ki! Mesela bana göre Bülent Ağabey hâlâ oynar. Yaptığı işe ve profesyonelliğine saygı duymamız gerekiyor. Ama bizde bıraktırıyolar. Niye böyle bir isme futbolu bıraktırıyorsunuz ki?

▼Bir süredir bir çıkış yakalamaya çalışıyorsunuz. Ama bir türlü her şey istediğin gibi gitmiyor. Son iki yıldır ne yaptın?

▲Bir önceki sezon Akçaabat'taydım. O sezon benim de katkılarımı Akçaabat'ı ligde bıraktı. Dokuz gol attım o sezon. Bizden sonra ne yazık ki çıktılar. Daha 5-6 haftada geçmeden kötüye gidecekleri belli olmuştu. Kötü bir takım değildiler, ama maddi sıkıntıları vardı. Bu yüzden ayrılmak durumdaydım. Sonra Azerbaycan'a gittim. Orada da başarılı bir sene geçirdim. Geçen sezon 24 maçta toplam 21 gol attım.

▼Azerbaycan'a giderken kafadaki te-reddütler nelerdi? Gittiğinde ne buldun?

▲Açıkçası ben Azerbaycan'a para için gittim. İyi bir teklif sunuldu. Paranın yanında gerçekten iyi insanlar da vardı, çalışma ortamı da iyiydi. Her şey tıkır tıkır işliyordu. Paramızı ve her şeyimizi zamanında alıyorduk. Ama futbolun merkezine uzaktık ve ses getiremedik. Benim tek kaygım buydu. Orada ne oynarsan oyna duyulmuyor. Oysa ben yeniden Milli Takım'a dönmek istiyorum. Çok iyi, çok formda olduğum bir dönemdeyim ve bu performansımı herkese göstermeliyim. Bu yüzden bıraktım oraları.

▼Futbol ortamını nasıldı?

▲Tesisleşme yönünden gerçekten geriler. Ciddi bir altyapı sorunu yaşıyorlar. Ama bana göre Azerbaycan ligi çok zor bir lig. Dünyada güçlü takım-güçsüz takım diye bir şey kalmadı artık. Bunu Azerbaycan'da net bir şekilde gördüm ben. Artık böyle bir halde ki futbol, bırakın kuvvetli kuvvetsiz takım ayrımını, antrenmanda bile gol atarken zorlanıyorsunuz.

▼Azerbaycan'a gittiğinizde nasıl karşıladılar sizi? Siz nasıl buldunuz oraları?

▲Kendimi yabancı bir oyuncu gibi görmediğim için çok yabancılık çekmedim. Bana büyük bir sempati vardı. Bu yüzden gittiğim her yerde Türkiye'deki gibi büyük ilgi gördüm.

▼Türkiye'yi takip ediyorlar mıydı?

▲Hem de çok yakından. Zaten önlerinde ki en iyi model Türkiye. Bu yüzden hep burayı örnek alıyorlar.

▼Sonuna baktığımız öyküyü başa saralım şimdi. Futbola nasıl başladın?

▲Kendimi bildim bileli top oynuyorum. Karagörmük'te başladım. O günden beridir de devam ediyordum.

▼Karagörmük'ten yetişme bir sürü futbolcu var. Nedir oraların özelliği?

▲Aslında çok ilginç bir şey bu. Çünkü yeterince ilgi gösterilmemesine rağmen bir sürü yetenekli oyuncu yetişiyor oradan. Sanırım bunun nedeni ailelerin kısıtlı maddi olanaklarıdır. Çünkü futbolculuk orada bir umut kapısı olabiliyor. Ama artık her yerden iyi oyuncu çıkıyor.

▼Sani kim keşfetti?

▲Beni ilk defa keşfeden isim Osman Odman'dı. Minik takımda oynarken Süleyman Hurma da yeteneklerimi fark etmişti. Onlar sayesinde futbolcu oldum diyebilirim.

▼Genelde aileler çocukların futbol oynamasına karşı çıkar. Senin de aynı şeyler geldi mi başına?

▲Hayır, tam tersine beni ilk kez takıma annem götürdü. Zaten her yaptığım işte beni ilk destekleyen odur. Her şey bu hamleyle başladı. 2-3 sene içinde Genç Milli Takım'a seçildim. Sonra bütün milli takımlarda oynayan bir oyuncu oldum. Bütün bunların başlangıcı Piontek'le oldu.

▼Türk futbolu için dönüm noktası olarak gösterilen dönem de yine o Piontek dönemidir. Sen o dönemdeki atılımın bir ürünüsen değil mi?

▲Gencecik bir çocukken milli takımlara seçilmeye başlamıştım ve Piontek bana övgüler düzüyordu. Hatta Piontek'in ağzından benim için şöyle bir başlık atmıştı gazeteler: "Soylu bir yarış atı." Hâlâ o kupür durur bende. 14 yaşımdaydım ve çok sevinmişim bunu görünce.

▼İnsan daha o toy yaşta böyle övgüler alınca ne hissediyor?

▲Ne hissedebilir? Çok mutlu oluyorsunuz. Düşünün o günkü gazete, dünyanın en iyi futbolcularından biri olacak diyordu. İnanılmaz bir şeydi. Henüz kendi ülkemizin en iyi futbolcusu olmamışken dünyanın en iyi futbolcusu olacağımı söylüyorlardı.

▼Nereye gittin ilk olarak?

▲Aslında çok takım peşimdeydi ama ben Trabzon'a gittim. O zaman menajerlik sistemi yoktu. Gerçi şimdi de var ama oturmuş değil. Ama o zaman hiçbir şey yoktu. Bu yüzden bazen yanlış tercihler yaptığımı düşünüyorum. İyi bir menajerim olsaydı çok daha iyi yerlerde olabilirdim.

▼Neden böyle düşünüyorsunuz? Nerelerde hataların oldu?

▲Düşünsenize, 16-17 yaşında bir çocuksunuz, çok fazla bir şey bilmiyorsunuz ve hayatınızla ilgili çok kritik kararlar veriyorsunuz. Yanlış yapmaktan kaçınmanız imkân yok. Nitekim ben o yanlışları yap-

tım. Mesela Trabzon'a gitmem yanlıştı. Ne isim vardı benim 16 yaşında oralarda? Yapamadım zaten. Ailem buradaydı, ilk defa onlardan ayrılmışım. Akşam oluyor yemeğini bile yerken zorlanıyorsun. Büyük transfer de yapamamışsın. 16 yaşındasın, herkes evine giderken sen tesislerde kalıyorsun. Gerçekten zorlandım o yıl. O sene çok zordu. 2-3 ay sonra olmayacağını anladım ve İstanbul'a döndüm. Neyse ki 17 yaşımda Beşiktaş'a geldim.

▼Bir umutsuzluk oldu mu o dönemde?

▲Yok hayır. Bende hiçbir zaman umutsuzluk olmaz. Ben şu anda bile hâlâ çok mutluyum. Çünkü şuna inanıyorum; futbolda hiçbir zaman dün yok hep bugün ve yarın var. Hayat da böyle değil mi zaten? Artı, eğer ki fiziki problemim yoksa kendime güvenim her zaman tamdır. Her şey bir çıkışa bakar. O zaman da aynı hızla devam ettim çalışmaya.

▼17 yaşında Beşiktaş'a geldin. Kim götürdü seni oraya?

▲Aslında kimse götürmedi. Bilinen bir oyuncu olduğum için hemen istediler. Galatasaray da istiyordu o dönem. Ama ben Beşiktaş'ı seçtim. Gelir gelmez oynamaya başladım. Ligin ilk maçından itibaren formayı aldım. O senenin sonuna kadar da götürdüm. 17 yaşımdaydım ve onbir çıkıyordum. Başımızda Gordon Milne vardı ve ben o efsane kadroyla birlikteydim. Yani Metin, Ali, Feyyaz, Rıza, Ulvi, Gökhan'lı kadro... Onlarla beraber oynamak benim için inanılmaz bir şeydi. Sağolsun onlar da bana çok yardımcı oldular. Sonraki sezon onlar artık yoktu ama ben devam ettim. Tam 6,5 sene oynadım Beşiktaş'ta.

▼O dönemde sonra hepimiz Oktay ismini duymaya başladık zaten. Mesela hiç kimsenin unutamadığı bir Belçika maçı var. Yenilgi ile sonuçlanan bir maç ama kariyerinin en önemli golü...

▲Milli Takım'ın o dönemdeki en önemli maçıydı o. Kaybetmeseydik, hatta berabere kalmayı dahi becerseydik, Dünya Kupası'na gidiyorduk. Ama o maç yüzünden gidemedik. İlginçtir bir yandan bu kadar kötü bir maçta ama diğer yandan benim golüm elemelerdeki en güzel gol olarak seçildi. Ama kariyerimin en güzel golü oydu diyemem mesela. İrlanda maçındaki gol çok daha değerliydi.

▼16 yaşında Trabzon, 17 yaşında Beşiktaş, sonra Kara Kartal'da değişmez oyuncu. Ve nihayet 19 yaşında da Milli Takım'a seçilmeyi başardın değil mi?

▲19 yaşımdan 24 yaşına kadar kadar kesintisiz olarak Milli Takım'a çağıldım. Ondandır bir sene oynamadım, ama tekrar Milli Takım'a çağılmayı başardım. Son üç senedir uzak kaldım. En son 2002 Dünya Kupası elemelerinde oynamıştım. Şimdi tekrar Milli Takım'a dönmenin yollarını arıyorum.

▼Peki nerede hata yaptın da kariyerin de bir düşüş yaşadın?

▲Ben en çok takım seçimlerinde hata yaptım. Fenerbahçe'den Samsun'a gitmek hataydı. Bir dostumun hatırı için gittim

oraya. Sonrasında da bu hatalar seri bir şekilde devam etti.

▼Sen tam bocalıyorken bir de magazin dünyasının gündemine girdin. Neydi o olay?

▲O dönemde bir sürü saçma sapan şeyler yazılıp çizildi. Ama benim de psikolojimi bozduklar. Oysa ben kendi kendime kaldığımda veremeyeceğim hesap yoktur. Ben vicdanım karşısında huzurlusam kimseyi inandırmaya veya kimseye bir şeyler anlatmaya ihtiyacım yok. Yakın dostlarımla ilgili paylaşacağım bir şey varsa konuşurum. Anlayan anlar, anlamayan anlamaz. Bunun dışında ben kimseye bir şey anlatmak zorunda değilim. Çünkü ilgi çeksin diye farklı şeyler yazılıyor. Ben buna hiç prim vermedim. Ama

etkilemedi diyemem tabii.

▼**Hangi hatalar senin için dönüm noktası oldu?**

▲Hatalar insanlar için. Ben çok hata yaptım. Mesela Beşiktaş'tan ayrıldım, bu da bir hataydı. Kendi isteğimle ayrıldım üstelik. Beşiktaş kulübü hiçbir zaman beni kapı dışarı etmedi. Hata sorumluluktan doğar. Zaten ben sorumluluk almaktan hiçbir zaman kaçmadım. Bazen derler ya, zor maç heyecanlanmayın. İyi de her şey zor. Hayat çok zor, yaşamak zor, nefes almak zor. Böyle bakarsanız hiçbir şey yapamazsınız. Her şey sorumluluktur. Evlenmek, çocuk sahibi olmak, bir iş yapmak, hatta yemek yemek... Bu yüzden hatalar da olacaktır, doğrular da. Hayata daha değişik bir gözle bakmak lazım.

▼**Samsun'a gidişin bir hataydı diyorsun. Kaç yaşındaydın?**

▲26. Aslında tecrübelenmem gerekirdi. Ama insan hata yapmaktan vazgeçmiyor. Samsun hataydı, çünkü çıkış yapabileceğim bir takım değildi. Orada bir sene kaldıktan sonra Nürnberg'e geçtim. Maalesef sakatlık oldu. Hem de gider gitmez. Oradaki hoca sakat geldim zannetti. Daha sonra da ben istemedim ve Sebat'a dön-

düm. Sebat'ta iyi bir sene geçirdim.

▼**Bu arada Gaziantep ve Las Palmas maceraları da var...**

▲Evet Gaziantep'le 3. olduk, UEFA'ya gittik. O sezon 16 maçta 20 gol attım. 2000 Avrupa Şampiyonası dönemi. Benim kariyerim çok inişli çıkışlı oldu. Bazen tavan ve taban oluyordu. Bu, bir arayış içerisinde olmaktan, çok takım değiştirmekten kaynaklanıyor sanırım.

▼**Sen 30 yaşında bu kadar takımda oynamış bir futbolcusun. Gençlere ne tavsiye ediyorsun?**

▲Eldeki imkanlara göre hareket edebilmek çok önemli. Ama bunu yaparken dikkatli olmalı. Mesela bir başka takımla arada çok fazla fark yoksa oyuncu takım değiştirmemeli. İyi bir sporcunun çıkış yapması için bir takımda kalıcı olması gerek. Benimle ilgili soru işaretleri de bu hatadan kaynaklandı zaten.

▼**Beşiktaş'tan ayrılman neden hataydı?**

▲Cahillik ettim. Birkaç tane çatlak sese kulak astım, yapmamam gereken işler yaptım. Koskoca bir camiyi üzdüm.

▼**Pişmanlıktan dolayı başarısız oldun mu?**

▲Ben başarısız olduğuma inanmıyorum. Hata yaptım ama yıkılmadım. Pişmanlık

sürse zaten ayakta duramazdım, futbolu bırakırdım. Bugün 125 golüm var Birinci Lig'de. 16 golle Avrupa Kupaları'nda yine en çok gol atan oyuncularından biriyim. Milli Takım'da şu an oynayanlar içinde en çok gol atan 2. oyuncuyum, ki 3 yıldır oynamıyorum. Bir maçta en

çok gol atan oyuncu da yine benim. Bunlar az şey değil sonuçta.

▼**Değerinin bilinmediğini düşündün mü?**

▲Ben ikili ilişkilerimi çok sağlam tutmadım. Çok fazla insan tanıdım. Bu konuda biraz hayırsızdım. Eğer ikili ilişkilerimi sağlam tutsaydım şu anda böyle zor durumlar yaşamazdım. Sadece futbol oynamak kalmıyor, sahanın dışında da biraz kuvvetli olmak gerekiyor.

▼**Genç yaşta evlendin ama bir türlü sabit bir yerin olmadı. Gittiğin her yere aileni taşıdın mı?**

▲Azerbaycan, hariç evet. Eşim bu konuda çok fedakardır, çok toparlayıcıdır. O olmasa çok zorlanırdım.

▼**Özel hayatın da didiklendi bir dönem. Bu olaylar seni sıklamadı mı?**

▲Hayır. Çünkü benim hayatımda gündeme gelecek hiçbir şey yoktu. Ben 12'den sonra ayakta duramayan bir insanım, düzenli bir hayatım vardır. Çok fazla abuk sabuk konuşan, çok sert röportajlar veren biri de değilim. Yani benden magazine iş çıkmaz. Ama yine de gündem olduk. Benim dışımda gelişen olaylardı. Bu yüzden pek üzülmедim.

▼**Futbolcular ünlenir sonra özel hayatlarında problem yaşarlar. Sonra da performansları düşer. Böyle bir inanç vardır. Senin için de böyle denirdi...**

▲Benim performansım düşmedi ki hiç. Ben her gittiğim takımda bol bol gol attım. Hep üst seviyelerde oynadım. Gaziantepspor'a gittim, takım tarihinde ilk defa 3. oldu ve ben 19 gol attım. Ondan sonra Trabzonspor'a geçtim, 10 maçta 14 golüm vardı. Fenerbahçe'ye ilk geldiğim sene ameliyat olana kadar olan dönemde 7 maç oynadım, 6 gol attım. Samsun'a gittiğimde 16. ydı Samsun, ligi 11. bitirdik. Sebat'a gittim, 9 gol attım. Son 4 maçı aldık, o dört maçta bütün golleri ben attım ve ligde kaldık. Tarihinde ilk defa kurulmuş bir takım, Azerbaycan liginde liderle aynı puanda bitirdi ligi. UEFA'ya gitti şimdi, orada oynuyor.

▼**Bu kadar iyi oynadığınızı düşünüyorsunuz ama gündeme gelmiyorsunuz...**

▲Son birkaç yıldır böyle oluyor. Gözden uzak olan gönülden de ırak oluyor.

▼**Tekrar Milli Takım'da oynamak hedeflerin arasında. Bu hedefi ne kadar zamanda gerçekleştireceğinize inanıyorsunuz?**

▲2006'ya gidersek o kadroda olmayı düşünüyorum. Çünkü Milli Takım isme ya da tipe bakmıyor. Önemli olan faydalı olmak.

▼**Türk futbolunu nasıl buluyorsun?**

▲Bence son 3-4 sezondur Türkiye'de futbol inişe geçti. Kalitesi düştü, ben bunu dış etkenlere bağlıyorum.

▼**Ne gibi?**

▲Futbolcu mukavelelerini ele alalım mesela. Mukavelelerin hepsi tek tip olmalı ve sözde anlaşma olmamalı, her şey kağıda dökülmeli, herkes vergisini vermeli, alacağını bilmeli, anlaşmasını düzgün biçimde yapmalı. Ama bu yapılmıyor hiç.

▼**Neden bunun çok önemli bir değişim yaratacağını düşünüyorsunuz?**

▲Çünkü her şey belirli olacak ve herkes ona göre davranacak. Ama Türkiye'de bu olmuyor. Oysa hiç kimse birinin boğazına basarak transfer etmiyor. Bu, arz-talep meselesi. Başlangıçta herkes mutlu. Fakat 2-3 ay geçiyor ve ondan sonra anlaşma bozuluyor. Çünkü takım ya da oyuncu iyi gitmiyor. Bunun garantisi yok. İçeride parçası olan futbolcu cenneti Türkiye.

▼**Bunu nasıl engelleyeceğiz?**

▲Herkes güzel bir şekilde mukavele yapacak. Federasyona verilen tek tip mukaveleler geçerli olacak. Nedir kardeşim, 10 lira alıyorsun, 10 liranın son kuruşuna kadar verilecek, kanun var, herkes buna uyacak. Ama sözleşmeler aylık asgari ücretle federasyona gönderiliyor. Avrupa'da böyle bir şey yok! Dikkat edin, bu tip olaylar hep Türkiye'de oluyor.

▼**Bu, futbolun kalitesini etkiliyor değil mi?**

▲Tabii ki. Hem de direkt etkiliyor ve hâlâ daha kimse farkında değil. Herkes versin vergisini; futbolcusu da versin, kulüp de versin. Vergiler bir şekilde kontrol altına alınsın. Her şey açık ve net olsun, ama olmuyor.

▼**Değerinin bilinmediğini düşünüyor musunuz?**

▲Düşünüyorum.

▼**Neden böyle oldu?**

▲Bilmiyorum. Benim performansım iyi. Kendime çok inanıyorum ve güveniyorum. Ama istediğim şansları bulamıyorum.

▼**Eleştirileri hiç okur musunuz?**

▲Eleştiri yapmak çok normal. Eleştiriyi kabul etmeyen ve eleştiriye açık olmayan bir insan hiçbir zaman kendini geliştiremez ve yenileyemez. Eleştiri olacak tabii ki. Ben de okuyorum hakkımdaki eleştirileri.

▼**Geliştirmeniz gereken ama bir türlü geliştiremediğiniz bir şeyler var mı?**

▲Her zaman geliştirmeniz gereken yerler

olabilir. Şu anda kalıcı olan yerlerinizi de her zaman çalıştırmanız lazım. Bir taraf var, tamam bunu cebe koyduk işte öteki tarafa geçelim diye bir şey yok, her zaman gelişime açık olmak lazım.

▼**Sen kendi özelliklerinden hangisini öne çıkarıyorsun?**

▲Ben golcüyüm, ceza sahası oyuncusuyum. Son vuruşlarım çok iyi. Bunlar benim için artı her zaman.

▼**Modern bir forvet anlayışı var. Sen bu konuda ne düşünüyorsunuz?**

▲Modern futbol anlayışında genelde fizik yapısı çok güçlü olacak, defansı yıpratıcı oyuncu tipi tarif ediliyor. Oysa her oyuncunun tarzı farklıdır. Onun yaptığını öteki yapamaz, ötekinin yaptığını diğeri yapamaz. Bizdeki biraz daha değişik bir şey. Her şey fizik kapasitesine, koşmaya bağlı. Oysa boş koşunun hiçbir anlamı yok. Önemli olan dolu koşmak.

▼**Kimleri şimdi potansiyeli yüksek görüyorsunuz?**

▲Ankaragücü'nde oynayan Umut'tan çok umutluydum, ama geçen sene beni çok hayal kırıklığına uğrattı. Sinan Kaloglu'ndan çok umutluydum, o da beni hayal kırıklığına uğrattı. İbrahim Akın'ı çok beğeniyorum. İnanılmaz akıcı bir futbol oynuyor. O da tam klasik bir forvet gibi değil daha çok forvet arkası gibi.

▼**Milli Takım'ın geleceğini nasıl görüyorsunuz?**

▲Bence daha yüksekler çıkardı ama dediğim olaylar, kulüpler bazındaki tutarsızlıklar Türk futbolunu çok etkiledi. Türkiye'de futbol organize edilemiyor ki. Her şey anlık, günlük. Hiçbir zaman uzun vadeye yazılmıyor. Mesela futbolcu iki maç üst üste kötü oynuyor, tamam diyor, bu futbolcu yollayalım. Böyle bir saçmalık var mı? Bir futbolcu iki maçta kötü diye hemen yollayamazsınız, mukavelesi var, şartları var. Ama takımlar, mukavelesi zaten bizim elimizde istediğim şekilde gönderirim, diyor. Bunu zaten ben böyle hazırladım diyor. İsteddiği an gönderecek şekilde sözleşmeyi dayatıyor futbolcuya.

▼**Futbolcular neden tepkisiz? Hiçbir şekilde örgütlenmeye gitmiyorlar. Neden Türkiye'de bir futbolcu sendikası kurulmuyor?**

▲Futbolcularda da hata var. Hiçbir zaman birleşmiyorlar. Bunu içine ben de giriyorum. Neden birleşmiyorlar, bilmiyorum. Gidin bir sürü takıma, bir sürü futbolcu parasının %60-70'i alamamıştır ya da problem yaşamıştır ama susmuştur, hiçbir zaman konuşamamıştır, çekinmiştir. Çünkü konuştuğu zaman sorunlu futbolcu haline düşmüştür. Hakkını aramak ayıpsa insanlar neden yaşar ki? Bu olaylar futbolcunun karakteri ile bağdaştırılıyor; geçimsiz veya dik kafalı deniliyor. Neden böyle oluyor? Çünkü futbolcunun elinde tutanağı yok, rahat olacak bir belgesi yok, başvuruacağı bir mercii yok. Futbolcular birleşmezse haklarını hiçbir zaman alamazlar. Dernek kuracaklar. Tek bir kafadan çatlak ses çıkmayacak, bir kişi mağdur olmayacak. Gerekirse lige çıkmayacaklar, boykot edecekler. Ben şimdi böyle konuşuyorum diye kötü adam olurum. Oysa kimse mağdur olmasın istiyorum ben. Kulüpler de, futbolcular da... Kulüpler de istedikleri maddelerini koysun. Futbolcu antrenmana çıkmazsa, gayri ahlaki davranışta, gereksiz yere kırmızı kart görürse, takımını zarara uğrattırsa onlar da cezaya bağlansın, ama her şey belgeli olsun. Avrupa'da sistem bundan dolayı iyi işliyor. ■

Spikerlik bence zor iş değil. İşimi küçümsemek adına söylemiyorum. Türkçesi düzgün, futbol kurallarını bilen herhangi birini getirin, beş günde maç anlattırırım ben ona. Maç anlatmak çok zor değildir. Ama asıl spikerlik, top oyunda değilken ön plana çıkar. Oyunun durduğu anda spiker olayları düzgün bir şekilde anlatabiliyor mu? İşte iyi spiker orada belli olur.

▼Nasıl başladınız spikerliğe?

▲3. Lig'de Ankara Yenışehirspor'da oynuyordum. Bir maçta sakatlandım. Doktorlar dizin dönmüş, kuvvetlendirmen lazım dediler. Fakat ne yapsam diz adam olmuyor. Bir gün elimde antrenman çantam ağır ağır Ankara 19 Mayıs Stadyum'dan çıktım, dev gibi bir adam yanıma gelip, "Delikanlı, TRT spiker sınavı açıyor, girer misin bu sınava?" dedi. Sonradan öğrendim, Arman Talay'mış. "Ben özel hayatımda az konuşan bir adamım. Spikerlik yapamam" dedim. "Bu alemde üniversite okuyan üç beş kişiden birisin. Sen sınavı kazan, biz sana maç anlatmayı öğretiriz" dedi. Yıl 1971. 670 kişi sınava girdik. 15 kişi kazandık. O 15 kişi, Türkiye'nin en iyi hocaları nezaretinde 6 ay kurs aldı. Ben aynı zamanda ODTÜ'de Araştırma teknisyeni olarak görev yapıyordum. Elektronik uzmanıyım. Erdal İnönü'nün bölüm başkanı olduğu dönemde çok önemli bir projede çalışıyordum. Şans işte. Ankara'dan Tansu Polatkan, İstanbul'dan Doğan Yıldız, Ümit Aktan, İzmir'den Murat Ünlü gibi isimlerle beraber eğitime başladık. Bizler TRT'de eğitim alan ilk spiker grubuyduk. İlk kez biz bir hakem kadar kural öğrenerek, bir redaktör spiker kadar Türkçe'ye hakim olarak, MHK Başkanı'ndan hakemlik dersleri alarak, Halit Abi'den bir maçın nasıl süsleneceğini öğrenerek spiker olduk.

▼Bu önemli bir şans değil mi?

▲Gerçekten de öyle. Onlar bizi TRT'nin katı kuralları içerisinde yetiştirdiler. İnılmaz detaycıydılar. Benim meslek hayatım boyunca çok saygı gösterdiğim bir kural da şuydu; iki takımında attığı gollerden hiçbirini abartmadım. Spikere

coşkuyla golü anlattırır, golün güzelliğidir. Gol güzelse hakkını verirsın. Ama TRT kuralları içerisinde aman tarafları gücendirmeyin derlerdi. Bu doğru mu? Tartışılır. Çünkü Brezilyalı spiker kendi milli takımının attığı gole ne kadar bağırıyorsa yediği gole de o kadar bağırır. Ama bizde hep başka yöne çekilir korkusu vardı. O baskı yıllarca bende de kaldı. Bizim bir talihsizliğimiz de o dönem Milli Takım'ımızın durumuydu. Milli Takım'ımız korne atamıyor, rakip ceza sahasına giremiyordu. Yani neredeyse coşkulu bir şekilde galibiyet anlatamadan mesleği bitirecektik.

▼Spikerlikte taraflı olma konusu gerçekten sorunlu. Bu mesleğin belki de en büyük günahı, tuttuğun takımı maç anlatırken belli etmektir değil mi? Siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?

▲Doğru ama günah olmaması gereken bir günah. Şunu unutmayalım; futbol aleminde çalışan bir kişi, takımlardan birisine mutlaka sempati duyuyordur. Uzaydan gelmedik ki hiçbirimiz. Ben bir televizyon magazin programında Galatasaraylı olduğumu açıkladım. Bir hafta sonra Denizli'ye gittim, tribünler "Cimbomlu ... Öztürk Pekin" diye tezahürat yaptılar. Bundan yüksünmüyorum çünkü ben tarafsız olduğuma inanıyorum. Zaten o maç ve anlatım heyecanı içinde kesinlikle takım ayıramazsın. Ama iyi futbol oynayan takıma sempati duyarsın. Seni konuşturur çünkü.

▼Spikerlik çok zor bir iş. Milyonlarca kişinin izlediği, dinlediği bir maçı anlatıyorsunuz...

▲Spikerlik bence zor iş değil. İşimi küçümsemek adına söylemiyorum. Türkçesi düzgün, futbol kurallarını bilen herhangi birini bana getirin, beş günde maç anlattırırım ben ona. Maç anlatmak çok zor değildir. Ama asıl spikerlik top oyunda değilken ön plana çıkar. Oyunun durduğu anda spiker olayları düzgün bir şekilde anlatabiliyor mu? İşte iyi

spiker orada belli olur. Bir Bursa maçında oyuncunun ayağı kırıldı. Kemik sesi tribüne geldi. Ben usulünce futbolcunun ağır bir sakatlık geçirdiğini, sedyeyle saha kenarına alındığını, oyuna devam edemeyeceğini söyledim. Yıllar sonra bir taksi şoförü bana maçta olduğunu ve aynı anda radyodan dinlediğini söyledi ve bana "Sen adamın ayağının kırıldığını anlamadın mı?" dedi. Anladım ama futbolcunun annesi, babası, yakınları maçı dinliyorlarsa paniğe sevk etmemek için temkinli olduğumu söyledim. Spikerlik bu anlamda büyük bir sorumluluk gerektiriyor.

▼Peki bir spiker bir maça nasıl hazırlanır? Size bir görev geldi, diyelim ki Trabzon'a gideceksiniz. Maçtan önce neler yapıyorsunuz?

▲Trabzon deyince işler kolay. Tam 139 kere maç anlattım Trabzon'da. Hangi takım olursa olsun bir defa bunca yılın birikimi var. Değil Trabzon, hiç tanımadığım iki Güney Amerika takımının maçında bile gerekli yan bilgileri toplarım. Puan durumu, kupa maçıysa hangi takımları eledikleri, en golcü oyuncusu vb. Futbolcuları resimlerinden tanıyıp onları doğru söylemeye çalışmak görevimiz. Hiç tanımadığım iki takımın maçında bile ilk 15 dakika tanıma evresinden sonra oyun düzeninden, oyuncuların fiziki özelliklerinden dolayı kimin kim olduğunu yakalarsın. Mesela Arçil ile Şota beraber oynadıklarında mutlaka bizler için bir işaret koyarlardı. Mesela biri bordo konçun altında beyaz konç giyerdi.

▼Özellikle son şampiyonalarda yaygın kuruluşa büyük eleştiriler geldi isim telaffuzu konusunda. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

▲Bu bir ekip oyunu. Bütün spiker arkadaşlar turnuva öncesi toplanırdık. İsimler üzerinde anlaşmaya varırdık. Doğrusunu bilen söylerdi. Bu da bir kültür aslında, ben öz dil bilirim. Ama özel isimler dil kurallarına uymaz.

Öztürk Pekin

Önce dizi döndü, sonra da kaderi!

Futbola ses verenler

Mesela Arjantin'de her şey İspanyolcadır, River Plate İngilizce. Fransızca Mişel, İngilizce Maykl, Almanca Mihael'dir.

▼Türk spikerlerine son zamanlarda bazı eleştiriler yöneltiliyor. Özellikle de yabancı spikerlerle karşılaştırılıp, iyi maç anlatamadıkları iddia ediliyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

▲Dünyada üç maç anlatma ekolü vardır. Güney Amerika, İngiliz ve Alman ekolü. Biz toplum olarak hangi ekolü benimsiyoruz konusunda bence bir anket yapılmalı. Bunu Futbol Federasyonu yapabilir. Güney Amerika ekolü coşkulu, durmadan konuşan, yediği gole de gol diye bağırarak bir ekol. İngiliz ekolü istatistiğe dayalıdır. Alman ekolü ise TRT ekolüne çok yakındır. İsim sayar, yorumu da yorumcu yapar. Bana göre bizim maç anlatımımız İngiliz ve Güney Amerika ekolünün bir karması olmalı. Biraz bilgi, biraz coşku.

▼Bir spiker maçta hata yaptığı zaman ne olur peki? O an yanlış olduğunu anlıyor musunuz?

▲Kesinlikle anlıyorsun. Kimseyi kandıramayacağını bilmen gerek. Bu TRT kursu sırasında yüzlerce kez anlatıldı. Sizi yüzbin kişi dinliyor ise 99.999'u yaptığınız hatanın farkına varmayabilir. Ama bir kişi o hatanın farkına varacaktır. O yüzden hata yaptığınız an özür dileyin. Özür dilerseniz seyirci affeder sizi. Yutturmaya çalışırsan hayatta affetmez. Bu yüzden her maça aynı özenle hazırlanmak gerekir. Çünkü maçın nasıl bir maç olacağını, başlamadan anlayamazsın. Bir 3. lig maçı döner gelir senin kariyerinin en önemli maçı haline dönüşebilir.

▼Spikerlik hayatınızda kaç maç anlattınız?

▲Tahminim 1000 ya da 1100. Hiç boş kalmadım. Şanslıydım. Dünyanın dört bir yanını görevli olarak gezdim. İnılmaz dostlar edindim. Onun için bu mesleğe çok şey borçluyum.■

Türkiye'yi çok sevdiğini belirtiyor. "Burası tam bir futbol ülkesi" diyor ve ekliyor: "Beşiktaş'ta oynamak bana gurur veriyor. Türkiye'de çok mutluyum. Neden gitmek isteyeyim ki?"

Ahmed Hassan

Beşiktaş gerçekten çok büyük bir kulüp. Hedefleri var ve her zaman şampiyonluk istiyorlar. UEFA Kupası, Şampiyonlar Ligi'nde oynamayı kovalıyorlar. Taraftarı çok ve tutkulu. Her zaman kazanmamızı istiyorlar. Baktığımız zaman, her şey çok farklı. Burada bambaşka bir dünya var. O yüzden her genç futbolcu buralara gelmek istiyor.

Forvet arkasında oynamayı tercih ederim. Çünkü orada daha etkiliyim. Hem görsel olarak hem de bir şeyler üretme adına benden çok faydalanabilirler. Sağ tarafta da oynayabiliyorum. Hatta göbekte de oynuyorum. Zaten benim eski mevkim buydu. Ancak en rahat olduğum, daha çok gol fırsatı bulduğum yer forvet arkası. Bu yüzden orada olmayı ben daha çok tercih ediyorum.

Ayrılmayı hiç düşünmüyorum

▼Mısırlı bir futbolcusun, Afrika'dan futbolcular nasıl geliyor biliyoruz. Ama Mısır'dan nasıl geliyorlar? Daha çok Fransa'ya giderler, genelde yol öyledir değil mi?

▲Sadece Fransa'ya değil, Almanya'ya da giderler, Belçika'ya da. Ben buraya geleli 7 sene oldu. Afrika Kupası sonrası sonrasında, yani 1998'den sonra, Güvenç Kurtar o zaman Kocaelispor'un başındaydı. Bir arkadaş vardı Mithat, o geldi ve beni ikna etti. Oradan ilk olarak Kocaeli'ne geldim.

▼Türkiye hakkında ne biliyordun gelmeden önce?

▲Pek bir şey bilmiyordum. Çok fazla bir bilgi kimse de yoktu o zamanlar. Ama iyi bir teklif gelince neden olmasın dedim. Oralarda benim gibi Türkiye gelebilecek bir sürü yetenek var. Ama burada daha çok Güney Afrika'ya, bakılıyor. Oysa Mısır iyi bir kaynak, Tunus da öyle. Neyse ki son yıllarda ilgilenenler çıkıyor. Özellikle bizim başarılarımız insanları oralara yöneltti diye düşünüyorum.

▼Sen Türkiye'yi nasıl görüyordun?

▲Gelmeden önce ben Türkiye'yi pek fazla tanıımıyordum. Açıkçası Türkiye'ye gelmeyi de pek düşünmüyordum. Ama tarihine ilgi duyardım. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu dönemi hakkımda bilgim vardı. Ama futbol, futbol düzeyi hakkında neredeyse hiçbir bilgim yoktu. Geldikten sonra iyi bir karar verdiğimi anladım. Yedi senedir buradayım ve çok rahatım. Bence Türkiye bir futbolcu için çok güzel bir yer.

▼Mısır'la ilgili biz de çok şey okuduk. Eğitimde çok fazla Türkiye-Osmanlı vurgusu var mıydı?

▲Var ama çok değil. Özellikle son yıllar ve Mısır'ın kurtuluşunun tarihi kökenleri konusunda bir şeyler okuduk. Sonuçta benim okulum İslam okuluydu. Mısır da Müslüman bir ülke olarak diğer ülkeler hakkında bilgi veriyordu öğrencilere. O yüzden bir bilgi birikimim vardı.

▼Müslüman ülke olması tercihinde etken oldu mu?

▲Yok, hayır. Futbolun dini, ülkesi yoktur. Ben futbol oynamak istiyordum ve oynayabileceğim her yere gidebilirdim. Tabii ki aynı inancı taşımak bir takım kolaylıklar getiriyor. Ama bunlar ufak tefek şeyler. Bana başka transfer teklifleri de gelmişti o dönemde. Ama ben şansımı Türkiye'den yana kullandım. Hiçte pişman değilim.

▼Türkiye'nin Müslüman bir ülke olması senin işine nasıl yaradı?

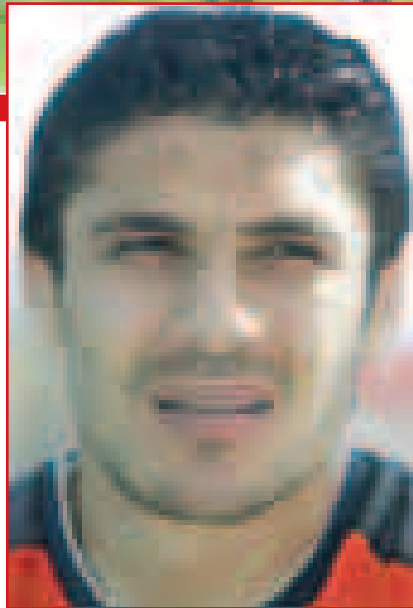
▲Kolaylaştırmadı desem yalan olur zaten. Tabii ki kolaylaştırdı. Sonuçta benzer adetleri olan ülkeler. Yemekleri de benziyor. Buraya gelmem çok büyük bir şans oldu bu açıdan.

▼Sosyal hayat da benziyor mu?

▲Hemen hemen aynı, pek bir farkı yok. Yemekler gerçekten çok benziyor. Tabii ki farklılıklar var, ama çok belirsiz.

▼Mısırlı arkadaşların Türkiye nasıl diye soruyorlar mı sana?

▲Soruyorlar. Bazı kanallar maçları veriyor. Mesela El Cezire en son Türkiye Kupası finalini yayınlamıştı. Bir dahaki sezon başka bir Arap kanalı da Türkiye liginin yayınlamak istiyor. Batı Afrika'da da Türkiye ligi son derece popüler.

en gol atmayı çok seviyorum. Onsekiz'de çok hareketliyim. Fırsatları iyi değerlendirdiğime inanıyorum. Bu biraz da yetenek işi. Bir şekilde golü kokluyorum işte. O yüzden forvete yakın oynamak bana daha iyi geliyor.

▼Kocaeli'ne geldin, Kocaeli'nden sonra yükselme devrin esas Denizli ve Gençlerbirliği ile oldu. Özellikle de Gençlerbirliği. Nasıl geçti bu dönemler?

▲Kocaelispor'da 2.5 sezon oynadım ve oradayken lige iyice alıştım. Sonra Denizlispor'a geldim ve orada da yarım sezon mücadele ettim. Ondan sonra da Gençlerbirliği dönemi başladı. Orada da iki sezon geçirdim. Hepsi benim için çok iyi tecrübe oldu. Çok şey öğrendim.

▼Gençlerbirliği'nin birinci ve ikinci sezonu çok önemli bir deneyimdi senin için. Hatta ikinci sezonda şampiyon bile olabildiniz. Herkes sizin oynadığınız futbolu alkışlıyordu. Nasıl değerlendiriyorsun o sezonu?

▲Birinci sene ben gittiğimde Gençlerbirliği ilk yarıda 11 puan ile sonuncuydu. O sene çok zorluk çektik. Bir türlü istediğimiz skorları alamıyorduk. Neyse ki ikinci yarı silkindik ve kendimize geldik. Kümede kaldık ve kendimize güvenimiz arttı. İkinci sene takım çok iyi bir hale geldi. Önce çok etkili oyuncular aldık. Ersun Yanal da başımıza geçince çok güçlü bir takım olduk. Gerçekten de çok iyi futbol oynadık o sezon, şampiyon olabiliydik. Ama Gençlerbirliği'nin bazı eksiklikleri var. Taraftarı yok, futbol kamuoyu açısından küçük bir kulüp. Hedefler hep sınırlı. Oysa futbolda bunlar çok önemli şeyler. Tamam hakikaten çok iyi, çok profesyonel bir kulüp. Ama şampiyonluk için daha fazlası gerekiyor. Ama şurası kesin, Gençlerbirliği'nin Türkiye'deki en iyi sezonu 2002-2003 sezonudur sanırım. Muthiş zevkli bir tecrübeydi benim için.

▼O sene sanki her şey hedefsizlikten gitmedi. Başka bir şeyler de oldu gibi. Şampiyon olmak için bayağı bir çabaladınız, ama bir takım yerlerde iş tıkanıp kaldı gibi. Öyle değil mi?

▲Ben bu yoruma katılmıyorum. Hayır, başka sorunlar yoktu. Biz kendimiz kaybettik o şampiyonluğu. Bazı maçları çok kolay yitirdik. Ne taraftarsızlık etkiliydi ne de hakem hataları. Birkaç tane kolay kolay kaybedince düşüş yaşıyorduk ve bunu bir türlü engelleyemedik. Mesela bir Altay maçı vardı. Son dakikada gol atıldılar, Ümit Bozkurt penaltı kaçırdı. Ankaragücü maçında ben ve El Saka kırmızı kart gördük. Gaziantep maçında ilk 10 dakikada kırmızı kart gördük. Bunların hepsi bir adım daha geriye düşmemizde etkisi olan maçlardı. Tabii ki hakem hataları fazlaydı ve bizi isyan ettirdi. Ama biz böyle ya da böyle kendimize hakim olmalıydık.

▼Oradan sonra Beşiktaş sezonu başladı. Beşiktaş'a gelmeyi sen mi istedin yoksa transfer mi öyle gelişti?

▲O dönemde hem Galatasaray hem Beşiktaş beni istiyordu. Hatta daha evvel Galatasaray ile konuşup anlaşmıştım. İki sene önce Galatasaray beni çok istemişti. O zaman yönetimle konuştum ve gitmek istediğimi söyledim. Sonra olmadı. Sözleşmem bitince Galatasaray'a giderim derken Beşiktaş geldi, iyi bir teklif yaptı. Çok da istiyorlardı beni. Ben de Beşiktaş'a geldim.

▼Nasıl buldun peki? Gençlerbirliği, Denizli, Kocaeli'de oynadın, birden Beşiktaş'a geldin. Ne fark var?

▲Çok büyük bir fark var. Biri büyük kulüp diğerleri ona göre daha küçük kulüp. Bu kadar net. Beşiktaş gerçekten çok büyük bir kulüp. Hedefleri var ve her zaman şampiyonluk istiyorlar. UEFA Kupası, Şampiyonlar Ligi'nde

oynamayı kovalıyorlar. Taraftarı çok ve tutkulu. Her zaman kazanmamızı istiyorlar. Baktığımız zaman, her şey çok farklı. Buradan bambaşka bir dünya var. O yüzden her genç futbolcu buralara gelmek istiyor.

▼Senin için Gençlerbirliği'ndeysen Türkiye'nin en iyi yabancı oyuncusu deniyordu. Sonra Beşiktaş'a geldiğinde düşüş mü oldu yoksa oynadığın yeri mi yadirdiğin? Gençlerbirliği'nde forvetin arkasında oynuyordun, serbesttin. Sonra daha sağ tarafa oynatıldın, kanat oyuncusu gibi.

▲Oyun sistemi önemli değil. Her futbolcu her sistemde oynamalı. Gençlerbirliği'nde hakikaten iyi bir performans sergiledim. Beşiktaş'a gelince, ne oldu bilmiyorum. Başlangıçta, bir türlü istenilen olmadı. Açıkçası ben de şaşırımdım. Çok iyi bir kamp dönemi geçirdik, iyi hazırlık maçları yaptık. İlk maç Samsun maçıydı. Ben ikinci devre oyuna girdim. İki gol attım. Ama ondan sonra yedek kaldım. İyi oynadığım halde yedek kalmak

oynamayı tercih ederim. Çünkü orada daha etkilim. Hem görsel olarak hem de bir şeyler üretme adına benden çok faydalanabilirler. Sağ tarafta da oynayabiliyorum. Hatta göbekte de oynuyorum. Zaten benim eski mevkiim buydu. Ancak en rahat olduğum, daha çok gol fırsatı bulduğum yer forvet arkası. Bu yüzden orada olmayı ben daha çok tercih ediyordum.

▼Geleceğini nasıl görüyorsun Beşiktaş'ta ve Türkiye'de?

▲Geçen seneye çok kötü başladık, çok kolay maçlar kaybettik. Bence Del Bosque çok iyi bir antrenördü. Ama Türkiye'yi fazla tanıımıyordum, futbolcuları tanıımıyordum. Her maçta herkes farklı yerlerde oynuyordu. Bir maç Okan burada oynuyordu, bir maç Ahmet şurada oynuyordu. Böyle olunca da takım düzeni bir türlü sağlanamıyordu. O yüzden ilk devre başarılı olamadık. Ama Rıza hocanın gelmesiyle her şey değişti. Rıza hoca tecrübeli, Türkiye'deki futbol ortamını çok iyi bilen, futbolcuyu çok

beni çok üzdü, moralim çok bozuldu. Sonrası da hep öyle gitti. İyi oynuyordum, ama yedek kalıyordum. Goller atıyordum ama yedek kalıyordum.

▼Gerçekten de öyle. Sürekli gol atıyordun fakat sürekli yedektin. Neden peki?

▲Bilemiyorum. Hem ben yeniydim, hem de taraftar benim için yeniydi. Alışmam, güven kazanmam lazımdı. Ama bunu yedek kalarak sağlayamazsınız ki. Oynayarak alışırırsınız. Bu dönemde biraz zor günler yaşadım açıkçası.

▼Oyun tarzınla ilgili şöyle bir şey var; çok fırsatçısın ve topun olduğu noktaları çok iyi biliyorsun. Bu nasıl bir şey?

▲Ben gol atmaya çok seviyorum. 18'de çok hareketliyim. Fırsatları iyi değerlendirdiğime inanıyorum. Bu biraz da yetenek işi. Bir şekilde golü kokluyorum işte. O yüzden forvete yakın oynamak bana daha iyi geliyor.

▼Kanatla oynamak senin için zor mu?

▲Zor değil ama ben forvet arkasında

iyi tanıyan bir teknik adam. Zaten biz ikinci yarının en iyi takımıydık. Bu yüzden sezonda çok ümitliyiz. Hatta yeni transferle şimdi şampiyonluk için en önemli adaylardan biriyiz.

▼Bu sezon şampiyonluk için umutlusun yani?

▲Tabii ki. Geçen seneden daha başarılı olacağız. Hatta bu da yetmez şampiyon olacağız. Biz Türkiye'nin en iyi takımlarından biriyiz ve tek hedefimiz var: Şampiyonluk.

▼Beşiktaş'ta bu son sezonun. Beşiktaş'tan ya da Türkiye'den ayrılmayı düşünüyor musun?

▲Hayır, ben ayrılmayı hiç düşünmüyorum. Bu sene sonunda oturup görüşürüz takımımızla. Ama ben Türkiye'de çok mutluyum. Beşiktaş'ta oynamak da bana gurur veriyor. Tabii ben kalmayı isterim. Ama sonuçta profesyonel futbolcuyuz. Şartlarda anlaşmak da önemli.

▼Türkiye'de yeter bu kadar dediğin

oluyor mu?

▲Hayır, hiç böyle bir şey düşünmedim. Ben Türkiye'yi ülke olarak çok seviyorum. Ayrıca tam bir futbol ülkesi. Neden gitmek isteyeyim ki?

▼El Saka ile yakın olduğunuzu biliyoruz. Hâlâ muhabbetiniz devam ediyor mu? Çok yakın olduğunuzu duymuştum.

▲Her zaman. O benim en yakın arkadaşım. Mısır'da 12 sene beraberdik, Ümit Milli Takım, A Milli Takım'da beraberdik. Denizli'de ve Gençlerbirliği'nde de beraber oynadık. Fakat artık yollarımız ayrıldı. O şimdi Konya'da. Ama yine de her gün konuşuyoruz. Zaten eşlerimiz de görüşüyor.

▼Kimleri beğeniyorsun Türkiye'de?

▲Türkiye'de çok iyi oyuncular var. Emre ve Yıldırım bence çok iyi futbolcular. Fatih Tekke var mesela, çok iyi bir santrfor, tekniği çok iyi, hava toplanında çok başarılı, kuvvetli bir oyuncu. Bence Avrupa'da çok başarılı olur. Hatta ben gitmesi gerektiğini bile düşünüyorum.

▼Kiminle oynarken zorlanıyorsun?

▲Gökdeniz çok seri. Bir de Yunus var, çok süratli bir oyuncu. Defansta beni zorlayan isim ise El Saka! Ama Türkiye'de çok iyi defans yapan

oyuncular da var. Mesela Galatasaray'daki Tomas çok iyi bir stoper, Song da çok iyi, çok kuvvetli. Song'la daha önce de karşılıklı oynadım. Özellikle Afrika Kupası'nda ona karşı zorlu maçlar oynadık.

▼Türkiye'de geçtiğimiz sene ligin düzeyi nasıldı sençe? Bu sezondan ne bekliyorsunuz?

▲Türkiye'de çok iyi, çok kuvvetli bir lig var. Belki biraz eşitsiz ama güç olarak üst düzeyde. Hatta bence Hollanda'dan daha kuvvetli bir lig Turkcell Süper Lig. Avrupa'da çok fazla reytingi yok gibi gözüküyor, ama futboldan anlayan herkes Türkiye'yi izliyor. Özellikle Dünya Kupası'nda 3. olduktan sonra bütün dikkatler buraya döndü. Bu sezon da aynı geçen sezon gibi çok zorlu geçecek. Ve şampiyonluk yarışı hiç de kolay olmayacak.

▼Daha ilk maçlarda herkes Ailton'la aranda özel bir diyalog geliştiğini düşünüyor. Ne diyorsun bu tespit hakkında.

▲Aiton gerçekten çok iyi, çok golcü bir futbolcu. Aynı zamanda da son derece akıllı. Tecrübesi zaten tartışılmaz. Böyle oyuncularla herkes daha iyi oynar. Sonuçta ikimiz de tecrübeliyiz ve bazı şeyleri çabuk anlıyoruz. Bu yüzden çok rahat anlaşıyoruz.

▼Bu senenin geçmiş senelere göre en iyi senen olacağını düşünüyor musun?

▲Bu sene şampiyon olmayı çok istiyoruz. Özellikle de ben artık bir şampiyonluk tatmak istiyorum. Takıma bakacak olursak çok geniş bir kadro ve iyi oyuncuların kurulu olduğunu görüyoruz. Yani her şey tamam, bir tek iyi performans göstermek kalıyor geriye. İnşallah ben de çok başarılı olurum ve şampiyonluk yolunda katkı veririm. ■

Bıçakçı güvenlik önlemlerini açıkladı

Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı Dr. Levent Bıçakçı ve İstanbul Valisi Muammer Güler, yeni sezon öncesi statlarda alınan güvenlik önlemleri ile ilgili bir basın toplantısı düzenledi. Lütfi Kırdar Kongre Merkezi'nde 4 Ağustos tarihinde gerçekleşen toplantıda Dr. Levent Bıçakçı "Temmuz 2004'te göreve geldiğimizden bu yana statlardaki güvenlik önlemleri bizim en çok altını çizdiğimiz noktaların başında gelmektedir." dedi. Bıçakçı ayrıca sezon öncesi alınan önlemleri şu başlıklar altında sıraladı.

● Geçtiğimiz sezon içinde

"Stadyum ve Güvenlik Komitesi" ve bu komitenin ıracı müdürlüğü olan Stadyum ve Güvenlik Müdürlüğü kuruldu.

● Stadyum ve Güvenlik Komitesi Süper Lig ve Lig A'daki statların akreditasyon sistemini oluşturdu.

● Süper Lig'den başlayarak tüm statlar incelendi, bir 'durum fotoğrafı' çekildi. Bu fotoğraf dünya standartlarıyla karşılaştırıldı, gerçekçi bir değerlendirme yapıldı. Bu çerçevede temel kriterler oluşturuldu.

● Stadyum ve Güvenlik Komitesi, bu çalışmal-

arıyla eş zamanlı olarak, İstanbul'da 3 günlük Kulüp Eğitim Semineri düzenledi. Seminere Süper Lig ve Lig A'da mücadele eden kulüplerimizin müsabaka direktörleri, akreditasyon ve güvenlik amirleri, akreditasyon sorumluları, stad müdürleri ve bilet tribün yerleşim sorumlularının yanı sıra, güvenlikten sorumlu vali muavinleri, UEFA yetkilileri katıldı. Bu eğitimin en önemli kısmı hiç kuşkusuz Stadyum ve Güvenlik Komitesi'nin 2005 - 2006 sezonu için hazırlanan 'Güvenlik Tedbirleri Uygulama Planı'nı tüm katılımcılara sunulmasıydı.

● Geçtiğimiz sezon başlatılan ve her maç öncesi sabah yapılan eşgüdüm toplantılarının yanı sıra, bu sezon maçlardan sonra da değerlendirme toplantıları yapılacaktır. Akreditasyon sisteminde kısa bir süre içinde önemli mesafe alındı, sistemi daha da genişlettik. Akreditasyon kartına ve Federasyon tarafından uygulanmasına karar verilen güvenlik yeleğine sahip olmayan hiçbir görevli stada giremeyecek.

● Maçları izlemek isteyen basın mensupları TSYP'nin internet sitesine girerek akreditasyonlarını on-line yapacaklar. TSYP akreditasyonları gerçekleşen gazetecilerin listesini ilgili kulübe gönderecek. İlgili kulüp ise akredite olan gazeteciler için gerekli hazırlıkları yapacak.

● Maç biletleri maç sonuna kadar muhafaza edilecek, bu biletler gerekli hallerde görevliler tarafından kontrol edilecek. Üzerinde numara-

landırma bulunmayan biletleri taşıyan kişiler tribünlere alınmayacak.

● Kulüpler hiçbir şekilde toplu taraftar organizasyonu için bilet dağıtımı, kombine kart dağıtımı yapamayacakları gibi deplasmana taraftar götürme organizasyonu da gerçekleştirmeyecekler. Geçmiş dönemdeki tecrübelerin ışığında stad içinde ve çevresinde kesinlikle alkol satışına izin verilmeyecektir.

● Kötü ve çirkin tezahüratla mücadele konusunda disiplin talimatı ağırlaştırıldı. Yoğun küfüre saha kapatmaya varan cezalar öngörüldü. Ayrıca federasyona, hakemlere, yöneticilere ve sporculara hakaret eden, saldırıda bulunan kişiler cezalandırılacak. Yeni sezonda Disiplin Kurulu para cezalarını eskiden olduğu gibi sadece kulüplere değil, kişi, kuruluş ve sporculara da verebilecek.

● Buna ilaveten sporculara verilen belirli cezaların para cezalarına dönüştürülme imkânı da ortadan kaldırıldı.

● Evsahibi kulüp stadin ve çevresinin güvenliğinden ve maç içinde meydana gelecek olaylardan sorumlu olacak.

● Maçlarla ilgili oynanan bahis ve benzeri şans oyunlarına profesyonel liglerde görev alan sporcu, hakem, teknik direktör ve yöneticilerin katılması yasaklandı.

● Bu yeni sistem ve getirdikleri, Stadyum ve Güvenlik Komitesi tarafından Abant'taki MHK Hakem Semineri'nde ve Ankara'da Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu toplantısında tanıtıldı. ■

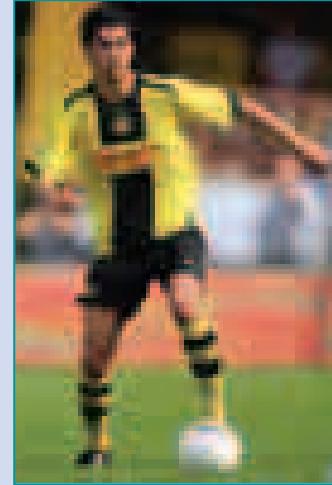

U-17'de Rota Dünya Kupası

Türkiye U-17 Genç Milli Takımı 16 Eylül'de Peru'da başlayacak FIFA Dünya Gençler Şampiyonası'nda mücadele edecek. Abdullah Avcı yönetimindeki Milli Takım 9 Eylül'de Peru'ya hareket edecek. Mayıs ayında Avrupa Şampiyonu olan U-17 takımı, Dünya Şampiyonası'nın da favorileri arasında. İlk maçını 16 Eylül'de Avustralya ile oynayacak milliler, 19 Eylül'de Uruguay ve 22 Eylül'de Meksika ile karşılaşacak.

B grubunda mücadele Milli Takım grup maçları sonunda ilk ikkiye girdiği takdirde çeyrek finale yükselecek. 16 takımın katıldığı Dünya Gençler Şampiyonası'nda Türkiye ilk kez mücadele edecek. Turnuva öncesi FIFA.com'a bir röportaj veren Teknik Direktör Abdullah Avcı Türkiye, Brezilya ve Hollanda'yı turnuvanın favorileri arasında gösterirken, takımı-

na olan güvenini vurguladı. U-17 Milli Takım Avrupa Şampiyonu olurken turnuvanın en iyi oyuncularından birisi olarak gösterilen Nuri Şahin Ağustos ayı içerisinde Borussia Dortmund'la ilk lig maçına çıktı. Nuri Şahin bu maçta bir rekora da imza attı. 16 yaş 11 ay 1 gün ile Bundesliga'da forma giyen en genç oyuncu oldu. ■

Federasyon Haberleri

Çobanoğlu veda etti

Milli Takımlar Menajeri Can Çobanoğlu görevinden ayrıldı. 1998 yılından bu yana Milli Takımlara hizmet veren Çobanoğlu'nun sözleşmesi karşılıklı olarak feshedildi. Basın toplantısında konuşan Futbol Federasyonu Başkanı Dr. Levent Bıçakçı Çobanoğlu'na hizmetlerinden ötürü teşekkür etti ve bir plaket verdi. Can Çobanoğlu ise Milli Takıma verdiği hizmetlerden ötürü oldukça mutlu ve gururlu olduğunu söylerken tüm çalışma arkadaşlarına teşekkür etti. ■

Süper Lig'e merhaba gecesi

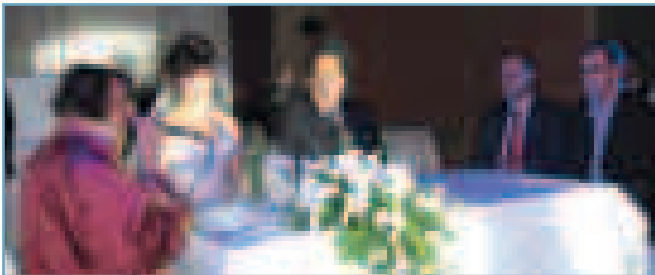
Bu yıl 48.'si organize edilen Turkcell Süper Ligi öncesi Futbol Federasyonu ve Süper Lig'in yayıncı kuruluşu DigiTürk ortaklaşa "Süper Lige Merhaba" gecesi düzenledi. Bu sezon ilk kez yeni logosu ve adıyla oynanan lig öncesi düzenlenen gece Esmâ Sultan Yalısı'nda yapıldı. Geceye Türk futbol ailesine hizmet eden tüm kurum ve kuruluşların temsilcileri katıldılar. ■

Demirlek'e dış görev

FIFA kokartlı hakemlerimizden Mustafa Çulcu ve Cem Papila 11 ve 25 Ağustos tarihlerinde oynanan UEFA Kupası maçlarında görev aldılar. 11 Ağustos'ta yapılan 1.FSV Mainz 05 - Keflavik maçını Mustafa Çulcu yönetti. Çulcu'nun yardımcılıklarını M. Emre Eyisoy ve Muhittin Gürses yaptı. Maçın dördüncü hakemi Cüneyt Çakır'dı. 25 Ağustos'taki PFC Lokomotiv Plovdiv 1936 - OFK Belgrad maçını Cem Papila yönetti. Papila'nın yardımcılıklarını Cemal Gemici ve Bülent Gökçü yaptı. Maçın dördüncü hakemi Süleyman Abay'dı. 7 Eylül'de oynanacak Bulgaristan-İzlanda karşılaşmasını Bülent Demirlek yönetecek. Demirlek'in yardımcılıklarını Ekrem Kan ve Erhan Sönmez yapacak. Maçın dördüncü hakemi Metin Aydoğan. ■

UEFA, Kulüp Lisans Departmanı'nı denetledi

Türkiye Futbol Federasyonu Kulüp Lisans Departmanı, UEFA'nın görevlendirdiği resmi denetim firması tarafından incelendi. TFF Kulüp Lisans Departmanı, UEFA tarafından yetkilendirilen SGS firmasının, sistemin genel işleyişi ve uygulanan standartlar konusunda 4 Ağustos tarihinde gerçekleştirdiği denetimi başarıyla geçti. ■

MUTLULUK ADIMI

Futbol Federasyonu eski Mali İşler Koordinatörü Haldun Kozakoğlu ve Federasyon Dış İlişkiler Şefi Zümrüt Kırgeç Maslak Princess Otel'de düzenlenen törenle dünyaveine girdiler. *TamSaha* dergisi olarak Kozakoğlu çiftini kutlar, kendilerine ömür boyu mutluluklar dileriz. ♥

Futbolun yeni adresi: TURKCELL Süper Lig

Yayın yasak saatleri açıklandı

Futbol Federasyonu 2005-2006 sezonunda, Türkiye'de uygulanacak yayın yasak saatlerini belirledi. Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ve UEFA tarafından onaylanan yayın yasak saatleri cumartesi günleri Türkiye'de yayınlanan ve başka bir bölgeden Türkiye'ye yapılan maç yayınlarını kapsıyor. Belirlenen yayın yasak tarih ve saatleri şöyle:

Cumartesi Günleri	
06.08.2005-27.08.2005	16:00-18:30
10.09.2005-17.09.2005	16:00-18:30
1 Ekim 2005	16:00-18:30
15.10.2005-05.11.2005	16:00-18:30
19.11.2005-17.12.2005	16:00-18:30
21 Ocak 2006	16:00-18:30
04.02.2006-13.05.2006	16:00-18:30

Gözlemciler temsilciler semineri yapıldı

Geçtiğimiz sezon başında UEFA normlarında yeniden yapılandırılan ve başkanlığını Ömer Üründül'ün üstlendiği Gözlemciler ve Temsilciler Kurulu'nun düzenlediği 2005-2006 sezonu eğitim semineri Ankara'da yapıldı. 3-4 Ağustos tarihlerinde Hilton Otel'i'nde düzenlenen seminere bu sezon liglerde görev alacak 110 temsilci katıldı. Seminerde yeni sezonda çirkin ve kötü tezahürat başta olmak üzere stadyum ve güvenlik, akreditasyon sistemi ve ek talimatlar konusunda bilgilendirme yapıldı, ayrıca uygulamalarda görülen aksaklıklar değerlendirildi. Seminere, Türkiye Futbol Federasyonu Başkan Vekili Şekip Mosturoğlu, Genel Sekreter Lütfi Arıboğan, Başkan Danışmanı Ahmet Güvener, Genel Sekreter Vekili Nüzhet Kiper Bağış ve Disiplin Kurulu Başkanı Adnan Türkkan da katıldı. ■

Mini Pitch'de bir tesis daha

Futbol Federasyonu UEFA desteğiyle sürdürdüğü Mini Pitch projesinde bir adım daha attı. Bursa Pınarbaşı Osmangazi İlköğretim Okulu'nda inşa edilen mini saha 10 Ağustos'ta Futbol Federasyonu Başkanı Dr. Levent Bıçakçı ve Milli Takımlar Teknik Direktörü Fatih Terim tarafından açıldı. ■

Süper Lig'in adı değişti. Futbol Federasyonu'nun kulüplerimize sağlanan kaynakları artırma çalışmaları çerçevesinde Süper Lig'in isim hakkı Temmuz ayı içerisinde DigiTürk'e 10 milyon dolar karşılığında satılmıştı. DigiTürk firması bu hakkını Turkcell'e devrederken Süper Lig'in yeni adı Turkcell Süper Lig oldu. 11 Ağustos günü Turkcell Plaza'da düzenlenen törende hazırlanan protokole DigiTürk Yönetim Kurulu Başkanı Ali İhsan Karacan ve Turkcell Genel Müdürü Muzaffer Akpınar ile imza atan Futbol Federasyonu Başkanı Dr. Levent Bıçakçı konuşmasında şu ifadelerle yer verdi:

"Bugün burada anlaşmasını imzaladığımız Turkcell, daha önce devam ettirdiği sponsorluk anlaşmasını bizim göreve gelmemizle birlikte daha geniş alanlara yayma kararı almış ve bunu sizlerle paylaşmıştık. Olumlu işbirliğimiz meyvelerini vermeye devam ediyor. Futbol artık bir endüstri. Biz de bu doğrultuda Süper Lig'in markalaşması çalışmalarımıza aylar önce başladık. Süper Lig markasının yaratılması ve uluslararası bir ürün olarak konumlandırılmasını hedefliyoruz. Bu doğrultuda Süper Lig ve Lig A'ya ilk kez logolar yaptırarak, Türk futbolunun en değerli markalarından biri olan Süper Lig'in isim hakkı konusunda Türkiye ölçeğinde çok ciddi sayılabilecek bir rakama çıktıkları için hem Turkcell'e hem de DigiTürk'e şükranlarımı sunuyorum. Tüm resmi Süper Lig müsabakaları, Turkcell Süper Lig adı altında oynanacaktır. Ve ülke çapında oynanacak olan tüm Süper Lig maçlarında bu ismin görünürlük almasını ve uygulamalarda standardizasyon sağlayacağız. Medyanın sezon boyunca yaptığı haber ve çalışmalarda Turkcell Süper Lig'i ifadesini kullanmasını bizzat rica ediyorum. Türk futbolu sponsorlar ve onların sağladığı kaynaklarla çok daha ilerilere gidecek." ■

Kapulluoğlu babasını kaybetti

Futbol Federasyonu Hukuk Kurulu eski üyesi Kemal Kapulluoğlu'nun babası İsmet Kapulluoğlu 16 Ağustos Salı günü vefat etti. 72 yaşında hayata gözlerini yuman İsmet Kapulluoğlu, Ankara'da Cebeçi Asri Mezarlığı'nda toprağa verildi. Merhuma tanrıdan rahmet, Kapulluoğlu ailesine başsağlığı dileriz. ■

Hasan Özer

Bizim zamanımızda sokak futbolu vardı. Onun kayboluşunun da bunda etkisi olduğunu düşünüyorum. Çünkü sokak futbolu çok önemliydi. Mahalleler arasında yapılan maçlar hem güzeldi, hem de çocukları yarışmalara hazırlardı. Çim sahamız yoktu ama bir toprak saha mutlaka bulunurdu o zamanlar. Ama şimdi Türkiye’de bütün arazileri apartman yaptılar, her yer betonlaştı. Çocuklarımız oynayacak saha bulamıyorlar.

en futbola çok erken yaşta başladım. Oysa bugün 17-19 yaşındaki futbolcular hâlâ PAF takımında oynuyor. Gelişmek için o yaşlarda üst düzey karşılaşmalarda oynamak gerek.

Ama oynayamıyorlar. Bana göre çok eksik kalmış gibiler. Çoğunun ligde oynayacak kapasiteleri hemen hemen yok. Artık Birinci Lig’de oynama yaşı biraz daha yukarıya, 22-23'lere çıktı. Eskiden 18-19'da başlıyordu. Bu da hem fizik hem güç, hem de teknik olarak gecikmeye neden oluyor.

Gölgede kalan golcü

18’inde ligde oynamaya başladı. Gaziantep’ten yola çıktı, Trabzonspor, Şekerspor, Altay, Rizespor, Malatyaspor, Sebatspor’da gol kovaladı. Ülkenin en iyi santrforları arasında girdi. Milli formayı giydi ama bir türlü İstanbul’a taşınamadı. Şimdi Diyarbakırspor’da. Yeni ufuklara yelken açmak için... Ufuktaki hedef ise belli... Ligdeki gol sayısını 120’lere taşımak ve Türk futbolunun unutulmaz golcülerine arasına adını yazdırmak.

en Doğu insanıyım, Siirtliyim. Diyarbakır'a yakın bir ilde doğdum, büyüdüm, uzun süre de orada yaşadım. Diyarbakır yabancı olmadığı bir şehir. Gerçekten orada takıma büyük bir ilgi var. Çünkü Doğu insanının diğer takımlara nazaran takımına sahip çıkabilen bir kapasitesi var. Takım gerçekten çok sevilir. Mesela Antep'te de muhakkak bir ilgi var ama Diyarbakır ile kıyasladığın zaman Diyarbakır insanının çok daha fazla ilgisi var. Çünkü hemen hemen Trabzon gibi iyi bir işletmesi, iyi bir sistemi var. Tabii başarılı olmak onlar için de önemli. Çünkü Diyarbakır ilini temsil ediyorsunuz. Ama başarılı olabilmek için iyi bir takım oluşturmak zorundalar. Zaten taraftar da hep bunu bekliyor.

▼Herkes Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray'da oynamıyor ama oynamadı diye futbol hayatını da bitirmiyor. Fakat gündemden düşmüş oluyor. Sen de birkaç kez çok yaklaşmış olmana rağmen bir türlü büyük takımlara transfer olamadın. Onlarda oynamayan futbolcu ne hisseder?

▲Anadolu kulüplerini dolaşan ve oralarda oynayan futbolcuların her zaman bir hedefi vardır; Türkiye'nin güzide üç takımından birinde futbol oynamak. Çünkü taraftarı, camiası ile farklıdır üç büyükler. Onun için herkesi çeker. Hatta her genç futbolcunun gönlünde yatan muhakkak bir takım vardır. Bunun dışında bir futbolcunun en büyük hedefi, milli takım forması giymektir. Ben üç büyüklerde hiçbir zaman forma giyemedim, hep kapısından döndüm. Birçok teklifi aldım ama sözleşmem devam ettiği için ve istenilen yüksek bonservis ücretleri nedeniyle bir türlü transferim gerçekleşmedi. 17 yaşından beri Türkiye futbol liginde oynuyorum, Milli Takım'a da seçildim. Ama hep Anadolu'da kaldım. 17 yaşında Gaziantepspor'a transfer oldum, 18 yaşımı doldurduğum zaman Birinci Lig'de oynamaya başladım. Derken Fatih Terim döneminde Umit Milli Takım'a seçildim. Zaten A Genç Milli Takımı'nda da oynamıştım. Sonra Anadolu kulüpleri maceramız sürdü. Bildiğiniz gibi 2.5-3 seneye yakın bir süre Trabzonspor'da oynama şansım da oldu. Hedefim tabii ki daha yukarılara çıkmak ve büyük takımlarda forma giymektir. Ama kismet olmadı. Hep kapısından döndüm. Fakat futbol kariyerim açısından çok da kötü bir yerde olduğumu hiç düşünmüyorum. Anadolu kulüplerinde mücadele etmek gerçekten çok zor. O takımlara faydalı olmak, onların başarısına katkıda bulunmak bence çok önemli bir başarı. Çünkü bunlar zor ayakta duran takımlar, maddi imkânlar açısından zorluk yaşıyorlar. Gaziantepspor'da güzel yıllarım oldu, Altay'da da keza öyle. Oynadığım Anadolu kulüplerinde bir sürü gole imza attım. Ve dediğim gibi, A milli takım dahil olmak üzere Milli Takım'ın her kademesinde formayı sırtıma geçirmeyi başardım. 5 kez A milli oldum. Dünya Kupası elemelerinde A milli takım forması giydim. Hedefim orada kalıcı olmaktır. Daha çok forma giymek, daha faydalı olmak en büyük hedeflerimden biriydi. Olmadı. Ama hedefler bitmiş değil.

▼Türkiye'de hayat üç takımla sınırlanıyor sadece değil mi?

▲Kesinlikle öyle. Ama o seviyeye, o potansiyele ulaşması için Anadolu kulüplerinin de çok çalışması gerekiyor.

▼Çok mu büyük farklar var arada?

▲Çok büyük farklar var. Camia, seyirci olarak, maddi imkânlar olarak azımsanamayacak ölçüde büyük farklar var. O seviyeye gelebilmeleri için, Anadolu kulüplerinin bunu bir hedef haline getirmesi gerek. Sadece ticari anlamda değil, şampiyonluğa oynayabilecek bir kapasite yaratmak, iyi bir takım oluşturmak şart, ancak bu şekilde üç büyüklerle mücadele etmek mümkün olabilir. Yoksa Türk futbolu bu üç takımın tekelinde devam edecek.

▼Ve bu da Türk futbolunun önünü açmayacak...

▲Hayır açmayacak. Benim tek dileğim, Anadolu kulüplerinin bu yarışın içinde olması. Aksi takdirde oyun giderek kısırlaşacak. Hep aynı şeyleri izlemekten zevk alınır mı?

▼Bunun kısa zamanda hayata geçirilecek bir yolu var mı?

▲Bunun bir tek yolu var. O yolda yöneticilerden ve taraftarın ilgisinden geçiyor. Şurası kesin, Gaziantep'te bir insan Galatasaray'ı, Fenerbahçe'yi tutuyorsa problem var demektir. Herkes kendi şehrinin takımına sahiplenmedikçe, o takımın taraftarı olmadıkça başka büyük camiaların oluşması mümkün değildir. Yarış ancak eşit koşullarda olursa çekişmeli olur.

▼2000-2001 sezonunda Gaziantep takımı müthiş bir futbolla şampiyonluğa oynuyordu. Ama İstanbul'da o efsanevi maçta arkanızda kimse yoktu. Neden böyle oldu o sezon?

▲Kesinlikle doğru söylüyorsunuz. Biz takım olarak o sene şampiyonluğa gerçekten inanmıştık. Ama aynı inancı taraftarda, Gaziantep halkında, kulüp yönetiminde görebildiğimi söyleyemem.

▼Şampiyonluğa üç maç kala neden taraftar takımına güvenmez? Neden sahip çıkmaz?

▲O sene tecrübesiz olabildik, Gaziantepspor ilk defa şampiyonluğa giden bir takım oluşturmuştu. Buna rağmen biz her maçı kazanacağımıza inanıyorduk. Ve gerçekten müthiş bir futbol ortaya koyuyorduk, çoğu maçlarımızı da kazanıyorduk. Hadi o sene tecrübesizlikten dolayı kaybettik diyebiliriz, ama öbür sene takım dağılmasa kesin şampiyon olurduk. O dönemde oyuncula-

Yabancıları çok daha imtiyazlı buluyorum. Daha çok seviliyor, daha çok tutuluyorlar. Hep daha iyi bir futbolcuymuş gibi muamele görüyorlar. Muhakkak çok yabancı geldi ve Türk futboluna hizmet ettiler. Ama Türk futbolcularının onlardan aşağı kalır yanı olduğunu düşünmüyorum. Türkiye’de çok kaliteli forvetler yetişti, oynadı. Şu an Hakan Şükür bence Avrupa’nın en iyi forvetlerinden biri. Nihat’ından tutun Fatih Tekke’sine kadar harika futbolcularımız var. Fatih Tekke Avrupa’da oynayabilecek ender futbolculardan biri. Ama yabancı futbolculara verilen imtiyaz, hem maddi hem manevi açıdan Türk futbolcusunu geride bırakıyor.

rın dağıtılması şampiyonluğa oynamamanın en büyük göstergesi oldu. Başkan Celal Doğan o takımı dağıtmadan, 2-3 takviyeyle elinde tutsaydı ve yeni sezona yine şampiyonluk sloganıyla başlasaydık kesin şampiyon olurduk. Ben o zaman da söyledim arkadaşlarıma, şimdi de söylüyorum, o takım 2-3 takviyeyle mutlaka şampiyonluğa oynardı.

▼Ama seyirci arkanızda olmadıkça insan kim için yapıyor bütün bunları demez mi?

▲Diyor zaten. Aslında birazcık olsun sahiplenme bile her şeyi değiştiriyor. O sene seyirci potansiyelimiz gerçekten iyiydi, çünkü takım çok başarılıydı. Ama Şükrü Saraçoğlu’nda yalnızdık. Gerçi Fenerbahçe’ye yenildikten sonra içeride oynadığımız maçlarda yine seyircimiz bizi yalnız bırakmadı. Ama bence yönetim ve taraftar arasında bir kopukluk vardı. Hâlâ da var. Eğer taraftar takımıyla barışsa Gaziantep’in çok büyük bir potansiyeli olduğunu düşünüyorum. Ama bunun için taraftar takımı her koşulda sevmeli. Ama taraftar eskisi gibi değil, küsmüş durumda. Gaziantepspor’u sahiplenecek bir taraftar lazım.

▼Rizespor, Malatyaşpor, Gaziantepspor, Diyarbakırşpor, Akçaabat Sebatspor maceraları sana Anadolu kulüpleri hakkında yeterince bilgi vermiştir. Anadolu takımları neyi beceremiyorlar sence?

▲İstikrar. Tesisleşme, altyapı bunlar da önemli sorunlar. Ama hepsinin altında istikrarsızlık yatıyor. Asıl olarak futbolcu transferlerinde birçok yanlışlıklar yapılıyor. Kısıtlı maddi imkânlarla her şey bir yere kadar.

▼Bu yanlışlar neden yapılıyor?

▲Akılcı transferler yapılmıyor. Veremeyecekleri paraları vaat ediyorlar. Sonra da ödeyemiyorlar. Genelde günü kurtarmaya çalışıyor. “Bu senede ligde kalalım, sıkıntı yaşamayalım!” bütün dertleri bu. Oylara hep günlük bakışları için ne yazık ki bu tip problemler ortaya çıkıyor.

▼Ligde sona yaklaşırken bir sürü takım amaçsız hale geliyor. Ne düşme tehlikesi yaşıyorlar, ne de yukarılara tırmanabiliyorlar! Hal böyle olunca da şike söylentileri başlıyor. Sence bu ruh hali nasıl aşılacak?

▲Şu ana Futbol Federasyonu çok önemli bir hamle yaptı ve o psikolojiye el koydu. Yeni havuz sistem bu şaibeyi ortadan kaldıracaktır. Çünkü çoğu kulüp maddi imkânları el de edemediği için, borçlu olduğu ve futbolcusunu iyi motive edemediğinden bazı maçlar dediğiniz gibi sıkıntılı geçiyordu. Yensem ne olacak yenilsem ne olacak, nasıl olsa paramı da alamıyorum diyordu futbolcu. Ama federasyon çok güzel bir uygulama başlattı. Gerçekten çok adil bir uygulama bu. Her maçta ödenecek paralar hiç de az değil. Bu, çok güzel bir kaynak oldu. Futbolcular da çıkıp her maçta yenmek için mücadele gösterecek ve böyle olaylara mahal verilmeyecek.

▼Diyarbakır’ı nasıl buldun? Gaziantep Güneydoğu’nun İstanbul’u ise Diyarbakır’da Ankara’sı gibidir derler...

▲Aynen öyle. Ben Doğu insanıyım, Siirtliyim. Diyarbakır’a yakın bir ilde büyüdüm, uzun süre de orada yaşadım. Diyarbakır yabancı olmadığı bir şehir. Takıma büyük bir ilgi var. Çünkü Doğu insanının diğer takımlara nazaran takımına sahip çıkabilen bir kapasitesi var. Mesela Antep’te muhakkak bir ilgi var ama Diyarbakır ile kıyasladığın zaman geri kalıyorlar. Çünkü Diyarbakır’ın hemen hemen Trabzon gibi iyi bir işletmesi, iyi bir sistemi var. Tabii başarılı olmak onlar için de önemli. Çünkü Diyarbakır’ı temsil

ediyorsunuz. Ama başarılı olabilmek için iyi bir takım oluşturmak zorundalar. Zaten taraftar da hep bunu bekliyor. Ben yeni transfer oldum ama hiç yabancılık çekmedim. Şu an çok iyi anlaşıyoruz, hiçbir problem yok.

▼Yüzler kulübü diye bir şey var biliyorsun, senin de bir amacın bu kulübe girebilmek olsa gerek?

▲1992 senesinde profesyonel olarak başlayan futbol serüvenimde geçen sezon sonu itibarıyla toplam 99 gol attım. Bu rakamı az bulanlar olabilir, ben de bazı dönemlerde sıkıntı çektiğimi düşünüyorum. Çok kulüp dolaştığım için bir istikrar yakalayamadım. Hep problemler oldu ama yine de fena bir gol sayısı olmasa gerek.

▼Bu gollerin hepsi bir değildir herhalde? Hiç unutamadıkların da var mı?

▲Hepsi de birbirinden farklı. Zaten ben neredeyse hiçbirini unutmam. Hangi maçta nasıl gol attığımı sorun hepsine cevap veririm. Çünkü o duyguyu yaşamak çok farklı bir olay, yaşamak lazım. Ne kadar anlatılırsa anlatılsın, hep tatlı eksik kalır, o yüzden yaşamak lazım. Mesela Fenerbahçe ile oynadığımız o 4-3’lük maçta 3. golü ben attım. O gol inanılmazdı. Fatih Tekke’nin 20 metreden attığı bir top vardı ve ben onu takip ediyordum, çizgide yakaladım. Sifirdan, imkansız bir vuruş oldu ve doksana gitti.. Malatyaşpor’da oynarken Altay’a attığım bir 5. gol vardı. Rövesata ile atmıştım ve gerçekten güzeldi. 3-4 tane daha böyle rövesata golü attım, hiçbirini unutmam. Malatyaşpor’da oynarken Göztepe’ye karşı yine güzel bir rövesata golü atmıştım, spiker “yine Hasan’ın rövesatalarından birini izliyorsunuz” diye anlatıyordu!

▼Laf dönüp dolaşıp Fenerbahçe’ye 4-3 yenildiğiniz maça geliyor. Biraz daha konuşalım o konuyu. Üçüncü golü attığınızda acayip bir kenetlenme olmuştu. Ondan sonra devre arası geldi ve her şey tersine döndü. Ne oldu orada?

▲En kültürlüsünden en sıradanına kadar herkes bize o maçı sattınız mı diye soruyor? Böyle bir şeyin olması mümkün mü? Ben o maçı mucizevi bir maç olarak değerlendiriyordum. Dün gibi hatırlıyorum, 3. golü attığımız dakika 46. dakikaydı. Çok sevinçliydik ama içeri girenken seyirci öyle bir bağırıyordu ki ürkmemek mümkün değil. Biz şaşkınlık-

tan birbirimize bakıyorduk. Taraftar hem bizi alkışlıyor hem Fenerbahçe’ye destek veriyordu çünkü Nitekim ikinci yarıya çıktığımızda inanılmaz bir baskı ile karşılaştık. Takımlarına resmen canı gönülden sahiplendiler. Bu da, taraftarın ne kadar önemli olduğunu gösterdi bana.

▼Sen yıllardır bu ligde oynuyorsun ve yanında yörende gencecik golcüler yetişiyor. Onlarla hiç konuşuyor musun? Bilgi ve birikimini onlara aktarıyor musun? Daha da önemlisi bir potansiyel görüyor musun?

▲Ben futbola çok erken yaşta başladım. Oysa bugün 17-19 yaşındaki futbolcular hâlâ PAF takımında oynuyor. Geleşmek için o yaşlarda üst düzey karşılaşmalar oynamak gerek. Ama oynayamıyorlar. Bana göre çok eksik kalmış gibiler. Çoğunun ligde oynayacak kapasiteleri hemen hemen yok. Artık Birinci Lig’de oynama yaşı biraz daha yukarıya, 22-23’lere çıktı. Eskiden 18-19’da başlıyordu. Bu da hem fizik hem güç, hem de teknik olarak gecikmeye neden oluyor. Altın çok nadir kaliteli oyuncu geliyor. Artık öyle çok başarılı, yetenekli oyuncular da yetişmiyor. Bizim zamanımızda sokak futbolu vardı. Onun kayboluşunun da bunda etkisi olduğunu düşünüyorum. Sokak futbolu çok önemliydi. Mahalleler arasında yapılan maçlar hem güzeldi, hem de çocukları yarışmalara hazırlardı. Çim sahamız yoktu ama bir toprak saha mutlaka bulunurdu o zamanlar. Ama şimdi Türkiye’de bütün arazileri apartman yaptılar, her yer betonlaştı. Çocuklarımız oynayacak saha bulamıyorlar.

▼Sokak aralarında yer bulamıyorlar ama daha çok küçükken kulüplere giriyorlar, burada devam ediyorlar. Bu bir imkân değil mi?

▲Bu bir imkân tabii. Ama sokak futbolu kadar etkin değil. Hem yaygın değil, hem de sokak futbolu kadar yeteneğin gelişmesine izin vermiyorlar. Kulüplerde de altyapı, tesisleşme o kadar da iyi değil sonuçta. Tabii kulüplerde futbolcuların yetişmesi çok önemli, ama amatör ruhlu futbolcuların yetişmesi de önemli, o duyguyu oynamak büyük fayda sağlar. O da sokak futbolunu gerektiriyor. İkisini de yapmak gerekiyor esasında. Biri yapıldı mı öbürü eksik kalıyor diye düşünüyorum.

▼Sen forvet oyuncususun, daha iyi bilirsin. Bir takım yabancı oyuncu alacaksa önce forvet arar. Nitekim bir sürü yabancı futbolcuyla aynı takımda beraber olma şansı yakaladın. Türkiye’deki yabancıların işlevini nasıl buluyorsun?

▲Yabancıları çok daha imtiyazlı buluyorum. Daha çok seviliyor, daha çok tutuluyorlar. Hep daha iyi bir futbolcuymuş gibi muamele görüyorlar. Muhakkak çok yabancı geldi ve Türk futboluna hizmet ettiler. Ama Türk futbolcularının onlardan aşağı kalır yanı olduğunu düşünmüyorum. Türkiye’de çok kaliteli forvetler yetişti, oynadı. Şu an Hakan Şükür bence Avrupa’nın en iyi forvetlerinden biri. Nihat’ından tutun Fatih Tekke’sine kadar harika futbolcularımız var. Fatih Tekke Avrupa’da oynayabilecek ender futbolculardan birisi. Ama yabancı futbolculara verilen imtiyaz, hem maddi hem manevi açıdan Türk futbolcusunu geride bırakıyor. Anadolu kulüplerinde bunu çok görüyoruz. Maddi anlamda inanılmaz farklılıklar var. Aynı seviyede ve aynı başarıyı yakalamış Türk futbolcusunu çok daha az önemsiyorlar. Ben bunu anlamakta zorlanıyorum.

▼Appiah, Kleberson, Alex, Song, Şimşek... Bunlar iyi futbolcular. Bu isimlerin gelmesi yarar getirmiyor mu?

▲Türk futboluna iyi futbolcuların gelmesi yarar getiriyor. Diğer genç futbolculara en azından yetenekli futbolcularla oynama olanağı sağlıyor, onların yeteneklerini görmek profesyonel anlamda çok yararlı. Yabancılar Türk futbolcusundan çok daha fazla bu işe profesyonelce bakıyorlar. Örnek olmak açısından bu bize bir artı getiriyor.

▼Anadolu takımlarında bu işler daha problem oluyor değil mi?

▲Aynen öyle. Onlar kadar oynayabilecek Türk futbolcular varken, transfer olsun diye yabancı alıyorlar. Sırf seyircinin ilgisini çekebilmek için yabancı transfer ediliyor. Bence 2-3 tane en kalitelisinden yabancı alıp kalanını da Türk futbolcularından seçmek en ideali.

▼Sen bu zamana kadar bir sürü takımda oynadın. Oynadığın en iyi yabancı kimdi?

▲Batista’yı çok beğeniyordum. Gerçekten çok kaliteli bir futbolcudur. Hem insanlığı hem çalışkanlığı hem de disiplinli yapısı ile gerçekten Türkiye’ye gelmiş en iyi yabancılarından biri. Kaleci Milosevski’yi gerçekten çok seviyorum. İnanılmaz bir kişiliği var, çok kaliteli, çok da çalışkan bir insan. Gaziantepspor’da zamanında Marcelio vardı, o çok iyi bir futbolcuydu. Şota vardı Trabzonspor’da, onunda kalitesi asla tartışılmazdı. ■

Disiplin talimatı neler getiriyor?

Yeni sezon başlarken önemli değişikliklerden biri de yeniden düzenlenen Futbol Disiplin Talimatı'dır. 02.08.2005 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren bu yeni talimat birçok noktaya açıklık kazandırmış ve yeni uygulamalar getirmiştir. Bu yenilemede amaç, zaman içinde ihtiyaçlara cevap vermeyen eski talimatın yerine, günün koşullarına uygun çağdaş disiplin hükümleri ve müeyyideleri içeren yeni düzenlemeler getirilerek futbol faaliyetinde disiplini sağlamaktır.

Futbol ve Hukuk

Şimdi Futbol Disiplin Talimatı'nda yapılan yeni düzenlemelere ilişkin olarak öne çıkan bazı maddeleri inceleyim.

- 5. madde ile "Disiplin talimatında hüküm bulunmayan hallerde, disiplin kurullarının hukukun genel prensipleri ile hak ve adalet kurallarına göre karar vermesi" düzenlenmiştir. Böylece Disiplin Talimatı'nda bu konuda herhangi bir boşluk bulunması halinde ilgili kurulların hukukun temel ilkeleri çerçevesinde, hak ve adalet kurallarına göre karar verebilmesi imkanı sağlanmıştır.
- 8. maddede yapılan değişiklik ile "Kurulların acil işlerde telefon konferansı, video konferansı veya benzeri yöntemlerle müzakere yapması ve karar alması" imkanı getirilmiştir. Böylece acil hallerde kurulun çabuk karar alma imkanı olmuştur.
- "Para cezaları" 18. maddede yeniden düzenlenerek, ilgili yasal mevzuata uyum sağlanmaya çalışılmış, talimat maddelerinde para cezalarının miktarları Disiplin Kurulu'nun takdirine bırakıl-

mıştır. Takdir hakkının kullanılmasında ise Tahkim Kurulu'nun önleyici ve düzenleyici rolünün esas alınması, para cezalarının bu yolla denetlenmesi, takdir hakkının keyfi şekilde kullanılmasını önleyecek yol olarak görülmüştür. Ayrıca bu madde ile "para cezalarının" kişi ve kuruluşlara uygulanabileceği hükmü getirilerek, eski talimatta sadece kulüplere verilebilen para cezalarının sporculara, yöneticilere ve diğer kişilere uygulanabilmesi imkanı getirilmiştir.

- 20. madde ile "İlgili ceza hükmünde belirtilmemiş olsa dahi para cezalarının ilave ceza olarak uygulanması" veya hafif ihlallerde sadece para cezasının uygulanabilmesi imkanı getirilmiş, ancak "sporculara ve diğer kişilere verilen ihtar, müsabakadan men ve hak mahrumiyeti cezaları, para cezasına dönüştürülemez" hükmü getirilerek bazı cezaların para cezasına dönüştürülmesi önlenmiştir.

- 14. ve 15. madde yeniden tanımlanarak sporculara, teknik direktörlere, antrenörlere, doğrudan maç sayısı dikkate alınarak müsabakadan men cezası verilebilmesi imkanı getirilmiştir. Ayrıca diğer maddelerde müsabakadan men ve hak mahrumiyeti cezasının infazı tarif edilerek, ceza alan teknik direktörler ve antrenörlerin cezalarının infazı, sporcular cezalarının infazına benzetilerek uluslararası düzenlemelere uygun hale getirilmeye çalışılmıştır. Böylece "Hak mahrumiyeti veya müsabakadan men cezası ile cezalandırılmış bir teknik direktör veya antrenör, mahrum edildiği karşılaşmayı tribünlerden izleyebileceği ancak karşılaşma öncesinde ve sırasında soyunma odala-

rında, çıkış tüneline veya teknik alanda bulunması ve takımıyla herhangi bir şekilde iletişim kurması da yasaklanmıştır."

- 21. ve 22. maddelerdeki değişiklikler itibarıyla, kulüplere ve kişilere ilişkin UEFA standardında "sorumluluk ve temel ilkeler" belirlenmeye çalışılmıştır. Yapılan düzenlemede "ev sahibi kulüplerin, müsabakanın oynanacağı stadin ve çevresinin düzeninden ve güvenliğinden objektif olarak sorumlu" olduğu ve müsabakanın organizasyonu- na ve güvenliğine ilişkin tüm talimatlara uymakla yükümlü" olduğu belirtilmiştir. Bunun yanı sıra kulüplerin saha olayları dışında da oyuncularının, görevlilerinin disiplin ihlallerinden dolayı objektif sorumluluğu öngörülerek, kişilere verilebilecek para cezalarının, kulüplerden tahsil edilebilme imkanı getirilmiştir.

- Ayrıca 22. maddenin son fıkrasına "Sportmenliğe veya diğer disiplin hükümlerine aykırı davranışlarda, hake-min durumu görmemiş ve do-layısıyla bir karar vermemiş olması disiplin cezalarının verilmesine engel teşkil etmez" hükmü getirilerek, TV görüntülerinin disiplin cezala-rında kullanılmasına ilişkin, ilgili FIFA sirkülerinde belirtilen esaslara uyumlu hale getirilmeye çalışılmıştır. Tüm bunların yanında disiplin suçları da yeniden tarif edilip, uygulamada kolaylık sağlanması amacıyla tekrar düzenlenmiştir.

- 23. madde ile "Sportmenliğe veya spor ahlakına aykırı hareket eden, tutum ve davranışlarıyla futbolun veya Türkiye Futbol Federasyonu'nun saygınlığını zedeleyen, kişi veya kuruluşların" cezalandırılabilmesine ilişkin

bir hüküm getirilerek sporun etik kurallarına aykırı hareket eden kişi veya kuruluşların cezalandırılması imkanı sağlanmıştır.

- 26. madde ile "sert ve ciddi faullerin, fiili müdahalelerin, şiddetli hareketlerin ve fiili saldırıların" cezalandırılması kuralının yanı sıra, 27. madde ile sportif mücadele dışındaki ağır saldırıların ve fiili tecavüzlerin cezalandırılması hususu yeniden düzenlenmiştir. Hakemlere yapılan ağır saldırıların cezasının asgari haddi on maç olarak belirlenmiştir.

- Uygulamada yine sorun yaratan hususlardan biri de şöyle giderilmiştir. Sporcuların ve teknik kadroda bulunan kişilerin disiplin suçlarına ilişkin asgari cezalar belirlenmiş, doğrudan ilgili maddeler gereği ceza verilebilme imkanı getirilmiştir.

- 31. madde ile para cezaları yanında, vahim hallerde kulüplere verilebilecek saha kapatma ve seyircisiz oynama cezalarının birlikte uygulanabilmesi imkanı da yeni düzenlemeler içinde yer almaktadır.

- 32. madde sayesinde küfürlü tezahüratın para cezaları ile cezalandırılma yoluna gidilmiştir. Bunun yanında kötü ve çirkin tezahüratın önlenmesine yönelik olarak temsilciler ve gözlemciler tarafından anons yaptırılması imkanı sağlanmış, yapılan anonslara rağmen kötü ve çirkin tezahüratın önlenememesi halinde, yoğunluk ve süre dikkate alınarak sorumlu kulübün sahasının kapatılmasına ve seyircisiz oynama cezası verilmesine imkan veren bir düzenleme yapılmıştır. Tüm bu düzenlemelerle adaletin daha hızlı tecelli edeceğini ve hukuki boşlukların doldurulacağını umarız. ■

Puşkaş'a ne kaldı?

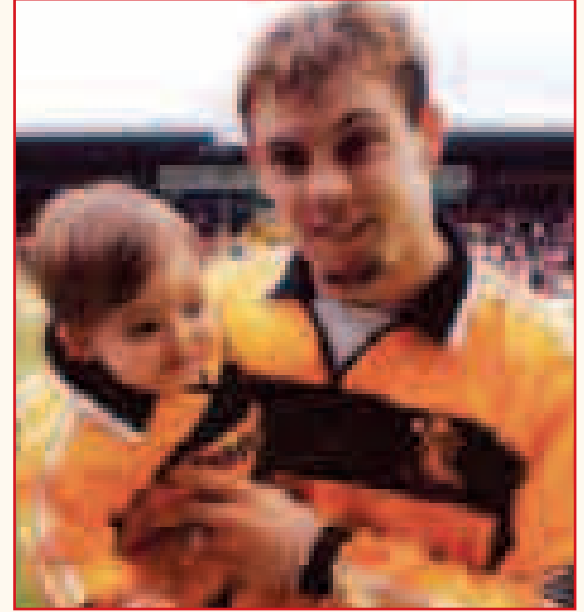
Geçen ay Real Madrid ile Puşkaş Yıldızlar takımı, efsanevi oyuncu Ferenc Puşkaş'a yardım amacıyla düzenlenen maçta karşı karşıya geldi. Maçı 3-1 Real Madrid kazandı kazanmasına da bu işte tek kazanan Puşkaş oldu. Macaristan'ın efsanevi futbolcusu için düzenlenen bu karşılaşmada elde edilen stat geliri 22.5 milyon forintte (Macaristan para birimi), yani yaklaşık 128 bin dolara kaldı. Real Madrid'in sadece otel geliri ise 25.5 milyon forintti! Maçı organize eden TriGranit adlı organizasyon şirketi Real Madrid'in bu masrafın dışında 320 milyon forint daha aldığını açıkladı. Karşılaşmadan yayın haklarıyla elde edilen gelir ise 421 milyon forint oldu. Güvenlik, stat kirası vs. gibi masraflar da eklenince gelirler giderleri karşıladı ve maçın adına düzenlendiği Puşkaş'a aktarılacak para kalmadı. Oysa maçın amacı Alzheimer benzeri bir hastalık nedeniyle halen hastanede yatan 78 yaşındaki Puşkaş'ın hastane masraflarını karşılamaktı. ■

Hazırlayan: Eray Özer

Bu da 'hoş geldin' ayakkabısı

Futbol dünyasında yeni bir takıma gelir gelmez teknik adamla ters düşen oyuncular vardır. Tek adamla genellikle kadroya alınmadıkları için ters düşerler ve durum değişmezse veya ikna edilmezlerse geldikleri gibi giderler. Fakat antrenörüyle kafasına, hem de maç esnasında, ayakkabı fırlatıldığı için kavgaya eden futbolcuya pek rastlanmaz.

Daha doğrusu rastlanmazdı. Dundee United'in yeni transferi David Fernandez bu konuda bir ilke imza atmış oldu. Celtic'ten transfer edilen oyuncu yeni takımıyla ilk maçına çıkmaya hazırlanıyordu ki teknik direktörünün ayakkabısını kafasında buldu. Dundee menajeri Gordon Chisholm'un hedefi Fernandez değildi çok şükür. O hakemin kararlarına çok sinirlendiği için önündeki su şişesine sıkı bir tekme atmak istemişti sadece. Aman olan oldu ve kör talih Chisholm'un bu tekmeyle çıkan ayakkabısını Fernandez'in kafasıyla buluşturdu. Dundee'nin 3-0 kaybettiği maçtan sonra Fernandez ortada kasıtlı bir hareketin olmadığını bildiğini söylese de hemen ekledi: "Fakat yine de biraz tartıştık." Olayın faili Chisholm ise "Aramızdaki ilişkiye start vermek açısından en iyi yolu seçmediğimiz kesin olsa da aramızda bir sorun yok" diye dile getirdi durumu... ■

Dünyadan haberler

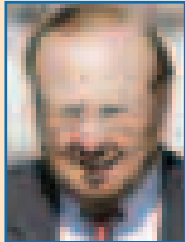
Merak etmeyin vahiy gelmedi

Geçen ay futbol kamuoyunda sıkça sözü edilen konulardan birisi de Zinedine Zidane'ın Fransa Milli Takımı'na geri dönmesiydi. Bu geri dönüş sadece onunla da kalmadı. Eski 'Horozlar'dan Thuram ve Makelele'de Zidane'ın "Ekibi yeniden topluyoruz" çağrısına uydu ve milli takıma geri dönme kararı aldı. Zidane, kararını açıklarken ağzından çıkan şu sözlerin nasıl bir gürültü koparacağını düşünmemiştii: "Bir gece sabaha karşı üçte uyandım ve birisiyle konuştum. Bunu ne karım ne de bir başkası, kimse bilmiyor. Son nefesime kadar da o kişinin kim olduğunu söylemeyeceğim. Bu bir sır ve sakın tahmine bulunmaya kalkmayın çünkü tahmin edemezsiniz. Konuşmamızın ilerleyen saatlerinde milli takıma dönme kararı aldım. Karşı konulamaz bir güç beni buna itti. Bu sese itaat etmeliydim." Zidane'ın bu açıklamalarının ardından herkes o gece paranormal bir aktivite yaşanıp yaşanmadığını merak etti. Dedi-kodular aldı başını gitti. 'Zidane'a vahiy mi geldi' diyenler oldu ve sonunda tecrübeli futbolcu merakla beklenen açıklamayı yaptı: "Bu konunun mistik veya dini bir yanı yok. Sır kalacaktı ama insanların gösterdiği tepki nedeniyle konuştuğum kişinin kardeşim olduğunu açıklamak zorundayım." Şimdi futbol kamuoyu söz konusu kardeşin üç kardeşten hangisi olduğunu konuşuyor. Djamel mi, Farhid mi, Nordine mi? ■

Yok artık LeBron James!

Kulağa çok garip geliyor ama İngiltere'nin tabloid gazetesi The Mirror'a göre Manchester United'ın yeni sahibi Glazer ailesi maçta neler olup bittiğini kendilerine anlatması için bir rehber kiraladı. Habere göre Malcolm Glazer'ın oğulları Bryan, Avi ve Joel bazı maçlarda taraftarların neye tepki verdiğini, futbolun kurallarını çok iyi bilmedikleri için, bilmiyor ve anlamıyorlardı. Bu nedenle zengin Glazer'lar kendilerine oyunun kurallarını anlatacak rehberler kiraladı. The Mirror'ın iddiası o ki, küçük Glazer'lar takım fair-play gereği rakipten çıkan tacın niye rakibe atıldığını ya da ortada hakem yeşil giyinmesine rağmen taraftarların kime 'siyah giyinmiş p.ç' dediğini anlamıyorlardı. ■

Bu ikili izlenir

Maradona'yı uzun bir süredir uyuşturucuya karşı o klinik senin, bu klinik benim verdiği mücadele ile hatırlar olmuştuk. Ama midesine takılan kelepçe fazla kilolarından arınmasını, sahamızda görmek istediğimiz türden bir Maradona'nın geri gelmesini sağlamıştı. Önce Boca Juniors'ta bizim futbol şubesi sorumluluğuna denk gelen bir göreve başladı. 'Bücür' bununla da yetinmedi ve Arjantin'de bir televizyon kanalında biz şova başladı. Bizim buralardaki adıyla 'talkshow'a... '10 Numaranın Gecesi' isimli iki saat süren şovun ilk konuklarından birisi de 'gelmiş geçmiş en iyi futbolcu kim' sorusunda Maradona'nın rakibi Pelé'ydii. Bu ikili daha önce yaptıkları açıklamalarda birbirleri ile ilgili pek iyi şeyler söylememişti. Hele hele Maradona, sivri dilini Pelé'den de esirgememişti. Şovda ise futbolun bu efsanevi ikilisi pek bir sevişti. Önce milli takımlarının formalarını değiştiler, sonra karşılıklı olarak kafayla top sektirdiler. Ayrıca Pelé, Maradona'yı uyuşturucuya karşı verdiği mücadeleden dolayı kutladı, birlikte insanlık için daha çok şey yapabileceklerini söyledi. Maradona ise gayet sakin gözükse de bildiğimiz Maradona'ydi. Şovun ardından düzenlenen basın toplantısında gelen 'Dünyanın en iyi futbolcusu kim' sorusunu kendisinden beklenen muziplikle cevapladı: "Benim annem benim en iyisi olduğumu söylüyor. Pelé'nin annesi ise onun." ■

Değişen transfer piyasası

Geçtiğimiz yaz, eski yazlar kadar hareketli değildi transfer piyasasında. Bu hem Avrupa hem de Türkiye için geçerli. Ve nedenleri, futboldaki hızla açılan mali uçurumla ilişkili olsa gerek. Avrupa'daki transfer piyasasını etkileyen son yıllardaki en önemli gelişmeler, önce Real Madrid'in "Galacticos" politikası, sonra Chelsea'nin birdenbire diğer zenginlerden bile sıyrılıp finansal çitasını yükseltmesi. Bu iki takımla, bir iki İtalyan kulüp belki rekabet

edebilir ama onlar dışında kimsenin şansı yok. Bu yüzden bir sezonda yeni bir yıldız ortaya çıkarsa ve herkesin dikkatini çekerse, mesela geçen sezon Şampiyonlar Ligi'ndeki performanslarıyla Lyonlu Essien'in yaptığı gibi, sonraki sezon nerede futbol oynayacağı aşağı yukarı belli: Chelsea değilse Madrid, orada değilse belki Milan. Maalesef artık eskisi gibi geniş ve çok adaylı bir yarış yaşanmayacak. Zamanında Maradona gibi

bir oyuncu, Avrupa'ya geldiğinde Napoli gibi görece mutevazı bir kulübe gidebildi. Yeni Maradonalar öyle bir yere gitmez. Mesela Güney Amerika'nın şu andaki yükselen yıldızı Robinho'nun hemen Madrid'le bağlantı kurması kimseyi şaşırtmadı herhalde. Real Madrid'in büyük yıldız takıntısının tamamen başarılı sayılamaması da diğer elit kulüplerin düşüncelerini etkilemiş durumda. Çünkü "galacticos politikası", flaş ama az transfer üzerinde kurulu. Takımın yarısı bir dünya onbirine benzese de diğer yarısı bu standartta ulaşamıyor. Üstelik galacticosların yedekleri de pek yok. Bu yüzden büyük kulüplerin kadroları artık birer yıldız deposuna benziyor. Üç tane dünyaca ünlü forvete sahip olsalar bile, dördüncünün peşine düşebiliyorlar. Michael Owen'in hikâyesi bunu gayet iyi gösteriyor. Başarılı bir sezondan ardından, takımı onu yedek kulübesinden ilk onbire yükseltmeyi düşünmek yerine, çıkıp iki tane daha forvet satın aldı. Chelsea de orta sahasını Essien'le ve Sean Wright-Phillips ile güçlendirdi. Sadece bu iki oyuncuya aşağı yukarı 90 milyon dolar harcadı. FIFPro isimli dünya futbolcular örgütü, geçen günlerde yılın takımı için aday listesini açıkladı. Listedeki 55 oyuncunun neredeyse hepsi Avrupa'nın önde gelen 8-9 kulübünde oynuyor. Emin olabiliriz ki, o listede yer alan ama Valencia, Liverpool gibi daha küçük kulüplerde oynayanlar, o 8-9 kulüp tarafından şu anda ciddi bir şekilde avlanıyorlar. Bu uçurumun etkisi sonuçta en çok milli liglerde hissediliyor. Çünkü milli liglerde rekabet azalıyor. Şampiyonlar her sene o kısacık listedeki takımlar arasından çıkıyor. Önde gelen takımlar, alt sıralarda olanlar ile karşı karşıya geldiğinde sorulması gereken soru genelde kim kazanır değil,

kaç gol atar oluyor. Yani, bir şekilde Avrupa'nın Türkiyeleşmesi söz konusu! Bu yolun mantıklı sonucu, yıllardır konuşulan Avrupa Ligi olsa gerek. Ama bu kısa vadede çekici gelse de uzun vadede cazip değil. Zira Avrupa Birliği'ndeki son siyasi gelişmelerin gösterdiği gibi, bu kıtanın insanları hâlâ yerli düşünüyor, en çok yerli meselelere önem veriyor. Böyle bir elitlerin macerası, sonuçta futbolu köklerinden uzaklaştırır ve oyunun ulaştığı popülarite zirvesinden eninde sonunda düşürebilir. Türkiye'ye gelince... Transfer sezonundan en kârlı çıkan Beşiktaş, en zorlanan da Galatasaray olsa gerek. Beşiktaş, aşırı para harcamadan hem Kleberson ile Dünya Kupası'nı kazanmış bir orta saha generali, hem de Ailton ile futbolun belki en değerli ve zor bulunan oyuncu tipi, yani güvenilir bir golcüyü renklerine bağladı. Galatasaray hedefleri iyi seçti ama şans yanında olmadı. Çok istediği transferleri gerçekleştirmedi. Fenerbahçe ise kulüp geleneklerinin aksine sakin davrandı ve şu aşamada çok yerinde görünen bir hareketle Appiah'ı alarak orta sahasını güçlendirdi. Ama Türkiye'de de sanki eski yıllarına göre sönük bir atmosfer vardı. Bu, hem gerçekleşen transferlerle hem de hiç bir zaman gerçekleşemeyeceği çok belli olan "arka sayfa transferleri", yani sakin bir haber gününden sıkılan gazeteciler tarafından yaratılan ve çok eğlenceli olan transfer haberleri ile görüldü. Bunlar eskisi kadar yer almıyor spor sayfalarında. Benim gibi bu fantastik senaryoları özleyenler, son günlerde gündemde olan bir transfer hikâyesi ile biraz olsun teselli buldu! Bir zamanlar dünyanın en pahalı futbolcuları arasında olan Brezilyalı Denilson, neredeyse Manisa'ya geliyordu. Gelemedi! ■

Yabancı Gözüyle